

Smrtící zkouška

Dick Francis

1

Napadly mne hned tři pádné důvody, proč nejít do Moskvy. Jeden z nich představovala šestadvacetiletá plavovlasá slečna. Právě si vybalovala kufr.

Řekl jsem: „Neumím rusky.“

„To předpokládáme.“

Můj návštěvník si decentně usrkl trošku růžového ginu a povzdechl si nad mou tupohlavostí. Mluvil lehce nadřazeně.

„Nikdo od vás znalost ruštiny neočekává.“

Svoji návštěvu předem ohlásil, odvolal se na přítele mého přítele.

Představil se jako Rupert Hughes-Beckett a upozornil mne, že jeho záležitost je jaksi – důvěrného charakteru. Prý by mi byl vděčný, kdybych mu pomohl a obětoval mu půl hodiny.

Když zazvonil a já mu otevřel, hned mne napadlo, že vidím mandarína, tedy vysokého vládního činitele.

Čím déle mluvil, každým gestem, každým slovem dojem mandarína prohluboval. Bylo mu asi padesát, vysoký, hubený, nažehlený, elegantní boty. Vyzařovala z něj neotřesitelná civilizovaná zdvořilost. Mluvil kultivovaně, s přivřenými ústy, jako by staženými rty zadržoval všechna nežádoucí slova.

Přesně měřil i každé gesto rukou, dokonce i výraz a pohyb očí. Občas se na okamžik zadíval kamsi za mne, jinak se mi ale soustředěně díval do očí, pokud se nezahledl na své ruce nebo svoji skleničku.

Setkal jsem se v životě s mnoha muži jeho druhu, a řadu z nich jsem měl rád. Pan Hughes-Beckett mi však byl od počátku nesympatický, i když jsem vlastně nevěděl proč. Odpor, který jsem vůči němu cítil, vedl automaticky k tomu, že jsem na jeho nabídku nehodlal přistoupit, chystal jsem se říct ne.

„Mnoho času byste s tím neztratil,“ vysvětloval trpělivě. Předpokládáme, že tak týden, možná dva, víc ne.“

Snažil jsem se mluvit se stejnou ovládanou zdvořilostí jako on.

„Proč se tam nevydáte sám? Navázal byste snáz potřebné kontakty.“

V očích mu nepatrně blesklo podráždění. „Bylo rozhodnuto, že bude lépe, bude-li vyslán někdo, komu jsou blízcí... koně.“

Neslušelo se odpovědět nezdvořile, proto jsem se jen v duchu zasmál a myslel si své. Panu Hughesovi-Beckettovi by se to nelíbilo. Podle Snu, jakým vyslovil slovo „koně“, jsem usoudil, že ke svému okamžitému poslání má stejně záporný vztah jako já. Tím si mne ovšem nijak nezískal, ale aspoň jsem začínal chápat, proč mi je nesympatický. Byl vychovaný, dělal co mohl, ale nepodařilo se mu zastřít přezíravost – znal jsem ten postoj příliš dobře, snadno jsem ho rozpoznal.

„Na vašem ministerstvu nespíš nemáte žádné jezdeckto,“ poznamenal jsem uštěpačně.

„Prosím?“

„Ale proč zrovna já?“ Uvědomil jsem si, že se ptám se zoufalstvím nedobrovolně zvoleného. Proč zrovna já? Já to nechci. Jděte s tím do háje, vyberte si někoho jiného. Dejte mi s tím pokoj.

„Bylo mi řečeno, abych se obrátil na vás, protože máte... jméno,“ usmál se, jako by to nebral vážně.

Dodal: „Také na to máte čas.“

To byla rána pod pás. Snažil jsem se tvářit ledově. Sundal jsem si brýle a prohlížel si je přivřenýma očima, jako bych se chtěl přesvědčit, jestli jsou skla čistá. Pak jsem si zase brýle nasadil. Tuhle taktiku jsem užíval už dlouho, když jsem chtěl získat čas. Začal jsem s ní, když mi bylo šest a učitel se mě ve škole při aritmetice zeptal, co jsem udělal s násobencem.

Tehdy jsem si sundal svoje sovi brýle se stříbrnými obroučkami, díval se na rozmazaný obraz učitele a podléhal panice. Co je probůh násobenec?

„Prosím, já za to nemůžu, pane, to já ne.“

To, jak se mi učitel vysmál, jsem nikdy nezapomněl. Stříbrné obroučky jsem pak zaměnil za zlaté, později za plastové a nakonec za želvovinové. Když jsem nevěděl co říct, brýle jsem si sundával.

„Je listopad, a já mám kašel,“ namítl jsem.

Malichernost mé výmluvy způsobila, že se můj host sklonil ještě blíže ke své křišťálové skleničce a ponořil se do hlubokého ticha.

„Obávám se, že musím odmítnout.“

Zvedl hlavu a klidně, civilizovaně se na mne zadíval. „Na jistých místech zavládne zklamání, ba možno říci, že bezradnost.“

„Lichotky si schovejte pro někoho jiného.“

„Převládá názor, že právě vy...“ Nedořekl. Slova visela ve vzduchu.

„Čí názor? Čí konkrétně?“

Potrásl mírně hlavou, odložil prázdnou skleničku a vstal.

„Vaši odpověď budu na příslušných místech tlumočit.“

„Tlumočte i mé politování,“ dodal jsem.

„Jak si přejete, pane Drewe.“

„Stejně bych neuspěl, nejsem detektiv, jsem farmář.“

Úkosem se na mne podíval, jako by chtěl říct (co by jiný řekl): „Ale ale, jděte s tím do háje.“

Vyprovodil jsem ho do haly, pomohl mu do kabátu, přidržel dveře a díval se za ním, jak v mrazivém vzduchu prostovlasý odchází ke svému daimleru s čekajícím řidičem. Na rozloučenou se na mne s neproniknutelným výrazem upřeně zadíval okénkem velkého vozu. Ten se pak se skřípotem kol na šterku rozjel k bráně. Já se ve studeném vzduchu rozkašlal. Vrátil jsem se do domu.

Emma právě scházela po elegantním oválném schodišti ve svém víkendovém oblečení: džíny, objemný svetr, vysoké boty. V tu chvíli mne napadlo, jestli ve dvacátém druhém století budou dívky v tom krásném prostředí, mezi půvabně lomenými zdmi, vypadat stejně nepatřičně. Pokud dům tak dlouho vydrží.

„Takže si dáme smaženou rybu a televizi?“ zeptala se.

„Nejspíš.“

„Máš zase bronchitidu.“

„Není nakažlivá.“

Došla pod schody a ihned zamířila do kuchyně. V pátek jí vždycky chvíli trvalo, než ze sebe setřásla napětí všedních dní, už jsem si zvykl na její nekoordinované příjezdy a na to, jak je v prvních hodinách jako naježená a nepřístupná. Už jsem se nepokoušel vítat ji s něhou. Nebyla ochotná líbat se před desátou a milovat se před půlnocí. Vždy se přirozeně chovala teprve v sobotu odpoledne. Neděli jsme trávili v pohodě a v pondělí ráno v šest odjížděla.

Lady Emma Loudersová-Allenová-Croftová, dcera, sestra a teta vévodů, se dala na „pracující ženu“. Byla zaměstnaná na plný úvazek, bez jakýchkoli privilegií, v jednom londýnském obchodním domě. Snažila se sice být v ranku obyčejných zaměstnanců, ale ať dělala co chtěla, nevyhnula se povýšení. Jmenovali ji nákupčí ložního prádla ve druhém patře. Emma, nadaná organizačními schopnostmi, byla ze svého povýšení nesvá. Bylo mi jasné, že za to může její vychování, škola pro urozené mladé dámy, kde jí vtloukli do hlavy levičácké představy o tom, že intelekt je elitářský a že jen cesta manuální práce je pravou cestou do nebe.

Její sebetřýznitelské puzení ji v minulosti zavedlo do kaváren jako servírku, za pulty obchodů jako prodavačku, a ne a ne vyprchat. Kdyby nepracovala, určitě by hlady nezemřela, ale mohla by snadno propadnout alkoholu nebo drogám.

Byl jsem přesvědčený, že by při svých schopnostech a energii měla studovat, něčím se vyučit, jít na vysokou školu, že by byla víc platná, než jenom prací svých rukou. Věděla dobře, co si myslím, ale už jsem o tom přestal mluvit, zkušenost mne poučila, že tohle téma je tabu, že vede ke zbytečným scénám a neshodám.

„Proč se sakra taháš s tou bláznivou, nevyrovnanou holkou?“ často se mne ptával můj nevlastní bratr.

Nikdy jsem mu nevysvětlil, že dávka životní energie jednou do týdne je pro srdce prospěšnější, než každodenní zdravotní cvičení.

Emma se dívala do ledničky. Světlo jí ozařovalo jemně modelovanou tvář a platinové vlasy. Obočí měla tak světlé, že bez nalíčení bylo skoro neviditelné, stejně jako její řasy bez maskary. Někdy si oči nápadně líčila, jindy ponechala vše přírodě. Podle nálady.

„Nemáš tu žádný jogurt,“ řekla.

Povzdechl jsem si. Zdravá strava nebyla to moje. „Nemám ani ovesné vločky,“ doplnil jsem.

„Kelp.“

„Co prosím?“

„Mořské řasy, komprimované, v takových kostkách. Velmi zdravé.“

„Určitě.“

Jablečný mošt a ocet, med, organicky pěstovaná zelenina.“

„Takže avokáda a artyčoky už nejíme?“

Vytáhla z lednice kus holandského sýra a zamračila se. „Tohle je dovoz, měli bychom dovoz omezit. Potřebujeme obrannou ekonomiku.“

„Takže už žádný kaviár?“

„Kaviár je nemorální.“

„Byl by nemorální, i kdyby ho bylo hodně a byl levný?“

„Nehádej se se mnou. Co chtěl ten tvůj host? Máme tyhle šlehačkové dorty k večeři?“

„Ano, máme. Chtěl, abych jel do Moskvy.“

Vztyčila se a přísně se na mne podívala. „To je hloupý vtip.“

„Před měsícem jsi tvrdila, že šlehačkové dorty jsou andělská potrava.“

„Nehraj si na pitomce.“

„Chtěl, abych jel do Moskvy, abych tam něco vyřídil, ne na marxistické školení.“

Pomalu zavřela ledničku.

„Cos tam měl vyřídít?“

„Chtěl, abych tam někoho vyhledal. Jenže já tam nejedu.“

„Koho?“

„To mi neřekl.“ Odvrátil jsem se od ní. „Pojď do obývacího pokoje, dáme si skleničku u krbu.“

Šla za mnou přes halu a usadila se před ohněm do hlubokého křesla, v ruce sklenku bílého vína.

„Jak ti vzkvétají prasátka, husy a mandragora?“

„Děkuju, dobře.“

Neměl jsem ani prasata, ani husy, ani mandragoru. Měl jsem hodně hovězího dobytka a asi pět čtverečních kilometrů Warwickshiru. K tomu všemu patřily všechny soudobé obtíže potravinové výroby.

Naučil jsem se měřit výtěžnost na tuny na hektar a vláda mne o moudrosti své zemědělské politiky nepřesvědčila. Platila mi totiž za to, abych určité věci nepěstoval, a hrozila mi pokutou, kdybych je přece jen pěstoval.

„A co koně?“ zeptala se Emma.

„No...“

Líně jsem se v křesle natáhl a zadíval se na její stříbřité vlasy ozářené světlem lampy. Napadlo mne, že je nejvyšší čas, abych přestal přivírat oči při pomyslení, že už nikdy nepojedu dostihy.

„Koně bych mohl prodat.“

„Mohli by běžat honební...“

„To není ono. Stejně to nejsou hunteři, jsou to dostihoví koně, měli by běžat na dráze.“

„Celá léta jsi je trénoval... proč si někoho nezjednáš, aby je jezdil?“

„Trénoval jsem ty koně, protože jsem je sám jezdil, pro jiného to dělat nechci.“

„Neumím si tě bez koní představit.“

„Já sebe taky ne.“

„Je to prokletá škoda.“

„Já myslel, že patříš k těm, co hlásají: My víme nejlíp, co je pro vás nejlepší, a koukejte se podle našich rad zařídit.“

„Někdy člověk musí svého bližního chránit před ním samotným.“

„Jak to?“

„To je přece jasné,“ zadívala se na mne.

„Prevence je teď vzkvétající obor,“ řekl jsem trpce. „Celá houština předpisů brání lidem v přirozeném, všedním riziku..., k úrazům ale nepřestává docházet. Navíc máme teroristy.“

„Tebe to nepřestává míchat, co?“

„Ano.“

„Myslela jsem, že tě to přejde.“

„Vztekl mě přešel, ale mrzet mě to nepřestane.“

Měl jsem v dostizích štěstí, měl jsem štěstí na dobré koně, a překážkové ježdění mi skýtalo závrtné chvíle tmy i jasu, strachu i vítězoslávy, blaženosti, citů, jaké naplňují duši po okraj. Kdyby mne nechali na pokoji, byl bych ten podzim pilně startoval, kde se dalo, a těšil bych se na velké jarní amatérské dostihy.

Sice jsem nebyl světový zázrak, pokud jde o zdraví, trpěl jsem nemocemi dýchacích cest podobně jako auto trpí rezavěním, ale fyzické síly jsem měl víc než dost. Kdosi kdesi ale před krátkou dobou vymyslel tu pitomost, že dostihoví jezdci nesmějí nosit brýle.

Je pravda, že si hodně lidí myslí, že jezdit v brýlích je hloupost, možná mají pravdu, ale sakra, jezdil jsem v nich léta, párkrát jsem si rozbil obroučky a trochu se pořezal, ale oči jsem si neporanil nikdy, ostatně jsou to přece sakra moje oči, tak co!

Kontaktní čočky zakázané nebyly, i když i pro ty platila určitá omezení, jenže já je prostě nesnášel. Zkoušel jsem to s nimi znovu a znovu, ale vždy to vedlo k zánětům spojivek. Z toho vyplynulo, že když nemůžu jezdit s kontaktními čočkami, nemůžu jezdit vůbec. Dvanáct let radosti skončilo. Musel jsem se rozloučit s dobrodružstvím, odvahou, rychlostí a bezdechým nadšením. Je nám líto, že to bolí, říkali, je to ale přece ve vašem vlastním zájmu.

Víkend míjel jako obvykle. V sobotu dopoledne jsme si vyjeli po farmě, odpoledne jsme jeli na místní dostihy do Stratfordu nad Avonou a večer jsme se najedli s přáteli. V neděli jsme si přispali a pak jsme se povalovali v obývacím pokoji u krbu, kolem nastláno novin, jako když nasněžilo, před sebou vidinu topinek se šunkou k obědu. Uplynuly dvě hezké, úspěšné noci, a jedna nás ještě čekala. Emma byla něžná a milá, skoro jako bychom byli manželé, lip už to nešlo.

Do téhle domácí idylky vpadl Hughes-Beckett se svým daimlerem. Kola zaskřípěla na šterku a já se nadzdvihl, abych se podíval, kdo jede. Emma taky. Viděli jsme, jak vystoupil řidič a člověk, který seděl vedle něj, a jak oba šli otevřít zadní dvířka. Z jedné strany vystoupil Hughes-Beckett a zadíval se ustaraně na dům. Z druhých dvířek vystoupil...

Emma se dívala vytržštěně: „Páni! To je přece...“

„Ano, je.“

Rozhlédla se vyděšeně po neuklizeném pokoji. „Sem je nemůžeš vzít.“

„Ne. Vezmu je do salonu.“

„Ale... tys věděl, že mají přijet?“

„Jistěže ne.“

„No nazdar.“

Sledovali jsme oba návštěvníky, krácející k hlavnímu vchodu. Že prý člověk za všech okolností může říct ne..., když si ale protivník přivede takovou posilu...

„Tak běž,“ řekla Emma. „Zjisti, co ti chtějí.“

„Já vím, co mi chtějí. Hezky tu sed1 a lušti si křížovku, jdu jim to vymluvit, na něco snad přijdu.“

Šel jsem otevřít.

„Randalle...,“ řekl princ a podal mi ruku. „Šťěstí, že jsme vás zastihli doma. Můžeme dál?“

„Samozřejmě, sire.“

Hughes-Beckett ho následoval přes můj práh s výrazem pokoření i triumfu. Sám mne umluvit nedokázal, ale už se těšil, jak podlehnu jinému.

Odvedl jsem hosty do modrozlatého salonu, kde sice nehořel oheň v krbu, ale hřálo ústřední topení.

„Randalle prosím vás, jedte do té Moskvy,“ řekl princ.

„Můžu vaší královské výsosti nabídnout něco k pití?“

„Nemůžete. Prosím sedněte si, vyslechněte mne a nechtě těch vytáček.“

Bratranec panovnice se pohodlně usadil na starožitné pohovce a pokynul nám, abychom si sedli do křesel vedle něho. Princ byl můj vrstevník, jen o jeden nebo dva roky starší než já, a v uplynulých letech jsme se často setkávali, protože nás spojovala láska ke koním. Princ spíš tíhnul k honitbě a k pólu než k dostihům, ale v několika soutěžích point-to-point jsme se střetli. Byl energický a přímý a dokázal být tvrdý až panovačný. Viděl jsem ho ale taky slzet nad mrtvým tělem jeho nejmilejšího loveckého polokrevníka.

Opakovaně jsme se setkali i při různých společenských událostech, ale nikdy jsme nenavázali přátelství.

Až do té chvíle jsme taky nikdy jeden druhého nenavštívili doma.

„Vy myslím znáte bratra mé ženy, Johnnyho Farringforda, že?“

„Jen povrchně.“

„Chce jet na příští olympijské hry. Do Moskvy.“

„Ano, sire, to už mi řekl pan Hughes-Beckett.“

„Chce tam jet military, tedy Třídenní soutěž.“

„Ano.“

„Takže Randalle, máme tento problém... nebo spíš otazník. Dokud ten se neobjasní, Johnnyho do Moskvy pustit nemůžeme. Opravdu nemůžeme, nehodláme, nepustíme jej s rizikem, že ta věc vybuchne. Jsem pevně odhodlaný mu zabránit v účasti, pokud by hrozilo sebemenší riziko..., že by mohlo dojít k nějakému trapnému incidentu, který by se jakkoli nepříjemně dotkl ostatních členů mé rodiny. Vlastně celé Británie.“ Odkášlal si. „Ne že by byl Johnny v přímé linii jako možný dědic trůnu, ale je earl, a je to můj švagr. Pro světová média určitě sousto.“

Zmohl jsem se na protest. „Sire, olympiáda je přece ještě daleko. Já vím, že je lord Farringford dobrý, ale třeba vůbec neprojde výběrem a tím celý problém odpadne.“

Princ potřásl hlavou. „Pokud se problém nevyřeší předem, Johnny jednoduše výběrem neprojde bez

ohledu na to, jak je dobrý, i kdyby byl ze všech nejlepší.“

Zadával jsem se na něj. „To byste zařídil?“

„Ano, to bych zařídil,“ řekl rozhodně. „Sice bych z toho měl v rodině nepříjemnosti, protože si na členství v olympijském družstvu zamluvil nejen on, ale i moje žena... Ostatně, měl by opravdu šanci, to uznávám. V průběhu léta několikrát zvítězil v parkům, a teď tvrdě pracuje, aby se i v drezúře dotáhl na světovou úroveň. Nechci mu bránit ve štěstí... Proto jsem tady, a proto vás žádám, abyste byl tak hodný a snažil se zjistit, co by mu v Rusku mohlo hrozit, nebo jestli mu tam vůbec něco hrozí.“

„Sire, proč zrovna já? Proč ne diplomati?“

„Ti nám to hodili zpátky jak horký brambor. Tvrdí... a asi mají pravdu..., že nejlépe může pochodit soukromá osoba. Pokud se něco... najde, nechceme, aby to bylo v úředních záznamech.“

mlčel jsem, ale moje neochota byla určitě zjevná.

„Poslyšte,“ řekl princ, „známe se už dlouho. Jste pětikrát chytřejší než já, a plně vám důvěřuji. S vaším zrakem mě to opravdu mrzí, vážně, ale upřímně řečeno, máte teď hodně volného času a o farmu se váš agent dokáže dokonale postarat, jako se o ni staral, když jste se proháněl po Cheltenhamu nebo po Aintree. Může se vám o ni starat, až budete v Moskvě.“

Řekl jsem: „Doufám, že jste to s tím zákazem brýlí nevymyslel vy, abych měl čas na tu vaši záležitost.“ Dobře zaznamenal trpkost v mém hlase a tiše se zasmál. „O to se spíš postarali ostatní amatéři, aby se vás zbavili.“

„Dva z nich už přísahali, že tomu tak není.“

„Tak co, pojedete?“

Zadával jsem se na ruce, sundal si brýle a zase jsem si je nasadil.

„Vím, že se vám tam nechce,“ řekl, „ale já vážně nevím, na koho jiného se obrátit.“

„Sire, nemohli bychom to odložit na jaro? Chci říct, že třeba se do té doby najde někdo jiný.“

„Ne, musíme to řešit teď, Randallo, ihned. Máme možnost koupit Johnnymu jednoho špičkového německého koně, opravdu skvělého. My--, přesněji správci jeho jmění..., měl bych vysvětlit..., že jeho peníze podléhají naší správě do jeho pětadvaceti let, tedy ještě tři roky. Johnny sice dostává štědré kapesné, ale má-li se koupit kůň olympijské třídy, je nutno sáhnout na kapitál. My toho koně rádi koupíme, copak o to. Máme na něj opcí a majitelé už naléhají, chtějí, abychom se rozhodli. Do vánoc musíme oznámit zda ano či ne. Kůň by byl pro jiné účely než pro olympijskou soutěž příliš nákladný, musíme být rádi, že vůbec máme těch pár týdnů na rozmyšlenou. Jiní zájemci stojí za námi ve frontě.“

Stál jsem neklidně u okna a díval se na studené listopadové nebe. Představoval jsem si zimní Moskvu, pátrání po něčí indiskreci, možná odhalení soukromé špíny. Odporná představa.

„Prosím Randallo, prosím jeďte!“ řekl princ. „Pokuste se o to.“

Emma stála u okna a dívala se za odjíždějícím daimlerem. Pak se pátravě zadívala na mne.

„Koukám, že tě zlomil,“ řekla.

„Ještě mám obranné manévry v zásobě.“

„Nemáš šanci.“

Zvolna přešla dřevem obloženou místnost a sedla si na dlouhou lavičku před krbem. Hrála si ruce u ohně.

„Máš to v sobě zabudované,“ řekla. „Služba králi. Tvůj dědeček byl dvořan, teta dvorní dáma. Takových máš mezi předky hodně. Nemáš šanci, když řekne princ: Skoč, všechny tvoje zděděné geny se staví do pozoru a salutují.“

2

Princův dům byl skromný, jen o něco větší než můj, zato o sto let starší. Princ mi přišel otevřít sám, přestože měl v domě služebnictvo (já ne). Měl ovšem taky ženu, tři děti, a jak se ukázalo, i šest psů. Dveřmi kolem něj proklouzl jeden dalmatinec a jeden whippet. Oba psi si mě přiběhli očichat, když jsem vystupoval z mercedesu, za nimi smečka štěkajících teriérů.

„Odkopněte je,“ křikl princ, „jdi z cesty, Fingersi, ty obludo strakatá.“

Dalmatinec ho ignoroval, ale já se ke dveřím dostal nepokousaný. Potřásl jsem principi rukou, uklonil jsem se. Pak jsem ho následoval přes rozlehlou halu pokrytou koberci do velké studovny. Na dvou stěnách byla knihovna se vzorně urovnanými, v kůži vázanými svazky. Okna, dveře, portréty, krb, zbývala jen malá plocha holých, světle zelených zdí. Na velkém psacím stole stála řada fotografií ve stříbrných rámečcích a brambořík v ozdobném měděném květináči. Bledé květy se v šedavém osvětlení smutně skláněly.

To, že mi sám otevřel, bylo významné, princ si to dobře uvědomoval, taky věděl, že si to uvědomuju i já. Pochopil jsem, že se mu hodně ulevilo, když jsem mu aspoň trochu, jedním krokem vyšel vstříc.

Stísněně jsem zvažoval všechny možné důsledky, které budoucnost asi přinese.

„To jste hodný, Randallo, že jste přijel.“ Pokynul mi, abych si sedl do koženého křesla. „Měl jste dobrou

cestu? Hned vám seženu kávu..."

Sedl si za psací stůl na otočnou židli a zdvořile se mnou konverzoval. Ubezpečil mne, že Johnny Farringford slíbil, že přijede v půl jedenácté. Podíval se na hodinky a zjistil, že už minulo patnáct minut od stanoveného času. Opakoval, jak ho těší, že jsem přijel. Prý bude lepší, když se nebudu na Johnnyho Farringforda v současném stadiu příliš vázat, prý je dobře, když se sejdeme u něho, na neutrální půdě, a ne u Johnnyho, jistě prý to chápu.

Byl statný, urostlý, měl hnědé vlasy, modré oči, příjemný vzhled mládí zvolna dozrál do středního věku. Obočí bylo huňatější než před lety, nos výraznější, šíje silnější. Čas změnil atleta v důstojnou osobnost a já si v to nedělní ráno uvědomil, jak je život pomíjivý.

Znovu se podíval na hodinky a zamračil se. Napadlo mě, že se slavný Johnny nakonec vůbec nedostaví a tím celá věc skončí, odjedu v pokoji domů.

Vysokými okny bylo vidět na příjezdovou cestu stejně jako u mne doma. Princ asi taky chtěl mít přehled o svých návštěvnicích, nejspíš aby se mohl v případě potřeby ztratit.

Můj mercedes bylo krásně vidět, osamělý, tichý, šedomodrý vůz parkující na pečlivě uhrabaném štěrku.

Vtom na rozlehlé prázdné prostranství vjel jako blesk bílý rover a ze zadu v plném tempu namířil na můj vůz. Sledovali jsme scénu zkamenělí zděšením a čekali na neodvratný náraz.

Ozvala se rána, jako když vysypou deset plechových popelnic do šrotu. Pak se rozječel klakson, jak bezvědomý řidič padl na volant.

„Bože!“ vykřikl princ. „Johnny!“

Neovládl jsem se. „Můj vůz!“ Nehezky jsem se odkryl.

To už ale naštěstí princ vybíhal z místnosti. Běžel jsem za ním přes halu a ven, do studeného dne.

Hromová rána a ječení klaksonu přilákaly k oknům a do blízkosti nehody řadu vylekaných lidí. Přímo k havárii jsme ale s princem doběhli jako první. Rover předkem vyjel ze zadu na můj vůz, jako by se s ním pářil, s koly ve vzduchu. Zaklíněná auta vypadala hodně labilně a zápach benzínu nám rychle vybavil, co hrozí. „Musíme ho dostat ven,“ křikl princ naléhavě a snažil se otevřít dvířka u řidiče. „Můj bože!“

Dveře se při nárazu zkrivily a zaklínily. Rozběhl jsem se na druhou stranu a vzal za dvířka u spolujezdce. Taky vzpříčená. Byl to dokonalý přímý náraz, přímější být nemohl.

Ani zadní dvířka nepovolila, ani kufr. Klakson neumlkal, jeho zvuk byl zneklidňující a naléhavý.

„Proboha, ven s ním!“ křičel princ zoufale.

Vylezl jsem na pokroucenou hromadu plechu a protáhl se škvírou, která zbyla po předním skle. Za mnou se sesypala sprcha střepů. Klekl jsem si na sedadlo spolujezdce a odtáhl bezvědomého od volantu.

Klakson zmlkl. Bylo to jak balzám, ale pohled na Johnnyho tvář uklidňující nebyl.

Nezdržoval jsem se otíráním krve. Natáhl jsem se, podepřel Johnnyho bezvládnou hlavu a odjistil zámek u zadních dvířek. Princ zuřivě lomcoval dveřmi zvenku, ale dveře nepovolily, dokud jsem se nezkroutil tak, že se mi podařilo do dvířek důkladně kopnout. Představa, jak se zborcený plech o sebe tře a odskakují od něj jiskry, byla hrůzná. Slyšel jsem přece, jak z vozu crčí benzin a v benzinových výparech jsem sotva dýchal.

Že benzin vytékal z mého vozu, mne nijak neutěšilo, zvláště při vzpomínce, že jsem ráno natankoval plnou nádrž.

Princ se naklonil do vozu a chytil Johnnyho pod paží. Já se vsoukal do stísněné prostory u řidiče a vyprostil zraněnou nohu. Zapletené mezi spojku, brzdu a plynový pedál. Princ vší silou táhl a já nadlehčoval nohy bezvědomého, co nejlíp jsem mohl. Společnými silami jsme ho přestěhovali na zadní sedadlo a zadními dvířky ven. Pustil jsem nohy a princ zraněného pozadu odtáhl a pak ho položil. Johnny dopadl na štěrk jako čerstvě narozené tele.

Bůh s ním, pomyslel jsem, si, jestli jsme mu nešetřeným zacházením poškodili možné zlomeniny. Jenže všechno je lepší než uhořet. Soukal jsem se ven stejnou cestou jako Johnny, v panice, bez nonšalantní elegance.

Pak se dostavila pomoc v podobě sluhy a zahradníka, takže další transport zraněného už probíhal setrněji.

„Odneste ho dál...“ řekl princ a pak se obrátil ke mně. „Benzin... Randle, honem vylezte.“

Zbytečná rada. Připadal jsem si neskutečně pomalý, nešikovný, překážela mi kolena, lokty i kotníky.

Jestli to bylo labilitou havarovaných vozů nebo tím, jak jsem sebou v autě nešikovně mlátil, těžko říct, ale než jsem stačil z rovu vylézt, začal se sunout stranou.

Slyšel jsem prince úzkostlivě volat: Randle...!“

Podařilo se mi vyprostit z vozu jednu nohu a postavit se na zem. Rover se zase posunul. Klopýtl jsem a přidržel se dvířek. Pak jsem se pořádně vzepřel a vysoukal ven. Dopadl jsem bokem na zem, neobratně a

neelegantně.

Překulil jsem se, srovnal nohy, ruce opřené o zem jako běžec na startu. Za mými zády se v tu chvíli rover odpoutal od mercedesky a se skřípěním zborceného plechu těžce dopadl na zem. Nejspíš nějakým elektrickým zkratem završela nad vozem celá sprcha jisker, jako kdyby někdo zapálil naráz stovky zapalovačů.

Výbuch oba vozy od sebe odtrhl. Vzplanuly jako pochodně. Zasyčelo to, jak se páry ve zlomku vteřiny vznaly, a pak mne zasáhla a odhodila vlna horkého vzduchu.

„Hoří vám vlasy,“ křikl princ, když jsem k němu dobíhal.

Přešel jsem si rukou přes vlasy. Opravdu hořely. Rychle jsem si je třel oběma rukama a uhasil.

„Děkuju,“ řekl jsem.

„Není zač.“

Ušklíbl se na mne velmi nekrálovsky a lidsky. „Jak vidím, tak se vám brýle ani nepohnuly,“ dodal.

Netrvalo dlouho a pro Johnnyho Farringforda přijela soukromá sanitka. Zraněný se zatím probral a v první chvíli se nechápavě rozhlížel. Ležel na pohodlné pohovce v obývacím pokoji, v péči své sestry, princezny, která mu pečlivě a šikovně čistila rány.

„Co se stalo?“ zeptal se Johnny, oči ještě zamlžené.

Postupně mu to vysvětlili: že přešel prázdné prostranství rozlehlé asi jako dva tenisové kurty, a že narazil přímo do kufru mého mercedesu. Nikde nikdo v dohledu.

„Randall Drew,“ představil mne princ.

„Aha.“

„Počínal sis hodně hloupě,“ řekla káravě jeho sestra, ale tvářila se ustaraně, jak se na starší sestru pečující o mladšího bratra sluší.

„Já..., nic si nevybavuju.“

Díval se na rudě zbarvené chomáčky mulu, hromadící se na tácu, na krev, kapající z řezné rány na prstě. Měl jsem dojem, že mu ten pohled nedělá dobře.

„Jako kluk při pohledu na krev omdléval,“ řekla princezna. „Naštěstí z toho vyrostl.“

Zdálo se, že Johnny Farringford nemá žádnou vážnější zlomeninu, jen mnohočetné řezné rány na obličeji. Kdykoli se však pohnul, přivíral oči a tiskl si ruku k hrudi. To vypadalo podle mých zkušeností na zlamaná žebra.

Byl vysoký, štíhlý, kudrnaté zrzavé vlasy mu přecházely po stranách tváří do kotlet. Nos měl ostrý, úzký a opálenou pleť paradoxně bledou šokem.

„Zatraceně!“ vydechl.

„Mohlo to dopadnout hůř,“ poznamenal princ.

„Ne...,“ řekl Farringford. „Oni mě praštili.“

„Kdo?“ Princ mu stíral krev z jedné rány a nebral ho vážně, myslel, že blouzní.

„Ti chlapi. Já...,“ odmítl se. Upřeně se zadíval na prince, jako by mu ten soustředěný pohled pomáhal soustředit i myšlenky.

„Byl jsem na cestě sem..., tedy... potom. Byl jsem zpocený, vzpomínám si, jak projíždím branou..., vidím dům...“

„Jací chlapi?“ zeptal se princ.

„Ti, cos za mnou poslal kvůli tomu koni.“

„Nikoho jsem za tebou neposílal.“

Farringford zamžikal a znovu se soustředěně zadíval na prince.

„Přišli za mnou do stáje..., právě jsem uvažoval o tom, že pojedu k tobě, abych se tu setkal s tím... S někým, s kým chceš, abych se setkal.“

Princ přikývl. „Správně, s Randalem Drewem. Je tu.“

„Jo..., takže... Higgins mi už připravoval vůz, rover. Chtěl jsem porsche, ale ten prý má něco s pneumatikami..., tak jsem se šel ještě podívat, jestli má Groucho v pořádku nohy. Lakeland mě sice ubezpečoval, že jsou v pořádku, ale já se přece jen chtěl přesvědčit sám... Stáli tam, a jestli prý by se mnou mohli chvíli mluvit..., prý jsi je poslal ty. Řekl jsem, že chvátám a nastoupil jsem. Nacpali se do vozu taky..., strkali do mne. Jeden z nich řídil..., projel vesnicí..., pak zastavil. Začali mě mlátit. Vracel jsem jim to, jak to šlo..., ale byli dva na jednoho. To je marné.“

„Okradli tě? Měli bychom uvažovat o policii.“ Princ se tvářil ustaraně. Policie znamenala zájem médií, a ten byl v tomhle případě z princova hlediska nežádoucí.

„Ne,“ Farringford přivírl oči. „Řekli jen... Ruce pryč od Aljoši.“

„Cože?“ Princem to trhlo, jako by ho někdo taky uhodil.

„Jo. Myslel jsem si, že se ti to nebude líbit.“

„Co ještě říkali?“

„Právě že nic, je to absurdní,“ zašeptal. „To ty chceš, aby se Aljoša našel..., co mne se týká..., nechal bych to spát.“

„Klid, Johnny, odpočivej, nemluv,“ princezna mu úzkostlivě stírala krev prýstíci z rány na čele. „Tiše, bud hodný.“ Ohlédla se na nás dva. Stáli jsme Johnnymu u nohou. „Co bude s těmi auty?“

Princ si zasmušile prohlížel trosky vyhořelých vozů a pět prázdných hasicích přístrojů, povalujících se kolem jako rudá torpéda. Po požáru, po plamenech stoupajících nad střechy domů a po černém sloupu dýmu zbýval jen čpavý zápach v listopadovém vzduchu. Hasiči v podobě sluhy a zahradníka stáli opodál, prohlíželi si své dílo a čekali na další vývoj událostí.

„Myslíte, že omdlel?“ zeptal se princ.

„Vypadá to tak, sire. Říkal přece, že byl zpocený. Pořádné bití nikomu nepřidá.“

„Nikdy nesnášel pohled na krev.“

Princ se zadíval ven a pohledem sledoval, kam by vůz s bezvědomým řidičem narazil nebyť toho, že v cestě bylo moje auto.

„Byl by narazil do jednoho z těch dvou stromů,“ řekl princ. „Měl nohu na plynu.“

Za trávníkem stála směrem od domu alej statných starých stromů s propletenými holými větvemi, na kterých jen tu a tam ještě lpěly hnědé uschlé listy. Předpokládal jsem, že je kdysi zasadili v těsné řadě, aby působily jako větrolam proti severovýchodním větrům. V těch dobách lidé vytvářeli krajinu tak, aby potěšila oko budoucích generací. Stromy měly mohutné kmeny a zastavily by tank, natož lehkého rovera. Ty stromy mají štěstí, pomyslel jsem si, když přežily tolik bouří, tolik období sucha, i parazity.

„Jsem rád, že nenarazil do těch stromů,“ řekl princ a já si nebyl jistý, jestli mu jde o Johnnyho nebo o stromy. „Váš vůz mě samozřejmě mrzí. Doufám, že je pojištěný? Asi byste měl pojišťovně nahlásit havárii zaparkovaného vozidla. Lepší je to zjednodušit. Ted se auta odpisují bez komplikací, takže nemusíte Johnnyho jako účastníka nehody hlásit, z jeho pojistky se to krýt nemusí, chápete?“

Přikývl jsem, abych ho uklidnil. Princ se s úlevou usmál a napětí z něho trochu spadlo.

„Nechceme, aby se nám tu hemžili novináři, že? Teleobjektivy... Kdyby se to dostalo seabemíř ven, hned by jich tu byla celá hejna.“

„Už je stejně po akci,“ poznamenal jsem.

Polekaně se na mne podíval. „Doufám, že nikde nebudete nikomu vyprávět o tom, jak jsme Johnnyho vytahovali z vozu? Nikomu. Nechci, aby se tisk té historie zmocnil, to prostě nejde.“

„Vám by vadilo, kdyby se lidé dozvěděli, že jste podstoupil určité riziko, abyste zachránil bratra své ženy?“

„To by mi určitě vadilo,“ řekl rozhodně. „Ani slovo o tom prosím, buďte tak laskav.“ Podíval se na mé ohořelé vlasy. „Po pravdě řečeno to tak malé riziko nebylo.“ Dal hlavu ke straně. „Mohli bychom říct, že jste ho z vozu vytáhl sám, pokud byste chtěl.“

„Ne, to bych nechtěl, sire.“

„To jsem čekal. Nestojíte o vlezlé novináře s jejich notesy stejně jako já.“

Odvrátil se a pokynul lelkujícímu zahradníkovi, aby přišel blíž.

„Co s tím uděláme, Bobe?“ zeptal se.

Bob se zřejmě vyznal v havarovaných vozech a autoopravnách a řekl, že zařídí vše, co je třeba. Mluvil s princem bez rozpaků, se sebedůvěrou člověka, který ví, že mezi ním a jeho nadřízeným platí vzájemná důvěra a úcta. Každého antiroyalistu by to určitě nemálo popudilo.

„Nevím, co bych bez Boba dělal,“ řekl princ, když jsme se vraceli do domu. „Když zavolám do autoopravny já a řeknu, kdo jsem, tak to buď považují za žert a prohlásí se za královnu ze Sáby, nebo upadnou do takového zmatku, že všechno popletou. Bob to s těmi vozy zařídí v klidu a míru. Kdybych to začal zařizovat já, hned bychom tu měli novináře.“

Zastavil se na prahu a zadíval se na ohořelé trosky mého nejmilejšího auta.

„Musíme vymyslet, jak se dostanete domů,“ řekl, „půjčím vám vůz.“

„Sire, kdo nebo co je Aljoša?“

„Vida!“ Bleskově se ke mně otočil. V očích mu jiskřilo. „Ted jste Poprvé projevil zájem o věc, do které vás tlačím.“

„Řekl jsem přece, že se o něco pokusím.“

„Hodlal jste tu snahu udržet na minimu.“

„No, já...“

„A tvářil jste se, jako bych vám nabízel smradlavou rybu.“

„No... prostě..., co ten Aljoša?“

„To je právě, octu běží, my totiž nevíme, kdo je Aljoša, proto chceme, abyste nám to zjistil.“
Johnnyho Farringforda propustili z nemocnice domů brzo. Tři dny po úrazu už jsem za ním jel.
„Vašeho vozu je mi líto,“ řekl a prohlížel si range rover, se kterým jsem přijel. „To se moc nepovedlo, co?“
Byl ještě bledý a trochu nervózní. Mnohočetné rány na obličeji se mu rychle hojily, jak se mladým lidem hojí, a nezdálo se, že by zanechaly trvalé jizvy. Z toho, jak se pohyboval, jsem usoudil, že má spíš pohmožděné svaly než kosti. Nestalo se mu nic, co by mu bránilo v účasti na olympijských hrách, pomyslel jsem si kysele.
„Pojďte dál,“ řekl, „dáme si kávu a tak.“
Zavedl mne k domku s doškovou střechou. Místnost, do které jsme vstoupili, byla jak vystřižená z časopisu o tradičním venkovském bydlení. Kamenná podlaha, pěkné koberce, silné stropní trámy, starodávný krb, holé, staré cihly, prosezené pohovky a křesla s vybledlými květovanými povlaky.
„Mně to tu nepatří,“ řekl, když viděl, jak se rozhlížím, „mám to pronajaté. Hned jdu udělat kafe.“
Zamířil ke dveřím na konci místnosti a já ho následoval. Kuchyně byla zcela moderní, se všemi vymoženostmi. Nalil vodu do kávovaru.
„Cukr? Mléko?“ zeptal se. „Nebo byste radši čaj?“
„Káva bude prima. S mlékem prosím.“
Dal vše na tác, který odnesl do obývacího pokoje a postavil na nízký stolek před krbem. V krbu ležela na vychladlém popelu čerstvá polena, ale oheň nehřál. Bylo tam chladno. Zakašlal jsem a vděčně pak upíjel horkou tekutinu. Zahřál jsem se aspoň zevnitř.
„Jak se cítíte?“ zeptal jsem se.
„No..., docela dobře.“
„Asi ne úplně dobře.“
Otrásl se. „Mám zřejmě kliku, že jsem naživu. Jsem vám vděčný, že jste mne vytáhl a vůbec...“
„Vytáhli jsme vás s vaším švagrem.“
„S nemalým rizikem.“
Hrál si se lžičkou a s cukřenkou, dělal drobné, rozpačité pohyby.
„Řekněte mi něco o Aljošovi.“
Krátko se na mne zadíval, pak se odvrátil. Měl jsem dojem, že je v depresi.
„Nemám, co bych vám řekl,“ vzdychl unaveně. „Aljoša je jméno, které se poprvé objevilo letos v létě. V září v Burghley zahynul jeden Němec, a někdo řekl, že to má na svědomí Aljoša z Moskvy. To úmrtí se samozřejmě vyšetřovalo, ale k čemu tehdy dospěli, nevím, protože se mne to vlastně netýkalo.“
„Ani nepřímě?“
Znovu se na mne krátce podíval a usmál se.
„Toho Němce jsem dobře znal. My se všichni známe, setkáváme se při různých mezinárodních soutěžích znovu a znovu.“
Přikývl jsem.
„No..., jednou večer jsem si s ním vyrazil do jednoho londýnského klubu. Bylo to ode mne hloupé, to uznávám, ale já myslel, že to je obyčejná herna. Hrál karty, já taky. Pár dní předtím jsem ho vzal do svého klubu, a tak jsem myslel, že mi to jednoduše oplácí.“
„Ona to nebyla obyčejná herna?“ pobízel jsem ho, když se zasmušile odmlčel.
„Ne, nebyla.“ Povzděchl si. „Byla tam spousta transvestitů.“ Byl čím dál tím zasmušilejší. „Já si to hned neuvědomil, nikdo by na to na první pohled nepřišel. Oni skutečně vypadali jako ženské, hezké, přitažlivé ženské. Dovedli nás ke stolku. Bylo tam přítmí. Jedna holka, svítil na ni reflektor, dělala striptýz, svlékala si takové nadýchané zlaté šátky, byla jich spousta. Byla krásná. Snědá, ale ne černá, nádherné tmavé oči, půvabná malá ňadra. Svlékla se do nahá a tančila pak s takovým dlouhým růžovým péřovým boa. Byla fakt skvělá. Když se na ni člověk díval odzadu, byla úplně nahá, ale zpředu si to boa pořád držela... na jaksi... ve strategických místech. Když skončila a já jí tleskal, Hans se ke mně naklonil, šklebil se jak opice a pošeptal mi do ucha, že ta ženská je mužský.“ Ušklíbl se. „Připadal jsem si jako pitomec. Chci říct, že by mi vlastně nevadilo dívat se na takové vystoupení, kdybych předem věděl, o co jde. Ale nechat se takhle nachytat...“
„Trapné,“ přikývl jsem.
„Snažil jsem se to brát jako žert, co mi taky zbývalo. Do určité míry to ale bylo jaksi... podivně přitažlivé. Hans mi vyprávěl, že toho mladíka poznal v jednom berlínském klubu a že si myslel, že by mne mohl pobavit. Hans se ale především bavil mými rozpaky, i když jsem se snažil předstírat, že to беру jako legraci. Nakonec, Hans byl ten večer můj hostitel, ale čeho je moc, toho je příliš.“
Poraněná pýcha, pomyslel jsem si.

„Soutěž začínala o dva dny později, Hans zemřel hned následující den, po cross-country.“

„Jak?“ zeptal jsem se, „jak zemřel?“

„Na srdeční selhání.“

To mne překvapilo. „Nebyl na to trochu mladý?“

„Ano,“ přikývl Johnny, „bylo mu teprve dvacet šest. To člověka jistě zarazí.“

„Co bylo pak?“

„Vlastně nic. Nic, čeho by se člověk mohl chytit. Ale začaly kolovat takové řeči – asi jsem byl poslední, ke komu se donesly – že byl Hans nějaký divný a já taky, šeptalo se, že jsme gayové, víte? A že prý nějaký Aljoša z Moskvy žárlí, že se s Hansem pohádal a že z toho Hans dostal infarkt. Pak taky koloval takový vzkaz, že pokud přijedu do Moskvy, bude tam na mě Aljoša čekat.“

„Jakto vzkaz? Jak vám ten vzkaz doručili?“ zeptal jsem se.

Tvářil se nejistě. „To je právě ono, byla to jen šeptanda. Všichni o tom vzkazu věděli, řeklo mi to několik lidí, ale nikdo nevěděl, odkud nebo od koho vlastně ta fáma vzešla.“

„Berete to vážně?“

„Jistě že ne. Je to pitomost. Pokud jde o Hanse Kramera, nikdo neměl důvod na mne žárlit. Pravda je, že jsem mu po tom večeru vysloveně šel z cesty, jak jen se dalo, aniž by člověk vypadal jako blb, rozumíte?“ Odložil jsem prázdný hrníček a v duchu jsem litoval, že jsem si nevzal svetr navíc. Johnny byl zřejmě otužilý a zima mu nevadila.

„Váš švagr to bere velmi vážně.“

Ušklíbl se. „Pokud jde o média, trpí stihomamem. Toho jste si musel všimnout.“

„Je pravda, že novináře asi nemá rád.“

„Oni ho doslova pronásledovali, když začal chodit s mojí sestrou, kličkoval před nima. Tehdy mi to připadalo legrační, ale jemu asi ne. Pak stejně vypukl skandál, jestli si vzpomínáte, protože čtrnáct dní po jejich zasnubách se naše drahá maminka zbláznila a utekla se svým kadeřníkem.“

„To už mi nějak vypadlo z hlavy.“

„Stalo se to těsně předtím, než jsem nastoupil do Etonu, trochu mi to pocuchalo sebevědomí zrovna v okamžiku, kdy kluk sebejistotu potřebuje jako sůl.“ Říkal to s humorem, ale já pochopil, že to tehdy určitě nesl velmi těžce. „Trvalo pak celé měsíce, než se mohla slavit svatba, a když se konečně švagr se sestrou vzali, noviny byly znovu plné detailů o sexuálním životě naší matky, dnes a denně. Kdykoli se kdokoli z nás objevil v tisku, zazní tam vždycky taky něco o máti. Proto se ta věc Jeho Královské Výsosti nechce líbit.“

„To chápu,“ řekl jsem suše. „Je mi jasné, že si nepřeje, abyste se při olympiádě zapletl do nějakého trapného skandálu, když vás média stejně pořád sledují, zvláště když se tu objevila ta fáma o transvestitech.“

V tu chvíli se mi zdály princovy obavy zcela oprávněné, Johnnymu však ne.

„Nemůže vzniknout žádný skandál, protože žádný není,“ namítl, „je to všechno naprostý nesmysl.“

„To by právě váš švagr rád dokázal a ministerstvo taky. Každý, kdo jede do Ruska, je zranitelný, a pokud se o někom rozšířily řeči, že je homosexuál, je to vysloveně politické riziko, protože homosexualita je v Rusku proti zákonu. Všichni by rádi, abyste jel na olympijské hry, proto se snaží ty fámy vystopovat, ve vašem zájmu.“

Vzdorovitě sevřel rty. „Není co vyšetřovat.“

„A co ti muži?“

„Kteří?“

„Ti dva, kteří vás napadli a varovali, abyste dal ruce pryč od Aljoši.“

„Jo tohle...“ Tvářil se nejistě. „No..., ať už je Aljoša kdokoli, určitě taky nestojí o žádné vyšetřování, stejně jako já, to se mi zdá logické, tomu Aljošovi nebo té Aljoše by to taky mohlo uškodit, to vás nenapadlo?“

Neklidně vstal, vzal táč a odnesl ho do kuchyně. Chvilí pak chrstil hrníčky, a když se vrátil, už si nesedl.

„Pojďme se podívat na koně,“ navrhl.

„Řekněte mi ještě napřed něco o těch dvou chlapech,“ přemlouval jsem ho.

„Co o nich chcete slyšet?“

Opřel se jednou nohou o poleno, přichystané u krbu, a trochu zbytečně si hrál s pohrabáčem.

„Byli to Angličané?“

Překvapeně se na mne podíval. „No... zřejmě ano.“

„Slyšel jste je mluvit. Jak mluvili?“

„Normálně. Prostě jako obyčejní lidé.“

„Obyčejní lidé mluví různě,“ namítl jsem. Pokrčil rameny, ale podle mého různí lidé opravdu mluví hodně

odlišně.

„Dobře, půjdeme na to takhle: Byli snad z Irska? Ze Skotska? Z Londýna? Liverpoolu? Ze západu? To přece rozeznáte.“

„Tak tedy z Londýna,“ řekl.

„Cizinci to nebyli? Nemohli to být Rusové?“

„Ne.“ V tu chvíli mu to teprve došlo. „Jo, mluvili dost hrubě, měli drsnou dikci, spíš jako by byli z jižního Londýna, nebo z Berkshiru.“

„Takže mluvili stejně jako lidi tady v kraji?“

„Nejspíš ano. Aspoň se mi nezdálo, že by mluvili jinak.“

„Jak vypadali?“

„Oba byli pořádní hromotluci.“ Konečně odložil pohrabáč k ostatním nástrojům u krbu. Narovnal se. „Oba byli větší než já. Jinak na nich nebylo nic zvláštního, nekulhali, neměli fousy, ani žádné jizvy nebo zvláštní znamení. Je mi líto, že vám víc říct nedokážu, ale upřímně řečeno, kdybych je zítra potkal na ulici, nejspíš bych je nepoznal.“

„Kdyby teď přišli sem, do téhle místnosti, tak byste je poznal?“

„Myslíte, jestli bych vycítil, že to jsou oni?“

„Chci říct, že si určitě pamatujete víc podrobností, než kolik se vám jich vybavilo. Kdyby vás něco postrčilo, rázem by se vám toho vybavilo víc.“

Tvářil se pochybovačně. „Kdybych je někde zahlídl, určitě bych vám to řekl.“

„Nelze vyloučit, že se znovu objeví..., a s dalším varováním.“ Zamyslel jsem se. „Pokud se vám ovšem nepodaří přemluvit vašeho švagra, aby celou tu věc nechal plavat.“

„To myslíte vážně?“ Trhl sebou a otočil se ke dveřím, jako by už v tu chvíli očekával něčí útok. „Vy tedy umíte potěšit.“

„Bylo to hrubé zastrašování.“

„Jo, máte pravdu.“

„Jednoduchá a laciná metoda,“ poznamenal jsem.

„Jo. A co z toho?“

„Koho chtěli zastrašit? Vás, mne, nebo vašeho švagra?“

Dlouze se na mne zadíval. Poprvé se nad těmi otázkami zamyslel.

„Rozumím,“ řekl. „Ale na mne je to příliš komplikované. Pojdme se podívat na koně. Těm aspoň opravdu rozumím. Když vás zabije kůň, není to nikdy ze zloby.“

Než jsme ušli těch necelých sto metrů ke stájím, nejistota a nervozita z něj opadly. Mezi koňmi se cítil dobře, získával u nich pocit sebejistoty a útěchy. V tu chvíli mne napadlo, jestli se mnou nebyl tak rozklepaný jednoduše proto, že jsem člověk a ne kůň, že to nezavinilo, o čem jsem s ním jednal.

Starší, dřevěné budovy stály byly postavené do čtverce kolem dvora pokrytého šterkem na upěchované hlíně. Místy rostly chomáčky trávy, slabý stromek, někde stály prázdné škopky na zeleň. Dřevo zeleně natřené, barva zašlá. Člověk měl pocit, že z jara všechno zaroste plevem.

„Až ty prachy zdědím, pořídím si lepší stáje,“ řekl Johnny. Jako by mi četl myšlenky. „Tady to mám pronajaté, platí to za mne správci jmění.“

„Je to tu ale sympatické,“ řekl jsem.

„Ale ne zcela vyhovující.“

Správci jmění investovali do toho nejdůležitějšího, do čtyřnohého majetku. Bylo sice období klidu, ale všech pět přítomných koní vypadalo ve skvělé formě, s mohutnými svaly. Byli z plnokrevných hřebců a polokrevných matek, podávali dobrý výkon a vypadali dobře. Johnny mi vyprávěl životopis každého z koní s náležitou, neskrývanou pýchou. Poprvé jsem u něj zpozoroval opravdové nadšení, takové olympionik musí mít, správný olympijský oheň.

Najednou jako by mu ožily i ty zrzavé kudrny. Ale to asi spíš způsobil vlhký vzduch. Jiskra v oku ale z vlhka nebyla, ani odvážný, zanícený výraz v tváři, nakažlivé nadšení a odhodlanost. Snadno jsem se nakazil a snadno jsem pochopil, proč se všichni snaží Johnnymu cestu do Ruska umožnit.

„S tímhle kamarádem bych určitou šanci v britském týmu měl,“ řekl a poplácal po kulaté zádi hnědáka s dlouhou šíjí.

Odrecitoval všechny jeho úspěchy. „Není ale světová třída, to je mi jasné. Potřebuju něco lepšího.“

Potřebuju toho německého koně. Viděl jsem ho. O toho opravdu hodně stojím.“ Vydechl a zasmál se, jako by si uvědomil, že odkryl svoje vášně, a snažil se to zamaskovat. „Moc toho namluvím, že?“ Snažil se sám sebe zlehčit, ale nadšení z jeho hojícího se obličej nepřestávalo zářit.

„Chci zlatou!“ vydechl.

Do Moskvy jsem si zabalil podle pořadí důležitosti především ochranné prostředky pro stonavé plíce, hlavně z pověřivosti (podle pravidla máš-li deštník, neprší) tlustou šálu, rezervní brýle, dva tři paperbacky a fotoaparát.

Emma si prohlížela moji lékárníčku zděšeně i pobaveně.

„Ty jsi hypochondr!“

„Nehrab se mi v tom, měl jsem to hezky uspořádané.“

„Jistě, jistě. Co je tohle?“ vytáhla malou plastovou tubičku a zatřásla s ní.

„Polož to, to je ventolin.“

Sundala závěr a vysypala jednu pilulku na dlaň.

„Mrňavá a růžová. Co umí?“

„Pomáhá dýchat.“

„A tohle?“ Sáhla po malé plechové tubičce a přečetla si žlutou nálepkou. „Intal?“

„Taky to pomáhá dýchat.“

„A co tohle? A tohle? Nebo tohle?“

„Totéž. Totéž a totéž.“

„Stříkačka! Probůh, nač máš stříkačku?“

„Kdyby bylo nejhůř. Když nepomůže adrenalin, je na řadě pohřební služba.“

„To myslíš vážně?“

„Ne,“ řekl jsem, ale ve skutečnosti jsem to vážně bral, i když jsem to neměl vyzkoušené.

„Že ale s tím svým směšným kašlem naděláš.“ Prohlížela si nevidanou sbírku životodárných prostředků s nadřazeností chronicky zdravých.

„Smutek, co? Ted to ale zase hezky uklid,“ požádal jsem ji.

Všechno zase přepečlivě urovnala, aby mi udělala radost.

„Poslyš, všechny tyhle léky jsou přece proti astmatu a ne proti zánětu průdušek,“ řekla.

„Když dostanu bronchitidu, dostanu i astma.“

„A naopak?“

Potřásl jsem hlavou. „A co takhle jít do postele?“

„V půl páté odpoledne? S tělesně postiženým?“

„Nebylo by to poprvé.“

„To je fakt,“ přikývla. Takže to nebylo poprvé. Nezakašlal jsem a nezasípěl ani trochu.

Následující den ráno mi Rupert Hughes-Beckett ve své londýnské kanceláři předal letenky, vízum, objednávku ubytování v hotelu a list papíru se jmény a adresami. To mi nestačilo.

„A co odpovědi na moje otázky?“ zeptal jsem se.

„Obávám se – jaksi – nejsou ještě k dispozici.“

„Proč ne?“

„Zjišťování a ověřování proběhne v nejkratší době.“

Do očí se mi nepodíval. Prohlížel si vlastní ruce se stejným soustředěním jako předtím u mne doma.

Pomyslel jsem si, že musí na hřbetech svých rukou znát zpaměti každou pihu a každou vrásku, každou vystouplou žílu.

„Chcete říct, že jste s tím ještě nezačali?“ Nechtěl jsem věřit svým uším. „Můj dopis vám musel přijít nejpozději v úterý, to je před šesti dny.“

„Ano, přišel s vašimi fotografiemi na vízum. Pochopte však, že získat vízum v tak krátké lhůtě není jednoduché.“

„K čemu je mi vízum, když mi chybějí nezbytné informace?“ namítl jsem. „To jste nemohli pracovat na obojím současně?“

„Říkali jsme si – je tu přece telex na velvyslanectví. Jak ty odpovědi budeme získávat, postupně vám je pošleme.“

„Takže tam budu každých pět minut běhat, jestli náhodou právě nepřistál poštovní holub.“

Přísné rty se bez humoru usmály.

„Můžete si tam vždy zatelefonovat,“ řekl. „Číslo máte na tom seznamu.“ Opřel se o opěradlo svého důležitě vyhlížejícího křesla a znovu se zadíval na své ruce, jako by se během posledních třiceti vteřin mohly změnit. „S lékařem, který vyšetřoval Hanse Kramera, jsme už samozřejmě mluvili.“

„No a?“ pobízela jsem ho, když se odmlčel.

„Měl při soutěži službu, celé tři dny. Právě ošetřoval nějakou dívku se zlomenou klíční kostí, když za ním někdo přiběhl s tím, že jeden z německých jezdců dostal kolaps. Od pacientky odešel skoro ihned, ale než

se dostal ke Kramerovi, ten už nežil. Pokusil se prý o masáž srdce, dal Kramerovi patřičnou injekci, nevynechal ani dýchání z úst do úst, ale všechno bylo marné. Mrtvý byl – hm – cyanotický, příčinou smrti byla zástava srdce.“

„Jinými slovy infarkt.“

„Tedy – ano. Pitva nařízena nebyla, protože šlo o smrt z přirozených příčin. Smutné, když jde o tak mladého člověka.“

Zasmušile jsem si pomyslel, že kdyby to Kramer nevzal tak zkrátka, nemuseli jsme se do ničeho motat. Smrt je spolehlivý zdroj pověstí a šířících se řečí. Byl jsem si jistý, že teorie o Aljošovi se tolik rozšířily jen proto, že už je Kramer nemohl vyvrátit, protože už nežil.

„Máte jména a adresy členů německého družstva?“ zeptal jsem se.

„Budou, budou.“

„A co jména a adresy členů ruského týmu, který se účastnil třídní mezinárodní jezdecké soutěže v Burghley?“

„Budou, budou.“

„A sovětští pozorovatelé?“

„Budou.“

Upřeně jsem se na něho zadíval. Jediné nadějně vodítko, které se mi podařilo pomocí řady telefonátů s lidmi z téhle oblasti objevit, byly opakované zmínky o „sovětských pozorovatelích“ – tedy o třech mužích, kteří v uplynulé sezóně polooficiálně navštívili celou řadu kvalifikačních soutěží, i když v nich jejich družstvo nestanovalo. Lidé jejich přítomnost vysvětlovali jako „špionáž“, „sbírání zkušeností“, jako „snahu vyřadit naše nejlepší koně“ nebo „zjišťování, jak daleko to ještě musí dotáhnout, aby při olympiádě mohli Západ zesměšnit“.

Řekl jsem svému mandarinovi: „Princ mne ubezpečil, že jste slíbil základní fakta zjistit.“

„To také uděláme, ale z hlediska zahraniční politiky je váš úkol nepříliš významný. Tento týden má můj úřad naléhavější úkoly, než jsou – koně.“

Neskrývaná přezíravost z něho jen čísel.

„Myslíte si, že svůj úkol splním?“ zeptal jsem se ho.

Prohlížel si ruce a mlčel.

„Chcete, abych ho splnil?“

Zdvihl hlavu, jako by vážila cent a zadíval se na mne.

„Byl bych rád, kdybyste měl na paměti, že umožnění účasti lorda Farringforda na olympijských hrách – samozřejmě za předpokladu, že on a jeho kůň budou splňovat žádoucí požadavky – nesmí nijak oslabit naši pozici vůči Sovětskému svazu, žádnou cenu za to platit nechceme. Už vůbec si nepřejeme, abychom se ocitli v pozici, kdy bychom se museli Sovětům omlouvat.“

„Je s podivem, že jste se vůbec na mne obrátil s tím, abych do Moskvy jel.“

„Přál si to princ.“

„Tlačil na vás?“

Hughes-Beckett upjatě stiskl rty. „Bylo to celkem oprávněné přání. Kdybychom s vaším posláním skutečně zásadně nesouhlasili, nebyli bychom nikomu ve věci nijak nápomocni.“

„Dobře,“ vstal jsem a zastrkal lejstra do kapes. „Pochopil jsem správně, že si sice přejete, abych jel, protože by to byl důkaz, že ničemu nestojíte v cestě, ale zároveň očekáváte, že tam položím několik neškodných otázek, získám nemastné, neslané, nepoužitelné odpovědi. Princ by pak německého koně nekoupil a Johnny Farringford by se do olympijského družstva nedostal a všechno by zůstalo v klidu.“

Zadíval se na mne skeptickým pohledem zkušeného státního úředníka a mlčel, čímž mi dával za pravdu.

„Zamluvili jsme vám hotelový pokoj na dva týdny,“ řekl. „Můžete se ovšem vrátit dříve, pokud budete chtít.“

„Děkuju.“

„Když si přečtete ten jmenný seznam, zjistíte, že tam jsou dvě –jaksi – slibné adresy. Ty by vám mohly posloužit.“

Zadíval jsem se na krátký seznam jmen, kde na prvním místě byla adresa Britského velvyslanectví, Nabřežnaja Morisa Toreza 12.

„Kousek níž najdete jméno člověka, který trénoval sovětský olympijský jezdecký tým.“

Příjemně mne tím překvapil. „No, to už zní lip.“

Skoro pyšně řekl: „Nebyli jsme tak nečinní, jak jste si myslel.“ Odkášlal si. „Poslední jméno seznamu je jméno studenta moskevské univerzity. Je to Angličan, roční stipendista. Mluví rusky, samozřejmě. Napsali jsme mu, že se tam chystáte. Bude vám nápomocen, pokud byste potřeboval tlumočníka. Jen vás prosíme, abyste neohrozil jeho dokončení akademického roku.“

„Je tedy důležitější než koně.“

Hughes-Beckett se pracně, mrazivě usmál. „To platí o většině věcí.“

Díky letence, kterou mi Hughes-Beckett dal, jsem nazítří seděl v pohodlném křesle letadla Aeroflotu.

Přistálo v šest hodin večer místního času. Většinu mých spolucestujících v první třídě tvořili černoši, napadlo mne, jestli to nejsou Kubánci. Jenže v dnešním proměnlivém světě to mohli být lidé odkudkoli, dnes spojenci, zítra smrtelní nepřátelé. Všichni měli na sobě dokonale šité obleky, bílé košile, dobré kravaty, a hned po přistání na ně čekaly přepychové limuzíny. Míř významní cestující museli projít běžnou procedurou, ale bez zbytečného zdržování. Celníci mne odmávali, jako bych je vůbec nezajímal, ačkoli na vedlejší lavici do nitě prohledávali muže přibližně stejně starého, jako jsem byl já. Vyklepali mu všechny kapsy, četli si každý papírek, co u sebe měl, prohlíželi si i vnitřní potah kufru. Předmět prohlídky všechno snášel netečně, klidně, bez hnutí brvou. Neprotestoval, ani se netvářil pohoršené. Když už jsem byl na odchodu, jeden z celníků vzal z kufru spodky a pečlivě je prohmatával.

Uvažoval jsem o taxíku, ale pak jsem zjistil, že na mne taky někdo čeká. Slečna v hnědém kabátě s bezovou pletenou čepicí. Váhavě ke mně vykročila: „Pan Drew?“

Podle mé reakce snadno poznala, že to jsem já. „Jmenuju se Nataša a jsem z Inturistu. Budeme se o váš během vašeho pobytu starat. Máme tu auto, vezmeme vás do hotelu.“ Obrátila se ke starší ženě, stojící opodál. „To je moje kolegyně Anna.“

„Jste velmi laskavá, že se obtěžujete,“ uklonil jsem se zdvořile. „Jak jste mne poznala?“

Nataša se věčně zadívala na papír, který držela v ruce. „Angličan, stáří třicet dva let, tmavé, vlnité vlasy, brýle v tmavých žíhaných obroučkách, bez vousů, bez knírů, dobře oblečený.“

„Auto čeká venku,“ ozvala se Anna. Nic objeveného, auta většinou čekají před letišti venku.

Anna byla menší, podsaditá, ve střízlivém šedivém kabátě a šedé vlněné čepici. Vypadala nepřístupně, od hlavy, přes vyšpulené břicho, až po paty ve vysokých botách. Chovala se přátelsky, ale já tušil, že se tak v budoucnosti bude chovat jen potud, pokud se já budu chovat podle jejích představ. „Máte čepici?“ zeptala se Nataša starostlivě. „Venku je zima, měl byste mít beranici.“

Už jsem jejich zimu okusil, než jsem došel k letištnímu autobusu a z něj do budovy letiště. Většina ostatních cestujících byla vyzbrojená čepicemi, vesměs kožešinovými, dokonce s krytem uší, já měl jen teplou šálu.

„Hlavou člověk ztrácí tělesné teplo,“ kázala Nataša. „Zítra si musíte koupit ušanku.“

„Dobře,“ přikývl jsem.

Měla krásně klenuté tmavé obočí, pěknou pleť a ústa nalíčená světlou rtěnkou. Postrádal jsem v jejích očích jiskru humoru, ale jiskra humoru u Sovětů by asi změnila celý svět.

„Už jste někdy byl v Moskvě?“

„Ne.“

U východu stála skupina čtyř mužů v tmavých pláštích. Stáli čelem k sobě, jako by spolu hovořili, ale dívali se jinam, všichni stejným směrem, a žádný z nich nepromluvil. Nataša s Annou kolem nich prošly, jako by je neviděly.

„Kdo vás pro mne poslal?“ zeptal jsem se zvědavě.

„Naše cestovní kancelář,“ řekla Nataša.

„Ale... kdo dal pokyn té kanceláři?“

Obě ženy se na mne mlčky zadívaly. Tvářily se neproniknutelně. Asi odpověď neznaly, asi považovaly za samozřejmé, že nic nevědí.

Řidič vozu anglicky neuměl. Ujížděl prázdnou silnici k městu. Ve světlech reflektorů poletovaly lehké vločky sněhu. Vozovka byla holá, ale na krajnicích se vršily bariéry špinavého sněhu. Otrásl jsem se, spíš při tom pohledu, víc odporem než zimou, protože ve voze bylo teplo.

„Na to, že je konec listopadu, není velká zima,“ řekla Nataša. „Dnes je nad nulou už od rána. Jindy touhle dobou už leží trvale sníh, ale letos dokonce pršelo.“

Povšiml jsem si, že stanice autobusů pamatují na mráz, byly zasklené, uvnitř osvětlené. Na některých postávaly skupinky lidí, odvrácených od silnice. Většinou muži. Těžko říct, jestli skutečně čekali na autobus.

„Pokud byste si přál,“ řekla Anna, „můžeme vám na zítra zařídit autobusovou prohlídku města. Další den bychom pak mohli jít na výstavu Úspěchů sovětské ekonomiky.“

„Budeme se snažit pro vás sehnat lístky do opery a na balet,“ přidala se snaživě Nataša.

„Ve vašem hotelu bývá hodně Angličanů z organizovaných zájezdů,“ řekla Anna. „Mohli byste se k nim přidat na prohlídku Kremlu a jiných turistických zajímavostí.“

Zadíval jsem se na obě a došel k názoru, že se upřímně snaží být mi nápomocné.

„Mockrát děkuju,“ řekl jsem, „ale chystám se hlavně trávit čas se svými přáteli.“

„Když nám řeknete, kam byste chtěl jít, zařídíme vám to,“ nabídla se Nataša ochotně.

Můj pokoj v hotelu Inturist byl pro jednu osobu dostatečně prostorný. Na jedné straně místnosti stála postel, na druhé pohovka. (Pootevřenými dveřmi jsem zahlédl dvoulůžkový pokoj, ten byl však pro dva dost těsný.) Pod oknem pokoje byla široká police, telefon a noční lampička. V místnosti bylo ještě křeslo, vestavěná skříň a dveře do koupelny. Hnědý koberec, červeně vzorkované záclony, tmavě zelená pohovka, na posteli přehoz. Obyčejný, funkční hotelový pokoj, mohl být kdekoli, v Sydney, Los Angeles nebo v Manchesteru. Atmosféra žádná.

Vybalil jsem si svých pár věcí a podíval se na hodinky. „Objednaly jsme vám večeři na osmou,“ řekla Anna. „Prosím přijďte pak do restaurace. Budu tam, abychom mohli napláňovat zítřek.“ Tak s touhle kojeneckou péčí budu muset něco udělat, pomyslel jsem si, protože mne ale na tuhle situaci nikdo předem nepřipravil, nechtěl jsem se hned vzbouřit a vzbudit tím zmatek a nevoli. Napadlo mne nicméně, že životobudič z free-shopu by neuškodil.

Nalil jsem si skotskou do skleničky na vodu z koupelny a sedl si na pohovku. Vtom zazvonil telefon.

„Pan Randall Drew?“

„Ano?“

„Prosím přijďte v devět hodin k baru hotelu National,“ řekl hlas. „Vyjdete z hotelu, zahnete doprava, a na první křižovatce zase doprava. National bude taky po vaší pravé ruce. Vstupte, odložte si kabát, jděte do prvního patra a zase vpravo. Bar je po levé straně chodby. Takže v devět, pane Drewe.“

Neznámý zavěsil, než jsem se stačil zeptat, kdo volá.

Popíjel jsem skotskou. Jediný způsob jak zjistit, kdo volal, bylo jít na schůzku.

Po chvíli jsem vytáhl papír od Hughese-Becketta. Jak se zdálo, v hotelovém pokoji byla přímá státní linka. Zavolal jsem tedy anglického univerzitního stipendistu. Ozval se mi ruský hlas, říkal cosi nesrozumitelného.

„Stephan Luce,“ recitoval jsem co nejzřetelněji. „Mohl bych prosím mluvit s panem Stephanem Lucem?“

Ruský hlas odpověděl jediným anglickým slovem: „Wait.“ Čekal jsem. O tři minuty později se v telefonu jako zázrakem ozval anglický hlas: „Ano? Kdo volá, prosím?“

„Jmenuju se Randall Drew. Já.“

Skočil mi rychle do řeči. „Ano, ano. Odkud voláte?“

„Ze svého pokoje v hotelu Inturist.“

„Můžete mi říct vaše číslo? Je napsané na ciferníku vašeho přístroje.“

Číslo jsem mu přečetl.

„Dobře. Bude nejlepší, když se sejdeme zítra. Hodilo by se vám to ve dvanáct? To mám polední přestávku. Sejdeme se na Rudém náměstí před chrámem Vasila Blaženého. O.K.?“

„Já..., dobře.“

„Výborně. Teď už ale musím končit.“ Zavěsil.

Asi je to nakažlivé, pomyslel jsem si, bude to nejspíš moskevským vzduchem. Vytočil jsem pak číslo člověka, který trénoval sovětské družstvo. Opět se mi ohlásil ruský hlas. chtěl jsem hovořit s panem Kropotkinem, ale neuspěl jsem. Na druhém konci bylo ticho, když jsem opakoval, s kým chci hovořit, zase ticho, pak se hlas ozval znovu a vychrlil na mne spoustu nesrozumitelných, rozčilených slov. Zavěsil. Na velvyslanectví jsem měl větší úspěch, zastihl jsem tam kulturního atašé.

„Jistě,“ odpověděl kultivovanou angličtinou. „Víme tu o vás. Nechcete přijít zítra na skleničku? V šest? Hodí se vám to?“

„Perfektně,“ přikývl jsem. „Já...“

„Odkud voláte?“ zeptal se.

„Z hotelového pokoje,“ nadiktoval jsem mu číslo.

„Výborně. Takže zítra.“

Zase se ozvalo klapnutí, jak zavěsil. Dopil jsem skotskou a uvažoval o průběhu svých telefonních hovorů.

Uvědomil jsem si, že mé zkušené partnery, žijící v Moskvě, musí moje naivita přímo děsit.

Anna na mne už v restauraci čekala. Postávala tam, a jak mne uviděla, šla mi vstříc. Měla na sobě zelený vlněný kostým, pošíť zlatavými korálky. V anglické lepší společnosti by klidně obstála. Hnědé, mírně prokvetlé vlasy měla čisté, dobře upravené, chovala se sebejistě, byla zvyklá radit a organizovat.

„Můžete si sednout sem,“ ukázala na dlouhou řadu stolů pod okny. „Sedí tu skupina anglických turistů.“

„Děkuju.“

„Takže: zítra...,“ začala.

„Zítra bych se rád prošel po Rudém náměstí a Kremlu, taky bych se možná podíval do GUMu. Mám mapu

i průvodce, takže se určitě neztratím," řekl jsem s úsměvem.

„My vás ale klidně můžeme přidružit k některé skupině s průvodcem," řekla vmlouvavě. „Ve dvě máme zvláštní skupinu na prohlídku Kremlu a vojenského muzea.“

„To já bych nerad, já na muzea nejsem.“

Kárávě se na mne zadívala, pak to se mnou ještě zkusila. Marně. Oznámila mi, že mám přijít k obědu v půl druhé, to prý se vrátí skupina z Kremlu. „V půl třetí bude autobusová projížďka městem.“

„Dobře," přikývl jsem, „to bude výborné.“

Dobře jsem zaregistroval, jak se jí ulevilo, bylo to vidět i cítit. Pochopil jsem, že samostatně se potulující turisté představují problém, i když jsem nechápal proč. Protože jsem se ale podvolil aspoň částečně, získal jsem dobré body a jako hodnému chlapečkovi mi za to slíbila skoro s jistotou lístky do Bolšovo.

Místa u stolů pro čtyři lidi se začala plnit. Ke mně si přisedl manželský pár středního věku z Lancashiru. Tázavě se usmívali. Za nimi šel muž, kterého na letišti celníci tak proprali. Vyměnili jsme si několik zdvořilostních vět. Paní z Lancashiru vzpomínala na scénu s celníky.

„Museli jsme v autobuse čekat celou věčnost, než vás pustili," řekla.

Ve vzduchu se vznášela nevyřčená otázka. Objekt zvědavosti paní z Lancashiru měl delší vlasy, džíny a svetr. Pojídal boršč a dal si na čas, než se ozval.

„Odvedli mě a svlékli do nahá," prohlásil s gustem. Rád budil senzaci.

Paní tazatelka zděšeně vydechla. „Co vlastně hledali?“

Pokrčil rameny. „Nemám tušení. Nebylo co. Prostě jsem je nechal, ať dělají co dovedou. Nakonec mne nechali běžet.“

Představil se jako Frank Jones. Prý učí na škole v Essexu a je v Rusku už potřetí. Říkal, že to je skvělá země. Manželé z Lancashiru se na něho nejistě dívali. Pak jsme se všichni soustředili na jakési šedavé maso neznámého původu. Po hlavním chodu přinesli zmrzlinu, to už bylo lepší. Za jídlem se ale do Moskvy asi nejezdí.

Po splnění povinnosti jsem si navlékl kabát a šálu a vydal se do hotelu National. Foukal pronikavý vítr, ledový déšť mne bodal do tváře a stékal z mokrých vlasů. Chodníky i vozovka začínaly namrzat. Byla vlezlá zima, pronikala mi až do plic. Stačí pořádná bronchitida, pomyslel jsem si, a celá moje mise skončí. Jednu chvíli jsem byl v pokušení nastavit chladu otevřenou náruč. Pak jsem ale usoudil, že všechno je lepší než kašlat a chrchat a dívat se na zdi hotelového pokoje.

Bar v hotelu National dělal dojem omšelé vznešenosti, jako zanedbaná eduardiánská hospoda nebo malý neudržovaný londýnský klub. Na podlaze byly koberce, několik delších stolů pro osm až deset osob a několik menších stolků pro tři nebo pro čtyři. Většina míst byla obsazená a u dlouhého baru stál zástup zákazníků ve dvou řadách. Kolem mne se ozývala angličtina, němčina, francouzština a další jazyky. Nikdo mne neoslovil a nezeptal se, jestli jsem Randall Drew, který právě přijel z Anglie.

Po několika minutách nečinnosti jsem se zařadil k baru, až jsem se dočkal whisky. To už bylo čtvrt na deset. Pil jsem se stoje. Když se pak uvolnilo místo u jednoho stolu, sedl jsem si a popíjel sám. V půl desáté jsem si objednal další skleničku. Za deset minut jedenáct jsem usoudil, že bude-li moje pátrací činnost pokračovat se stejným úspěchem i v dalších etapách, nebudu žádný zánět průdušek potřebovat. Za dvě minuty deset jsem se podíval na hodinky. Dopil jsem. V tu chvíli se od baru odlepil jeden člověk a přinesl k mému stolu dvě skleničky.

„Randall Drew?" zeptal se a přitáhl si židli. „Odpusťte, že jsem vás nechal čekat.“

Uvědomil jsem si, že tady byl, už když jsem přišel. Stál u barového pultu a bavil se se svými sousedy i s barmanem, nebo se díval do skleničky, jak pijáci dělávají, jako by na dně sklenice mohli objevit moudrost světa.

„Proč?" zeptal jsem se. „Proč jste mne nechal čekat?“

Místo odpovědi jen zabručel a bez mrknutí se na mne studenýma šedýma očima zadíval. Přistrčil mi jednu ze skleniček s tím, že to je určitě má značka. Asi čtyřicetiletý, statný, v rozepnutém tmavém dvouřadovém saku. Když se pohnul, cípy saka se prověšovaly. Tmavé vlasy měl ulízané, na temeni prořídlé, šíjí silnou jako býk.

„V Moskvě člověk musí být opatrný.“

„Hm. Jmenujete se nějak?“

„Herrick. Malcolm Herrick.“ Odmlčel se. V životě jsem o něm neslyšel. Dodal: „Jsem dopisovatel The Watch.“

„Těší mne," řekl jsem zdvořile. Ruku jsme si nepodali.

„Tohle není dětský hřiště, o tom vás ujišťuju ve vašem vlastním zájmu.“

„To je od vás laskavé," zamumlal jsem.

„Přijel jste sem, abyste se tu hloupě vyptával na toho zasn... Farringforda.“

„Proč zasn...?“ zeptal jsem se.

„Nemám ho rád,“ řekl suše. „Ale o to nejde. Zeptal jsem se už na všechno, na co se člověk zeptat může, pokud jde o toho srábka, ale houby jsem se dozvěděl. Kdyby bylo co najít, našel bych to. Věřte mi, kamaráde, zkušenější čmuchal od novin je nejlepší, když jde o vyčmuchání špíny, zvláště na vyšší šlechtu.“ I z jeho hlasu vyzařovala fyzická síla a tvrdost. Kdybych se ocitl ve špatné, pro tisk přitažlivé situaci, nepřál bych si, aby mi zabušil na dveře. Neměl by slitování. Jako tornádo.

„Proč jste se vyptával?“ zeptal jsem se. „A jak vůbec víte, že jsem přijel a proč? Jak víte, kde jsem se ubytoval? Jak to, že jste se mi telefonicky ozval už hodinu po mém příletu?“

Dlouze, upřeně se na mne zadíval.

„Chcete toho vědět hodně, kamaráde, co?“ Napil se. „Zpívali si o tom malí ptáčky na ambasádě. Co ještě?“

„Povídejte,“ vyzval jsem ho, když se odmlčel.

„Prameny nevyzrazuju,“ řekl bez váhání. „Ale něco vám řeknu, kamaráde, tohle pro noviny není. Už je to pár týdnů, co“ jsem se vyptával, a lidi z velvyslanectví se taky snažili, dokonce na to v tichosti nasadili jednoho kontráše, když se tolik lidí o věc zajímalo. Houby z toho bylo. Pěkná pitomost, že vás sem posílají. Nějaký cvok v Londýně prostě odmítá vzít na vědomí, že se žádná aféra nekoná. A nulové výsledky pro noviny je prostě nula.“

Sundal jsem si brýle a díval se na ně přimhouřenýma očima proti světlu. Pak jsem si zase brýle nasadil.

„Dobře,“ řekl jsem mírumilovně. „Je od vás hezké, že jste mi to všechno vyklopil, ale já se nemůžu sebrat a hned odjet domů, aniž bych se o něco aspoň pokusil. Chci říct, že mi zaplatili cestu, platí mi diety a tak.“

Pak jsem váhavě dodal: „Možná by neškodilo, kdybyste mi řekl, s kým jste mluvil, abych zbytečně nešlapal ve vašich stopách?“

„No to mě podržte, kamaráde, vy opravdu očekáváte, že vás člověk povede za ručičku.“ Přivřel oči, sevřel rty a přemýšlel. „Tak teda dobře: loni v létě jezdili po těch pitomejch jezdeckejch závodech tři Sověti jako pozorovatelé po celé Anglii. Zdejší funkcionáři pak ustavili nějaký menší výbor, aby pro olympijskou soutěž připravil, co je třeba. Mluvil jsem se všema třema v tom obrovském olympijském středisku na Gorkého třídě, proti muzeu Rudé armády. Všichni tři viděli Farringforda jezdit na těch soutěžích, co viděli, ale ani jeden z nich nevidí žádnou spojitost mezi nima a Ruskem. Nět, nět, nět. Jednomyslně.“

„Dobře. A co to ruské družstvo ze soutěže v Burghley?“

„Jo, kamaráde, k těm se člověk nedostane, to jako by narazil na zeď. Oficiální vyjádření na dotaz velvyslanectví znělo, že se členové družstva vůbec nedostali s Farringfordem do styku, že se skoro vůbec nestýkali s britskými státními příslušníky, nemluvě o tom, že nikdo z těch jezdců neumí anglicky.“

Chvilí jsem uvažoval. „Neslyšel jste nic o dívce jménem Aljoša?“

Zakuckal se, když to jméno slyšel, ale spíš pobavením. Tvářil se posměšně.

„Kamaráde, Aljoša není holka, je to mužský jméno, zdvojnásobě. Aljoša se doma říká Alexejům.“

„Ach tak.“

„Pokud jste jim skočil na tu historku, že ten mrtvěj Němec měl milýho v Moskvě, tak na to zapomeňte.“

Tady se za homosexualitu posílá do lochu, takže tady je homosexuál jako šafrán.“

„A co ostatní členové německého týmu? Dostal jste se k nim? Mluvil jste s nimi?“

„Já ne, diplomati ano. Žádný z těch Němčourů nic neví.“

„Kolik je v Moskvě Aljošů?“

„Kolik je v Londýně Dicků? Moskva a Londýn jsou přibližně stejně velké.“

„Ještě skleničku?“ řekl jsem.

Vstal a nepatrně se usmál. V očích se mu ale úsměv neobrazil.

„Dojdu pro to, když mi dáte prachy.“

Dal jsem mu pětku. Stačilo to, ještě mi vrátil drobné. Jak mne předtím barman poučil, podnik bral jen tvrdou měnu. Ruble a peníze zemí sovětského bloku byly k nepotřebě. Bar sloužil západním turistům, od kterých se očekávalo, že co nejvíc přispějí k výnosu z turistického ruchu, ať už franky, guldeny, markami nebo dolary či jeny. Drobné podnik vracel přesně, v příslušné měně.

Při druhé skleničce už byl Malcolm Herrick sdílnější, vyprávěl mi o svém působení v Moskvě.

„Bejvaly tady tucty britskejch novinářů, ale většina deníků je povolala zpátky. Teď už je nás tu jen pět nebo šest, když nepočítám lidi od agentur, Reutersa a tak. Fakt je, že když se v Moskvě odehraje něco většího, dozví se to zahraničí dřív než my, a my se to dozvíme z agenturních zpráv z rádia. Vlastně by sme tu ani nemuseli bejt, protože se tady žádný důvěrný informace stejně nedozvíme.“

„Vy mluvíte rusky?“ zeptal jsem se.

„Ne, nemluví. Rusové nejsou rádi, když se tu pohybuje někdo, kdo rusky umí.“

„Proč ne?“ zeptal jsem se nechápavě.

Útrpně se na mne podíval. „Tady platí pravidlo co možná izolovat cizince od místních a naopak. Cizinci, co tu jsou zaměstnaní na celý úvazek, musejí bydlet ve vyhrazených koloniích, s hlídáním vjezdem.

Všichni novináři, diplomati a agenturní dopisovatelé, žijou v koloniích. Dokonce tam máme i kanceláře.

Vůbec odtamud nemusíme vycházet. Zprávy dostáváme z něčí ochoty nebo telexem.“

Byl zpříš cynický než zahořklý. Bylo by mne zajímalo, co asi tak pro své noviny píše. Byl to deník známý spíš svými citovými výlevy než přesností faktů, četl jsem ho jen výjimečně, protože příslušný dostihový dopisovatel se vyznal spíš v orchidejích než v tom, co bude v Ascotu.

Dopili jsme a vstali k odchodu.

„Děkuju vám za pomoc,“ řekl jsem. „Kdyby mne ještě něco napadlo, můžu vám zavolat? Jste v seznamu?“

Znovu se na mne zadíval, tentokrát vítězoslavně. Vyčetl jsem z jeho chování, co si myslí: kde já neuspěl, nemá jiný šanci a může to rovnou vzdát.

„V Moskvě neexistuje telefonní seznam,“ řekl.

Tentokrát jsem ztuhl já.

„Pokud se chcete dozvědět nějaký číslo, musíte se obrátit na dotazy, kde nejspíš musíte říct, nač to telefonní číslo potřebujete, a pokud se jim to nezdá, jednoduše vám ho nedají.“

Vytáhl z kapsy notes, napsal na volnou stránku své číslo, papírek ze spirály utrl a podal mi ho.

„Volejte z budky, kamaráde, ne z hotelového pokoje, jasný?“

Klusal jsem těch dvě stě metrů zpět do svého hotelu v dešti, zvolna se měnícím ve sněh. Vyzvedl jsem si klíče, vyjel výtahem nahoru a pozdravil anglicky děžurnou, dohlížející na chodbu. Každý, kdo vystoupil z výtahu a šel do pokoje, musel projít kolem ní. Pořádně si mne prohlédla a pak pronesla cosi, co nejspíš v ruštině znamenalo „dobrou noc“.

Měl jsem pokoj v osmém patře s vyhlídkou do Gorkého ulice. Odhrnul jsem záclony a rozsvítil noční lampičku. Když jsem se rozhlédl po svých věcech, něco se mi jaksi nezdálo. Otevřel jsem zásuvku a po zádech mi přeběhl mráz.

Zatímco jsem byl pryč, někdo prohledal můj pokoj.

4

Ležel jsem v posteli, lampičku rozsvícenou, a díval se do stropu. Nebylo mi jasné, proč mne to tak rozrušilo. Nebyl jsem chladnokrevný špión, který považuje za samozřejmé, že se mu lidé hrabou ve věcech, který by se dokonce cítil ukřivděný, kdyby se mu to nedělo.

Četl jsem s potěšením skoro všechny špiónážní knížky a dokonce jsem si osvojil některá slova žargonu, jako kontráš, kontakt, práškač nebo šifrák. Když se ale onen svět najednou dotkl mne samého, bylo to tak nečekané, jako kdyby člověk našel ráno na topince škorpiona.

Byl jsem ale v Moskvě proto, abych pátral. Možná jsem se právě proto stal terčem neregulérního zájmu.

Na nejdůležitější otázku pro tu chvíli jsem odpověď nenacházel.

Kdo prohledal mé věci a proč?

Neměl jsem v pokoji nic, co by stálo za vloupání. Seznam kontaktních jmen a adres jsem měl u sebe, v kapse. V zavazadle jsem nepřivezl ani zbraně, ani tajnou šifru, žádné technologické zařízení, žádný antisovětský tisk. Řekli mi předem, že se do Ruska nesmí vozit bible ani kříže, proto jsem je taky nevězl, ani žádné jiné zakázané knihy nebo noviny. Žádné drogy...

Drogy!

Vyskočil jsem z postele a vrhl se k zásuvce, do které jsem uložil svůj náklad léčiv. Upřímně jsem si oddechl úlevou, když jsem otevřel krabici a našel tam všechny léky, stříkačku a spreje víceméně tak, jak je tam Emma uložila. Nemohl bych odpřísáhnout, že na ně nikdo nesáhl, ale s potěšením jsem zjistil, že nic nechybí. Emma sice říkala, že jsem hypochondr, ale když bylo zle, stál mezi mnou a věčností právě obsah té krabice. Osud mi požehnal bohatstvím na majetku, ale ne na zdraví. Člověk jako já, se sklonem k nemocem cest dýchacích, musí pojišťovně platit zničující sumy, i když je mladý. Jestliže člověku zemřel otec i dědeček v raném věku, protože tehdy nebyl ani salbutamol, ani beklometazon dipropionát a další vymoženosti vědy, chovají se k němu agenti pojišťovny neúprosně.

V období zdraví – a je nutné přiznat, že tahle mezidobí převládala nad nemocí, jsem zdravím přímo kypěl, zdravím i silou, byl jsem jako všichni ostatní obyvatelé našich sychravých, studených, bronchitických Britských ostrovů.

Zavřel jsem krabici, vrátil ji do zásuvky a vlezl znovu do postele. Zhasl jsem lampičku, sundal si brýle a připravil si je hezky složené na ráno. Uvažoval jsem o tom, kdy nejdřív se budu moct vydat na zpáteční

cestu.

Rudé náměstí působilo šedohnědě. Nad ním vířily v neúprosném větru sněhové vločky. Stál jsem před chrámem Vasila Blaženého a fotografoval, pokud to při špatném světle šlo. Napadlo mne, jestli budou velké, tmavorudé cihly kremelských zdí na vyvolaných fotografiích vůbec vidět. Obrovské, sněhem bičované prostranství, na kterém to při nabubřelých přehlídkách snímaných kamerami jen duní, zelo prázdnotou, jen tu a tam se krčily zkroušené skupinky turistů, které jejich průvodci vedli od opodál zaparkovaných autobusů.

Samotná katedrála je malá, se zářivě barevným shlukem cibulovitých věží. V tu chvíli byly ale věže zasněžené a sních zastíral jasně modrou, zelenou a zlatou, barvy, které člověk nachází na pohlednicích. Díval jsem se na chrám a žasl nad tím, že týž národ, který vytvořil tak jásavě barevné dílo, upadl do tak jednotvárné šedi.

„Katedrálu nechal postavit Ivan Veliký,“ ozvalo se za mnou. „Když byla dokončena, byl tak uchvácený krásou chrámu, že dal jejího stavitele oslepit, aby už nikdy nikde takovou krásu nemohl vytvořit.“

Zvolna jsem se otočil. Za mnou stál nevelký muž v tmavomodrém zimníku a černé beranici. Klidná, bezvýrazná, kulatá tvář.

Bystře hnědé oči, živé a jiskrné, jaké jsem u Rusů neviděl. Zralý rozum v mladém těle.

„Nejste Stephen Luce?“ zeptal jsem se.

Na zlomek vteřiny se usmál. „Ano.“

„O tom staviteli jste mi říkat nemusel.“

„Proč ne?“

„Nemám rád filmové horory.“

„Celý život je horor. Nechcete se podívat na Leninovu hrobku?“ Pootočil se a ukázal na frontu stojící před velkou hranatou budovou asi v polovině kremelské zdi. „Katedrála teď neslouží církvi, je tam nějaké skladiště. Do hrobky ale jít můžete, kdybyste chtěl.“

„Děkuju ne.“

Ukázal na jednu stranu hrobky. „Tamhle je na takovém malém podstavci Stalinova busta. Objevila se tam nedávno, zničehonic. Možná vám to připadá bezvýznamné, ale o něčem to vypovídá. Před časem ležel vedle Lenina v hrobce i Stalin, jako předmět uctívání. Pak přišel revizionismus a ze Stalina se stala náramně záporná postava. Jeho mumifikované tělo z hrobky odstranili a před hrobku umístili malou sochu. Později se revizionismus vystupňoval a vedl k odstranění sochy, místo které zůstala mezi kameny dláždění jen malá pamětní deska. Teď už tam zase socha je, na stejném místě. Tentokrát to není hrdý světovládce, ale zamyšlený, hloubavý státník. Zajímavé, nemyslíte?“

„Co vlastně studujete?“ zeptal jsem se.

„Ruské dějiny.“

Odvrátil jsem se od znovuzrozené Stalinovy sochy a zadíval se na katedrálu. „Tyraní přicházejí a odcházejí, tyranie jako taková zůstává.“

„Jsou věci, které lze vyslovit jen venku, na volném prostranství.“

Podíval jsem se mu do očí. „Do jaké míry mně můžete být nápomocný?“ zeptal jsem se.

„Nemohl byste trochu fotografovat? Chovejte se jako turista,“ řekl.

„Nikdo mne za turistu nepovažuje, co já vím. Pokud ovšem k běžnému zacházení s turisty nepatří i prohlídka hotelového pokoje.“

„No nazdar! V tom případě se pojdme procházet.“

Volným turistickým krokem jsme kráčeli po Rudém náměstí k řece. Choulil jsem se v kabátě a přitáhl si šálu přes uši až k čepici, kterou jsem si ten den ráno podle Natašinych instrukcí koupil.

„Proč si nerozvážete a nestáhnete klapky na uši?“ řekl Stephen Luce a sám si černou tkaničku na čepici rozvázel. „Bude vám mnohem větší teplo.“ Stáhl si klapky přes uši a tkaničky nechal volně viset.

„Neuvazujte si to pod bradou,“ radil mi, „měli by vás za měkotu.“

Stáhl jsem si dolů kožešinové klapky a tkaničky nechal vlát ve větru podle jeho vzoru.

„Co chcete, abych pro vás dělal?“ zeptal se.

„Abyste se mnou šel za několika muži, kteří se vyznají v koních.“

Chvilí uvažoval a pak teprve odpověděl. „Pro jednou bych zítra mohl vynechat přednášky,“ řekl.

To je celý Hughes-Beckett, pomyslel jsem si, dá mi k dispozici tlumočníka, který má čas jen v polední přestávce a nesmí zameškovávat přednášky. Zadíval jsem se na kulatý ustaraný obličej lemovaný kožešinou a málem jsem v tu chvíli svoji misi vzdal jako nemožnou.

„Znáte Ruperta Hughese-Becketta?“ zeptal jsem se.

„V životě jsem o něm neslyšel.“

Povzdechl jsem si. „Kdo vám tedy o mně napsal?“

„Ministerstvo, jistý Spencer, toho znám. Já jsem vlastně pod jejich patronátem, už od studia doma. Samozřejmě se ode mne očekává, že pro jejich odbor budu jednou dělat. Přitom to třeba nakonec dopadne jinak. Připadá mi, že diplomatické hrátky člověka dusí.“

Došli jsme k mostu přes řeku a Stephen velkým gestem ukázal: „Tamhle je Britské velvyslanectví,“ řekl. Moc jsem toho neviděl, protože sněžilo. Sundal jsem si brýle a snažil se je vyčistit kapesníkem. Chvilí jsem si volně prohlížel svět.

„Na konci mostu zahnete doprava,“ řekl Stephen, „a sejdete po schodech k ulici pod mostem. Po proudu půjdete až ke světle žluté budově, připomínající Buckinghamský palác.“

Řekl jsem mu, že se tam chystám na odpolední skleničku. Popřál mi štěstí a doporučil mi, abych na velvyslanectví navštívil záchod, protože odtamtud je vůbec nejlepší vyhlídka na Kreml.

Když jsme přecházeli most, zeptal se: „Můžu vědět, proč jste vlastně přijel?“

„Oni vám to neřekli?“

„Ne. Jen že vám mám tlumočit, pokud to bude třeba.“

Potrásal jsem popuzeně hlavou. „Hledám chiméru. Pátrám po někom, kdo se objevil v lidských řečech, jmenuje se Aljoša. Jsou přitom lidé, kteří jeho existenci popírají, jiní tvrdí, že se skrývá a nechce být nalezen. Já mám za úkol Aljošu najít, zjistit, co je zač, a jestli může nějakým způsobem ohrozit jednoho sportovce, který se tu chce účastnit olympijské jezdecké soutěže. Když už se na to ptáte, budu vás chvíli nudit a celou tu historii vám povím.“

Soustředěně poslouchal. Když jsem dovyprávěl, jako by šel svižnějším, živějším krokem.

„Tohle беру,“ řekl. „Čert vem přednášky. Prostě si od někoho opišu poznámky.“ Na konci mostu jsme se otočili a vykročili zpátky. Padal sníh a Lucernu jiskřily živé oči. „Já myslel, že jste tu jen kvůli olympiádě, jaksí všeobecně, napůl oficiálně. Tohle bude zajímavější.“

„Mně se to nezdá,“ řekl jsem.

Dal se do smíchu. „Jest u nás vazmožnost vás náležitě zabavit.“

„U nás je možnost chovat se velice diskrétně.“

„Jasně, jasně. Nechcete využít bohatých celoživotních zkušeností pravého Moskviče?“

„Koho myslíte?“

„Přece sebe. Už jsem tu jedenáct týdnů. Pojem celoživotní je relativní.“

„Spusťte.“

„Nikdy se nechovejte výstředně, nezvykle. Nikdy nechodte tam, kde nejste očekáván, a pokud jste očekáván, musíte se dostavit.“

„To je všechno normální.“

Pobaveně po mně šlehl okem. „Jedni angličtí turisté, kteří tu byli vozem, se rozhodli zajet na noc do jiného města, než jaké měli v původním plánu. Prostě je to najednou napadlo. Napařili jim pokutu.“

„Pokutu?“ žasl jsem.

„Jo. Dovedete si představit, že byste někoho v Anglii pokutoval za to, že místo do Manchesteru jel do Birminghamu? Dovedete si představit, že by v hotelu někoho stíhali za to, že se nedostavil? Nejvýš by jen pokrčili rameny. Tady je všechno pod dohledem. Celé pluky lidí dohlížejí na to, jak se jiní lidé chovají, a pak o tom podávají hlášení, je to jejich zaměstnání. Jsou tu proto, aby hlídali. Tady neexistuje nezaměstnanost. Než by někomu vypláceli příspěvky v nezaměstnanosti, aby ty peníze civilizovaně utratil třeba na fotbale nebo u karet, pošlou ho hlídat. Zabijou dvě mouchy jednou ranou.“

„Třeba skupinky postávající na letišti, na autobusových zastávkách a před hotelem?“

Uškříbl se. „Třeba. Jiní chlapi zase hlídají a zastavují vozy s cizí značkou, kontrolují, jestli mají v pořádku papíry, bumážky, povolení jet dál jak třicet kilometrů od centra. Občas zastaví i ruské auto, ale to jen zřídka. Fakt je, že pokud Rusové vůbec navážou kontakt s cizincem, musejí být aspoň tři. Kdyby byl jen jeden, mohl by podlehnout pokušení, dva by se mohli spiknout, ale když jsou tři, zaručeně vždy podají hlášení.“

„Cynické.“

„Taky praktické. Co jste říkal, že hodláte dnes dělat? Předpokládám, že se o vás starají ženské z Inturistu?“

„Nataša a Anna. Slíbil jsem, že se vrátím do hotelu na oběd a že pak pojedu na autobusovou prohlídku města.“

„V tom případě ten program dodržte,“ moudře kývl. „Mám dojem, že když se jim svěřenec ztratí z očí, mají z toho průšvih, abych tak řekl.“

Zastavil jsem se uprostřed mostu a zadíval se na ocelově šedé vlny řeky. Všude vířily sněhové vločky.

Vpravo se podél řeky táhly krásné rudé zdi Kremlu, s věžičkami se zlatou kopulí. Další větší zlaté kopule byly za zdmi. Město za hradbami, pevnost s mrtvými kostely a živými vládními kanceláři, město, kterým denně procházejí miliony lidí. Vlevo za řekou Britské velvyslanectví.

„Radši se pohněte,“ řekl Stephen, „dva muži postávající uprostřed mostu by mohli vzbudit podezření.“

„To snad ne.“

„Ještě se budete divit.“

Dali jsme se do pochodu a došli až do kopce, na Rudé náměstí.

„Úkol číslo jedna,“ řekl jsem. „Mohl byste mi vyřídit jeden telefon?“

Ukázal jsem mu jméno a telefonní číslo olympijského trenéra. Zastavili jsme se u prosklené telefonní budky. Zjistil jsem, že telefon je laciný. Stephen odmítl můj rubl a vytáhl dvě kopejky.

„Co mám říct?“ zeptal se.

„Vzkažte mu, že bych se s ním zítra rád sešel. Řekněte mu, že na mě ruský tým udělal při mezinárodní soutěži velký dojem, že bych mu rád osobně blahopřál a že bych ho taky rád poprosil o radu. Řekněte mu, že jsem velice důležitá osobnost dostihového sportu. Trochu přitlačte na pilu, on o mně nic neví.“ Uvedl jsem několik významných jmen z jezdeckví. „Řekněte mu, že to jsou moji přátelé.“

„Jsou opravdu?“

„Znám se s nimi. Proto mě sem vyslali, znám lidi ze světa koní a sportu.“

V telefonu se někdo ozval a Stephen ze sebe začal vydávat nesrozumitelné zvuky. Vlastně je ten jazyk docela libozvučný, pomyslel jsem si, měkčí, než jsem očekával

Stephen chvíli hovořil, pak poslouchal, zase mluvil, poslouchal, mluvil, a konečně zavěsil.

„Úspěch,“ hlásil. „V jedenáct, před stájem, na konci závodiště.“

„Na Hippodromu.“

„Správně.“ V očích mu blýsklo. „Tam trénují olympijští koně.“

„To je fantastické, skvělé,“ vydechl jsem.

„V jednom jste se ale spletl, věděl, kdo jste. Prý jste jel v jednom československém dostihu, jmenuje se Pardubice. Byl jste tam prý třetí a on prý se velmi těší na osobní setkání.“

„To je od něho hezké,“ řekl jsem skromně.

Stephen mne zbavil iluzí. „Rusové jsou rádi, když mají příležitost setkat se s někým z venku, mají tak málo příležitostí, že jsou nadšení, když se jim nějaká naskytne.“

Dohodli jsme se, že na mne ráno počká před hotelem. Nakazil jsem se jeho dobrou náladou.

Když jsme se rozcházeli, řekl: „Až pojedete tím autobusem, určitě zastavíte na Dzeržinského náměstí. Je tam na takovém vysokém sloupu Dzeržinského socha a taky je tam velké hračkářství. Co vám ovšem průvodce neřekne, že budova hned přes ulici od hračkářství je vězení Lubljanka.“

Před hotelem čekaly taxíky, ale ani jeden z řidičů nemluvil anglicky. Slově british embassy buď nerozuměli, rozumět nechtěli, nebo tam se mnou jednoduše nechtěli jet. Ať tak či tak, jeden po druhém vrtěli hlavou, takže jsem nakonec šel pěšky. Ještě stále padal mokrá sníh a na zemi se vršila břečka. Asi po dvou kilometrech jsem měl nohy úplně promočené a zmrzlé, už jsem nebyl jen otrávený, měl jsem vztek. Našel jsem podle Stephenových rad schody na dolní nábrežní ulici a krácel pak podél řady velkých, tmavých domů. Vpravo se táhla asi tak metr vysoká zídka. Když jsem konečně došel k vratům velvyslanectví, vykročil ze strážní budky sovětský voják a zastoupil mi cestu.

Došlo k absurdnímu rozhovoru, ve kterém jedna strana druhé nerozuměla ani slovo. Zuřivě jsem ukazoval střídavě na hodinky a na vchod do velvyslanectví a do nekonečna jsem opakoval: „Jsem Angličan, jsem Angličan.“ Zuřil jsem čím dál tím víc. Rus konečně váhavě o krok ustoupil a vpustil mne na krátkou příjezdovou cestu. Vchod mi bez velkých formalit otevřel člověk v modré uniformě se zlatými řetězy a knoflíky.

Uvnitř, v hale a na schodišti, jsem zahlédl řadu bohatě zdobených dveří z lesklého dřeva, pamatujících lepší časy. V hale stál taky široký psací stůl, za kterým seděl jediný člověk. Poblíž stál vysoký, štíhlý muž s ušlechtilými rysy a prošedivělými, pečlivě sčesanými vlasy.

Člověk v tmavé uniformě mi odebral čepici a pomohl mi z kabátu. Člověk u psacího stolu ze mne zeptal, co si přeji.

„Mám schůzku s panem kulturním atašé.“

Sedovlasý muž se mírně zavlhl, jako štíhlá rostlina ve větru, a sdělil mi, že kulturní atašé je on. Chabě mi stiskl ruku a mírně se usmál. Já se zachoval poněkud srdečněji. Pak pan atašé pronesl několik nic neříkajících vět o počasí a cestování letadlem. Během řeči mne zřejmě odhadoval. Pak jako by najednou přeřadil rychlost. Zeptal se mne přátelsky, jestli si nechci prohlédnout budovu velvyslanectví, než půjdeme k němu na skleničku. Vysvětlil mi, že má kancelář v jiné budově. Vystoupali jsme po schodech a prošli

přijímací místnosti, zašli jsme i na slavný záchod s nejhezčí vyhlídkou na Kreml. Atašé se představil jako Oliver Waterman. Jak jsme procházeli budovou, zdvořile pronášel výklad. Měl jsem pocit, že nejspíš velvyslanectvím provází hosty denně. Nejspíš jsem hádal správně. Pak jsme vyšli ven a po několika krocích vstoupili do novější, moderní budovy. Atašé měl koberci obložené místnosti v prvním patře. Bez zaváhání nám šel nejdřív ze všeho pořádně nalít..

„Není mi jasné, jak vám můžeme být nápomocni,“ řekl a usadil se do hlubokého koženého křesla. Já si sedl na jeho pokyn do druhého. „Ta Farringfordova záležitost mi připadá jako mnoho povyku pro nic.“

„Přání je otcem myšlenky.“

Nepatrně se usmál. „Pravda. Taky je pravda, že není kouře bez ohně, ale my zatím nezahlédli ani sebemenší obláček dýmu.“

„Mluvil jste s těmi sovětskými pozorovateli vy sám, osobně?“ zeptal jsem se.

„Hm...“ odkašlal si a zatvářil se ustaraně. „O jakých pozorovatelích teď mluvíte?“

Rezignovaně jsem vysvětlil, o koho mi jde. Viděl jsem na něm, že se mu ulevilo, jako bych ho zbavil nějaké odpovědnosti.

„Pochopte, nemáme ve zvyku s těmi lidmi jednat přímo. Obracíme se v podobných případech na své protějšky a ti nám poskytují žádané informace. V tomto případě nám sdělili, že nikdo nic podstatného neví.“

„Vy jste s nimi mluvit nemohl? Nemohl jste je navštívit doma?“

Potřásl hlavou. „Soukromé styky jsou vysloveně nežádoucí, ne-li přímo zakázané.“

„Zakázané kým? Námi?“

„Trochu z obou stran. Z naší strany určitě.“

„Takže vy nemáte šanci se s Rusy opravdu poznat, navzdory tomu, že tady žijete.“

Potřásl hlavou, ale nezdálo se, že by toho litoval. „Neoficiální styky jsou vždy spojeny s rizikem,“ řekl.

„Takže xenofobie na obou stranách?“

Přehodil nohu přes nohu. „Strach z cizinců je starší než lidské myšlení,“ usmál se, jako by tahle slova opakoval už bůhvíkolikrát. „Ale zpět k vašemu pátrání...“

Vtom mu zazvonil u ruky telefon. Zvedl líně sluchátko až po třetím zazvonění. Řekl jen: „Prosím?“

Zamračil se. „... dobře, tak ho sem přiveďte.“ Položil sluchátko a zase se soustředil na mne. „Pokud jde o vaše pátrání, můžete využít náš telex, kdykoli bude třeba. Dáte-li mi vaše telefonní číslo, zavolám vám, jakmile by pro vás došla nějaká zpráva.“

„Už jsem vám své číslo dával.“

„Opravdu?“ neurčitě se na mne zadíval. „Raději mi to číslo dejte znovu, příteli.“

Odříkal jsem číslo zpaměti a on si ho zapsal do notesu.

„Podejte mi skleničku,“ řekl a štědře mi nalil. „Pak vás seznámím s jedním nebo dvěma kolegy.“

Zdola bylo slyšet, jak někdo přichází. Oliver Waterman vstal a zápěstím obou rukou si uhladil vlasy. Byl to naučený pohyb, příprava na setkání.

Ozývaly se tři hlasy, jeden ženský a dva mužské. Jeden z mužských hlasů přehlušoval ostatní. Jak se po schodišti blížili, poznal jsem toho hlučného, takže mne nijak nepřekvapilo, když do místnosti vstoupil Malcolm Herrick.

„Nazdar, Oliver,“ řekl sebejistě. Pak mne zhlédl. „Ale ale, náš šerlok. Tak co, žádný pokroky?“

Z letmého pohledu do tváře Olivera Watermana jsem snadno poznal, že na něj Malcolm Herrick působí stejně jako na mne. Neposlušat Malcolma Herricka nebylo možné, hovořil důrazně a hlasitě, možná si to navykl při svém novinářském povolání. Nevycítil jsem z něho však ani sebemenší jiskru srdečnosti, naopak, spíš zlomyslnost.

„Skleničku?“ zeptal se ho Malcolm s diplomatickou zdvořilostí.

„To bude nejlepší.“

Oliver Waterman, v jedné ruce láhev, ve druhé sklenici, mi představil ostatní příchozí. „Polly Pagetová, Ian Young... Randall Drew. Polly a Ian jsou mí spolupracovníci.“

Polly Pagetová byla rozumná paní v rozumném věku, krátké vlasy, dlouhý svetr.

Usmála se na Olivera Watermana a se samozřejmostí se chopila nalité sklenky jako první. Herrick se tvářil, jako by měl právo být obsloužen dřív než pouhá asistentka pana atašé.

Nebýt toho, že jsem slyšel Iana Younga mluvit a že jsem věděl, kdo je, považoval bych ho za Rusa.

Zvědavě jsem si ho prohlížel a současně si uvědomoval, jak jsem se za tu krátkou dobu naučil znát stoický výraz Moskvanů i typ jejich pleti. Ian Young měl taky masitý obličej, ve kterém se nic nepohnulo.

Když však promluvil (což bylo zřídka), mluvil jako normální Angličan.

Malcolm Herrick hladce ovládl konverzaci. Pochopil jsem, že radí Oliveru Watermanovi, jak má řešit

nezajímavý spor, který se rozpoutal při přípravě návštěvy jednoho velmi významného orchestru. Když něco poznamenala Polly Pagetová, Herrick jí skočil do řeči a umlčel ji, aniž ji vyslechl. Oliver Waterman občas přikývl se slovy: „Něco by na tom mohlo být,“ ale Herrickovi se do očí ne díval, jen po něm občas šlehl pohledem. Jasná známka nudy a znechucení. Ian Young se na Herricka díval nepříjemně neproniknutelným pohledem, Herricka ale vůbec nevyvedl z míry. Popíjel jsem a myslel na svízelnou, mokrou cestu do hotelu.

Když už se z hudební aféry nedalo víc vytěžit, Herrick se soustředil na mne.

„Tak co, sportovce, jak to jde?“

„Ztěžka, skoro se to nehýbe,“ odpověděl jsem.

Přikývl. „Říkal jsem vám to. Škoda. Probrali jsme všechno, co se probrat dalo, shora dolů a zleva doprava, a na nic jsme nepřišli. Nebylo co najít, jak říkám, škoda. Potřebuju slušnou reportáž.“

„Spíš neslušnou,“ poznamenala Polly Pagetová. Herrick ji ignoroval.

„Mluvil jste s kapitánem?“ zeptal jsem se.

„S kým?“ ozval se Oliver Waterman. Viděl jsem na Herrickovi, že s kapitánem nemluvil, ale že se k tomu nehodlá přiznat, leda bychom ho k tomu donutili. V takovém případě by jistě důležitost neuskutečněného rozhovoru zlehčil.

Odpověděl jsem Oliveru Watermanovi: „S panem Kropotkinem. To je člověk, který má dozor nad tréninkem koní a jezdců pro jezdecké soutěže. Jakýsi nehrající kapitán. Jeho jméno mám od Ruperta Hughese-Becketta.“

„Hodláte se s ním sejít?“

„Ano, zítra dopoledne. Jinou naději teď nemám.“

Ian Young se zavrtěl. „Já s ním mluvil,“ řekl.

Všichni se na něj zadívali. Odhadl jsem ho na třicet pět let. Statný, tmavovlasý, v pomačkaném šedém obleku a proužkované košili. Špičky límečku se mu stáčely vzhůru jako rohy okoralého plátku sýra.

Povytláhl obočí a našpulil rty. Věru neobvykle živá mimika.

„V průběhu předběžného šetření, které si vyžádalo ústředí, mi též sdělili to jméno. Mluvil jsem s dotyčným dlouho. Neví o ničem, co by mohlo souviset s jakýmkoli skandálem týkajícím se Farringforda. Šetření nikam nevedlo.“

„Tak to vidíte,“ Waterman pokrčil rameny. „Jak už jsem řekl, ani stopa po kouři. Ani obláček.“

„Přál bych si, aby to tak bylo, jenže on se přece jen jeden obláček kouře objevil, v Anglii.“ Vyprávěl jsem jim, jak Johnnyho Farringforda dva chlapi zbili a jak ho varovali, aby nechal Aljošu na pokoji.

Tvářili se náležitě nevěřicně a zděšeně.

Oliver Waterman se vzpamatoval a řekl sebestě: „Milý příteli, to ovšem znamená, že ať je ten dotyčný Aljoša kdokoli, nechce být za žádnou cenu do ničeho zatažen. Z toho plyne, že se lord Farringford na olympiádu může bez obav a bez rizika vydat.“

„Až na to,“ namítl jsem omluvně, „že Farringfordovi v létě řekli, že pokud přijede do Moskvy, bude tu Aljoša na něho čekat a vyřídí si to s ním za Hanse Kramera, kterému údajně přivodil infarkt.“

Nastalo zaražené ticho.

„Názory lidí se mohou změnit,“ ozvala se pak Polly Pagetová rozvážně. „Nelze vyloučit, že v létě reagoval Aljoša po Kramerově smrti poněkud přehnaně a že teď, když uplynul čas, došel k tomu, že se do ničeho už nechce zamotat.“

Herrick netrpělivě potřásl hlavou, ale mně se poznámka Polly Pagetové zdála docela rozumná.

„Tiše doufám, že máte pravdu,“ řekl jsem. „Potíž je v tom, že to musím dokázat, a jediná možnost důkazu je rozhovor s Aljošou, a toho napřed musím najít. Pokud mne on sám ubezpečí, že zde Farringfordovi nic nehrozí, budu klidný.“

Polly Pagetová přikývla, Oliver Waterman se tvářil nešťastně a Malcolm Herrick se nadřazeně zasmál.

„Potěš vás pánbůh, sportovce,“ řekl, „to se odtud v životě nedostanete. Hledal jsem toho proklatého Aljošu jak blázen, ale on prostě neexistuje.“

Povzdechl jsem si a podíval se na Iana Younga. „Co vy?“

„Taký jsem hledal a nenašel jsem po něm ani stopu.“

Nezbývalo, o čem hovořit. Společnost se zvolna rozešla. Poprosil jsem Watermana, jestli by mi nemohl zavolat taxi.

„Příteli, upřímně lituji, ale oni sem odmítají jezdit. Nechtějí, aby si je zapsali, že tady před velvyslanectvím zastavili. To spíš chytíte taxi na hlavní ulici, až půjdete k mostu.“

U hlavního vchodu jsme si potřásli rukou. Schoulený v kabátě a šále jsem vyrazil ke střežené bráně.

Naštěstí mezitím přestalo sněžit, takže jsem měl lepší vyhlídky. Pak na mne ale odzadu zavolal Ian Young

a nabídl se, že mne odveze. Vděčně jsem nabídku přijal. Seděl suverénně za volantem a překovával tmou a sněhovou břečku s klidem stoika.

Pak prohlásil s neproniknutelným výrazem: „Malcolm Herrick je blb.“

Za branou zatočil doleva a jel pak podél řeky.

„Tady se ho nezbavíte,“ poznamenal jsem.

„Mlčky souhlasil. Pak dodal: „Věčně si půjčuje peníze. Ale když je o čem psát, napíše to dobře.“

„Mám tomu rozumět, že mi radíte, abych to zabalil a odjel?“

„Ne,“ řekl a zatočil za několik rohů. „Jen nesmíte Rusy podráždit. Oni se snadno poplaší, a když jsou poplašení, zaútočí. Jsou stateční, vytrvalí, hodně vydrží, ale snadno se vylekají. To si dobře zapamatujte.“

„Děkuju,“ přikývl jsem.

„U vašeho stolu v hotelu sedí nějaký Frank Jones,“ řekl.

Podíval jsem se na něj, ale z tváře jsem mu nic nevyčetl.

„Ano.“

„A víte, že je u KGB?“

Taky jsem zachoval kamenou tvář. Řekl jsem: „Víte, že to berete k mému hotelu velkou oklikou?“

Tentokrát se dokonce usmál. „Jak jste to poznal?“ zeptal se.

„Byl jsem na prohlídce autobusem a díval se na mapu.“

„Sedí Frank Jones vždy u vašeho stolu?“

„Zatím ano,“ přikývl jsem. „Sedí s námi ještě starší manželský pár, pan a paní Wilkinsonovi z Lancashiru.“

Včera jsme se tak při večeři sesedli náhodně, byli jsme tu první den, a víte jak to chodí, jak si lidi sednou napoprvé, tak už si sedají až do konce. Ano, snídali jsme dnes i obědvali ve stejném složení. Proč myslíte, že je od KGB? Je to Angličan jak hrom a po příletu na letišti ho pořádně proprali.“

„Prohledávali ho ostatním na očích, že?“

Snažil jsem si vybavit, jak to bylo. „Ano, všichni, kdo tím letadlem přicestovali, to viděli.“

„Krycí taktika,“ řekl. „Vůbec o tom nepochybujte. Nesedl si k vašemu stolu náhodou. Z Anglie přiletěl s vámi a s vámi patrně poletí i zpátky. Už vám prohledal pokoj?“

Neodpověděl jsem. Ian Young se opět nepatrně usmál.

„Je mi jasné, že ano. Co našel?“

„Oblečení a léky proti kašli.“

„Žádnou ruskou adresu nebo telefonní číslo?“

„Těch pár co mám, jsem měl v kapse.“

Ian projížděl ulicemi. „Frank Jones má babičku Rusku, která s ním od malička mluví jen rusky. Provádala se za britského námořníka, ale nepřestala sympatizovat s Říjnovou revolucí. Franka získala na svou stranu už v kolíbce.“

„Pokud je ale u KGB, proč ho necháte... volně pracovat?“

„Lepší poznané zlo...“ Zajeli jsme do další opuštěné ulice. „Kdykoli sem jede, naše letištní kontrola pasů nám dává echo. Posílají nám pokaždé seznam cestujících, protože Frank vždy lítá s tím, koho sleduje. Seznam si vždy projedeme. Pak někoho pošleme na letiště, aby zjistil, kam Frank jede. My jedeme za ním, sledujeme, jak se ubytuje v hotelu, nenápadně za ním jdeme do jídelny. Pokud si troufá, sedá si ke stolu svého sledovaného. V tomto případě jsme viděli, že si sedl k vám. O vás už jsme všechno věděli, takže jsme si oddechli. Nic proti Frankovi nemáme, nechceme ho poplašit. Kdyby jeho nadřízení zjistili, že o něm víme, poslali by příště někoho jiného. A co potom my? Kdykoli přiletí Frank, jsme v pozoru. Pro nás má ten člověk cenu zlata.“

Zvolna jsme projížděli tmavou ulicí. Padal mokrý sníh a na zemi tál, měnil se ve vodu.

„Na co se chystá?“ zeptal jsem se.

„Myslíte, pokud jde o vás? Nahlásí, kam chodíte, s kým se stýkáte, co jíte a kolik pití snesete.“

„Zatraceně!“

„Nesnažte se mu utéct, pokud nebudete muset, a pokud by to bylo nezbytné, snažte se to nahrát tak, aby to vypadalo jako náhoda.“

„V tomhle nemám prázdnou praxi,“ řekl jsem váhavě.

„To je mi jasné, ani jste nezaznamenal, že vás z hotelu sledoval.“

„On mne sledoval?“ polekalo mě to.

„Přecházel po Nabřežnoj a čekal, až vyjdete. Viděl, že jedete se mnou, takže půjde zpátky do hotelu a tam si na vás počká.“

Světla na přístrojovém panelu matně osvětlovala jeho zdánlivě netečnou tvář. Nešetřil jen mimické svaly, šetřil všechny. I hlavou otáčel jen omezeně, rukama na volantu nepohnul a na sedadle se taky nezavrtěl.

V těžkém kabátě, rukavicích a beranici vypadal jako rodilý Rus.

„Jakou funkci tu máte?“ zeptal jsem se.

„Kulturní asistent,“ řekl neutrálně a tvářil se neproniknutelně. Dobře mi tak, hloupě jsem se ptal. Zpomalil na minimální rychlost a zhasl reflektory. Motor skoro nebylo slyšet. Ian pomalu zahrnul do dlážděného dvorka a zastavil. Zatáhl za ruční brzdu a otočil se ke mně.

„Večeři zmeškáte jen o několik minut,“ řekl.

5

Nespěchal s vysvětlením. Mlčky jsme seděli ve tmě v mrazivé moskevské noci a poslouchali nepravidelné praskání vychládajícího motoru. Po chvíli jsem se rozkoukal a rozeznal obrysy tmavých domů po obou stranách dvora, před námi železný plot a za plotem křoví.

„Kde jsme?“ zeptal jsem se.

Neodpověděl.

„Poslyšte...“

Skočil mi do řeči. „Až vystoupíme z vozu, nemluvte. Následujte mne, ale buďte zticha. V tmavých koutech by mohli být lidé, a kdyby slyšeli, že mluvíme anglicky, byli bychom podezřelí. Udali by nás.“

Vystoupil z vozu a se samozřejmostí očekával, že vystoupím taky, že mu důvěřuju. Neměl jsem ostatně důvod mu nevěřit. Vystoupil jsem tedy taky a stejně jako on za sebou co možná tiše zavřel dvířka. Pak jsem šel, kam mne vedl.

Šli jsme mlčky k plotu, ve kterém byla branka. Ian Young branku otevřel a zavřel. Skřípala v rezavých pantech. Když jsme prošli, hlasitě za námi zapadla. Za brankou vedla mezi holými, ubohými keři klikatá pěšinka. V nedostatečném světle bylo vidět, že v živořícím parku se udržela slabá vrstva sněhu, připomínající letité závěje prachu.

Podél pěšinky byly lavičky a místy jsem viděl volné prostranství, asi travnaté. V pozdním listopadu působil park na duši melancholicky jako plíseň.

Ian Young kráčet energicky, nespěchal, ani nejevil známky obezřetnosti, prostě kráčet jako chodí lidé za běžnými záležitostmi, nebudil podezření.

Na opačné straně parku jsme došli k dalším dvířkům v plotě. Znovu to nejdřív tiše klaplo, pak vrátka zavržala a zapadla. Ian Young bez zpomalení zabočil po břečce pokrytém chodníku do práva.

Mlčky jsem ho následoval.

Podle osvětlených oken budov jsem poznal, že jsme v obytné čtvrti. Velké domy, mezi nimi úzké uličky a stísněné dvory. Ian náhle odbočil do jednoho z temných, dlážděných dvorů.

Opět jsem ho beze slova následoval.

Na okolních domech bylo lešení a na dvoře haldy suti, rozbitých cihel, pokroucených trubek a pohozených prken. Zdálo se mi, že nikam dojít nemůžeme, že cesta nikam nevede.

Pak se ukázalo, že přece jen směřujeme k určitému cíli. Ještě jsme museli projít lešením a dostat se přes výkop pro trubky na odpad, plný bahna a sněhové břečky. Za výkopem byly pod tmavým obloukem těžké masivní dveře. Ian Young do dveří strčil a ty se hladce otevřely, nebyly zamčené a byly zřejmě hojně používané.

Konečně jsme se ocitli za větrem. V nevlídné šedé hale svítilo sporé světlo. Hrubá betonová podlaha, šedavé, neomítnuté betonové zdi, nikde žádná ozdoba, nic. Do vyšších pater vedlo betonové schodiště a zastaralé vyhlížející výtah.

Ian Young odtáhl mříž výtahu. Vstoupili jsme, Ian zase mříže zatáhl a stiskl tlačítko do čtvrtého patra.

Pohledem mi přikázal mlčet.

Vystoupili jsme na holé prostranství s prkenou podlahou. Na obou koncích podlaží byly omšelé dveře.

Ian Young zamířil doleva a u dveří zazvonil.

V domě bylo úplné ticho, ani zvuk zvonku k nám nedolehl, ani když Young zazvonil podruhé ve stejném rytmu, dvakrát krátce, jednou dlouze. Za dveřmi se nic neozvalo. Na schodišti se nic neozvalo. Nikde jsem necítil známky života. Připadal jsem si jako v předpokojí úplné prázdnoty. V tu chvíli se dveře tiše otevřely. Ve dveřích stála vysoká žena s neproniknutelným výrazem ve tváři. Na ten výraz jsem si začínal zvykat. Podívala se na Iana Younga a pak se upřeně zahleděla na mne. Potom se tázavě otočila k Youngovi.

Young přikývl.

Žena ustoupila stranou a mlčky nás vpustila do bytu. Young vstoupil a já za ním, stejně už jsem neměl na vybranou, i když se mi dovnitř nechtělo ani za mák. Dveře za námi zapadly a žena je zabezpečila na zástrčku.

Nikdo z nás nepromluvil ani slovo. Ian Young sundal čepici a svlékl kabát a mne mlčky vybídl, abych si taky odložil. Žena nám věci pečlivě pověsila na věšák, kde na řadě háčků už visely jiné kabáty a čepice.

Vzala Lana Younga za paži a vedla chodbou k dalším dveřím. Dveře se otevřely a my vešli do nevelkého obývacího pokoje.

Stálo tam pět mužů. Pět párů očí se na mne upřeně zadívalo, pět nevyzpytatelných tváří.

Všichni byli oblečení podobně, v úhledných košilích, džínách, bundách, na nohou pantofle. Lišili se věkem a postavou. Nejstříhlejší z nich byl přibližně v mém věku, napjatý jako ocelová struna, jako by ho čekala těžká zkouška. Ostatní byli ve střehu, připomínali divokou zvěř větřící ve větru.

Jeden z mužů, asi padesátiletý, šedovlasý, v brýlích, vykročil k Lanu Youngovi, pozdravil ho a krátce objal. Mluvil rusky. Představil Lana ostatním. Zazněla nesrozumitelná dlouhá jména, nebylo možné si je zapamatovat. Muži se ukláněli. Atmosféra už nebyla tak napjatá. Skupinka se konečně trochu rozhýbala. Pak Ian Young představil mne. „Jevgeniji Sergejeviči, Randall Drew.“

Muž mi podal ruku. Netvářil se přátelsky ani nepřátelsky, nechvátil se soudy. Vyniká spíš přirozenou důstojností než silou, pomyslel jsem si. Soustředěně si mne prohlížel, jako by mi chtěl pohledem proniknout až do duše. Viděl však jen hubeného, šedookého muže v brýlích, se stejně neproniknutelným výrazem, jaký měl on sám.

Pak na mne konečně Ian Young promluvil: „To je náš hostitel,“ řekl, „Jevgenij Sergejevič Titov. Paní domu, Olga Ivanovna.“ Lehce se ženě, která nás vpustila do bytu, uklonil. Žena se na mne upřeně zadívala. Její odhodlaná, nekompromisní tvář nepochybně ohrážela vnitřní pevnost a statečnost. Pozdravil jsem ji anglicky a ona mi anglicky odpověděla.

Nejmladší z mužů, ten napjatý jak struna, na to řekl něco rusky.

Ian Young se mne zeptal: „Chce vědět, jestli nás nikdo nesledoval. Co myslíte vy?“

„Nesledovali nás.“

„Z čeho tak usuzujete?“

„Přes park za námi nikdo nešel, vrzání vrátek nelze přeslechnout. Nikdo za námi vrátky neprošel.“

Ian Young se ode mne odvrátil a promluvil rusky k celé skupině. Poslouchali ho a dívali se přitom na mne. Když Young domluvil, všichni se pohnuli a šli si sednout, jen ten mladý zůstal stát.

„Řekl jsem jim, že vám mohou důvěřovat. Pokud se ukáže, že jsem se zmýlil, zabiju vás.“

Díval se na mne mrazivě, upřeně a bez výrazu. Vyslechl jsem jeho slova, která by se mi za jiných okolností zdála absurdní, trapná. Za daných okolností jsem věřil, že myslí vážně, co říká.

„Dobře,“ přikývl jsem.

Něco se v něm pohnulo, ale co to bylo, jsem neuhádl.

„Prosím sedněte si,“ Olga Ivanovna ukázala na hluboké křeslo na konci pokoje. „Sedněte si, prosím tam.“

Mluvila anglicky se silným ruským přízvukem. Mne však zahanbilo, že vůbec anglicky umí.

Přešel jsem místnost a sedl si, kam ukázala. Bylo mi jasné, že mi to místo přisoudili předem, protože jsem z něj těžko mohl odejít, kdyby si to nepřáli. Zapadl jsem do křesla jako do čalouněného vězení. Ian Young stál poblíž a díval se na mne. Přivřel jsem oči a usmál se.

„Co myslíte že bude?“ zeptal se mne.

„Že se dozvím, proč jsme sem přišli.“

„Vy se nebojíte.“

„Ne,“ řekl jsem. „Strach mají oni.“

Ohlédl se na šest Rusů a pak se znovu soustředěně zadíval na mne.

„Nejste běžný packal,“ řekl.

Nervózní mladík si ještě nesedl. Něco lanová podrážděně vykládal. Young přikývl, ohlédl se na mne, pak na mladíka, znovu na mne, zhluboka se nadechl a vyrazil krajně důvěrnou informaci: „Tohle je Boris Dimitrijevič Teljatnikov.“

Mladík vypnul hrud', jako by to jméno samo bylo vyznamenáním.

Ian Young dodal: „Boris Dimitrijevič byl v září na Třídenní soutěži v Burghley členem družstva.“

To byla informace, která mne málem zdvihla z křesla. Sotva jsem se ale pohnul, přítomní se zatvářili poplašeně. Boris Dimitrijevič dokonce ustoupil o krok zpět.

Sedl jsem si pohodlně a snažil se vypadat co možná neškodně. Atmosféra křehké důvěry byla znovu nastolena.

„Prosím řekněte mu, že jsem nesmírně rád, že ho poznávám osobně.“

Boris Dimitrijevič Teljatnikov obdobné pocity zřejmě nesdílel. Nicméně já se na místě ocitl z jejich rozhodnutí, ne ze svého. Pokud by se nechtěli se mnou setkat, nepodstupovali by takové riziko, a já pochopil, že opravdu hodně riskují.

Olga Ivanovna přinesla obyčejnou židli a postavila ji přímo proti mně. Pak donesla další židli a postavila ji vedle. Ian Young si sedl po mém boku, Boris Dimitrijevič proti mně.

Já se mezitím rozhlédl po místnosti. Podél stěn byly police s knížkami a skříňky. Jediné okno bylo zakryté dřevěnými okenicemi na petlice. Tmavá prkna podlahy byla čistě vydrhnutá. V místnosti byl stůl, stará pohovka pokrytá kobercem, několik dřevěných židlí a moje křeslo. Všechn nábytek s výjimkou židlí, na kterých se usadili Ian Young a Boris Dimitrijevič, byl rozestavený kolem stěn, u knihoven a skříněk. Střed místnosti byl prázdný. V místnosti nebylo nic, co by jí dodalo útulnost, žádné záclony, polštáře nebo pokojové květiny. Žádný přepych, žádná ozdoba, nic zbytečného. Všechny kusy nábytku byly starší, bytelné, a působily opotřebovaně, ne však chudobně. Člověk měl pocit, že spartánské zařízení je takové, jaké je, protože to tak vyhovuje obyvatelům bytu, kteří by si nicméně mohli dovolit víc.

Ian Young krátce promluvil rusky s Borisem Dimitrijevičem a pak mi tu zcela nesrozumitelnou konverzaci s ustaraným výrazem přetlumočil. Nelíbilo se mi to.

„Boris nás chce varovat, že v naší věci nejde o směšný skandál, ale o zabíjení.“

„Cože?“

Přikývl. „To přesně řekl.“ Znovu se obrátil k Borisu Dimitrijevičovi a hovořil s ním. Z výrazu přítomných jsem pochopil, že všichni věděli předtím, o co se jedná, s výjimkou mne a Iana Younga.

Boris měl typickou postavu jezdce. Středně vysoký, široká ramena, dobře koordinované pohyby. Byl vzhledný, rovné černé vlasy a uši přilehlé k hlavě. S Ianem Youngem hovořil velmi vážně a co chvíli zabloudil očima ke mně, jako by váhal, může-li opravdu riskovat, aby se mi přetlumočilo, co říká.

Ian Young se tvářil otřeseně. „Boris tvrdí,“ řekl, „že toho Němce, Hanse Kramera, někdo zavraždil.“

„Ne,“ řekl jsem s jistotou. „Provedli pitvu a byla to přirozená smrt.“

Ian potřásl hlavou. „Boris tvrdí, že někdo objevil způsob, jak u lidí navodit smrtelný infarkt. Smrt Hanse Kramera prý byla...,“ ještě se poradil s Borisem, pak se znovu obrátil ke mně. „Prý to byla smrtící zkouška.“

Připadalo mi to absurdní. „Jaká zkouška?“ Zahájili delší rozhovor. Ian Young vrtěl hlavou a dohadoval se se svým společníkem. Boris zuřivě mával rukama a tváře mu zrudly. Tušil jsem, že už nehovoří o faktech, ale o dohadách a že mu Ian Young nevěří. Byl čas vrátit se k faktům.

Přerušil jsem vzrušený rozhovor: „Prosím pojďme začít od začátku. Já se budu ptát a vy mi přetlumočíte odpovědi, ano?“

„Ano,“ přikývl Young. „Spusťte.“

„Zeptejte se ho, jak se dostal do Anglie, kde všude byl, kde bydlel a jak jeho družstvo dopadlo ve finále.“

„Co to má společného s Hansem Kramerem?“ namítl Young nechápavě.

„Dohromady nic, já jen že vím, kde všude Rusové byli, kde bydleli a rád bych si ověřil, že je Boris skutečně tím, kým tvrdí, že je. Pak taky...,“ když bude chvíli mluvit o něčem neškodném, trochu se uklidní a bude hovořit o svých teoriích bez vášně.“

Zamžikal. „Páni!“

„Tak se ho zeptejte.“

„Dobře.“ Položil Borisovi otázku.

Boris netrpělivě odrecitoval, že přes Evropu jeli dopravními boxy do Haagu, odtamtud se i s vozy přeplavili do Anglie a jeli do Burghley. Bydleli tam, kam je přidělili.

„Kolik koní a kolik mužů?“ zeptal jsem se.

Boris odpověděl, že koní měli šest a když měl říct kolik lidí, zaváhal. Zeptal jsem se, jestli neváhá proto, že Rusové zaplatili za přepravu sedmi „cestujících“, ale ve skutečnosti se lodí plavilo deset, ne-li víc lidí. Poprosil jsem Younga, aby se snažil otázku položit s humorem.

Zřejmě se mu to zdařilo, protože se všichni div že nedali do smíchu a atmosféra v místnosti zřetelně roztála.

„Prý jak to víte?“ zeptal se Ian.

„Řekl mi to agent lodní společnosti. Prý vydali lístky pro šest osob a kapitána týmu, ale s koňmi cestovali tři nebo čtyři stájníci jako slepí pasažéři. V agentuře se nezlobili, pobavilo je to...“

Ian přeložil moje slova a přítomní se zase trochu zasmáli. Pak Boris popsal průběh soutěže (já se to všechno naučil nazpaměť). Než dovyprávěl, už jsem o něm vůbec nepochyboval a on přestal být rozčilený a napjatý. Usoudil jsem, že se už bez rizika můžeme vrátit na minové pole.

„Dobře. Ted se ho zeptejte, jestli se s Hansem Kramerem znal osobně, jestli s ním někdy mluvil a když, tak jakým jazykem.“

Boris byl rázem znovu ve střehu. Odpovídal ale celkem klidně.

Ian Young tlumočil: „Ano, prý mluvil s Hansem Kramerem, a to německy. Boris trochu německy umí.“

Poznali se už dřív, oba jezdili ve stejných soutěžích a byli přátelé.“

„Zeptejte se, o čem mluvili.“

Boris pokrčil rameny, ale odpověděl bez váhání. „O koních, o ježdění, o olympijských hrách, o počasí.“
„O ničem jiném?“

„Ne.“

„Nehovořili o hazardních hrách? O hráčských klubech? Nebo o homosexuálech a transvestitech?“

Postřehl jsem, jak všichni zatajili dech. Bylo jasné, že si myslí, že pokud by snad Boris o něčem podobném hovořil, líp o tom pomlčet. Boris ale zavrtěl hlavou velmi přesvědčivě.

„Zná Johnnyho Farringforda?“ zeptal jsem se.

Boris prý o Farringfordovi ví a taky ho viděl jezdit, ale nikdy s ním nemluvil.

„Viděl někdy Kramera s Farringfordem?“

Prý si nepamatuje.

„Byl tam, když Kramer zemřel?“

Borisovu odpověď jsem uhádl, ještě než mi ji Young stačil přeložit.

„Ne, nebyl. Dojel do cíle svého úseku před Kramerem. Prý viděl, jak se Kramer... váží? Je to tak?“ Ian Young se tvářil nejisté.

„Ano,“ přikývl jsem. „Koně mají nést co nejmenší váhu, aby soutěž byla vyrovnaná. Proto jsou na závodističích váhy a každý jezdec se musí před startem a po skončení soutěže zvážit i se sedlem, jako při dostizích.“

Dozvěděl jsem se pak, že Boris čekal na vážení po skončené jízdě, zatímco se Kramer vážil před startem. Jen prý Kramerovi popřál úspěch. Alles gute. Všichni přítomní ten smutný paradox ocenili.

„Prosím zeptejte se ho, proč si myslí, že byl Kramer zavražděn,“ zeptal jsem se co možná věcným tónem, který Young věrně reprodukoval. Boris se ale stejně vyplašil.

„Řekl to snad někdo?“ zeptal jsem se rychle.

„Ano.“

„Kdo?“

Boris toho člověka neznal.

„Řekl to ten dotyčný Borisovi přímo?“

Ne. Boris to vyslechl náhodou.

Začínal jsem chápat, proč Young jeho teorii nebere vážně.

„Zeptejte se, jakým jazykem ten člověk mluvil.“

Prý rusky, ale Rus to nebyl.

„Znamená to, že mluvil rusky s cizím přízvukem?“

Ano.

„S jakým?“ zeptal jsem se trpělivě. „Odkud byl?“

Boris prý neví.

„Kde byl Boris, když to ten člověk říkal?“

Myslel jsem, že pokládám nevinnou otázku, ale když ji přítomní vyslechli, ztuhli. Nastalo hrobové ticho.

Jevgenij Sergejevič Titov se konečně pohnul a něco dlouze Ianu Youngovi vysvětloval.

„Přejí si, abyste pochopil, že Boris byl někde, kde správně být neměl. Když vám vše řekne, budete ho mít v hrsti, celou jeho budoucnost.“

„Pochopil jsem.“

Chvilí bylo ticho.

„Myslím, že od vás chtějí přísahu, že nikdy nevyzradíte, kde Boris byl.“

„Tak ať mi radši jen řekne, co vlastně slyšel.“

Chvilí se radili. Já ale tušil, že se nejspíš dohodli už před mým příchodem, že všechno vědět musím.

Hovořil Jevgenij Sergejevič. Vyprávěl, že Boris jel vlakem do Londýna, což bylo zcela proti všem předpisům. Kdyby se tehdy na to přišlo, okamžitě by ho poslali domů, upadl by do nemilosti, vyloučili by ho z olympijského týmu a mohl by dokonce skončit ve vězení, protože převážel dopisy pro ruské politické uprchlíky žijící na Západe. Dopisy ani ostatní písemnosti, které vezl, neměly politický charakter, ujišťoval mne Jevgenij vážně, byly to osobní dopisy a fotografie od příbuzných z Ruska. Taky prý několik drobných fejtonů. Nešlo o žádné státní tajemství, ale i tak to bylo protizákonné. Kdyby někdo Borise chytil a prohledal, mělo by z toho mnoho lidí velké potíže. Proto se tak vylekal, když ve vlaku náhle zaslechl ruštinu. Snažil se být co možná neviditelný, proto toho člověka neměl v zorném poli. Pak se rychle vytratil z vagónu a šel do jiného, co nejdál. V Londýně rychle vystoupil z vlaku a připojil se k přátelům, kteří tam na něho čekali.

„Všechno jsem pochopil,“ přikývl jsem, když Young dotlumočil. „Ubezpečte je, že se ode mne nikdo nic nedozví.“

Boris se uklidnil a přešel k věci.

„Byli tam dva muži,“ překládal Ian. „Protože vlak rachotil, slyšel Boris jen jednoho z nich.“

„Ano. Dál...“

Boris hovořil a všichni napjatě poslouchali. Ian Young se zase tvářil pochybovačně.

„Údajně slyšel, jak jeden z těch dvou říká: Byla to perfektní zkouška, takhle by člověk mohl zabít polovinu jezdců na olympijských hrách, pokud vám jde o tohle. Je to ale drahé. Pak něco povídal ten druhý. První řekl: Mám jiného klienta. Pak zas mluvil ten druhý, a první odpověděl: Kramer padl za devadesát vteřin.“
Zatraceně. Sakra zatraceně.

Pak prý se Boris vytratil. Měl v tu chvíli takový strach, že ani neuvažoval o tom, co slyšel, nedomýšlel to. Teprve následující den, když se dozvěděl o Kramerově smrti, si všechno spojil. Vyděsil se. Myslel předtím, že se těch devadesát vteřin vztahuje k soutěži.“

„Prosím požádejte ho, aby ještě jednou opakoval, co přesně slyšel.“

Opakovaná výpověď a překlad proběhly.

„Použil Boris přesně táž slova jako předtím?“ zeptal jsem se.

„Ano, přesně.“

„Vy mu ale nevěříte?“

„Vyslechl něco zcela nevinného a zbytek je výplod jeho fantazie.“

„On je ale přesvědčený, že uvažuje správně, zlobil se, když jste mu odporoval. Určitě věří tomu, že slyšel správně.“

Chvilí jsem uvažoval. Uvědomoval jsem si, že se na mne napjatě dívá sedm párů očí.

„Prosím zeptejte se pana Titova, proč se rozhodl, že bychom o tom všem měli vědět. Sice tuším proč, ale rád bych to slyšel.“

Jevgenij Sergejevič, sedící na jedné z židlí u stěny, odpověděl se vší vážností a odpovědností, se skloněnou hlavou, čelo zvrásknené, oči zasmužilé.

Ian tlumočil: „Říká, že mu to leží v hlavě od chvíle, kdy se Boris vrátil z Anglie a všechno mu řekl. Bylo těžko říct, jestli má Boris pravdu nebo jestli se mýlí. Pokud má pravdu, mohlo by při olympijských hrách dojít k další vraždě. Možná hromadné. Jevgenij jako dobrý vlastenec nechtěl, aby cokoli poškodilo pověst jeho země. Není přece možné připustit, aby v Moskvě došlo k vraždě olympioniků. Bylo třeba nějakým způsobem vyvolat vyšetřování, ale Jevgenij v Anglii nikoho neznal, a stejně by si netroufal takové informace svěřit poště. V Německu také nikoho neznal. Ani nemohl vyzradit pramen informace, nemohl kompromitovat Borise, protože tomu by to zničilo život. Na druhé straně bez Borisova svědectví by celé historii nikdo nevěřil. Byl v háji.“

„Užil podobný obrat.“

„Ano.“

Zeptejte se ho, jestli zná nějakého Aljošu, který by měl něco společného s ruským družstvem, nebo se soutěžemi, olympijskými hrami, Hansem Kramerem, s čímkoli podobným.“

Rozvinula se věčná debata. Odpověď zněla „ne“.

„Je Jevgenij Borisův příbuzný?“

Otázka byla přetlumočena.

„Ne. Boris si prostě váží Jevgenijova názoru a Jevgenij se radil s ostatními.“

Zadíval jsem se zamyšleně na Iana. Jako obvykle nasadil kamenný výraz. Vadilo mi, že nedokážu uhádnout, co si myslí.

„Vy jste však pana Titova poznal už dřív, ne teprve dnes večer?“ zeptal jsem se. „V tomhle bytě přece nejste poprvé.“

„Byl jsem tady asi už dvakrát nebo třikrát. Olga Ivanovna pracuje na kulturním oddělení a jsme dobří přátelé. Musím být ale opatrný, tady nemám co dělat.“

„Je to složité,“ přikývl jsem.

„Jevgenij mi dnes ráno zavolaal, že ví, že jste v Moskvě, a jestli bych vás sem dnes večer nemohl přivést.“

Řekl jsem mu, že se o to pokusím, až pojedeme z velvyslanectví.“

Rychlost, jakou se šíří zprávy, mne ohromila. „Jak se Jevgenij dozvěděl, že tu jsem?“

„Nikolaj Andrejevič se o tom zmínil před Borisem...“

„Kdo?“

„Nikolaj Andrejevič Kropotkin, kapitán družstva. Máte se s ním zítra dopoledne sejít.“

„Probůh!“

„Kropotkin se o tom zmínil Borisovi, ten to řekl Jevgenijovi, Jevgenij to řekl mně a já věděl od Olivera Watermana, že tam přijdete na skleničku.“

„Jednoduché,“ potřásl jsem hlavou. „Když jste se ale s Jevgenijem znali už předtím, proč to všechno neřekl vám?“

Ian Young se na mne chladně zadíval a otázku přeložil.

„Jevgenij říká, že Boris se mnou nechtěl mluvit.“

„Pokračujte,“ vyzval jsem ho, když se odmlčel. „Proč se rozhodl, že se mnou mluvit bude?“

Ian pokrčil rameny a otázku i Borisovu odpověď přetlumočil.

„Protože jste jezdec, patříte ke světu koní. Boris vám důvěřuje, protože jste kolega.“

6

V hotelu Inturist výtah nestavěl v prvních dvou patrech, kde byly restaurace, ve kterých se stravovali britští turisté. Člověk musel buď jít pěšky z haly nebo vyjet o patro nad restaurace a sejít dolů. Odnesl jsem si do pokoje kabát a čepici a sešel pak od výtahu po širokém točitém schodišti. Mříží zábradlí jsem viděl tváře hostů dřív, než mne zahlédli oni.

Nataša stála a dívala se na hodinky. Tvářila se ustaraně. Wilkinsonovi z Lancashiru klidně popíjeli kávu.

Frank Jones mi připadal neklidný a popuzený, ale možná, že jsem si to jen namlouval.

„Dobrý večer,“ řekl jsem, když jsem sestoupil dolů. „Jdu hodně pozdě? Zbylo na mě ještě něco?“

Nataša se ke mně s úlevou rozběhla. „My se báli, že jste se ztratil.“

Vyprávěl jsem jí podrobně věrohodnou historku o příteli, který mne zavezl nahoru k univerzitě, abych se podíval na osvětlené město. Wilkinsonovi mě poslouchali se zájmem a Frank se pomalu uklidnil, protože všichni, stejně jako já, se jeli na oblíbenou vyhlídku podívat při autobusové projížďce. Sám jsem svému výmyslu málem uvěřil...Omlouvám se, trvalo nám to déle, než jsem čekal.“

Wilkinsonovi a Frank mi dělali při jídle společnost a nepřestávali mne společensky bavit. Franka jsem pozoroval s mnohem větším zájmem než předtím, pokoušel jsem se ho prohlédnout, ale bez úspěchu, za masku jsem nepronikl. Byl to stále ten stejný, neotesaný osmadvacetiletý zrzavý mužský s jizvami po akné, nakažený marxismem a přesvědčený o své vlastní nadřazenosti nad ostatním lidstvem.

Večeře se skládala ze čtyř chodů a host měl výběr jen v jednom: jíst nebo nejíst. Maso vypadalo nerozžvýkatelné a bez chuti jako včera večer. Zasmušile jsem se na ně díval.

„Vy to nebudete jíst?“ zeptal se Frank a dychtivě ukazoval na můj talíř.

„Máte ještě hlad? Chtěl byste to?“ zeptal jsem se.

„Myslíte to vážně?“ Vzal mne za slovo, přitáhl si talíř a dal se do jídla, čímž prokázal, že má větší chuť k jídlu a lepší zuby než já.

Zahájil přednášku s plnými ústy. „Jestlipak víte, že v tyhle zemi je hrozně levný nájemný a že elektřina, veřejná doprava a telefony jsou taky hodně laciný? Teda opravdu laciný.“

Paní Wilkinsonová si povzddechla nad takovou dokonalostí.

„Pokud byste ale byla důchodce, bývalý svářeč z Novosibirská, neměla byste na zlevněnou letenku do Londýna,“ namítl jsem.

„Tady to máš, tatínku,“ řekla paní Wilkinsonová. „To je fakt.“

Frank žvýkal tuhé maso a zdržel se komentáře.

„Nemáte teď období zkoušek?“ zeptal jsem se nevinně.

Ještě chvíli přežvykoval, pak přiznal, že je právě volný, že odešel z jedné školy v červenci a na druhou nastupuje až v lednu.

„Co učíte?“ zeptal jsem se.

Odpověděl neurčitě. „Tak různě. Na nižší střední samozřejmě.“

Paní Wilkinsonová mi pak poutavě vyprávěla, že její synovec, který trpí zarůstajícími nehty, vždy toužil stát se učitelem. Frak otevřel ústa a zase je zavřel. Nejspíš se chtěl zeptat, co mají zarůstající nehty společného s povoláním učitele, a pak si to rozmyslel. Abych předešel záchvatu smíchu, dal jsem se radši rychle do zmrzliny s rybízovou šťávou.

Měl jsem potřebu se smát, aspoň v duchu, protože atmosféra strachu, jakou jsem cítil mezi Rusy v bytě Jevgenije Titova, na mne těžce doléhala. I odchod z onoho bytu podléhal spleť bezpečnostním opatřením. Nepřicházelo v úvahu, abychom odešli všichni najednou. Jevgenij s Olgou přinutili Iana Younga a mne, abychom v bytě zůstali ještě deset minut po Borisově odchodu, aby nás s ním žádný čmuchal nemohl spojit.

Zeptal jsem se pak Iana: „Probíhá to tak pokaždé?“

„Zhruba ano,“ odpověděl suše.

Jevgenij se zbavil břemene odpovědnosti, to přesunul na mne. Při odchodu mi mohutně, srdečně potřásl rukou. Věřil, že pro věc udělal co mohl. Předal mi olympijský oheň a jestli já se o něj spálím, moje věc.

Olga nás vypustila stejně opatrně, jako když nás vpouštěla. Prošli jsme zase lešením. Ian mi pak ve voze

vysvětlil, že ty staré domy modernizují. Prošli jsme parkem, kde v mokré sněhu k našim stopám žádné jiné nepříbyly. Nikdo tedy za námi nešel. Nastoupili jsme do vozu. Motor hlučně naskočil, až o strach. Připadalo mi hrozné žít v ustavičném střehu, i když to Rusové i Ian Young považovali za normální. Nebo spíš – to na tom bylo asi nejhorší.

„Co hodláte podniknout?“ zeptal se Ian na zpáteční cestě do středu města. „Co říkáte té Borisově historce?“

„Budu se ptát, kde to půjde. A co vy?“

„Nic. Je to jen výplod jeho představivosti.“

Nesouhlasil jsem s ním tak zcela, ale nechtěl jsem se hádat.

„Byl bych rád, kdybyste mi udělal jednu laskavost, milý kamaráde.“

„Jakou?“ zeptal jsem se pobaveně.

„Nezmiňujte se o Jevgenijovi a o jeho bytě nikomu z velvyslanectví. O naší návštěvě v bytě nemluvte.

Jsem rád, když si náš Oliver může bez uzardění před Rusy položit ruku na srdce a přísahat, že pokud ví, nikdo z jeho pracovníků ruské domácnosti nenavštěvuje.“

„Rozumím, dobře.“

Zatočil na širokou, dobře osvětlenou ulici, kde bylo v půl deváté večer asi stejně živo, jako u nás ve čtyři ráno.

„Nerad bych, kdybyste jim způsobil potíže,“ řekl, „myslím Jevgenije a Borise.“

„Jinak mne zabijete.“

„Ano.“ Zasmál se. „No..., tady už to zní hloupě.“

Nezeptal jsem se, jestli to myslel vážně. Na takovou otázku nelze odpovědět a já lana zkoušet nechtěl.

V restauraci jsem se zadíval na Franka Jonese a myslel přitom na lana Younga. Ten druhý vypadal jako Rus a v tichosti porušoval předpisy, první vypadal jako neškodný Angličan a byl nejspíš nebezpečný jako kobra.

Přišla Nataša s krásným obočím a přisunula si k našemu stolu židli. Měla na sobě hezké růžové pletené šaty, rtěnku v náležitě barvě, pěknou postavu. Mluvila měkce a trochu ustaraně se usmívala.

„Zítra jdeme na výstavu hospodářských úspěchů.“

Nasadil jsem svůj nejnevinnější výraz. „Zítra se jdu podívat na nějaké koně. Já vím, ta výstava je jistě skvělá, jenže já se spíš vyznám v koních a teď mám tuhle ojedinělou, skvělou šanci vidět některé z vašich nejlepších, špičkové, kteří se připravují na olympijské hry. Pro mne je to obrovská šance, tu si nenechám ujít.“

Moje květomluva zapůsobila. Frank se mne dokonce zvědavě zeptal, kam za těmi koňmi pojedou.

„Na závodistiště, stáje prý jsou poblíž.“

Neviděl jsem důvod, proč se tím tajit, vypadalo by to podivně. Ostatně kdo chtěl, mohl mne sledovat.

Stephen Luce se druhý den ráno dostavil před hotel přesně v deset. Jeho kulatý, veselý obličej v moskevské šedi pod šedým nebem jen zářil. Prošel jsem z tepla dvojími dveřmi do mrazivého vzduchu a přidal se k němu. Kolem lekovalo asi šest mužů.

„Pojedeme metrem a pak k Hippodromu autobusem,“ řekl Stephen. „Vyhledal jsem si stanici.“

„Pojedeme taxíkem,“ prohlásil jsem rozhodně.

„Taxíky jsou drahý, metro je levný.“

„A na konec Hippodromu to od hlavního vchodu může být tři kilometry chůze.“

Vzali jsme si taxík. Světle zelený sedan, taxametr. Stephen řidiči pečlivě vysvětlil, kam chceme jet, ale řidič stejně musel dvakrát zastavit a zeptat se na cestu chodců. Dvakrát jsem odmítl vystoupit, když řidič tvrdil, že už je to jen pár kroků. Mračil se, něco si mumlal, ale nakonec nás zavezl až ke stájím v sousedství zřejmě klusácké dráhy.

„Jste tvrdošíjný,“ poznamenal Stephen, když jsem odpočítával peníze.

„Nevzdávám se rád.“

Bylo velké vlhko a teplota těsně nad bodem mrazu. Padal namrzající déšť. Sněhová břecha zvolna tála a na rozbahněné cestě u stájí se tvořily kaluže. Po okrajích cesty unaveně tál odhrnutý sníh.

Po levé straně byly dvě dlouhé betonové budovy uzavřených stájí. Přímou před stájami dráhu pokrývala mazlavá hlína.

V dálce bylo vidět šedé, němé tribuny. Kolem nás ale bylo živo, míjeli nás koně i lidé a nikdo si nás nevšímal.

„Tohle nechápu,“ řekl Stephen. „V Sovětském svazu se nedostanete nikam jen tak, na všechno musíte mít bumážku, a my sem jednoduše vjeli a nic.“

„Lidi od koní nejsou byrokrati.“

„Vy taky ne?“

„Určitě ne. Držím se základních hodnot a rozhoduju se po svém.“

„A k čertu s výbory a komisemi?“

„Pokud to v současné době vůbec je možné,“ díval jsem se, jak sedlají koně a jak je vedou od stájí ke dráze, jak čvachtají mokrou břečkou. „Chcete něco vědět? Tohle nejsou dostihoví koně.“

„Ale tohle je přece dostihová dráha,“ řekl. Měl mne za blázna.

„Jsou to klusáci.“

„Cože?“

„Běhají klusácké dostihy. Jezdec sedí na lehké dvoukolce, kůň běží ostrým klusem. Tamhle, vidíte?“ ukázal jsem na koně se sulkou, který právě vbíhal na dráze do našeho zorného pole.

Kůň doběhl ke stájím, kde chlapi koně od sulky odpřáhli a odvedli. Pak do sulky zapřáhli dalšího koně, jezdec vzal do ruky opratě a vyjel za prací.

„Neměli bychom se přeptat po panu Kropotkinovi?“ zeptal se Stephen.

„Myslím že ne, přijeli jsme o pár minut dřív, počkáme tady, on si nás najde.“

Stephen se tvářil, jako by mu život chystal jedno překvapení za druhým. Prošlo kolem nás několik koní. Stájníci, kteří je vedli, se mi všichni zdáli malí, větrem ošlehaní, neoholení, oblečení do několika vrstev různorodého oblečení. Ani jeden z nich neměl rukavice. Ani jeden z nich se po nás neohlédl. Ani jeden z nich se neusmál.

V dohledu se objevila další, početnější skupina koní. Nepřišli od stájí, ale od silnice, po které jsme přijeli, otevřenou, nestřeženou branou. Nevedli je stájníci, v sedlech měli jezdce, úpravně oblečené v jezdeckých kalhotách a prošívaných bundách. Na hlavách měli helmy pečlivě upevněné pod bradou.

„Co jsou tihle?“ zeptal se Stephen, když se koně přiblížili.

„Plnokrevníci to nejsou, ti běhají dostihy, řekl bych, že jsou to koně Pro jezdecké soutěže.“

„Jak jste poznal, že nejsou dostihoví?“

„Silnější kosti, masivnější hlava, delší vlas u hlezna.“

Stephen z toho moc moudrý nebyl. Pak jsem si povšiml, že za skupinou koní kráčí energický člověk v tmavém kabátě a kožešinové čepici. Zahlédl nás a zamířil k nám.

Stephen mu vykročil naproti.

„Nikolaj Alexandrovič Kropotkin?“ zeptal se.

„Da, to já.“

Hlas měl hluboký jak studna a ruský přízvuk velmi výrazný. Zadíval se na mne: „Vy jste Randall Drew,“ pečlivě anglicky vyslovil každou slabiku.

„Velmi mne těší, že se setkáváme, pane Kropotkine.“

Mohutně mi potřásl rukou.

„Randall Drew. Pardubice. Vy byl tretij.“

„Třetí,“ přikývl jsem.

Nenalézal anglická slova a svou rodnou řečí vychrlil celý příval slov.

Stephen tlumočil: „Říká, že jste velký jezdec, že máte statečné srdce a zlaté ruce. Prý je mu ctí, že vás poznává.“

Pan Kropotkin přerušil svůj přehnaný chvalozpěv a krátce si potřásl rukou se Stephenem. Zeptal se ho krátce, jestli taky jezdí a když dostal zápornou odpověď, ztratil o Stephena zájem, byl pro něho jen prostředník k dohovoru, nikoli vítaný přítel.

„Prosím řekněte panu Kropotkinovi, že si ruský tým počínal v Anglii neobyčejně udatně a zdatně, a že forma koní je mu k nemalé cti.“

Pana Kropotkina chvála očividně potěšila. Tvářil se spokojeně. Statný, asi šedesátiletý, trochu nad váhu, ale nohy hbité. Pod nosem měl prošedivělý svislý knír, který si po stranách palcem a ukazovákem co chvíli hladil.

„Dívejte na koně,“ řekl napůl jako rozkaz. Řekl jsem, že se na ně podívám rád. Šli jsme spolu k tréninkové ploše. Kroužilo tam jeho pět svěřenců. Jezdci čekali na pokyny. Stručně, hlaholivým hlasem zavelel.

Jezdci přestali jezdit v kruhu a rozdělili se do dvou skupin.

„Bude cval,“ oznámil Kropotkin s velkým gestem. „Koldokol.“

„Ano,“ přikývl jsem.

Stáli jsme si bok po boku a sledovali cvaly, jak je lidé od koní sledují na celém světě. Všiml jsem si, že všech pět koní má mohutné svaly a že se dobře, rytmicky pohybují. Jaké mají šance pro olympiádu, jsem odhadnout nedokázal, protože v jezdeckých soutěžích na rychlosti tolik nezáleží.

Kropotkin ze sebe vychrlil několik vět a netrpělivě čekal na Stephenův překlad.

„Tohle jsou naše možné olympijské naděje. Zatím jsme ještě nic nerozhodli. Někaké koně máme na jihu, v teple. Všechny rovináře jsme poslali na zimu na jih, na Kavkaz. Několik koní trénuje na olympijské hry tam, ale v létě je zase převezeme sem, do Moskvy.“

„Řekněte mu, že mne to všechno ohromně zajímá.“

Kropotkin to vzal spokojeně na vědomí. I on se tvářil nevzpytatelně a měl bezúsměvné oči jako všichni Moskvíci. Živou mimiku si asi člověk osvojí už v dětství, od lidí kolem. Že někdo nedává najevo, co se v něm děje, neznamena, že necítí nadšení, obdiv, pohrdání, nenávist nebo radost. Pochopil jsem, že je bezpečnější city najevo nedávat. Hlavní pravidlo umění přežít je mít nečitelnou tvář.

Koně oběhli mílovou trať bez známky únavy. Jezdci seskočili ze sedel a uctivě se domlouvali s Kropotkinem. Nezdálo se mi, že by byli olympijská třída, na koni ani na zemi, zcela jim chyběla Borisova sebejistota. Zeptal jsem se, jestli se s nimi do týmu počítá.

„Nět,“ řekl Kropotkin. „Tolko Míša, molodoj, ale dobrý.“

Ukázal na asi devatenáctiletého mládence, který právě pod Kropotkinovým dohledem vodil koně v kruhu, stejně jako ostatní. Kropotkin ještě něco dodal rusky a Stephen mi to přetlumočil.

„Říká, že to jsou samí stájníci, ale Míšovi se věnuje, protože je statečný, má citlivé ruce a umí naučit koně skákat.“

V tu chvíli za námi mezi stáje zájžděl velký tmavozelený dopravní box. Motor burácel tak hlasitě, že poplašil koně a nebylo slyšet ani slova. Kropotkin netečně přihlížel, jak auto couvá mezi oběma budovami stájí, jak se primitivní prkenné postranice otřásají. Jak vůz mizel za betonovou budovou, hluk motoru se vzdaloval. Kropotkin konečně mohl zase promluvit. Něco na Stephena vychrlil.

„Pan Kropotkin říká,“ překládal Stephen, „že Míša byl v září na té Třídenní v Anglii jako stájník, že byste s ním možná rád promluvil. Když za panem Kropotkinem přišli z našeho velvyslanectví a ptali se ho na lorda Farringforda a Hanse Kramera, řekl, že nic neví, a byla to pravda. Pak si ale uvědomil, že Míša sice o lordu Farringfordovi neví nic, ale o Kramerovi možná ano. Proto se postaral, aby dnes ráno Míša jezdil práci, pro případ, že byste s ním chtěl mluvit.“

„Děkuju vám, děkuju ze srdce.“

Kropotkin lehce přikývl a promluvil na jezdce.

„Řekl jim, aby koně zavedli zpátky do stájí a aby si dali pozor, až budou přecházet silnici. Míšovi řekl, aby tu počkal.“

Kropotkin se obrátil ke mně a pohladil si prsty knír. „Míša má dobrého koně, poběží na olympijských hrách,“ řekl.

Se zájmem jsem si Míšova svěřence prohlédl. Statný hnědák s bílými odznaky, hrubou srstí odpovídající ročnímu období, a vlídným okem.

„Dobrý,“ řekl Kropotkin a poplácal koně po zadku.

„Vypadá statný a statečný,“ řekl jsem. Stephen to přetlumočil a Kropotkin přikývl.

Když ostatní čtyři koně odvedli, Kropotkin mi bez velkých formalit představil Mísu.

„Michail Alexejevič Tarevskij,“ řekl a dal zřejmě chlapci pokyn, aby odpověděl, na co se zeptám.

„Da, Nikolaji Alexandroviči.“

Sice mne napadlo, že znám vhodnější místa k rozhovoru, než větrnou rozbahněnou dráhu v mrznoucím dešti, ale Míša i Kropotkin zřejmě počasí vůbec nevnímali. My se Stephenem jsme se marně choulili a přešlapovali z nohy na nohu, nikdo nenavrhl, abychom se uchýlili do teplé kanceláře.

„Anglicky se naučil já v Anglii,“ řekl mladík.

Mluvil vážně, tvářil se vážně, ale měl podstatně lehčí přízvuk než Kropotkin. V jasně modrých očích zářila inteligence. Automaticky jsem se na něj usmál, ale on se stále tvářil vážně. „Prosím řekněte mi, co víte o Hansu Kramerovi,“ požádal jsem ho.

V tu chvíli energicky promluvil Kropotkin. Stephen tlumočil: „Chce, aby Míša mluvil rusky, aby rozuměl, co říká. Já mám tlumočit, na co se ptáte.“

„Dobře. Zeptejte se Míši, co ví o Hansu Kramerovi. Probůh, dejme se do toho, než zmrzne.“

Míša stál vedle koně, v rukou otěže, které mu kvůli lepšímu držení přehodil přes hlavu. Co chvíli hladil koně po šíji, aby byl klidný. Pomyslel jsem si, že olympijskému koni nemůže pobyt na mrazivém vzduchu tak krátce po práci dělat dobře, ale nebyla to moje věc. Kůň se tvářil, jako by mu to bylo jedno.

Stephen překládal: „Michail Alexejevič – tedy Míša – říká, že byl poblíž, když Hans Kramer umíral.“

Zajímavé, v tu ránu mi přestala být zima.

„Jak blízko?“

Odpověď byla delší. Stephen poslouchal a pak překládal.

„Míša říká, že právě držel jednoho z ruských koní, zatímco jeho jezdce vážili – říkám to správně? – a že

tam byl Hans Kramer. Právě dojel svůj úsek soutěže, jel dobře, bylo kolem něj hodně lidí, blahopřáli mu. Míša se střídavě díval na Kramera, střídavě k vážení, čekal na svého jezdce.“

„Rozumím. A dál?“

Míša vyprávěl, Stephen tlumočil: „Hans Kramer náhle zavrával a zhroutil se. Upadl na zem nedaleko od Míši. Nějaká mladá

Angličanka se snažila Kramerovi pomoci a někdo běžel pro lékaře. Hans Kramer vypadal velmi bídne, špatně dýchal. Snažil se ale promluvit. Pokoušel se něco říct té Angličance. Ležel natažený na zemi a lapal po dechu. Vyrážel ze sebe slova, jako by se snažil křičet.“

Míša čekal, až Stephen domluví, rozuměl mu a přikyvoval.

„Mluvil Hans Kramer německy?“ zeptal jsem se.

„Da,“ řekl Míša. Do hovoru se vmísil Kropotkin, chtěl vědět, nač se ptám. Kývnutím vyzval Mísu, aby pokračoval.

„Mluví Míša německy?“ zeptal jsem se.

Míša prý se německy učil ve škole a byl s družstvem a koňmi ve východním Německu. Domluvil se německy.

„Dobře. Co řekl Hans Kramer?“

Míša promluvil německy a pak rusky. Jedno jediné slovo v obou verzích přímo křičelo.

Aljoša.

Stephen se zatvářil nadšeně a já si v tu chvíli uvědomil, že kamenný výraz tváře má své výhody.

Stephenovo vzrušení zneklidnilo Kropotkina, který jako by se už už chystal na ústup.

„Pomalů, pomalů,“ krotil jsem Stephena. „Vyplašíte je.“

Překvapeně se na mne podíval, ale okamžitě uposlechl.

Tlumočil klidně a věcně: „Hans Kramer řekl: Umírám. To Aljoša. Moskva. Pak řekl: Bůh se mnou. Pak zemřel.“

„Jak umíral?“ zeptal jsem se.

Míša mluvil, Stephen tlumočil. Kramer prý zmodral, přestal dýchat, pak sebou trhl a někdo řekl, že mu přestalo tlouct srdce, že to je infarkt. Potom přišel doktor a potvrdil to. Snažil se Kramera oživit, ale marně.“

Všichni čtyři jsme stáli v mrznoucím dešti a mysleli na Němce, který zemřel ve slunečném britském zářijovém dni.

„Zeptejte se ho, na co si ještě vzpomíná.“

Míša pokrčil rameny.

„Ta anglická dívka a další lidé, kteří u toho byli, slyšeli, co Kramer řekl. Ta Angličanka pak řekla lidem, že Kramerovu smrt zavinil Aljoša z Moskvy, a další lidé to potvrdili. Bylo to smutné. Když ten ruský jezdec přišel od vážení, musel se Míša věnovat jemu a koni. Viděl na dálku, jak přicházejí sanitaci s nosítky. Položili Kramera na nosítka, přehodili přes něj přikrývku a odnesli ho.“

„Hm...“ řekl jsem zamyšleně. „Ať opakuje, co Hans Kramer řekl.“

„Hans Kramer řekl: Umírám. To Aljoša. Moskva. Bůh se mnou. Víc říct nestačil, ale Míša měl pocit, že se snažil ještě něco říct.“

„Je si Míša jistý? Neřekl Kramer – je v tom Aljoša z Moskvy?“

Míša si byl jistý. Neslyšel ani v tom, ani z. Jen umírám, to Aljoša, Moskva, Bůh se mnou. Míša si tím je naprosto jistý, protože se jeho otec jmenoval Aljoša.

„Opravdu?“ zeptal jsem se zvědavě.

Míša nám vysvětlil, že se sám jmenuje Michail Alexejevič Tarevskij. To znamená Michail, syn Alexeje.

Aljoša je důvěrné oslovení Alexeje. Míša je si jistý, že Kramer řekl „to Aljoša“, tedy „es ist Alyosha“.

Zadával jsem se do neurčitá, přes rozmoklé závodíště.

„Zeptejte se Míši, jestli by dokázal popsat lidi, vyskytující se poblíž Kramera, než se zhroutil a upadl. Jestli si nepamatuje, že by někdo z nich něco držel něco v ruce, nebo jestli si někdo nepočínal neobvykle. Taký se ho zeptejte, jestli něco nejedl nebo nepil.“

Stephen se na mne udiveně zadíval. „Přece to byl infarkt.“

„Možná,“ řekl jsem klidně, „že k němu něco přispělo. Šok. Hádka. Náhodný úder. Alergie. Vosí bodnutí.“

„Aha.“ Položil výbušné otázky, jako by byly zcela nevinné. Míša odpověděl bez zaváhání, bral to věcně.

„Míša říká,“ tlumočil Stephen, „že ty lidi kolem Kramera neznal, jen trochu od vidění z předešlých dvou dní. Rusové měli zákaz bavit se s ostatními stájníky a jezdci, takže s nikým z nich nemluvil. Sám si nevybavuje nic, co by mohlo přivodit infarkt, ale přiznává, že se nedíval pozorně. Nevybavuje si žádnou hádku, žádnou ránu, žádné vosí bodnutí. Jestli Hans Kramer něco jedl či pil, s určitostí vyloučit nemůže,

ale myslí, že ne.“

„Dobře,“ řekl jsem zamyšleně. „Byl tam někdo, kdo by mohl být Aljoša?“

Míša prý myslí, že ne, protože když Kramer to jméno vyslovil, obrátil se jen k té Angličance. „A ta Aljoša být nemohla, protože je ženská.“

Byla vlezlá zima. Pokud Míša ještě něco věděl, nevěděl jsem, jak to z něho dostat.

Řekl jsem Stephenovi: „Prosím poděkujte Míšovi za jeho inteligentní postřehy a řekněte panu Kropotkinovi, jak velmi si vážím jeho ochoty a pomoci a děkuju za to, že mi umožnil rozhovor s Míšou.“ Kropotkin přijal můj dík jako samozřejmost. Pak jsme všichni tři, on, Stephen a já vykročili od dráhy zpět k budovám stájí, k vjezdu, k silnici. Míša vedl koně kousek za námi.

Když jsme procházeli kolem uličky mezi oběma budovami stájí, hluk motoru velkého dopravního boxu, doléhající k nám po celou dobu z dálky, náhle bouřlivě zesílil do ohlušujícího řevu.

Míšův kůň se leknutím vzepjal a Míša vykřikl. Automaticky jsem se otočil, abych mu byl ku pomoci. Míša visel na otěžích a kůň se znovu začal vzpínat. Ocítl jsem se přímo za silným, svalnatým koňským zadkem. Jak jsem se blížil k Míšovi, vidím, že se dívá na cosi, co se děje za mými zády. Náhle vytřeštil oči zděšením. Křikl na mne cosi rusky, pak pustil otěže a dal se na úprk.

7

Bez uvažování jsem sáhl po otěžích visících až k zemi, a pak jsem se teprve ohlédl.

V tu chvíli mne od smrti dělily jen tři vteřiny.

Obrovitá korba nákladního vozu zcela vyplňovala mé zorné pole. Obrátky motoru s ječivým zvukem stoupaly. Pohled na chladič toho auta nezapomenu nikdy. Šest tun váhy v pohybu! Je ku podivu, jaké zbytečnosti člověka v takovou chvíli napadnou. Myšlenky člověku letí hlavou ve zlomcích vteřin. Pak teprve následují činy.

Chytil jsem se levičkou koňské hřívy a pravou rukou vpředu za sedlo. Napůl jsem vyskočil, napůl se vyhrabal do sedla.

Koně poplašilo burácení motoru i blízkost obrovitého vozu, jenže koním není tak zcela jasné, že před blížícím se obrem přinášejícím zkázu je třeba co nejrychleji utéct. Polekaní koně častěji blížícímu se vozidlu vběhnou do cesty, než aby uhnuli stranou.

Na druhé straně koně reagují velmi citlivě na stav mysli jezdce, a já byl vyděšený k smrti. Kůň ode mne neomylně převzal pocit strachu a dal se na útěk.

Jestliže kůň startuje z určitého bodu současně s autem, je na prvních sto metrech kůň rychlejší, jenže v tomhle případě mělo auto náskok letmého startu. Hnědák sice vystřelil rychle, ale velká zelená vražedná obluda byla jen pár metrů za ním.

Kdyby měl kůň víc rozumu, odskočil by stranou, doleva nebo doprava, vběhl by do nějaké úžiny, do které by vůz za ním nemohl, jenže kůň víc rozumu neměl a běžel jednoduše rovnou za nosem, smrt v patách. Nebylo mnoho platné, že částečně držím otěže, protože Míša předtím otěže přehodil koni přes hlavu, nedržel jsem je jak se patří, po obou stranách oběma rukama, otěže byly na jedné straně, vlevo. Protože jezdec vede koně tlakem udidla na jeden nebo druhý koutek citlivé koňské huby, nemohl jsem s koněm komunikovat, jak bylo třeba, a bylo to třeba naléhavě. Taky tu byla ta chybička, že jsem neměl nohy ve třmenech, že jsem měl na sobě těžký zimník a že mi padala čepice do očí. Hnědák se choval po svém a řítil se do otevřeného prostoru dráhy.

Bočil podvědomě do prava, protože to ho naučili. Letěl tryskem, dlouhým krokem. Za jeho kopyty vyletovaly vodotrysky břechky. Ve chvíli, kdy mi proletělo hlavou, jak dlouho asi v tomhle tempu kůň vydrží běžet, jsem najednou měl pocit, že se hluk motoru vzdaluje.

To snad ani není pravda! Věděl jsem, že na rovině, v přímé čáře, vyvine auto větší rychlost než kůň.

Napadlo mne, že řidič vozu možná přeřadil, a že proto je hluk motoru menší.

Odvážil jsem se ohlédnout přes rameno a rázem se mi zvedla nálada jako heliový balon. Vůz to vzdal.

Otáčel se na dráze a vracel na zpáteční cestu.

„Sláva, aleluja,“ pomyslel jsem si. „Ó šlechtitný koni!“ děkoval jsem zvířeti i stvořiteli všehomíra.

Zbývala otázka, jak šlechtitného koně zastavit. Koně snadno podléhají panice a já tomu svému nedokázal sdělit, že už není čeho se bát.

Čepice mi uletěla a vlasy čuchal ledový vítr. Mrzly mi uši a měl jsem zamžené brýle. Zjistil jsem, že prcháající kůň není rád, má-li jeho jezdec na sobě těžký zimník, že ho neuklidňují větrem rozevláté nohavice. Napadlo mne, že jestli se co nejrychleji nechopím kormidla, můžu potupně ze sedla spadnout – a co by si pak pomyslel pan Kropotkin, kdybych jeho olympijskou naději nechal jednoduše utéct? Pomalu, postupně jsem začal situaci lip ovládat. Kůň běžel po dráze na levou ruku a doleva jsem kormidlovat mohl. Vedl jsem ho tedy vytrvale směrem k bariéře. Jakmile se mi podařilo dát nohy do

třmenů, kormidloval jsem i tlakem pravého kolena. Současně jsem se snažil koně uklidnit slovy, zvuky. Pomáhalo to, přestože jsem mluvil anglicky. Zvíře rozumí tónu hlasu. Na cílové rovince, před tribunami, přestal kůň bezhlavě prchat a po několika krocích klusu přešel do chůze. Pak se konečně zastavil. Tentokrát nebyl čilý jako po práci, projevoval všechny příznaky únavy, prudce dýchal, nozdry se mu vzdouvaly, vzdouval se i jeho hrudní koš. Otřel jsem si brýle a rozeplul kabát.

Řekl jsem: „Vidíš, kamaráde, a je to. Hodný, chlapík, hodný.“ poplácal jsem koně po šíji.

Trochu sebou cukl, když jsem si zpod jeho krku podával přes hlavu pravou otěž na správnou stranu. Měl jsem pocit, že kůň je rád, že věci jsou zase takové, jak mají být. Na můj povel se dal poslušně do ukázněného klusu.

Kropotkin nám na několik kroků vyšel vstříc, ale po rozmoklé dráze by se nikdo dobrovolně daleko nevydal. Když jsem s hnědákem dokončil okruh, čekal na nás Kropotkin u vjezdu do stájí.

Byl nemálo vzrušený a vyděšený, bál se samozřejmě především o koně. Jakmile jsem seskočil se sedla a předal otěže ohromnému Míšovi, začal cosi svým zvučným basem hlaholit, osahal koni nohy a pak odstoupil, aby posoudil možné celkové škody. Pak cosi dlouze vykládal Stephenovi a mával přitom rukama. Zdálo se mi, že se ani nezlobí, ani neomlouvá, něco mezi tím.

Stephen překládal: „Pan Kropotkin říká, že nechápe, kde se tu ten dopravní box v tuhle dobu vzal. Je to jeden z vozů používaných pro přepravu olympijských koní. Pan Kropotkin ho sem neobjednal. Vozy jinak parkují poblíž stájí za silnicí. Je si jistý, že žádný ze zdejších řidičů by se tak neopatrně v blízkosti stájí nepohyboval. Nechápe, jak se stalo, že jste byl vyjíždějícím vozem v cestě.“ Stephen povytáhl obočí. „Ale vy jste mu přece v cestě nebyl, ta nestvůra mířila rovnou má vás.“

„To nic. Řekněte panu Kropotkinovi, že mu rozumím. Řeknete mu, že je mi líto, že jsem se připlétl vozem do cesty, a že jsem rád, že je kůň v pořádku. O dnešní epizodě není třeba se nikde zmiňovat.“

Stephen se na mne upřeně díval. „Učíte se rychle,“ řekl.

„Přetlumočte mu, co jsem řekl.“

Stephen poslechl. Kropotkin se trochu uklidnil, už se mi nezdál tak vyděšený, dokonce se skoro usmál.

Pak ještě něco řekl. Stephen se přestal tvářit nesouhlasně.

Tlumočil: „Prý jezdíte jako kozák. Je to snad poklona?“

„Skoro.“

Kropotkin znovu promluvil a Stephen překládal.

„Pan Kropotkin říká, že budete-li cokoli potřebovat, je vám k službám.“

„Upřímně děkuju.“

Zvučný hluboký hlas zaduněl anglicky: „Kamarád, ty jezdíš oceň dobro.“

Upravil jsem si brýle a proklínal v duchu idioty, kteří mne připravili o jezdeckou kariéru.

Šli jsme se Stephenem pěšky ke stanovišti taxíků, o kterém nám řekl Kropotkin. Skoro kilometr.

„Já si myslel, že patříte mezi lidi, co hned volají policii,“ řekl Stephen.

„Ne, na tomhle výletě docela zaručeně ne.“ Ometal jsem bláto z čepice. Někdo ji našel a přinesl.

„V téhle zemi je to tak lepší. Když jdete za policajty, riskujete, že zaparkujete v base.“

Rozhodl jsem se, že teplo je důležitější než čistota a beranici si nasadil. „Hughes-Beckett by z toho dostal záchvat.“

„No nic,“ řekl Stephen. „Ať si Kropotkin říká co chce, mně je jasný, že se vás to auto snažilo zabít.“

„Nebo Míšu, nebo toho koně,“ namítl jsem a rozvázal si tkaničky klapky na uši.

„Vy tomu věříte?“

„Viděl jste řidiče?“ zeptal jsem se.

„Ano i ne. Měl na obličejí teplý návlek, z jakého koukají jen oči.“

„Riskoval hodně,“ řekl jsem zamyšleně. „Ale chybělo zatraceně málo a dokázal, oč mu šlo.“

„Berete to neuvěřitelně klidně,“ řekl Stephen.

„Co byste chtěl? Mám snad hystericky ječet?“

„To radši ne.“

„Tamhle je taxík,“ zamával jsem a šedý sedan vyjel k nám. Zastavil a my nasedli.

„Nikdy jsem neviděl nikoho vyskakovat do sedla, jak jste to udělal vy,“ řekl Stephen cestou k hotelu.

„Jednu chvíli jste stál na zemi a další už jste cválal pryč.“

„Divil byste se, co všechno byste dokázal, kdyby vám za krk dýchala smrt.“

„Jenže vy vypadáte na první pohled jako libový frajer z televize, ale když jste v akci...“ Chyběla mu slova.

„Jo. Hloupé, co?“

Zasmál se. „Jo..., abych nezapomněl, Míša mi dal telefonní číslo.“ Sáh do kapsy a vytáhl zmačkaný papírek. „Dal mi ho, když se Kropotkin za vámi rozběhl. Chce vám něco říct, ale aby u toho nebyl

Kropotkin.“

„Rozumí řidič anglicky?“ zeptal jsem se.

Stephen se na nepatrný okamžik polekal. „Žádný z nich anglicky neumí. Klidně mu můžete říct, že smrdí jako pět hoven a nehne ani brvou.“

Vyzkoušel jsem to. Řidič nehnul ani brvou.

Podle zásady být všude, kde mne čekají, přesně v dobu, kdy mne čekají, jsem se dostavil na oběd v hotelu včas. Polévka a blínky byly je jídlo, zmrzlina s marmeládou byla dobrá, ale maso ozdobené lžičkou krájené dušené mrkve, salátem a dlouhými hranolky, putovalo k Frankovi.

„Vy se ztratíte,“ řekla paní Wilkinsonová, ale velkou starost jí to nedělalo. „Vy maso nerad?“

„Já ho pěstuju,“ řekl jsem. „Tedy hovězí, mám farmu. Proto jsem nejspíš v tom směru vybíravý.“

Paní Wilkinsonová se na mne pochybovačně zadívala. „Nikdy bych si nemyslela, že pracujete na farmě.“

„No..., pracuju. Ta farma mi ale patří, zdědil jsem ji po otci.“

„Umíte podojit krávu?“ zeptal se Frank útočně.

„Ano,“ klidně jsem přikývl. „Umím dojít, orat, všechno.“

Pátravě se na mne podíval nad plným talířem. Já ale mluvil pravdu. Učil jsem se farmařit už od svých dvou let, o dvacet let později jsem úspěšně absolvoval zemědělskou fakultu, kde jsem se naučil zemědělskou technologii. Později jsem dostal vládní stipendium k postgraduálnímu studiu interakce chemismu půdy a potravin. Vyčlenil jsem si několik arů na pokusná sledování. Kromě dostihů byl zemědělský výzkum mým hlavním zájmem. Vlastně toho času jediným zájmem.

Paní Wilkinsonová se přísně zeptala: „Doufám, že nechováte telata v těch strašných klecích?“

„To určitě ne.“

„Když kupuju kotlety, vždycky mi vadí pomyslení na ty chudáky zvířata, co se musí zabít.“

„Jaká byla výstava?“ zeptal jsem se.

„Viděli jsme vesmírnou družici,“ hlásila paní Wilkinsonová nechtěným obdivem. „Škoda, že takovou nemáme v Anglii. Myslím takovou výstavu, abychom se trochu ukázali.“

„Byl jste tam taky?“ zeptal jsem se Franka.

Potřásl hlavou. Přezvykoval. „Už jsem tam samozřejmě byl dřív.“

Nefekl, jak vyplnil volný čas. Předtím se mi nezdálo, že by nás se Stephenem sledoval, ale krk bych za to dát nemohl. Pokud ano, co viděl?

„Zítra jedeme do Zagorska,“ hlásila paní Wilkinsonová.

„Kde je to?“ zeptal jsem se a díval se na přezvykujícího Franka. Nic jsem mu z tváře nevyčetl.

„Myslím, že tam je spousta kostelů,“ řekla paní Wilkinsonová nejistě. „Jedeme autobusem, ale musíme mít pasy a víza, protože to je mimo Moskvu.“

Pohlédl jsem na ni, zdálo se mi, že mluví trochu zklamaně. Menší, statná, k šedesátce, paní vybavená dobrou vůlí, jako ostatně většina britského obyvatelstva. Hloupá taky nebyla, to se občas projevilo, když něco trefného poznamenala. Čím déle jsem ji znal, tím víc v mých očích stoupala.

Na druhé straně stolu, vedle Franka, obědval pan Wilkinson, jako obvykle mlčky. Pochopil jsem, že se zájezdu účastnil jen kvůli své ženě a určitě by radši byl doma u piva a u televize a díval se na fotbal.

„Řada lidí jde dnes večer do Bolšovo na balet,“ řekla paní Wilkinsonová trochu závistivě, „ale tatínek na tohle není, vid', tatínku?“

Tatínek potřásl hlavou.

Paní Wilkinsonová se ke mně důvěrně naklonila: „Nelíbí se mu oblečení tanečníků, v těch trikotech, víte?“

Jak se jim pod nima rýsují svaly a vpředu..., však víte.“

„Příslušenství,“ řekl jsem s kamennou tváří.

„Prosím?“ zatvářila se, jako bych řekl na její vkus příliš silné slovo. Pak dodala: „Kdyby nosili tuniky, vypadalo by to lip, aspoň myslím. Nebilo by to tolik do očí, člověk by se lip soustředil na tanec.“

Pan Wilkinson zamručel cosi, co znělo jako „kašpaří“. Pak se dal do zmrzliny.

Na paní Wilkisonové bylo vidět, že to neslyší poprvé. Obrátila se ke mně: „Byl jste se podívat na ty koně?“ Frank se na chvíli odpoutal od jídla.

„Ano, byli skvělí.“ Asi dvě minuty jsem hovořil o koních a jak jezdili práci. Nepoznal jsem na Frankovi, jestli ví či neví, že mé vyprávění není úplné. Pokud bych to na něm poznal, byl by špatný agent.

Připlula Nataša, aby mi trochu zkomplikovala život.

„Měli jsme štěstí,“ řekla vážně. „Máme pro vás u pokladny v Bolšom lístek na zítra večer, na operu.“

Zachytil jsem ironický a soustrastný pohled pana Wilkinsona v okamžiku, kdy jsem se chabě chystal Nataše odpovědět.

„Hrají Pikovou dámu,“ ohlásila Nataša rozhodně.

„Já...“

„Opera v Bolšom se líbí všem,“ řekla. „Není na světě lepší opera.“

„To je skvělé,“ řekl jsem, „už se těším.“

Rázem se zatvářila spokojeně a já rychle využil příležitosti, abych jí řekl, že se večer chystám jít někam s přáteli a aby mne na večeri nečekala. Nataša se jemně pokusila ze mne vytáhnout, kam jdu, ale já v tu chvíli opravdu věděl jen to, že se chceme někde slušně najíst. Nataša měla smůlu.

„Dnes odpoledne,“ řekl jsem, než stačila promluvit, „jdeme do Leninova muzea.“

Rázem se jí zlepšila nálada. Nejspíš si pomyslela, že se konečně začínám chovat jako způsobilý turista.

„Nevadilo by vám, když půjdu s várna?“ zeptal se Frank. Právě dojedl můj oběd a tvářil se zcela nevinně.

Pochopil jsem jeho taktiku: pokud sledování osoby může budit podezření, je lépe příslušnou osobu provázet otevřeně.

„Budu rád,“ řekl jsem. „Setkáme se za půl hodiny v hale.“ Odešel jsem dřív, než stačil dojít zvlášť objednanou dvojitou porci zmrzliny. Od té by ho hned tak něco nedostalo.

Rychle jsem vyšel z hotelu a zamířil k hlavní poště. Naštěstí byla blízko.

Zavolal jsem na velvyslanectví a zastihl tam Olivera Watermana.

„Tady Randall Drew,“ ohlásil jsem se.

„Odkud voláte?“ skočil mi do řeči.

„Z pošty.“

„Dobře. Tak mluvte.“

„Nedošly mi žádné telexy od Hughese-Becketta nebo od někoho jiného z Londýna?“

„Ano, snad...,“ řekl váhavě. „Něco tu snad je, příteli. Moment prosím...“ Odložil telefon a já slyšel, jak někde štrachá a s někým se radí. „Tak tady to je...,“ ozval se. „Máte čím psát?“

„Ano,“ řekl jsem trpělivě.

„Jurij Ivanovic Čulitskij.“

„Prosím hláskujte to.“

Hláskoval.

„Mám to. Dál?“

„To je vše.“

„To má být celá zpráva?“ zeptal jsem se nevěřičně.

Odpověděl váhavě. „Celá zpráva, jak jsme ji z telexu obdrželi, zní: Sdělte Randallu Drewovi jméno Jurij Ivanovic Čulitskij. Pak tam byla ještě nějaká čísla, to je vše.“

„Čísla?“

„Mohlo by to být telefonní číslo. No nic, hned vám to nadiktuji: 180-19-16. Máte to?“

Pro jistotu jsem mu číslo zopakoval.

„Správně, příteli. A jak to jde?“

„Slušně. Mohl byste prosím za mne odeslat telex, když vám nadiktuju text?“

„Hm. Asi bych vás měl varovat, že se na mezinárodní scéně objevily určité potíže a že u telexu mají hodně práce. Teď nám právě nezdvořile sdělili, abychom je s malichernostmi, jako je třeba hudba, nezatěžovali. Malichernostmi! No nic, příteli, kdybyste si chtěl být jistý, že váš telex odejde, zanešte tam zprávu osobně.“

„Kam?“

„Aha, já zapomínám, že to nemůžete vědět. Telex nemáme tady na velvyslanectví, ale na obchodním zastoupení na Kutuzovském prospektu, je to pokračování Kalininského prospektu. Máte mapu?“

„Já to najdu.“

„Řekněte jim, že vás posílám. Jestli budou chtít, ať si to ověří. Musíte se jim vnutit, příteli, musíte je otravovat, aby byli rádi, že se vás zbaví.“

„Vezmu si vaši radu k srdci,“ v duchu jsem se usmál.

„Na Kutuzovském prospektu je také Britský klub, scházejí se tam dočasní exulanti a topí se v sentimentálním stesku. Je tam smutno, chodím tam jen zřídk.“

„Pokud by mi zase přišla nějaká zpráva, můžete mi to prosím zatelefonovat do hotelu?“

„Zajisté,“ řekl zdvořile. „Dejte mi prosím vaše číslo.“

Přemohl jsem se a nepřipomněl mu, že už si žádané psal dvakrát. Opakoval jsem číslo znovu. Napadlo mě, že než odjedu, nastrádá si celou řadu papírků se stejným číslem a bude si je bezradně prohlížet a přihlázovat si přitom šedé vlasy.

Zavěsil jsem. Uvažoval jsem o tom, jestli bych se neměl Frankovi ztratit a zamířit rovnou k telexu. Potom jsem však usoudil, že když odeslání zprávy na jednu nebo dvě hodiny odložím, nic se nestane a já se

vyhnu zbytečným nepříjemnostem. Šel jsem rychle do hotelu, vyjel nahoru a pak zase sjel dolů. Frank už čekal u výtahů.

„Á, tady jste, já už se bál, že jsme se minuli.“

„Tak jdeme,“ řekl jsem. Vykročili jsme z hotelu a prošli tunelem pod Náměstím padesátého výročí Velké říjnové revoluce. Pak jsme šli po dlážděné ulici. Červenou kremelskou zeď jsme měli po pravici.

Když jsme procházeli tunelem, přednášel mi o svém vztahu k Leninovi, který byl podle jeho názoru největším géniem dvacátého století.

„Narodil se ale v devatenáctém,“ namítl jsem.

„Přinesl svobodu pracujícímu lidu,“ prohlásil Frank zbožně.

„Jakou svobodu?“

Frank jako by mne neslyšel. Tušil jsem, že za maskou zaplavující Wilkinsonovy i mne sociologickým blábolem se skrývá tvrdé jádro a rudá legitimace věřícího komunisty. Zadíval jsem se na Frankovu podlouhlou, po akné zjizvenou tvář, olemovanou dlouhou univerzitní šálou, a pomyslel jsem si, že je vlastně skvělý. Vytvořil obraz levicového polovzdělance, člena odborového svazu učitelů tak dokonale, že bylo těžko k uvěření, že to jen hraje.

Napadlo mne, že se možná Ian Young mylí a Frank žádný agent KGB není. Jenže je-li Ian to, co si myslím, pak se nemýlí. Pokud Frank není u KGB, proč to Ian tvrdí?

Bylo by mne zajímalo, kolik lidí jsem asi od svého příjezdu vyslechl, a kolik jich ještě vyslechnu.

Frank na prahu Leninova muzea skoro poklekl. Vešli jsme dovnitř, abychom vyslechli vše o šatstvu, psacím stole a autě osvoboditele dělnické třídy. Když jsem si prohlížel drobný obličej s krátkým vousem, pomyslel jsem si – tak tohle je tvář člověka, který zahájil hromadě vraždy milionů a jehož žáci budovali všude po světě impéria zbrocená krví. To je vizionář, jehož dílem byla zkáza. Člověk, který se chtěl stát bohem.

Podíval jsem se na hodinky a oznámil Frankovi, že už mi to stačí, že musím na vzduch. Nezaznamenal moji urážlivou poznámku a vyšel se mnou klidně ven. Prý v muzeu byl už mockrát, prý tam chodí rád pokaždé, když přijede do Moskvy. Tohle jsem mu věřil.

Stephen už měl po povinných přednáškách a po obědě a čekal na mne, jak jsme se domluvili, před muzeem. Měli jsme se sejít jen my dva, Frank byl přebytečný.

Bez vysvětlení jsem oba vzájemně představil: „Frank Jones..., Stephen Luce.“ Byli si protivní na první pohled.

Kdyby byli psi, očichávali by se, vrčeli by a cenili na sebe zuby. Takhle, jako lidé, aspoň krčili nos.

Zajímalo by mne, jestli se Stephenovi protiví skutečný nebo hraný Frank, jestli mu vadí jedinec nebo typ.

Frank nejspíš usoudil, že kterýkoli z mých přátel patří mezi jeho protivníky. Nejspíš mne opravdu sledoval, protože Stephena určitě neviděl poprvé. Ian měl pravdu.

Do řeči se nedali.

„Takže Franku, děkuju vám za doprovod,“ řekl jsem s tajným pobavením, „my se Stephenem půjdeme. Uvidíme se až zítra u snídane.“

„Jasně.“

Odloučili jsme se a vykročili. Po dvou nebo třech krocích se však Stephen zamračeně otočil. Zadíval jsem se tam, kam on, na odcházejícího Franka.

„Neviděl jsem ho už někde?“ zeptal se Stephen.

„Kde?“

„To právě nevím. Možná včera dopoledne, tady na náměstí.“

Šli jsme po Rudém náměstí k obchodnímu domu GUM.

„Bydlí v mém hotelu,“ poznamenal jsem.

Stephen přikývl. Přestal se věcí zabývat. „Kam jdeme?“ zeptal se.

„K telefonní budce.“

Budku jsme našli a hodili do ní dvě kopejky. Na čísle, které mi poslal Míša, se nikdo neozýval. Zkusil jsem číslo Jurije Ivanoviče Čulitského. Taky nic.

„Telex je na Kutuzovském prospektu,“ řekl jsem. „Kde seženeme taxík?“

„Metro je levné, jen pět kopějek, ať jedete kamkoli.“

Nemohl pochopit, že hodlám vyhazovat peníze, když nemusím. Skoro se zlobil, viděl jsem mu to na očích. Pokrčil jsem rameny a šel za ním do metra. Musel jsem překonat klaustrofobii, která mne v krtcích děrách vždy přepadala. Stanice metra připomínaly katedrály a zbudovali je v době rozkvětu technologie (pryč s církví). Na nudných, nekonečných eskalátorech jsem teskně vzpomínal na vulgární londýnské reklamy na podprsenky, na londýnský luxus, špínu, hluk, volnost, na hravivý, živelný život města. Na Mallu jezdily

místo tanků zlaté kočáry a popeláři směli stávkovat.

„Stane se, aby tu popeláři stávkovali?“ zeptal jsem se.

„Aby stávkovali? To nemyslíte vážně. Tady jsou stávky zakázané.“

Konečně jsme se z podzemí vynořili. Dost dlouho jsme šli, hodně se vyptávali, až jsme konečně našli britské obchodní zastupitelství, střežené stejně jako velvyslanectví. Přemluvili jsme ruského strážného, aby nás vpustil. Pak jsem se zařídil podle rady Olivera Watermana a byl tak dlouho protivný a vlezlý, až lidé od telexu odeslali moji zprávu. Zněla: Sdělte podrobnosti o Hansu Kramerovi, jeho minulost. Kde je pohřben. Telefonní číslo a jméno patologa, který provedl pitvu.

„Na odpověď nečekejte,“ řekli mi stroze, „někde v Africe něco bouchlo a je to tam plné sovětských zbraní a poradců. Telex je zavařený. Diplomati mají přednost, takže vy si budete muset hodně dlouho počkat.“

Řekl jsem, že pěkně děkuju a vyšel jsem ven.

„Teď co?“ zeptal se Stephen.

„Zkusíme ještě jednou ta dvě čísla.“

Našli jsme v blízkosti zasklenou budku a vhodili do aparátu mince. | Zase se nikdo neozval.

„Nejspíš ještě nepřišli z práce,“ řekl Stephen.

Přikývl jsem. Byly čtyři hodiny odpoledne a už se začínalo šetřit. | Světla v oknech byla minutu od minuty jasnější.

„Co chcete podniknout teď?“ zeptal se Stephen.

„Nevím.“

„Nechcete se v tom případě podívat k nám na univerzitu? Není to daleko, máme to vlastně blíž než do vašeho hotelu.“

„Je naděje, že tam bude něco k jídlu?“ zeptal jsem se.

Překvapeně se na mne podíval. „Ano, když budete chtít. V suterénu je taková samoobsluha pro studenty, a v přízemí jsou kuchyně. Můžeme si něco koupit a sníst to v pokoji, pokud byste chtěl.“ Tvářil se váhavě.

„Jako v hotelu to ale nebude.“

„Já to risknu.“

„Zavolám tam a řeknu, že jdeme,“ otočil se znovu k budce.

„Nemůžeme se tam jednoduše dostat?“

Zavrtěl hlavou. „V Rusku se musí všechno domluvit předem. Když se to nevyjedná, je to proti pořádku, je to podezřelé, a co je hlavní, nepustí vás dovnitř.“

Když pak vyšel z telefonní budky, oznámil mi, že je moje návštěva dohodnutá. Chtěl zase jet metrem, ale já už na to neslyšel. Vtom proti nám přicházeli dva muži zabraní do hovoru. Jeden z nich mi připadal povědomý. Vtom jsem si uvědomil, že znám oba.

Byli to Ian Young a Malcolm Herrick.

8

Naše setkání ty dva překvapilo víc než mne.

„Randle, co vy tady?“ divil se Ian.

„Ale koukejme se, náš špión!“ Malcolm Herrick zahlaholil na Kutuzovském prospektu zcela suverénně anglicky, opatrnost žádná. Tak co, už máte toho vašeho Aljošu?“

„Obávám se, že ne. Tohle je Stephen Luce, přítel. Angličan.“

„Malcolm Herrick,“ představil se novinář, potřásl si se Stephenem rukou a čekal na jeho reakci. Žádná se nedostavila. Asi už na to byl zvyklý. „Moskevský korespondent The Watch.“

„Skvělý,“ řekl Stephen nejistě. Bylo mi jasné, že žádný výplod Herrickova pera nečetl.

„Jdete do Britského klubu?“ zeptal se Ian. „My tam jdeme.“

Pozorně čekal na odpověď.

Připravil jsem si odpověď, která se mi zdála neškodná. „Byli jsme poslat telex, poradil mi to Oliver.“

„To je uličník!“ vyhrkl Herrick s přimhouřenýma očima. „Jinak se dávají zprávy pro telex tomu chlápku, co sedí v hale.“

„A ten chlápek v hale vám pak dává echo?“ zeptal jsem se.

„Mám své zdroje, kamaráde, mám své zdroje.“ Poklepal si na nos.

Ian zachoval klid. Obrátil se ke mně: „Pokud přijde odpověď, postarám se o to, abyste ji včas dostal.“

„Předem děkuju.“

„Kam teď jdete?“ zeptal se Herrick hlasitě a bez okolků.

„Jdu se Stephenem na univerzitu na čaj.“

„Na čaj!“ zašklebil se. „Poslyšte, co kdybychom se všichni večer sešli a někde se najedli něčeho pořádného?“ Gestem ruky naznačil, že zve mne i se Stephenem. „Co říkáš, lane, Aragvi?“

Ian, který nejdřív na Herrickův návrh nijak nereagoval, zřejmě považoval volbu restaurace za přijatelnou. Mlčky přikývl. Malcolm mi začal vysvětlovat, jak se k podniku dostanu, ale Stephen ho přerušil s tím, že ví, kde to je.

„Výborně,“ řekl Herrick. „Takže tedy v půl devátý. A koukejte přijít včas.“

Celodenní studené mrholení se zvolna měnilo v déšť smíšený se sněhem, díky čemuž nás brzo přešla chuť bavit se ve stoje na chodníku. Rychle jsme se dohodli a rozešli se.

„Kdo je ten člověk, co vypadá jako Rus?“ zeptal se Stephen. Šel skrčený, aby mu studené kapky nepadaly za krk ani do tváře. „Tváří se jako sfinga.“

„Vezmeme si taxík,“ řekl jsem a mávl na blížící se šedý sedan se zeleným světlem za předním sklem, signalizujícím, že vůz je volný.

„Stojí moc peněz,“ ohradil se automaticky a vklouzl ke mně na zadní sedadlo. „Budět nutno vás z etovo buržoaznovo zvyku vyléčit.“ Perfektní imitací ruského přízvuku parodoval i ruský názor. „Pracovníci veškerého světa spojte se – a jezděte metrem!“

„Kaviár je nemorální,“ poznamenal jsem suše.

„Kaviár není buržoazní, kaviár si může dopřát každý, kdo má dost rublů.“ Vrátil se k normální angličtině.

Zamyšleně se na mne zadíval. „Kdo řekl, že je kaviár nemorální? To nemáte ze sebe.“

„Ne, je to výrok mé přítelkyně.“

„Dobré přítelkyně?“

Přikývl jsem.

„Aha. Nejspíš to bude slečna ze zámožné rodiny, nadšená pro socialismus, bouřící se proti paní matce.“

„Skoro,“ řekl jsem s nádechem lítosti.

Zadíval se na mne. „Doufám, že se vás to nedotklo?“

„Ne.“

Požádal jsem ho, aby řidič zastavil u telefonní budky a počkal, abychom mohli znovu zkusit zavolat na ta dvě telefonní čísla. Míša se nehlásil, ale na druhém čísle se hned po prvním zazvonění někdo ozval.

Stephen se na mne ohlédl a zvedl palec na znamení úspěchu. Chvilí poslouchal, pak něco řekl a podal mi sluchátko. „U telefonu je Jurij Čulitskij. Prý mluví anglicky.“

Vzal jsem si sluchátko. „Pan Čulitskij?“

„Ano.“

„Tady Randall Drew z Anglie. Jsem na návštěvě v Moskvě, na britském velvyslanectví jsem dostal vaše jméno. Byl bych rád, kdybych se s vámi mohl sejít ke krátkému pohovoru.“

Hodnou chvíli bylo ticho. Pak se hlas na druhém konci telefonu ozval. Hovořil anglicky s přesně stejným přízvukem, který předtím Stephen napodobil. „O čem prosím?“

Protože jsem z telexu nevyčetl nic víc než jeho jméno, bylo těžké odpovědět. Zkusil jsem to: „O koních?“

„O koních,“ opakoval bez nadšení. „Pořád je řeč o koních. Koně neznám. Jsem architekt.“

„Hm..., už se vás na koně ptali jiní Angličané?“

Zase bylo chvíli ticho. Pak se hlas znovu ozval, klidný a vyrovnaný. „Ano, v Anglii i v Moskvě, mnohokrát.“

Začínalo mi svítat.

„Byl jste v září na mezinárodní Třídenní v Burghley?“

Krátké ticho. „Byl jsem na mnoha soutěžích. V září... i v srpnu.“

Trefa. Je to jeden z pozorovatelů.

„Pane Čulitskij,“ začal jsem vemlouvavě. „Prosím vás, nemohl bych se s vámi sejít? Už jsem hovořil s panem Nikolajem Alexandrovičem Kropotkinem, pokud byste si chtěl ověřit, kdo jsem, jistě vám sdělí, že nic nebrání tomu, abyste se se mnou sešel.“

Dlouho bylo ticho. Pak se zeptal: „Píšete do novin?“

„Ne.“

„Pozvoním na Nikolaje Alexandroviče, vyhledám telefon.“

„Ten vám můžu nadiktovat,“ pomalu jsem číslo přečetl.

„Pozvoňte znovu za hodinu.“

Energicky zavěsil. Vrátili jsme se se Stephenem k čekajícímu taxíku.

Stephen mne pak varoval: „Až přijdeme do mého pokoje, neříkejte nic, co by nikdo neměl slyšet, dokud vám neřeknu.“

„To myslíte vážně?“

„Jsem cizinec a bydlím v části koleje, vyhrazené pro zahraniční studenty. Musíte vycházet z toho, že všechny místnosti používané cizinci jsou odposlouchávané, pokud si ovšem neprověříte, že ne.“

Univerzitu tvořily obrovské věžovité budovy s úzkými vysokými okny, celek připomínal obrovitou tvrz

vévodici městu na kopci nad řekou. V dálce na druhém břehu řeky byl Leninův atletický stadion, na kterém mají soutěžit olympijští sportovci.

„Jak to chtějí zvládnout, až budou mít celé město plné zahraničních turistů?“ zeptal jsem se.

„Uplatní se plně apartheid,“ řekl paradoxně s ruským přízvukem. Znělo to jako černý humor. „Cizinci budou přísně izolovaní.“

„Když máte tyhle názory, proč jste sem vůbec jezdil?“

Krátce, pobaveně se na mne podíval. „Ten režim nesnáším jako všichni ostatní, ale Moskvu miluju.

Nemám pocit, že jsem ve vězení, protože odtud můžu kdykoli odjet.“

Taxík zastavil u brány a my vešli vchodem pro zahraniční studenty, dveřmi téměř zanikajícími v obrovitých, vysokých zdech. Uvnitř seděla za stolem paní středního věku. Na Stephena se zadívala zcela bezvýrazně, což znamenalo, že ho zná. Pak se podívala na mne, vyskočila a zastoupila mi cestu rychlostí útočící kobry.

Stephen na ni promluvil rusky. Nevědomě potřásla hlavou. Pak spolu se Stephenem prohlížela jmenný seznam, ležící na stole. Nakonec mne neochotně vpustila dovnitř.

„Takováhle dračice hlídají v Rusku všechny vchody,“ vysvětloval Stephen. „Jediný způsob jak si zjednat přístup je – předem se ohlásit. Jinak byste jedině musel drakovi setnout hlavu.“

Prošli jsme dlouhými chodbami a po schodech dolů do samoobslužného obchodu s potravinami. Všechny obaly vypadaly cize a byly pro mne zcela nicneříkající, protože na nich byly ruské nápisy v nečitelné azbuce. (Restaurace se kupříkladu píše PECTOPAN.) Nemohl jsem tušit, co v kterém obalu je. Zato Stephen procházel obchodem zcela neomylně a rychle si vybral. Později jsem zjistil, že koupil žlutkové řezy a láhev mléka.

Před námi platila u pokladny hezká dívka s kadeřavými hnědými vlasy a útlým pasem, po jakém vzdychaly dámy doby viktoriánské. Stephen ji pozdravil a dívka se na něho zářivě usmála. Měla krásné zuby.

Pochopil jsem, že ti dva jsou přinejmenším přátelé.

Stephen představil dívku jako Gudrun. Nepůvabná slečna u pokladny ukázala na Gudruniny nákupy a zjevně jí dávala najevo, ať si sebere své věci a jde.

Gudrun zdvihla láhev mléka, ze které se v tu chvíli odlouplo dno. Mléko prýštilo na zem. Gudrun se tvářila bezradně, láhev v ruce, mléko na sukni a na nohách.

Sledoval jsem následnou pantomimu. Stephen žádal kasírku o náhradní láhev mléka, ale ona nepůvabná slečna vrtěla zatvrzele hlavou a ukazovala na kasu. Všichni jsme se zapojili do boje, ale kasírka zvítězila.

„Donutila Gudrun, aby za náhradní láhev zaplatila,“ řekl Stephen znechuceně, když jsme se pak vydali na pouť nitrem budovy.

„To jsem pochopil.“

„Vyrábějí láhve jako trubky, a pak na ně navaří dno. No nic, Gudrun za námi přijde na čaj.“

Gudrun byla Němka z Bonnu. Ozdobila a ozářila Stephenovu malou celu, velkou pouhých dvanáct metrů čtverečných. Vešla se tam jen postel, stůl pokrytý knížkami, židle a zasklená knihovnička. Na holé prkenné podlaze ležel levný koberec a na vysokém okně visely zplhlé zelené záclony.

„Jako v Ritzu,“ poznamenal jsem.

„A to mám kliku,“ řekl Stephen a vzal z knihovny tři hrnky. Odsunul knížky na stole, aby měl kam hrnky postavit. „Většina Rusů bydlí v takovém pokoji po dvou.“

„Kdyby v takovém pokoji byly dvě postele, nešly by otevírat dveře,“ namítl jsem.

Gudrun přikývla. „Přes den sklápějí postele ke zdi.“

„Žádné manifestace? Nikdo se nebouří a nedožaduje lepších podmínek?“ zeptal jsem se.

„To se nesmí,“ řekla Gudrun vážně. „Kdokoli by se pokusil o protest, vyhodí ho.“

Anglicky mluvila dokonale, skoro bez cizího přízvuku. Stephen mi pak řekl, že rusky umí taky dobře. Sám mluvil velmi dobře francouzsky a slušně německy. V duchu jsem si povzdechl. Tohle nadání jsem neměl. Stephen šel uvařit čaj.

„Nechodte se mnou,“ řekl, „kuchyňka je hnusná, střídá se nás tam dvacet, máme to udržovat v pořádku, ale nikdo se s tím nenamáhá.“

Gudrun se posadila na postel a zeptala se mne, jestli se mi v Moskvě líbí. Usadil jsem se na židli a řekl, že ano. Pak jsem se zeptal jí, jestli se jí líbí na fakultě. Prý ano.

„Proč sem vůbec Rusové pouštějí cizí studenty, když jinak dělají všechno proto, aby si od cizinců zachovali odstup?“

Výmluvně se rozhlédla po zdech. Člověk si přitom udělal obraz o tom, jak vlastně všichni žijí. Zdi mají uši, doslova.

„My tu jsme v rámci výměny studentů,“ vysvětlovala Gudrun. „Za Stephena poslali ruského studenta do

Londýna, za mne do Bonnu. Oba jsou přesvědčení komunisté.“

„Kteří kážou a přivádějí jiné na víru pravou?“

Rozpačitě přikývla a zase se rozhlédla po zdech. Nelíbilo se jí, že mluvím tak otevřeně. Vrátil jsem se k neškodné konverzaci. Pak přišel Stephen a rozdělil mezi nás dobroty. Konečně jsem se zbavil hladu.

„Něco vám ukážu,“ řekl, když snědl koláč. Přesunul se na konec postele. „Ukážu vám jeden trik.“

Zdvihl ze země magnetofon a zapnul ho. Pak vstal a s divadelním gestem přiložil přístroj na zeď těsně vedle mé hlavy.

Nestalo se nic. Vzal přístroj a přiložil ho na jiné místo na zeď. Zase nic. Pak magnetofon vzal a přiložil na zeď přímo nad postelí. Z přístroje se začal ozývat vysoký kvílivý zvuk.

„Abrakadabra,“ řekl Stephen, přístroj vypnul a odložil. „Když ve zdi nic není, nic se neozve. Když je tam živé ucho, ozve se.“

„Vědí o tom oni?“ zeptal jsem se.

„Co já vím? Chcete si to půjčit?“ ukázal na magnetofon.

„To víte, že chci.“

„Tak já si to skočím napsat.“

„Jak napsat?“

„Odsud člověk nesmí jen tak něco vynášet. Na všechno musíte mít povolení. Údajně je to proto, aby se tu věci nerozkrádaly, ale ve skutečnosti je to prostě jejich posedlost vědět o všem, co se kde šustne.“

Zadíval jsem se na zeď za jeho hlavou. Stephen se zasmál. „Člověk si musí na ten jejich policejský systém zanádat, jinak by si mysleli, že to na ně jen hrajeme.“

Zatelefonoval jsem z chodby, z mincového aparátu pro studenty, Juriji Ivanoviči Čulitskému. Stephen mne ujistil, že můžu klidně mluvit, prý se odposlouchávají jen telefony disidentů a Jurij Čulitskij zaručeně mezi disidenty nepatří, když ho poslali jako pozorovatele do Anglie.

Zvedl to ihned.

„Já pohovořil s Nikolajem Alexandrovičem,“ řekl, „setkání zítra.“

„Moc vám děkuju.“

„Já pojedu automobilem k hotelu National, deset dopoledne. Dobro tak?“

„Ano, dobře,“ přikývl jsem.

„V deset,“ opakoval a zavěsil, než jsem se stačil zeptat, jak ho poznám, nebo jak poznám jeho vůz. Doufal jsem, že mi to dojde, až se objeví.

Stephen zkusil vytočit druhé telefonní číslo. Na druhém konci bylo slyšet vyzvánění. Po desátém jsme to už už chtěli vzdát, když vtom se tam ozval udýchaný hlas.

„Míša je u telefonu,“ hlásil Stephen.

„Promluvte s ním vy, bude to jednodušší.“

Stephen chvíli jen poslouchal. „Chce se s vámi ještě jednou sejit, ale muselo by to být ještě dnes večer.“

Zítra prý odjíždí se dvěma koňmi do Rostova. Bude sněžit a koně musí na jih. Nikolaj Alexandrovič – tedy pan Kropotkin – pojedje příští týden. Dnes se o tom rozhodovalo.“

„Dobře. Kdy a kde?“

Stephen se zeptal a pak poslouchal.

Pak pomalu položil sluchátko a prohlížel si, co si zapsal na papírek. „Je to z centra hodně daleko. Asi to bude na sídlišti. Říká, že počká před domem, a prosí vás, abyste nemluvil anglicky, dokud vám neřekne.“

„Vy se mnou nepůjdete?“

„Myslím, že to není třeba, Míša se anglicky domluví.“

Podal mi poznámky, zapsané v azbuce. „Stačí, když tohle ukážete taxikáři. Adresu najde. Setkáme se později, v Aragvi.“

Podíval jsem se za něj, na pootevřené dveře pokoje. Gudrun napůl seděla, napůl ležela na posteli, jako by čekala.

Chvíli jsem váhal. Nakonec jsem řekl: „Byl bych rád, kdybyste šel se mnou, Stephene. Dnes ráno se někdo pokusil Míšu nebo mne zabít. Možná vám to bude připadat směšné, ale mám-li jet bůhví kam k ďáblu, abych se s Míšou setkal, cítil bych se lip, kdybych nebyl sám.“

Nesmál se. Rozloučil se s Gudrun a šel se mnou. Jen poznamenal jako žertem: „My znájem odložit radost na další den, je-li nutno.“ Je opravdu milý a má smysl pro humor, pomyslel jsem si, v tom se mu hned tak nikdo nevyrovná.

„Pro obyčejného občana je velmi těžké vymyslet vhodné místo ke schůzce, když se má setkat s cizincem,“ řekl Stephen. „Nejsou tu hospody ani malé diskrétní kavárničky, a všude musíte počítat s fízly. Člověk to musí mít u panstva opravdu dobré, aby se mohl jen tak setkat s někým z venku.“

Bez velkého váhání zastavil taxi.

„Těch je tu víc než dost,“ řekl, když jsme nastupovali. Přerušil jsem ho, než stačil domluvit.

„Ano, vím, taxíky jsou drahé, metro je levné.“

„Taxíky nedávno zdražily skoro o sto procent.“

„Požádejte prosím řidiče, aby se cestou zastavil u našeho hotelu, chci si odnést ten magnetofon do pokoje.“

„Dobře.“

Jeli jsme po širokém Komsomolském prospektu a já se několikrát ohlédl zadním okénkem. Sledovalo nás vytrvale černé auto, ale to mohla být na hlavní třídě náhoda.

„Až dojedeme k hotelu, rozloučím se s vámi a popřeju vám dobrou noc. Až zajdu do haly, požádáte taxikáře, aby zajel za roh a počkal před vchodem do hotelu National. Hodím jen magnetofon do pokoje a přijdu tam za vámi.“

Stephen se ohlédl zadním okénkem. „Vy si vážně myslíte, že nás sledují?“

„Vážně si to myslím, někdo nás sleduje skoro pořád.“

„Ale kdo?“

„Třeba KGB.“

Sice se jindy choval jako otrlý odborník na totalitní systém, ale v tu chvíli ho to vyvedlo z míry. „Proč si to myslíte?“ zeptal se.

„Řekla mi to sfinga.“

To ho umlčelo. Znám metody jak lidi umlčet, pomyslel jsem si s humorem. Dojeli jsme k hotelu a sehráli domluvenou scénku.

Chvilí jsem stál před hotelem na kraji chodníku a povídal si se Stephenem otevřeným okénkem vozu. Pak jsem se s ním rozloučil, popřál mu hlasitě dobrou noc a šel dovnitř. Od vchodu jsem mu ještě zamával. Možná, že jsem to i přehnal. Vyzvedl jsem si v recepci klíč, svlékl kabát a čepici a vyjel výtahem nahoru. V pokoji jsem uložil magnetofon a pak jsem klidně, beze spěchu, abych nevyplašil děžurnou, hlídající na chodbě u výtahů, s kabátem a s čepicí v náručí sjel výtahem do haly. Od výtahu mohl člověk volit několik možných cest k východu. Byl to velmi rozlehlý hotel. Šel jsem co největší oklikou, cestou jsem si oblékl kabát a nasadil čepici. Ven jsem vykročil klidně a samozřejmě. Nevzbudil jsem žádnou pozornost, nikdo za mnou nevyběhl.

Na rohu jsem se otočil. Nezdálo se, že by se někdo schovával u zdi, kde stejně žádné výkladní skříně nebyly. Šel jsem dál. Pomyslel jsem si, že sleduje-li mne někdo profesionálně, jsou moje amatérské pokusy sledování uniknout bláhové. Jenže pátrači nevěděli, že o nich vím nebo že se jim snažím utéct, protože jsem si dal záležet na tom, abych se tak nechoval. Byla naděje, že i skuteční profesionálové věří, že jsem ještě v hotelu.

Taxikář byl rozčilený a rozzlobený, protože musel čekat na místě, kde správně nesměl stát. Když jsem se objevil, Stephen si s ulehčením oddechl. Znovu jsme se rozjeli.

„Váš přítel Frank vešel do hotelu těsně po vás,“ řekl Stephen. „Viděl jste ho?“

„Ne,“ řekl jsem klidně.

Změnil téma hovoru. „Taxikář říká, že se začíná ochlazovat. Na listopad prý teď bylo teplo.“

„Dnes už je prosinec.“

„Říká, že bude sněžit.“

Jeli jsme dost dlouho na sever a pak na severovýchod po prázdných širokých ulicích. Když jsme dojeli do užších ulic, požádal jsem Stephena: „Řekněte prosím řidiči, aby na chvíli zastavil.“

„Proč?“

„Jen jestli nás nikdo nesleduje.“

Žádné auto však za námi nezastavilo, a když jsme se znovu rozjeli, žádné auto zaparkované před námi se nedalo do pohybu. Řekl jsem Stephenovi, aby nechal řidiče objet větší blok. Řidič byl z našich nápadů otrávený a něco si mumlal pod vousy.

„Ať nás vysadí, než dojedeme na místo,“ řekl jsem. „Bylo by k vzteku, kdyby přesně věděl, kam jsme jeli, a po vši té námaze nás udal.“

Řidiče špatná nálada po tučném spropitném sice přešla, ale to ještě neznamenalo, že bude mlčet. Odjel zpět k jasnějším světlům centra a byl nejspíš rád, že se nás zbavil. Žádné černé ani jiné auto se ale nikde neobjevilo, neprojelo kolem ani nezastavilo. Zdálo se, že jsme sami, bez dohledu.

Byli jsme na okraji města, na sídlišti. Po obou stranách ulice stály devět pater vysoké, velké bloky panelových domů s šedou hrubou omítkou, okna po obou stranách.

„Běžný paneláky,“ řekl Stephen. „Králíkárny pro lidi. Šest metrů čtverečných na osobu, podle vyhlášky.“

Brodili jsme se břečkou na chodníku. Nikdo jiný nebyl v dohledu. Dům, který jsme právě míjeli, nebyl ještě dostavěný a v jeho zdech zely prázdné otvory budoucích oken. V dalším domě lidé ještě nebydleli, ale okna už byla zasklená. Další dům vypadal dokončený a zařízený a v ještě dalším už bydleli lidé. Ukázalo se, že to je dům, který hledáme.

Ještě jednou jsem se rozhlédl. Nikde nikdo. Zabočili jsme do prostoru mezi dvěma bloky a našli správné číslo na druhých dveřích od rohu. Došli jsme na několik kroků od vchodu a zastavili se.

Čekali jsme. Minula minuta, minula druhá. Míša nikde. Při každém nadechnutí člověka zamrazilo. Jestli jsme se do takové dálky táhli pro nic za nic, pomyslel jsem si, tak to není vůbec k smíchu.

Vtom se za námi ozval tichý hlas.

„Pojďte za mnou.“

9

Polekaně jsme se otočili. Neslyšeli jsme Míšu přicházet, až když stál najednou za námi, v koženém kabátě a čepici, mladý, úpravný. Kývl na nás, abychom ho následovali, a otočil se na patě. Šli jsme za ním po chodníku a za roh, do uličky mezi oběma bloky budov. Zamířil k jednomu z vchodů. Mlčky jsme šli za ním.

Ve vstupní hale bylo teplo a vonělo to tam čerstvými nátěry. Byly tam dva výtahy, ale ani jeden z nich nefungoval. Míša se vydal ke schodišti a my za ním. V prvním patře byly čtverý dveře, všechny zavřené. Míša stoupal po schodišti dál a my stále za ním. Ve čtvrtém patře jsme se na chvilku vydýchali.

Mezi pátým a šestým patrem jsme potkali dva mladé muže vlekoucí do schodů elektrický sporák. Měli kolem něj provazy a podložky a kožené popruhy s držadly. Oba muži se potili a těžce oddechovali.

Zastavili se, sporák opřený o schod, abychom mohli projít. Míša jim něco soucitně řekl a my pak stoupali výš, čím dál tím pomaleji.

Určitě to bude až v devátém patře nebo na střeše, pomyslel jsem si.

Deváté patro. Míša vytáhl klíče a odemkl jedny z nic neříkajících dveří a pozval nás dál

Byt se skládal z kuchyně, koupelny a dvou malých pokojů. Zařízení tam nebylo skoro žádné. Kuchyně byla obložená smutně zelenými kachlíky, ale kamna žádná, nic. V koupelně bylo jen to nejnужnější. V obou pokojích holé stěny, holá okna, v jednom pokoji stůl a dvě židle, v druhém kostra postele. V bytě bylo nicméně teplo, jako ostatně všude v Moskvě.

Míša za námi zavřel dveře a my si odložili kabáty a čepice. Míša se kolem sebe rozmáchl a Stephen mi přeložil, co říká.

„Je to byt jeho sestry. Jakmile jsou byty dostavěné, lidé na čekací listině tahají losy. Jeho sestra a její muž si vytáhli deváté patro a jeho sestra to těžce nese, deprimuje ji to. Mají malé dítě a dokud nezačne jezdit výtah, musela by nosit dítě i nákupy pokaždé devět pater. Sporák patří k bytu, ale jak jste viděl, každý si ho musí sám vynést. Nábytek si lidé s pomocí přátel taky musí sami vynášet.“

„Proč vlastně ty výtahy nejezdí?“ zeptal jsem se. Míša (prostřednictvím Stephena) mi vysvětlil, že za to může domovník. Ten prý tvrdí, že by se výtahy při stěhování nábytku poškodily, proto prý je zapne, teprve až budou všechny byty zařízené a obydlené. Připadalo mi to absurdní, ale byla to pravda.

„Proč ty výtahy na přechodnou dobu něčím neobloží? Pak se to obložení může zase sundat.“

Míša pokrčil rameny. Prý je zbytečné se o tom dohadovat, domovník se s nikým nebaví a nikdo na něj nemůže. Vyzval nás, abychom si sedli na židle a sám se usadil na kraj stolu. Byl hubený, houževnatý, nebyl podvyživený, spíš vytrénovaný. Jasně modré oči v opáleném obličejí se na nás dívaly mnohem upřímněji než dopoledne a jen mne utvrdily v tom, že se za nimi skrývá nemalá inteligence. „Děkuju, že vy přichodili. Ještě něco řeknu, zítra jedu pryč.“

„Vyprávějte, co víte, rusky Stephenovi, bude to jednodušší a stačíte mi toho říct víc,“ navrhl jsem.

Přikývl trochu zklamaně, ale zřejmě pochopil, že můj návrh je rozumný. Promluvil vždy v salvách a pak čekal, až to Stephen přetlumočí. Přitom kýval souhlasně hlavou.

„Později, když jsme už byli pryč, přišli za Nikolajem Alexandrovičem další návštěvníci, váš přítel novinář, Malcolm Herrick a ještě někdo, kdo je nejspíš ta vaše sfinga. Přišli spolu. Kropotkin požádal Míšu, aby jim řekl totéž, co řekl předtím vám. Míša si myslí, že se pan Kropotkin s tím Sfinjou zná.“

„Jmenuje se Ian a s Kropotkinem už se opravdu předtím setkal,“ poznamenal jsem.

„Pan Kropotkin si myslí, že potřebujete pomoc,“ pokračoval Stephen. „Poslal si Míšu pro svůj zápisník s telefonními čísly a několika lidem pak zavolaal, jestli nevědí něco o Aljošovi, a kdyby se náhodou něco dozvěděli, aby mu dali vědět. Odpoledne přišel Boris Dimitrijevič Teljatnikov, jeden z jezdců, co možná pojedou na olympiádu. Pan Kropotkin se zeptal na Aljošu taky jeho. Boris tvrdí, že neví nic, ale Míša má pocit, že Boris byl hodně nesvůj.“

„Ano, pokračujte.“

„Řekl bych, že všichni, v celé Moskvě, každý, kdo má cokoli společného s olympijskou soutěží, teď pátrají po Aljošovi.“

„No nazdar,“ vydechl jsem.

Míša se tvářil ustaraně. „Nikolaj Alexandrovič dá pomoc, vy dal pomoc, zachránil koně, Nikolaj Alexandrovič dá pomoc vám.“

„To je od něho hezké,“ řekl jsem omámeně.

Stephen poslouchal a pak tlumočil: „Sfinga..., tedy Ian..., řekl panu Kropotkinovi, že jakmile najdete Aljošu a promluvíte s ním, budete se moci vrátit domů. Pan Kropotkin řekl: Najdeme pro něho Aljošu. Zachránil našeho nejlepšího koně. Uděláme pro něho všechno.“

„Můj bože,“ vydechl jsem znovu.

„Pan Kropotkin všem řekl, že kůň vkročil autu nečekaně do cesty, takže to už řidič nemohl strhnout stranou, ale že vy jste koně zachránil.“

„Míša tomu věří?“ zeptal jsem se.

Míša mi rozuměl a důrazně řekl: „Nět. Automobil byl..., bum.“ Udeřil pěstí do dlaně.

„Znal jste toho řidiče?“

„Nět. Neviděl.“

Míša pak vysvětloval, že to byl dopravní box, který měl následující den vézt Míšu a jeho hnědáka do Rostová. Když prý po tom všem rozruchu vedl koně nazpět do stáje, dopravní box stál na svém obvyklém místě. Pan Kropotkin sáhl na kapotu, aby se přesvědčil, jestli to byl skutečně ten vůz, který nás ohrozil.

Kapota byla teplá. Nenašel se nikdo, kdo vůz řídil. Pan Kropotkin myslí, že řidič se stydí za svou neopatrnost a bojí se, že ho potrestají, proto se nechce přiznat.

Stephen vstal a narovnal záda. „Děkujeme mockrát za všechno, co jste nám řekl.“

Míša seskočil se stolu a mávl na Stephena, aby si zase sedl. Mluvil velmi vážně.

„Proto prý nás sem nezval,“ tlumočil Stephen.

„Jistě, dal vám přece své číslo ještě před tou příhodou.“

„Vám nic neujde, co?“

„Co já vím.“

„Ale ano.“

„Já hovořil s Germancem,“ hlásil Míša.

Rázem jsem ožil. „Prosím? Chcete říct, že jste mluvil s Hansem Kramerem?“

Míša s politováním přiznal, že nemluvil s Kramerem, ale se stájníkem, který se staral o Kramerova koně.

Prý tím, že s ním mluvil, hrubě porušil předpisy a proto se k tomu ráno nemohl přiznat.

„Rozumím,“ povzdechl jsem si. „Povídejte.“

Vyšlo najevo, že si oba stájníci, Rus a Němec, zavedli příjemný obřad: chodili spolu tajně kouřit do jednoho seníku, protože ve stájích bylo kouření zakázáno. Míša se svým kolegou nejen rád kouřil, ale taky si s ním rád povídal. Zakázané ovoce.

Míšovi zářily oči prostým, nekomplikovaným potěšením nad odvahou, jakou tehdy prokázal.

„O čem jste si povíдали?“ zeptal jsem se.

Prý samozřejmě o koních a o Hansu Kramerovi. Německý stájník Kramera nesnášel, říkal o něm, že je zmetek, hajzl.

„V čem?“

Míša vyprávěl a Stephen tlumočil. „Kramer sice s koňmi zacházel dobře, ale na lidi dělal podrazy.“

„Ano. O jednom jeho podrazu jsem slyšel,“ poznamenal jsem a vzpomněl si na Johnnyho a krásnou slečnu pánského pohlaví.

„Taky kradl.“

Zatvářil jsem se nevěřícně, ale Míša horlivě kýval nejen hlavou, ale skoro celou horní polovinou těla.

„Míša tvrdí, že Kramer ukradl brašnu, co měl ve voze veterinář, který přijel prohlédnout koně britského družstva ještě před začátkem soutěže.“

„Brašnu s léky?“ zeptal jsem se.

„Da, s léky,“ přikývl Míša.

„Je k nevíře, jak často lidi kradou léky doktorům a veterinářům, že si to ti doktoři nedají na řetěz, jako kolo. Neměli by to nechat povalovat v autě. Takže..., bral Kramer drogy?“

Zeptal jsem se na to váhavě, drogová závislost mi nešla dohromady s vrcholovým jezdeckým sportem.

Míša nevěděl, jestli ano či ne. Německý stájník mu jen řekl, že z té krádeže udělal dotyčný veterinář velkou aféru, ale že se nic nevyšetřilo, Kramer brašnu dobře schoval.

„Jak se o tom ten německý stájník dozvěděl?“

„Našel brašnu ve stájích mezi Kramerovými věcmi. Potom, o čtyři dny později, po Kramerově smrti, ji vzal a odnesl do seníku, kde se o její obsah podělil s Míšou.“

„Proboha!“ vydechl jsem.

Míša chvíli hovořil. Stephen to pak shrnul: „Podle mého si ten Němec vybral z tašky, co se mu líbilo, a Míšovi nechal jen brak. Není divu. Náš Míša je poněkud důvěřivý.“

„Co udělal s tím, co na něj vybylo?“

„Přivezl si to do Moskvy, přivezl si víc věcí jako upomínku na příjemné chvíle v seníku.“

Díval jsem se nepřítomně oknem a v duchu jsem místo černého skleněného čtverce bez záclon viděl tradiční anglický venkovský domek.

Uvažoval jsem o tom, že si Johnny Farringford nepřál, aby se jeho jméno spojovalo se jménem Hanse Kramera. Nechtěl, abych hledal a našel Aljošu, popíral existenci jakéhokoli skandálu a přál si, aby se o věci přestalo mluvit. Co když je ta záležitost s Aljošou skutečně bezvýznamná, co když se Johnny Farringford vši silou snaží utajit, že nešlo o sexuální deviace, ale o drogy?

„Má Míša u sebe ty věci, které si přivezl?“ zeptal jsem se.

Prý ano.

„Mohl byste mi ty věci ukázat?“

Míša neměl zásadní námitky, ale připomněl nám, že zítra hned ráno odjíždí.

„Je to důležité?“ zeptal se Stephen.

„Spíš z hlediska vylučovací metody,“ povzdechl jsem si. „Pokud měl Kramer tu brašnu u sebe celé čtyři dny, je pravděpodobné, že to, o co mu šlo, z brašny vzal. Pak věci přebíral německý stájník... Ať už má Míša cokoli, není to to, o co šlo Kramerovi, takže se toho moc nedozvíme. Mohl tam třeba být petidin, silně návykový prostředek proti bolesti, který člověka po několika dávkách doslova zotročí. Nebo butazolidin, nebo anabolika...“

„Jo, je mi to jasný,“ kývl Stephen a hodnou chvíli se pak dohadoval s Míšou. Nakonec se shodli.

„Míša říká, že si ty upomínkové věci nechal u maminky. Sám prý bydlí s ostatními stájníky a ráno musí bezpodmínečně odjet. Mohl by prý ale zatelefonovat sestře, která u matky bude bydlet, dokud nebude mít hotový byt, a sestra by vám ty věci mohla zítra dopoledne přinést. Do hotelu přijít nemůže, protože nechce, aby ji někdo viděl, jak se baví s cizinci, ale mohla by na vás počkat u hlavního vchodu do GUMu. Bude mít na hlavě červenou čepici s bílou bambulí, co jí Míša dal k narozeninám, a kolem krku dlouhou červenou šálu. Učila se anglicky ve škole, takže se domluví.“

„Výborně. Mohla by přijít hned ráno? Mám v deset schůzku s Čulitským před hotelem National.“

Míša řekl, že by jeho sestra mohla přijít v půl desáté, a na tom jsme se pak shodli.

Poděkoval jsem Míšovi za ochotu a za námahu spojenou s předáním informací. Srdečně jsem mu přitom potřásl rukou.

„Je dobro,“ řekl potěšené, „vy zachránil koně, Nikolaj Alexandrovič přikázal pomoc, pomáhám.“

Dojeli jsme k restauraci Aragvi s desetimínutovým zpožděním, protože na okraji města nebyly taxíky a autobusy jezdily v dlouhých intervalech. Konečná metra, jak jsme se poučili, byla od sídliště skoro pět kilometrů. Míša jel do centra současně s námi, ale jako by k nám nepatřil. Nedíval se na nás, nemluvil s námi. Oddělil se od nás úplně na jedné přestupní stanici metra, jako by nás neznal. Tvář měl stejně bezvýraznou jako ostatní cestující.

„Prosím neříkejte Malcolmůvi Herrickovi, co jsme právě vyslechli,“ řekl jsem, když už jsme docházeli k cíli.

„Je to novinář a já mám pokyny jednat co možná diskrétně. Nebylo by dobře, kdyby se to objevilo v novinách. Míšovi bychom hrozně zavařili.“

„Budu mlčet jako hrob,“ slíbil Stephen pohřebním hlasem.

Zjistili jsme, že restaurace Aragvi je kousek od našeho hotelu: rovně Gorkého ulicí, pak do prava u světél. Malcolm s Ianem už na nás čekali a Malcolm bručel, že jdeme pozdě, že už mrznou.

Před restaurací stála krátká, promrzlá fronta.

„Pojďte za mnou a nemluvte, dokud nebudeme vevnitř,“ zavelel Malcolm. Předešel frontu a otevřel dveře. Nastalo obvyklé dohadování se strážcem zavřených dveří. Nakonec nás neochotně vpustil.

„Zamluvil jsem nám tu stůl předem,“ řekl Malcolm, když jsme si svlékali kabáty. „Chodím sem často, ale na personálu to vidět není.“

V restauraci bylo plno a kdesi tam hrála hudba. Dovedli nás k volnému stolu a během několika vteřin přinesli láhev vodky.

„Z těch dvou hospod, co se o nich dá říct, že tady v Moskvě ujdou, dávám přednost tyhle.“

„Ze dvou?“ zeptal jsem se.

„Jo. Co si dáte?“ Zadíval se do obsáhlého jídelního lístku. „Mají gruzínskou kuchyni, je to gruzínská hospoda a většina hostů je z Gruzie.“

„Gruzie je v Sovětském svazu něco jako Texas ve Spojených státech,“ vysvětloval Ian.

Jídelní lístek byl jen v ruštině. Zatímco si ostatní vybírali, prohlížel jsem si hosty. U sousedního stolu seděli tři muži a za nimi, zády ke zdi, další dva. Žen bylo v restauraci málo. Všiml jsem si, že tváře přítomných byly živější a víc různorodé, než jaké jsem si zvykl v Moskvě vídat. Ti dva u zdi určitě nebyli Moskviči. Byli snědší, měli kudrnaté, černé vlasy a ohnivé černé oči. Soustředěně jedli.

Tři muži u sousedního stolu se naopak soustředili na pití. Mezi prázdnými a poloprázdnými láhvemi a skleničkami na stole skoro nezbývalo místo. Jeden mohutný, statný chlap, jeden středně velký a jeden malý. Všichni tři se nořili do baňatých sklenic na šampaňské.

Malcolm se odpoutal od jídelního lístku a zadíval se kam já. „To jsou Gruzíni,“ řekl. „Rodí se už s nohama do O.“

Fascinovaně jsem přihlížel, jak v těch chlapech šampaňské mizí jako slabé pivo. Nejmenší z nich už měl skelné oči. Ten velký vypadal stejně střízlivě jako jeho šedý flanelový oblek. Mezi ostatním na stole stály i tři prázdné láhve od vodky.

Ian, Malcolm a Stephen si suverénně objednali. Poprosil jsem Stephena, aby mi objednal totéž, co si dal on. Jídlo, které nám donesli, bylo zajímavé, kořeněné, na míle odlišné od fádnoty v mém hotelu. Mohutný chlap u vedlejšího stolu zařval na číšníka, a ten spěchal pro další láhev šampaňského.

„Tak co? Jak to jde, kamaráde?“ zeptal se mne Malcolm a cpal se přitom kuřetem se sójovou omáčkou.

„Ten malý toho má už dost,“ řekl jsem.

„Cože?“ zadíval se k sousednímu stolu. „Ne, já myslel, jak vám jde šerlokování. Co jste už vyšetřoval?“

„Jen to, že ten Němec, který zemřel v Burgley, mluvil ve svých posledních okamžicích o Aljošovi. To je asi tak všechno.“

„To už se vědělo,“ poznamenal Stephen.

Kopl jsem ho pod stolem. Krátce, tázvavě se na mne zadíval a pak si uvědomil, že nebýt Miši, nevěděli bychom, že o tom ostatní vědí. Jak Malcolm, tak Ian se nicméně zdrželi komentáře. Všichni čtyři jsme zamyšleně jedli.

„Takže toho moc nemáte, co?“ řekl Malcolm.

„Aljoša určitě existuje,“ řekl jsem. „Aljoša. Moskva.“ Povzdechl jsem si. „Musím za tím jít.“

„Co bude váš další krok?“ zeptal se Ian.

Sundal jsem si brýle, zamžoural skrz ně a začal čistit kapesníkem neexistující skvrny na sklech.

„Já...“ „začal jsem.“

Malcolm mi skočil do řeči: „Jak zlý to vlastně máte s těma očima? Ukažte.“

Vzal mi brýle z ruky. Nemohl jsem mu v tom zabránit, jinak by se rozbily obroučky. Nasadil si brýle na nos. Rázem jsem viděl všechno rozmazaně, jeho tvář i tváře ostatních. Podle barev jsem rozpoznal vlasy, oči a oblečení, ale obrysy zmizely.

„Páni! Vy teda musíte mít ty oči hodně šišatý!“

„Mám astigmatismus.“

„A jak!“

Všichni si postupně mé brýle vyzkoušeli, než mi je vrátili. Konečně jsem zase viděl ostře.

„Na obou očích?“ zeptal se Ian.

Přikývl jsem. „Ano, ale na každém jinak. Nádhera.“

Malý člověk u vedlejšího stolu měl hlavu opřenou o sklenici na šampaňské a zřejmě usínal. Jeho kumpáni popíjeli soustředěně dál a nevšímali si ho. Ten velký znovu zaburácel na číšníka a ukázal tři prsty. K mému úžasu pak vrchní přinesl tři další láhve vodky.

Nám vrchní přinesl kávu, ale já se nedokázal odpoutat od sousedního stolu. Tomu malému klesala hlava opřená o sklenici níž a níž. Sklenice se převrhla a ruka, která ji přidržovala, klesla pod stůl. Malý host upadl do hlubokého spánku.

„Gruzíni,“ řekl Malcolm, jako by to vysvětlovalo vše.

Rozložitý chlap zaplatil a vztýčil se do impozantní výše. Vzal všechny tři láhve pod jednu paži, druhou zdvihl spícího kamaráda a důstojně se vzdálil.

„Zatraceně, ten je skvělý,“ vydechl jsem.

Číšník, který předtím ty tři obsluhoval, přišel k našemu stolu, něco řekl a obdivně se díval za odcházející trojicí.

Malcolm řekl: „Vrchní říká, že zahájili každý jednou lahví vodky. Pak si dali společně ještě dvě, tedy celkem pět flašek. Nakonec dvě láhve šampaňského. Tohle snese jedině Gruzín.“

Mírně jsem se podívil: „Já myslel, že neumíte rusky.“

Polekaně se ohlédl a pak se mne zadíval stejně tvrdým pohledem jako první večer.

„Jo, kamaráde, to je fakt, vzpomínám si. Já fakt rusky nemluví, ale to ještě neznamená, že nerozumím. Rusákům do toho ale nic není. Jasný?“

„Ano,“ přikývl jsem.

„Ve spisu to nemáte,“ ozval se Ian.

„To je taky fakt. Ovšem nezapomeňte, že Rusáci ten spis mají taky. Naučil jsem se rusky soukromě z knížek a ze dvanácti dlouhohrajících desek. A koukejte to rychle zapomenout.“

„Tomu hned tak něco neujde,“ poznamenal Stephen.

„Komu?“

„Našemu příteli, panu Randallovi.“

Ian se na mne podíval zpod přivřených víček a Malcolm si řekl o účet.

Dva snědí muži sedící u zdi se taky zdvihli a odešli za třemi pijáky. Restaurace se rychle vyprazdňovala.

Navlékli jsme si kabáty, nasadili čepice a vyšli do mrazu. Zdálo se mi, že je větší zima než předtím.

Zatímco se ostatní tři vydali na metro, rozhodl jsem se riskovat pokutu a přešel Gorkého ulici, místo abych šel podchodem. Po jedenácté hodině jezdilo jen málo aut, takže nebezpečí, že člověka někdo přejede, bylo minimální. Nikde na dohled jsem neviděl jediného policistu ani jiného chodce.

Hotel Inturist byl ještě daleko, pod mírným kopcem, s velkou stříškou nad chodníkem. Vyhrnul jsem si límec a uvažoval o tom, proč je ve středu oné stříšky velký otvor, kterým krásně prší a sněží. Jako přístřešek pro hosty to bylo k ničemu, jako hrnec s dírou ve dně.

Když se člověk myšlenkami toulá bůhví kde, není moc dobře připravený na střet. V tu chvíli kolem mne zezadu projelo černé auto a zastavilo asi deset kroků přede mnou. Z vozu vystoupil řidič i spolujezdec. Když jsem se přiblížil, spolujezdec, stojící na chodníku, po mně skočil.

Bylo to naprosto nečekané. Muž mi sáhl po brýlích, ale já jeho ruku prudce odrazil, jako když člověk odhání vosu. Když mi jde o zrak, reaguji bleskově. Jinak jsem však byl vyvedený z rovnováhy.

Vrhl se po mně a přitiskl mne k tvrdé zdi budovy, kolem které jsem procházel. Druhý muž přispěchal prvnímu na pomoc.

Oba byli silní a tvrdí a já rychle pochopil, že mi jdou především po očích.

V zímniku a beranici se člověku do pranice nechce, i když je soupeř zatížený stejným handicapem.

Nedalo se však nic dělat, prát jsem se musel.

Spolujezdce jsem vši silou kopl do kolena, a jak se předklonil, chytil jsem ho za pletený návlek, který měl natažený pod čepicí, a praštil mu hlavou o zeď.

Řidič se přitíhl jako tank. Jednou rukou mne chytil za ruku, druhou mi zamířil na brýle. Přikrčil jsem se. Skončil prsty v kožešině.

Beranice mi spadla. Snažil jsem se ho taky kopnout, ale moc se mi to nepovedlo. Začal jsem hulákat.

Křičel jsem: „Ja..., ja..., ja..., ja...!“ Řval jsem vši silou, v prázdné ulici se to rozléhalo do velké dálky.

Takový rámus neočekávali. Cítil jsem, jak ztrácí elán. Rychle jsem se jim vytrhl a dal se na útěk. Utíkal jsem z kopce dolů směrem k hotelu. Běžel jsem, jak nejlíp jsem mohl, jako by šlo o olympijskou medaili.

Slyšel jsem, jak za mnou zaklapla dvířka auta a jak se auto blíží. Utíkal jsem dál.

Před hotelem Inturist byl přece jen život, lidé, taxíky, hlídači. Napadlo mne, jak asi fízlové reaguji na člověka prchajícího před nebezpečím, jestli je naděje, že by mu přispěchali na pomoc, když ho někdo pronásleduje v černém autě.

V Moskvě ne.

Nezdržoval jsem se zbytečně, neuchýlil jsem se ke svým hlídačům pro pomoc, běžel jsem dál. Vyšlo mi to. Jen tak tak.

Muži v autě nejspíš usoudili, že jsou nebezpečně blízko hotelu, že si nemohou dovolit další útok, zvlášť když jsem utíkal tak rychle. Ať tak či tak, vůz nezastavil, když mne předjel, naopak u hotelu zrychlil, na konci ulice zatočil do pravá a zmizel z dohledu.

Na posledních metrech jsem zpomalil do kroku, abych zbytečně nebudil pozornost. Dvojitými zasklenými dveřmi vchodu jsem prošel klidně. Teplo v hale způsobilo, že jsem se okamžitě po namáhavém běhu zpotil. Shodil jsem kabát a šel si pro klíč od pokoje. Pro čepici, kterou jsem ztratil na Gorkého ulici, jsem se vracet nechtěl ani za nic.

Můj pokoj mi připadal klidný a normální, jako by mne chtěl ubezpečit, že hotelové hosty nikdo neohrozí a nenapadne, jak se to děje na hlavních třídách.

Na Picadilly by se to mohlo stát taky, pomyslel jsem si. Stejně na Park Avenue nebo Champs Elysées

nebo Via Veneto. Proč by měla být Gorkého ulice výjimkou?

Odhodil jsem kabát a klíč na postel, nalil si pořádnou dávku bezcelné skotské a sedl si se skleničkou na pohovku.

Dva útoky v jediném dni. To je zatraceně hodně.

První útok měl způsobit zmrzačení nebo smrt. Druhý útok – možná to byl pokus o únos. Bez brýlí by mne přeprali snadno, snadno by mne zatáhli do vozu. Pak bych se projel a pak – co?

Přál by si princ, abych plnil svůj úkol až k smrti? Asi ne, ale princ nemohl tušit, do čeho mne vysílá.

Mel jsem určitě štěstí, a příště možná budu mít taky štěstí, v každém případě si budu muset dát pozor.

Srdce už mi přestávalo tlouct jak zběsilé a dýchal jsem taky klidněji. Napil jsem se skotské a hned mi bylo líp.

Po chvíli jsem odložil skleničku a sáhl po magnetofonu. Zapnul jsem ho. Pak jsem postupoval metodicky po zdi směrem od okna, vždy od shora dolů. Nevynechal jsem ani kousek zdi.

Nic se neozvalo.

Vypnul jsem přístroj a odložil ho. To, že se nic neozývá, ještě nic neznamená, v omítce může odposlouchávací zařízení být, jen v tu chvíli není zapnuté.

Pomalu jsem si šel lehnout. Ležel jsem po tmě a myslel na řidiče a spolujezdce v černém voze.

Odhadoval jsem je na dvacet až třicet, měřili asi metr osmdesát. Tri věci však byly jasné: ti dva věděli o mých zrakových potížích, byli suroví, skutečně suroví, podle toho, jak se na mne sáпали, a nebyli to Rusové.

Nepromluvili, takže podle hlasu jsem na nic soudit nemohl. Oblečení byli všedně, jako běžný člověk z ulice. Tváře měli z větší části zakryté, takže jsem viděl jen jejich oči, a i ty jen krátce.

Proč si tedy myslím...? Přitáhl jsem si péřovou přikrývku přes ramena a otočil se na bok. Rusové, pomyslel jsem si v polospánku, se takhle nechovají, pokud nejsou od KGB, a kdyby mne lidi od KGB chtěli zatknout, udělali by to jinak a udělali by to dobře. Běžné občany zkrátily pracovní tábory, psychiatrické kliniky a rozsudky smrti. V duchu jsem slyšel, jak Frank u snídane říká: „V Rusku vás nikdo nepřepadne, je tu minimální kriminalita a vraždy prakticky neexistují.“

Poznamenal jsem: „Po revoluci většinou přicházejí represe.“

„Nepletete si to trochu?“ zeptala se paní Wilkinsonová nejistě.

„Lidé vlastně vůbec nejsou rádi, když je někdo vede k lepšímu, když jim dáváte lék, musíte jim násilím otevřít ústa,“ řekl jsem. „Všichni revolucionáři všude na světě jsou agresivní a stávají se z nich utlačovatelé. Samozřejmě vás utlačují ve vašem vlastním zájmu.“

Frank na můj výklad nijak nezareagoval, jen opakoval, že v tak dokonalé zemi, jako je Sovětský svaz, zločin bujet nemůže. Stát poskytuje vše, co je třeba, dává lidem to, co jim prospívá.

Šedesát let po Říjnové revoluci, kterou Sověti paradoxně slaví v listopadu, protože změnili kalendář, větrem rozvátá semena revoluce dozrála ke krvavým žním všude, ale tam, kde začala, druhá a třetí generace neměla v dusné atmosféře ke zločinu sklony.

Oči, které se na mne dívaly z maskovaných tváří, lačnily po budoucí sklizni, byly o šedesát let mladší než oči otupělých, bezbarvých lidí, pro které kdysi revoluce vzplála.

10

Následující ráno mne Frank sledoval do GUMu.

Prošel jsem hlavním vchodem bez ohlédnutí a zůstal pak stát v ústraní. Čekal jsem. Za chvíli přispěchal. U snídane se mne Nataša neodbytně vyptávala. Řekl jsem jí, že jdu za nějakými lidmi z jezdeckví, ale že si předtím ještě jdu do GUMu koupit novou čepici, protože jsem tu starou ztratil.

Frank se trochu zamračil a pátravě se na mne zadíval. Vzpomněl jsem si, že včera večer, když jsem dával Stephenovi dobrou noc, jsem ještě měl čepici na hlavě. Uvědomil jsem si, jak si člověk musí dávat pozor na to, co řekne, i když jde o maličkost.

„Kde jste tu papachu ztratil?“ zeptal se přátelsky.

„Nejspíš někde v hale nebo ve výtahu,“ řekl jsem lehce. „Já vlastně nevím.“

Nataša mi radila, abych se zeptal u recepce. Slíbil jsem jí, že to udělám. Taky jsem to udělal. Člověk se učí, možná ne dost rychle, ale nakonec se poučí.

Když Frank poodešel, odstoupil jsem od hlavního vchodu a v tu chvíli jsem zahlédl červenou čepici s bílou bambulí. Pod čepicí jsem spatřil drobný obličej s jasnými šedomodrými očima a pramínky rovných světlých vlasů. Na vdanou ženu a matku vypadala příliš mladá a já pochopil, že pro tuhle křehkou osobu je devět pater bez výtahu opravdová pohroma.

„Elena?“ zeptal jsem se váhavě.

Nepatrně přikývla, otočila se a vykročila pryč ode mne. Šel jsem o několik kroků za ní. Musela si sama

zvolit okamžik, kdy se odhodlá promluvit s cizincem a já na to přistoupil, hlavně aby byl Frank v tu chvíli z dohledu.

Měla na sobě šedý kabát a přes ramena veselý červený šátek. Nesla v síťovce balíček v papírovém pytlíku. Došel jsem jí na doslech. Řekl jsem: „Jdu si koupit beranici.“ Dělal, jako když mne neslyší, ale pak se zastavila před obchodem s čepicemi.

GUM není jako běžné obchodní domy, spíš připomíná obchody na Dalekém východě. V GUMu jsou desítky malých krámků pod jednou střešou, je to tam jako velké kryté dvoupatrové tržiště s uličkami podél i napříč, pod skleněnou střešou. Prasklinami ve střeše kapaly kapky vody z tajícího sněhu a tvořily na podlaze kaluže.

Koupil jsem si čepici. Elena čekala venku v uličce a ignorovala mne. Jakmile jsem vyšel, dala se znovu do kroku. Opatrně jsem se rozhlédl po Frankovi, ale nikde jsem ho neviděl. Na obou stranách byla ulička zaplněná lidmi a já doufal, že nevidím-li já Franka, nevidí ani on mne.

Elena se protáhla dlouhou frontou odevzdaně se tvářících lidí a zůstala stát před obchodem s lidovým uměním. Tašku mi předala zcela nenápadným pohybem, bez jediného slova. Ani se na mne neohlédla, dívala se do výkladu.

Pak řekla: „Míša mi pro vás tohle dal.“ Mluvila anglicky s příjemným přízvukem, ale taky s nádechem nesouhlasu, ze kterého jsem pochopil, že se svého úkolu ujala jen kvůli bratrovi, ne kvůli mně.

Poděkoval jsem jí za to, že přišla.

„Prosím, žádné potíže pro bratra.“

„To vám slibuju.“

Krátce přikývla, krátce se na mne zadívala. Pak se odvrátila.

„Prosím jděte pryč, já jdu do fronty.“

„Na co je ta fronta?“

„Na vysoké zimní boty.“

Zadíval jsem se na frontu, táhnoucí se na hodnou vzdálenost uličkou, pak nahoru po schodech na galerii a do nedohledna. V průběhu pěti minut se fronta nepohnula ani o krok.

„To tady budete stát celý den,“ namítl jsem.

„Ano. Mně je třeba bot. Když jsou v obchodě boty, všichni jdou kupovat. To normální. V Anglii dělníci nemají boty, v Rusku dělníci šťastnější.“

Odešla bez rozloučení, jako včera večer její bratr, a zařadila se na konec fronty. Uvažoval jsem o tom, na co by taková fronta musela být, aby v ní anglický dělník byl ochotný stát. Napadly mne jen lístky na finále mistrovství Evropy v kopané.

Podíval jsem se do papírového sáčku od Miši. Byla v něm dřevěná malovaná panenka.

Frank mne dohnal někde mezi GUMem a podchodem pod Náměstím padesátého výročí atakdale. Zhlédl jsem ho v tunelu, jeho kudrny a univerzitní šálu. Kdybych se po něm vysloveně nerozhlížel, určitě bych si ho nepovšiml.

Desátá už minula. Zrychlil jsem krok, došel na konec podchodu, vynořil se na severní straně náměstí a zamířil doleva k hotelu National.

Před vchodem stál žlutý vůz a za volantem seděl nemálo popuzený řidič.

„Jste sedm minut pozdě,“ řekl. „Já tu stojím už sedm minut proti předpisům. Neomlouvám se, nastoupit.“

Sedl jsem si vedle něj a on prudce, bezohledně vyrazil, až to v rychlostní skříni zaskřípalo. „Vy byl v GUMu,“ řekl vyčítavě, „proto vy přišel pozdě.“

Všiml jsem si, kam se dívá, a rázem jsem přestal žasnout nad tím, jak je vševědoucí. Díval se na potíštěný papírový pytlík v síťovce od Eleny. Byla věru prozíravá, přinesla mi Míšovy suvenýry ve vhodném balení, takový pytlík z obchodu s lidovým uměním se k cizinci hodí a Frankovo podezření by jistě nevzbudil. Hlavní pravidlo přežití v Rusku je – být nenápadný.

Jurij Ivanovic Čulitskij se při rozhovoru se mnou projevil jako vysoce inteligentní člověk, s provinilým sklonem k luxusu a skrývaným smyslem pro humor. Do totalitního režimu se nehodil a marně se snažil žít v něm se ctí. V zemi, kde se odlišný názor považuje za zločin, se Čulitskij stal duchovním zrádcem.

Nevěřil-li člověk tomu, o čem věří, že by věřit měl, trpí zvláštní duševní trýzní, starou jako sama totalitní ideologie. Jurij Čulitskij tou trýzní trpěl určitě.

Byl kolem čtyřicítky, netrérovaný, obtloustlý, s pytlíky pod očima a se zlovykem vyhrnovat střed horního rtu, takže mu byly vidět řezáky. Mluvil velmi zřetelně, opatrně a jasně, ale to bylo možná tím, že hovořil cizí řečí. Zdálo se mi, stejně jako když jsem s ním mluvil telefonicky, že každé slovo velmi opatrně odměřuje a váží, než je vysloví.

„Cigaretu?“ zeptal se a nabídl mi.

„Ne, děkuju.“

„Já kouřím,“ řekl a cvičeným pohybem škrtl zapalovačem. „Vy nekouříte?“

„Občas si dám doutník.“

Zabručel. Prsty, ve kterých držel cigaretu a které opíral o volant, tyty na koncích zažloutlé, ostatní prsty měl bílé, hbité, s kulatými špičkami a pěstěnými nehty.

„Jedu na olympijskou stavbu. Chcete vy se mnou?“

„Jistě,“ přikývl jsem.

„Na Čertanovo.“

„Kam prosím?“

„Tam, kde bude jezdecká soutěž. Já architekt, projektant budov na Čertanovu.“ Rozuměl jsem mu každé slovo. „Dnes já jdu uvidět pokrok. Rozumíte?“

Ubezpečil jsem ho že ano.

„Dobro. Já byl v Anglii, aby uviděl, jak chodit jezdecká soutěž, aby já viděl budovy...“ Zarazil se a potřásl netrpělivě hlavou.

Napověděl jsem mu: „Jel jste se podívat, jak jezdecké soutěže probíhají a co všechno se při nich děje, abyste si udělal představu, jaké budovy je třeba postavit, a jak je vyprojektovat, aby vyhovovaly pro potřeby návštěvníků olympijských her.“

Ušklíbl se. „Tak správně. Já také byl v Montrealu. Montreal není dobrý. Pro hry v Moskvě vybudujeme lučše, lépeji.“

Pomalý systém moskevských jednosměrek způsobuje, že člověk objíždí půl světa, aby se dostal tam, odkud vyjel, ale z opačného směru. Jurij Čulitskij jel se svým křiklavě barevným vozidlem suverénně a zatáčel na křižovatkách, aniž ubral plyn. Měl tak mohutnou postavu, že auto vypadalo jako jeho skořápka. Když jsme dojeli na jednu křižovatku s hlavní ulicí, zastavil nás policista. Jurij Čulitskij pokrčil rameny a vypnul motor.

„Co je?“ zeptal jsem se.

Na hlavní byla zácpa. Vozidla se ani nehнула. Čulitskij něco zamumlal. Zeptal jsem se znovu: „Co je? Stala se nějaká nehoda?“

„Ne,“ řekl. „Vidíte ty čáry?“

„Myslíte ty bílé čáry?“

Ve středu vozovky hlavní třídy byly dvě souběžné bílé čáry. Zahlédl jsem je předtím na několika místech a hlavních třídách a myslel si, že prostora mezi nimi je asi cosi jako ostrůvek mezi dvěma proudy.

„Bílé čáry značí cestu do Kremlu,“ vysvětloval Čulitskij. „Lidé z politbyra jezdí do Kremlu mezi bílými čarami. Když jedou, provoz stojí.“ Odmlčel se.

„Čajka,“ řekl Čulitský, když kolem nás projížděla černá limuzína se zataženými záclonkami. „Vládní auto, čajka, to jest racek.“ Nastartoval. Policista odstoupil z vozovky a mávl na nás, abychom jeli.

„To byl předseda?“ zeptal jsem se.

„Ne, víc lidí z politbyra jezdí čajkou mezi čarami. Všechna auta | zastaví.“

Svoboda a rovnost, pomyslel jsem si.

Malý vůz ujížděl na jih směrem na Varšavu.

Prohlásil: „Nikolaj Alexandrovič Kropotkin řekl odpovídat na otázky. Ptejte, odpovím.“

„Hledám někoho, kdo se jmenuje Aljoša.“

„U nás je mnoho Aljošů. Nikolaj Alexandrovič mi řekl: Najdi Aljošu pro Randalla Drewa. Kdo je Aljoša?“

„To je právě ta potíž, já to nevím a nejsem v stavu to zjistit. Nikdo neví, kdo to je.“ Odmlčel jsem se.

„Setkal jste se v Anglii s Hansem Kramerem?“

„Ano. Byl to Němec, zemřel.“

„Správně. Takže... On znal Aljošu. Při pitvě uzavřeli, že šlo o infarkt, ale lidé, kteří stáli poblíž umírajícího, tvrdí, že jeho poslední slova byla, že jeho smrt způsobil Aljoša. Já..., řekl jsem to dost jasně?“

„Ano. Je jasné. Ale já vám s Aljošou nepomůžu.“

Divil bych se, kdyby řekl něco jiného.

„Už se vás někdo na Aljošu ptal?“ zeptal jsem se.

„Prosím?“

„Jeden Angličan za vámi přece přišel do budovy olympijského výboru. Setkal se s vámi a s vašimi dvěma kolegy, se kterými jste byl v Anglii.“

„Je tak.“ Přikývl mrzutě. „Píše pro noviny.“

„Malcolm Herrick.“

„Da.“

„Řekl jste, že o ničem nic nevíte.“

Po dlouhé odmlce řekl: „Herrick je cizinec. Soudruzi s Herrickem nemluví.“

Ponořil se do mlčení. Ujížděli jsme mlčky na Varšavu. Střed města byl daleko za námi a my projížděli mezi krabicemi sídlištních domů. Začalo sněžit, padal drobný, lehký sníh, a Jurij zapnul stěrače.

„Dnes a zítra padá sníh, a bude ležet už potom celou zimu.“

„Máte zimu rád?“

„Ne. Zima je špatná pro stavby. Dnes je poslední den podívat se na pokrok budování na Čertanovu. Proto tam jedu.“

Řekl jsem, že mne stavba velmi zajímá a že bych byl rád, kdyby mne tam provedl. Zhluboka, rachotivě se zasmál, ale neřekl nic.

Zeptal jsem se ho, jestli znal Hanse Kramera osobně. Prý s ním mluvil jen o stavbách. „A co Johnnyho Farringforda?“

„Johnny... Farringford. Myslíte lord Farringford? Ten člověk s červenými vlasy? Co byl v britském družstvu?“

„Ano, znáte ho?“

„Já jeho viděl hodněkrát. Na hodně místech. Mluvil s ním. Ptal se jeho na stavby, ale on stavby nezná. Já se ptal jiných lidí. Jiní lidé lepší.“ Odmlčel se. Zřejmě neměl valné mínění o naší šlechtě a její znalosti stavebnictví. Tři nebo čtyři kilometry jsme jeli mlčky. Čulitskij nejspíš myslel na všechno možné, jen ne na moji misi. Pak jako by došel k závažnému rozhodnutí. Řekl: „Není dobře, aby lord Farringford jel na olympijské hry.“

Zadržel jsem dech. Ovládl jsem se a nepoložil mu všechny otázky, které se mi hrnuly na jazyk. Nakonec jsem se jen zcela klidně a stručně zeptal: „Proč?“

Znovu se ponořil do hlubokých úvah.

„Řekněte proč,“ řekl jsem neútočně.

„Pro moji vlast dobré, když přijede, pro vaši není dobré. Mluvím proti své zemi. Pro mne je to těžké.“

„Rozumím.“

Po delší chvíli zabočil náhle z hlavní silnice doprava na jinou dvou-proudovou komunikaci, zřejmě nižšího řádu. Provoz na silnici byl minimální, jako obvykle. Čulitskij bez zaváhání otočil do U přes střední čáru a jel zpět v opačném směru. S trhnutím zastavil na krajnici.

Levou stranu silnice lemovaly, kam až oko dohlédlo, šedobílé obytné domy. Po pravé straně bylo mírně zasněžené, rozlehlé volné prostranství, ohraničené v dálce tmavým lesem z hustě zasázených útlých mladých stromků. Při silnici pak byl drátěný plot a mezi plotem a silnicí příkop plný tající sněhové břechy.

„Tam,“ Jurij ukázal na nehostinnou krajinu s jiskrou humoru. „Tam bude jezdecká soutěž.“

„Dobrý bože!“

Vystoupili jsme z vozu do syrového vzduchu. Zadíval jsem se, odkud jsme přijeli. Stály tam mohutné betonové osvětlovací sloupy, vlevo hustý černý les, po pravé straně se do nekonečna táhly světlé bloky neosobních obytných domů. Na okrajích dvou-proudové silnice se vršil mokrá sněh. Na celou krajinu padaly tiché vločky, předzvěst mrazivé zimy. Byla to tichá, ošklivá, bezútěšná, pustá krajina.

„V létě les zelený, tráva zelená, krásný kraj pro soutěž, vše krásné.“

„Nezbývá mi než vám věřit,“ kývl jsem.

Kousek před místem, kde zastavil, byly dva veliké plakáty. Jeden oslavoval blížící se olympiádu, na druhém byl obraz budoucího stadionu. Projekt tribuny vypadal velmi složitě, ve tvaru písmene Z. Místa na horní a spodní části tribuny byla obrácená na jednu stranu, střední na opačnou. Z toho jsem si odvodil, že soutěže budou nejspíš probíhat j obou stranách tribun.

Jurij na mne kývl, abych zase nasedl. Projeli jsme pak do areálu branou v drátěném plotě. Na staveništi bylo několik mužů s buldozery. Nebylo mi jasné, jak vědí co kam hrabat, protože celý areál byl úplně rozrytý, samé bláto, kaluže a špinavý mokrá sněh. Jurij sáhl za moje sedadlo a vytáhl odtamtud obrovské vysoké gumové holínky. Otevřel dvířka a boty pevně zasadil do bláta. Pak si obtočil nohavice kalhot kolem lýtek, zul si polobotky a vstoupil do holínek.

„Já budu mluvit s muži,“ řekl. „Čekejte.“

Zbytečně rada, pomyslel jsem si. Jurij si rozvázal tkaničky klapků na uši, aby ho chránily před mrazivým větrem, a šel si promluvit s mužskými. Čvachtal v blátě a rozmachoval se rukama. Po chvíli se vrátil, sedl si do vozu s nohama venku a přezul se. Špinavé holínky uložil za své sedadlo.

„Je dobro,“ řekl. Povytáhl horní ret. „Základy hotové. Na jaře, až sejde sníh, my budeme rychle budovat. Stadion.“ Ukázal kde. „Stáje. Restaurace, budova pro jezdce, pro funkcionáře, pro televizi. Tamhle...“ ukázal na mírně zvlněný, rozlehlý areál ohraničený lesem. „Tam se poběží cross-country jako v

Badmintonu či v Burghley. V létě zde krásně.“

„Dostanou všichni, kteří budou chtít přijet na olympijské hry, víza?“ zeptal jsem se.

„Da. Každý dostane víza.“

„Jindy tomu tak není,“ poznamenal jsem neútočně.

Odpověděl taky klidně: „Pro olympiádu každý dostane. Bydlet budou v hotelu. Vše bude dobro.“

„Co tisk?“ zeptal jsem se. „Co televize?“

„Postavíme budovu pro zahraniční tisk a budovu pro zahraniční televizi, nedaleko od moskevské televize. Pro ně společnou...“ naznačil rukama retranslační stanici. „Cizinci budou mít přístup jen do své budovy. V Anglii jsme se ptali novinářů na jejich budovy. Co novináři potřebují. My mluvili s mnoha novináři. My se ptali Herricka.“

„Herricka? Mluvil jste s ním o tom v Moskvě nebo v Anglii?“

„V Anglii. Pomáhal nám, přijel do Burghley. Viděli jsme ho s lordem Farringfordem. Ptali jsme se jeho. Ptali jsme se mnoho lidí na budovy. I Hanse Kramera, ale ten...“ z jeho gesta jsem pochopil, že ho Hans Kramer odbyl. Ruskému expertovi pro to chyběla slova.

Uvázal si tkaničky na beranici, aniž si ji sundal. Díval jsem se upřeně na silnici, jestli nás někdo nesledoval, ale žádné auto jsem neviděl. Mokrou břechkou projel autobus. Uvědomil jsem si, že při tak chudém provozu by auto pronásledovatelů bylo příliš nápadné. Na druhé straně bylo těžké rozeznat jedno auto od druhého, všechna si byla příliš podobná. Sledovat náš jasné žlutý vůz bylo naopak velmi snadné.

„Co je tohle vlastně za vůz?“ zeptal jsem se.

„To můj automobil, žiguli,“ řekl pyšně. „Málo lidí má takový. Já architekt, proto mám automobil.“

„Je to auto drahé?“

„Automobil drahý, benzin levný. Řidičské zkoušky velmi těžké.“

Uvázal tkaničky na mašli, podíval se, jestli nezapomněl uložit holínky, zabouchl dvířka a rychle zacouval na silnici.

„Jak se sem lidé dostanou?“ zeptal jsem se. „Myslím závodníci a diváci?“

„Postavíme metro, novou stanici, úsek na povrchu, ne v zemi. Nové metro pro občany Čertanova. Čertanovo je nové sídliště, je tu mnoho nových budov. Já ukážu.“

Vyjeli jsme zpět, k silnici na Varšavu. Než jsme k ní však dojeli, odbočil do prava na jinou širokou ulici, kde po obou stranách rostly nové paneláky jako houby po dešti, všechny šedavé, devítipatrové. Táhl se do nedohledna.

„V Sovětském svazu všichni mají byt,“ řekl Jurij. „Nájem laciný. V Anglii drahý.“ Pobaveně se na mne ohlédl, jako by mne svým zjednodušujícím tvrzením chtěl vyprovokovat. V zemi, kde všechno vlastnil stát, nebylo třeba nasazovat vysoké činže. Aby lidé mohli platit vyšší nájemné, vyšší poplatky za elektřinu, dopravu a telefon, museli by dostávat vyšší plat. Jurij Čulitskij to samozřejmě dobře věděl. Musím si na něho dát pozor, pomyslel jsem si, nesmím podceňovat jeho inteligenci, nesmím se nechat ukolébat jeho omezenou znalostí angličtiny.

„Mohl bych s vámi uzavřít dohodu? Obchod? Informaci za informaci?“

Rychle, ostře se na mne zadíval. Řekl však jen: „Je nutno koupit benzin.“ Odbočil ze silnice k čerpadlu. Vystoupil z vozu, aby promluvil s pumpařem.

Přistihl jsem se při tom, že si sundávám a čistím brýle. Zahájil jsem běžnou taktiku, kterou jsem vždy získával čas, přestože to v tu chvíli nebylo třeba. Napadlo mě, jestli jsem tak nereagoval na Jurije a jeho náhlou potřebu natankovat, když to vůbec nebylo nutné, podle ukazatele měl ještě polovinu nádrže.

Ručička na ukazateli stoupala, až byla nádrž plná. Jurij zaplatil a vrátil se k vozu. Vyjeli jsme k centru.

„Jakou informaci máte?“ zeptal se.

„Ještě není úplná.“

Nepatrně mu škublo v tváři. „Vy diplomat?“ zeptal se.

„Vlastenec, stejně jako vy.“

„Davajte vaši informaci.“

Řekl jsem mu toho hodně. Řekl jsem mu, co se přihodilo na Hippodromu podle pravdy, ne podle Kropotkina, řekl jsem mu taky o útoku na Gorkého ulici. Taky jsem mu řekl to hlavní, co vyslechl Boris Teljatnikov, aniž bych však udal jediné jméno nebo jiné podrobnosti. Mohl si to domyslet, jak chtěl. Poslouchal mne, a jako správný Rus byl čím dál tím zasmušilejší. Když jsem domluvil, dlouho jel mlčky. Když konečně promluvil, nebyla to vlastně odpověď.

„Chcete oběd?“ zeptal se.

11

Jel se mnou k budově patřící údajně Svazu architektů, kde mne zavedl do velké suterénní restaurace, a

tam objednal jídlo, o jakém se mi v Moskvě ani nesnilo. Vynikající uzený losos, skvělá šunka od kosti, růžový, šťavnatý rostbíf. Jablka a hrozny. Po úvodní vodce skvělé červené víno, a na konec dobrá, silná černá káva. Jedl a pil s chutí, stejně jako já.

„Bylo to vynikající,“ řekl jsem uznale. „Vynikající!“ Jurij se pak opřel o opěradlo židle, zapálil si cigaretu a vyprávěl mi, že každý obor má svůj „svaz“. Existuje prý Svaz spisovatelů, ve kterém jsou v Sovětském svazu organizováni všichni spisovatelé, a kdo do Svazu nepatří, nemá šanci, že by mu někdo něco vydal. Spisovatelé je ovšem možné z tvůrčí obce vyloučit, kdyby napsali něco, co by se dalo považovat za nepřístojné. Jurij mluvil vyzývavě, jako by chtěl, abych ho nařkl z toho, že s takovým systémem přece nemůže souhlasit.

„Jak to mají architekti?“ zeptal jsem se klidně.

Dozvěděl jsem se, že do Svazu architektů se přijímají jen politicky prověření soudruzi. Pokud někdo není členem svazu, nepřidělí mu nikdo žádný projekt.

Samozřejmě.

Mlčky jsem pil kávu. Jurij mne pozoroval a trochu smutně se usmíval.

„Dám vám informaci o lordu Farringfordovi.“

„Děkuju vám.“

„Vy inteligentní,“ povzdechl si a pokrčil bezmocně rameny. Pak dodržel naše ujednání. „Lord Farringford je hloupý člověk. S Hansem Kramerem chodil na špatná místa. Sex.“ Tvářil se znechuceně a vyhrnul horní ret ještě víc než jindy. „V Londýně jsou nechutné obrazy, na ulici. Všem na očích. Nechutné.“ Hledal slova. „Odporné.“

„Ano.“

„Lord Farringford a Hans Kramer chodili do takových míst. Třikrát, čtyřikrát.“

„Jste si jistý, že tam spolu šli víc než jednou?“ zeptal jsem se zvědavě.

„Jistě. Viděli jsme je. My je... sledovali.“ Přiznal se tlumeným hlasem, ten jako by mu vyprchával až do ticha, jako by vlastně nic neřekl.

No nazdar, pomyslel jsem si. Pak jsem se klidně a věcně zeptal: „Proč jste je sledovali?“

Bojoval mohutně se svým svědomím, ale nakonec řekl pravdu, o tom jsem byl přesvědčený.

„Můj spolupracovník, soudruh, hledal v Anglii a v jiných zemích hloupé lidi. Když hloupý člověk přijede do Sovětského svazu, soudruzi využijí..., použijí...“

„Vaši soudruzi využijí jejich zálibu v pornografii?“

Prudce vydechl.

„Pokud by Farringford přijel na olympiádu, vaši soudruzi by ho využili?“

Ticho.

„K čemu by vám Farringford byl? Není diplomat...“ Odmlčel jsem se, a pak jsem se pomalu zeptal:

„Chcete říct, že byste od britské vlády chtěli něco za něco, něco za to, že nerozvíříte aféru kolem nevhodného chování lorda Farringforda, kterého k tomu chování zláká váš soudruh?“

„Prosím opakujte.“

Řekl jsem to naplno: „Váš soudruh zláká Farringforda do špinavé pasti. Váš soudruh řekne britské vládě – dejte mi co chci, nebo tu ostudu zveřejním.“

Přímo se nepřiznal. „To jiní soudruzi, ne můj soudruh.“

„Ano, jiní soudruzi,“ přikývl jsem.

„Farringford je bohatý,“ řekl Jurij. „Soudruzi mají pro bohaté...“ Hledal slovo, ale já ho znal: opovržení.

„Pro všechny bohaté?“ zeptal jsem se.

„Samozřejmě. Bohatí jsou špatní. Chudí dobří.“ Mluvil s přesvědčením, nebyl cynik, prostě říkal to, co si možná myslel a vždy myslela většina. Velbloud uchem jehly. Bohatí se nikdy nedostanou do nebe a dobře jim tak. Randall Drew tedy nemá pražádnou naději na věčnou blaženost, protože má příliš mnoho pozemských statků... Kdybych Johnnyho Farringforda varoval, stačilo by to? Nebo by skutečně bylo moudřejší, aby zůstal doma?

Hlavou se mi honily všelijaké myšlenky.

„Juriji, co kdybychom uzavřeli ještě jeden obchod?“

„Vysvětlit.“

„Dozví-li se ještě něco, předám vám to, když mi slíbíte, že vaši soudruzi nechají Farringforda na pokoji, pokud na olympijské hry přijede.“

Vytřeštěně se na mne podíval. „Žádáte nemožno.“

„Písemný slib.“

„Není možno. Můj spolupracovník..., soudruh... nelze.“

„Ano. No nic. Jen mě to tak napadlo.“ Zamyslel jsem se. „Tak tedy, když se ještě něco dozvím, vyměním to za Aljošu.“

Jurij se díval na ubrus a já na Jurije.

„V tom nemůžu pomoci,“ řekl.

Uhasil cigaretu a podíval se mi do očí. Viděl jsem na něm, že intenzivně uvažuje, ale o čem, to jsem uhádnout nedokázal.

Pak řekl: „Odvezu vás do hotelu.“

Vysadil mne za rohem, před hotelem National, kde mne předtím naložil. Dal mi tak beze slova najevo, že nemá smysl budit pozornost fízlů u vchodu do hotelu Inturist, když to není nutné.

Už se šelo. Předtím se to u oběda protáhlo. Trvalo dlouho, než nám jídlo přinesli, a pak jsme pomalu jedli. Protáhlo se to taky díky tomu, že v restauraci ve vedlejší místnosti byla svatba. Nevěsta měla dlouhé bílé šaty a krátký závoj. Zeptal jsem se, jestli se novomanželé brali v kostele. Jistěže ne, řekl pohoršené Jurij, to se přece nesmí. Vida, pohanské zvyky zdá se přežily vzestup a pád křesťanství.

Drobné sněžení vystřídaly hustě padající velké vločky. Vítr ustal a teplota klesala, mrzlo. Přešel jsem od jednoho hotelu k druhému mezi spěchajícím davem. Žádný černý vůz mne neohrozil.

Došel jsem k hotelu Inturist současně s Wilkinsonovými a celou skupinou turistů. Právě se vrátili z autobusového zájezdu do Zagorska.

„Bylo to zajímavé,“ vyprávěla paní Wilkinsonová a protlačila se do zaplněné haly. „Toho průvodce jsem moc neslyšela, taky mi přišlo, že není moc vhodné provázet turisty kostelem, když se tam lidé modlí.“

Věděl jste, že v ruských kostelích není na čem sedět ani klečet? Nejsou tam žádné lavice, nic. Všichni musí stát. Řeknu vám, já necítím nohy. Venku, za městem, leží spousta sněhu. No, tatínek to skoro celé prospal. Vid', tatínku?“

Tatínek mrzutě přikývl.

Paní Wilkinsonová a všichni ostatní si nesli bílý igelitový pytlík se zelenooranžovým vzorem.

„Byl tam obchod pro turisty, v jakém se platí jen tvrdou měnou. Koupila jsem si tam hrozně hezkou matřošku.“

„Co je matřoška?“ zeptal jsem se, když jsem vedle ní čekal u recepcie na klíč od pokoje.

„Tohle.“ Zalovila v tašce a zašustila hedvábným papírem. „Takováhle panenka.“

Vytáhla dvojče boubelaté, barevné panenky, kterou jsem si nesl v síťovce, v papírovém sáčku.

„Myslím, že matřoška znamená malá matička,“ řekla. „No nic. Ty panenky jsou rozkládací, věděl jste to? Panenku rozdělíte, a v ní je další, menší, v té je ještě menší a ještě menší, až nakonec najdete úplně maličkou, co se už rozložit nedá. V téhle je devět dalších panenek. Koupila jsem to pro vnoučata.“ Zářila prostou spokojeností a já se na ni taky usmál. Kdyby tak všichni lidé byli stejně zdraví, prostí a neškodní jako Wilkinsonovi, pomyslel jsem si smutně.

Když jsem přišel do svého pokoje, vypadal taky zdravě a neškodně, ale když jsem pak přejížděl magnetofonem zdi, ozvalo se pískání. Vysoké, kvílivé pískání vycházelo z místa asi metr a půl nad zemí, u postele. Vypnul jsem magnetofon a uvažoval o tom, jestli někdo pokoj odposlouchává a pokud ano, tak kdo.

Prohlédl jsem si pečlivě matřošku od Eleny. Panenka už něco zažila, byla ohmataná, barva na jejích růžových tvářičkách, jasné modrých šatech a žluté zástěře byla odřená. Tvarem připomínala podlouhlé velikonoční vejce zužující se u hlavy. Na dolním konci měla panenka plošku, aby se dala postavit. Byla bachratá a asi dvacet centimetrů vysoká.

Paní Wilkinsonová tvrdila, že matřošku člověk může rozložit, a taky že rozložit šla, v půlce. Obě půlky ale lpěly pevně jedna k druhé, buď tak dobře přiléhaly, nebo je Míša slepil. Tahal jsem za obě půlky, kroutil s nimi, až konečně malá matička neochotně, s trhnutím porodila, a její obsah se vysypal na pohovku.

Rozložil jsem Míšovy vzpomínky na Anglii na policiče u zrcadla. Byly to bezcenné drobnosti, jaké si z ciziny přivážejí domů mladí, prostí, jednoduší jezdci.

Největší byl anglický dostihový program z mezinárodní soutěže. Výsledky a jména vítězů na řadě míst doplňovaly rukou psané poznámky v azbuze. Program stočil Míša do ruličky, aby se do panenky vešel. Stránky programu zůstaly stočené.

Byly tam dva prázdné pohledy s obrázky Londýna, hnědá obálka s chomáčkem suché trávy a prázdná krabička od cigaret Players. Malý kovový popelníček s obrázkem koně s nápisem Made in England.

Plochá plechová krabička s mentolovými pastilkami. Papírky a kartičky s poznámkami. Taky tam byly věci z brašny, ukradené veterináři.

Stephen měl pravdu, když tvrdil, že na Míšu toho nejspíš moc nezbylo, a taky tu byla otázka jeho výběru,

když na všem byly jen anglické nápisy.

Byly tam čtyři ploché sáčky asi šest krát šest centimetrů velké označené jako Equipalazone, obsahující po jednom gramu fenylobutazonu B Vet C, tedy prostředku, který koňáci velmi dobře znají.

Sám jsem tenhle prostředek během deseti let, kdy jsem působil jako trenér, mnohokrát u koní použil proti zánětlivým a bolestivým stavům končetin, ke kterým dochází po přepětí nebo úrazu. Při jezdeckých a skokových soutěžích bylo možné prostředek používat až do okamžiku soutěže, ale v britském dostihovém sportu stejně jako v některých jiných zemích se tenhle lék používat nesměl. O fenylobutazon se vedly dopingové spory a prováděly se dopingové testy, ale prostředek sám byl snadno dostupný jako aspirin, každý si ho mohl koupit volně, bez předpisu lékaře nebo veterináře. Míša si přivezl množství odpovídající jediné denní dávce.

Mezi věcmi byla taky malá skleněná trubička se sulfamidovým práškem, jaký se sype na rány, aby se vyčistily a rychleji zahojily. Pak tam byla malá plechová krabička, velikostí odpovídající vzorkům, jaké se rozdávají zdarma. Krabička obsahovala gamma benzin hexachlorid. Pokud si správně pamatuju, je to prostředek proti vším. Ještě jsem tam našel brožurku hlásající skvělost jistého léku proti tasemnici. To bylo vše.

Žádné barbituráty, žádný petidin, žádná anabolika. O co šlo, nejspíš vybral buď Kramer nebo německý stájník.

Tak to bychom měli, řekl jsem si a začal věci zase balit. Raději jsem však pro jistotu každý předmět znovu důkladně prohlédl. Otevřel jsem reklamní krabičku prášku proti vším, ve které byl skutečně jen prášek proti vším. V trubičce se sulfamidovým práškem byl jen sulfamidový prášek, aspoň podle mého. Pokud to bílé bylo LSD nebo heroin, těžko bych na to přišel.

Staniolové sáčky s equipalazonem byly v neporušeném originálním balení. Uložil jsem je do matrožky. Mezi listy programu jsem nenašel nic, i když jsem program důkladně vyklepal, nic nevypadlo. Poznámky na lístcích papírků a kartičkách byly v ruštině nebo němčině. Dal jsem je stranou, aby mi je Stephen přeložil. V krabičce od cigaret nebylo nic, ani cigarety. V krabičce na pastilky proti kašli – nebyly pastilky proti kašli. Byl tam ohmataný, ušmudlaný, složený list papíru a tři malé ampulky obalené vatou.

Ampulky byly stejně velké jako ty moje s adrenalinem: asi šest centimetrů dlouhé, zužující se asi ve dvou třetinách délky, kde se ulamují, aby se do dolní části ampulky mohla zavést jehla a jehlou se mohla natáhnout tekutina do stříkačky. Každá ampulka v té plechové krabičce od pastilek obsahovala mililitr bezbarvé kapaliny, nejspíš jednu dávku pro použití u lidí. Půl čajové lžičky. Podle mého by to pro koně bylo málo.

Podržel jsem jednu ampulku proti světlu, abych viděl, co je na ní vytištěné, ale na tak malých ampulkách jsou písmenka vždy těžko čitelná. Adrenalin to nebyl. Vyluštil jsem nakonec, že ampulka obsahuje 0,4 mg naloxonu, což mi bylo málo platné, protože jsem o žádném naloxonu nikdy neslyšel. Rozložil jsem složený papír, ale ani ten mi k ničemu neposloužil, byl celý popsaný azbukou. Vložil jsem list zpět do plechovky a zavřenou plechovku uložil mezi věci, které musí vyluštit Stephen.

Stephen se chystal strávit celý den na přednáškách a s Gudrun, ale řekl mi, že od čtvrté hodiny odpoledne bude na koleji v dosahu telefonu pro případ, že bych ho potřeboval. Upřímně řečeno, zdálo se mi, že nestojí za to, abych se za ním vydal na univerzitu, nebo abych ho nutil utíkat za mnou, jen aby vyluštil Mísův papírek, když je tu šance věci řešit aspoň částečně po drátě. Stephenovi jsem zatelefonoval.

„Tak jak to jde?“ zeptal se.

„Zdi pískají.“

„No nazdar.“

„No nic,“ řekl jsem, „když vám odhláskuju německý text, můžete mi říct, o co jde?“

„Pokud to považujete za moudré...“

„Kdybyste si myslel, že to moudré není, zarazte mě.“

„Dobře.“

„Takže: začnu s tímhle...“ Odhláskoval jsem slovo po slově, jak jsem nejlíp uměl, tři řádky německého textu na jedné z kartiček.

Když jsem skončil, Stephen se rozesmál. „Stojí tam tohle: Přeji vám mnoho zdaru v současnosti i do budoucnosti. Volker Springer. To poslední je mužské jméno.“

„Ach bože!“

Prohlédl jsem si ostatní kartičky pozorněji než předtím, a najednou jsem uviděl, co mi předtím uniklo. Na jedné z nich byl energicky rozmáchlý podpis jména, které jsem znal.

Odhláskoval jsem pečlivě text z té kartičky.

„To je: Budu mít na Anglii krásné vzpomínky. Tvůj přítel... jaký přítel?“

„Hans Kramer,“ doplnil jsem.

„Trefa!“ vydechl Stephen hlasitě, až to v telefonu zapraskalo. „Jde snad o Míšovy suvenýry?“

„Ano.“

„Jsou to vlastně autogramy, nic víc. Máte ještě něco?“

„Asi jednu nebo dvě věci rusky, to počká do zítřka, na ráno.“

„Dobře, přijdu v deset. Gudrun vás pozdravuje.“

Sotva jsem telefon položil, začal zvonit. Ozval se kultivovaný ženský anglický hlas, vyrovnaný, klidný, až skoro znuděný.

„Je tam prosím Randall Drew?“

„U telefonu,“ přikývl jsem.

„Tady Polly Pagetová, kancelář kulturního atašé britského velvyslanectví.“

V duchu jsem ji viděl, krátké vlasy, dlouhý svetr, boty bez podpatku, zdravý rozum.

„Právě teď vám přišel telex. Ian Young mne požádal, abych vám to | oznámila, prý na ten telex možná čekáte.“

„Ano. Byla byste tak hodná a přečetla mi ho?“ požádal jsem ji.

„Vlastně nebudu, je to příliš dlouhé a složité. Bylo by určitě lepší, kdybyste si pro to přišel sem, osobně. Trvalo by mi nejmíň půl hodiny, než bych vám to přečetla tak, abyste si to stačil zaznamenat, a na to teď, upřímně řečeno, nemám čas. Je pátek večer, já mám ještě spoustu práce a velvyslanectví se na sobotu a neděli zavírá.“

„Je tam Ian?“ zeptal jsem se.

„Ne, odešel před několika minutami. Velvyslanec je na nějaké akci, takže jsem tu sama. Pokud nechcete čekat až do pondělí, obávám se, že se k nám budete muset vydat teď.“

„Nemůžete mi přečíst aspoň začátek?“

Slyšel jsem, jak si povzddechla a jak šustí papíry. Pak začala číst: „Hans Wilhelm Kramer, narozen 3.července 1941 v Dusseldorfu, v Německu, jediný syn Heinricha Johannese Kramera, průmyslníka...“

„V pořádku,“ přerušil jsem ji. „Jdu tam. Jak dlouho se ještě zdržíte?“ Představoval jsem si neochotné taxikáře, a že asi nejspíš budu muset jít na velvyslanectví pěšky.

„Asi jednu nebo dvě hodiny. Pokud jste ale pevně rozhodnutý sem přijít, počkám na vás.“

„Domluveno,“ řekl jsem. „Přihřejte skotskou.“

Zvolna jsem se učil, jak na věci jít chytře, oklikou. Vzal jsem si taxi a požádal řidiče, aby mne dovezl na druhou stranu mostu. Ukázal jsem mu na mapě, kam chci jet. Zjistil jsem, že od mostu pokračuje ulice směrem k varšavské výpadovce, po které jsme den předtím jeli na Čertanovo. Ještě dva dny, pomyslel jsem si, a budu Moskvu znát zpaměti.

Zaplatil jsem řidiči a vystoupil. Sněžilo, padaly obrovské vlhké sněhové vločky, veliké jako lístky růží a přílišné jako láska. Když jsem zavřel dvířka, vločky mi ulpívaly na rukávech, na ramenou, pokrývaly všechny plochy v dohledu. V tu chvíli jsem si uvědomil, že jsem si hloupě zapomněl vzít rukavice. Vrazil jsem ruce do kapes a sešel po schodech na dolní nábrežní ulici a zamířil k velvyslanectví.

Měl jsem pocit, že mne nikdo nesledoval, že mi nic nehrozí. Mýlil jsem se. Tygři čekali pod mostem.

Z nezdařené akce na Gorkého ulici si v ledačem vzali poučení.

Za prvé si vybrali k útoku opuštěné místo. V dohledu nebyl žádný azyl, žádný jasně osvětlený hotel, jen temná, dobře střežená budova velvyslanectví.

Poučili se, že nereagují pomalu a že nezaváhám a kopu kolem sebe, když to musí být.

Byli jen dva, jako předtím, ale tentokrát vyzbrojení, neměli střelné zbraně, ale pendrek, ošklivé, hrozivé dřevěné klacky, připomínající baseballové pálky, s koženým poutkem, za které těm chlapům visely na zápěstí. První, co jsem zaznamenal, byl úder jedním z těch klacků. Dopadl mi se strany na hlavu.

Kožešinové klapky na uši mě nejspíš uchránily před poraněním lebky, ale hlava se mi zamotala, byl jsem jak opilý, zmatený, ztrácel jsem orientaci, nechápal, co se děje, zapotácel se pod silou rány.

Na zlomek vteřiny jsem ty dva jasně viděl, jako když zableskne fotoaparát. Dvě postavy ve světle lampy, proti temnému pozadí stínu pod mostem. Sníh v tom zátiší padal míň hustě. Chlapi měli ruce s obuškou zdvižené, připravené k ráně.

Byli to stejní dva jako předtím, o tom nebylo pochyb. Stejná surovost, krutost, stejně neúprosné oči se na mne dívaly ze stejných vlněných návleků. Stejně hluboké pohrdání lidskými právy.

Zapotácel jsem se. Čepice mi spadla a já se snažil chránit si hlavu rukama. Moc mi to platné nebylo.

Pendrek ale člověku v těžkém zimníku mnoho škod nenadělají, útok mne nezdeptal, jen mne otupil. Třetí

nebo čtvrtá rána však konečně zasáhla cíl a přemohla moji obranu, spadly mi brýle. Snažil jsem se je chytit a v tu chvíli mi pendrek dopadl na ruku. Brýle nadobro zmizely ve sněhu.

O to jim šlo. V tu chvíli mne přestali mlátit a místo toho se mne chopili. Kopal jsem a mlátil kolem sebe, ale ničeho jsem nedosáhl, protože jsem nic neviděl. Nepodařilo se mi těm chlapům v ničem zabránit.

Zdvihli mne ze země, a já nemohl pochopit proč. Pak jsem si teprve uvědomil, kde se to vše odehrává, že jsme na nábřeží a že kousek od nás za poměrně nízkou zídou teče černá, lhostejná řeka.

Ze zoufalství jsem bojoval až do konce, přestože jsem věděl, že se ubránit nemůžu, že nemám naději.

Viděl jsem řeku Moskvu z několika mostů a věděl jsem, že břeh je všude stejný, k řece se nekloní travnaté svahy, ale strmě do ní spadají vysoké kamenné zdi, nejspíš zbudované proti povodním. Pro krásu je nestavěli, jen aby řeku udrželi na uzdě, aby nemohla z břehů.

Držel jsem se houževnatě všeho, čeho se mi podařilo se chytit. Dráсал jsem ty dva po obličeji, chytal je za ruce. Jeden z nich hekl, druhý zaklel v cizí, pro mne zcela nesrozumitelné řeči.

Nedoufal jsem, že by se na ulici mohl někdo objevit, že by je někdo mohl zahnat. Bojoval jsem, protože jsem byl ještě stále na břehu živý. Tušil jsem, že jakmile se octnu ve vodě, smrti se nevyhnu. Bojoval jsem v pudu sebezáchovy a ze vzteku, jiný důvod k odporu jsem neměl.

Byl to marný boj. Zdvihli mě a strkali přes zídou. Nepřestával jsem si hrát na pijavici a podařilo se mi jednomu z chlapů stáhnout z obličeje návlak, ale i tak bych těžko přísahal, že ho zase poznám. Světlo pouliční lampy ho sice osvětlovalo, ale v mých očích vypadal jako portrét od Picassa z jeho kubistického období.

Když jsem ještě jezdil dostihy, míval jsem brýle zajištěné dvěma pevnými gumičkami, byl to vynález, který teď odpočíval a na kterém se hromadil prach, stejně jako na mém lehkém sedle. Nikdy by mne nenapadlo, že by mi právě tenhle vynález mohl v Moskvě zachránit život.

Strkali do mne vši silou, až jsem se větší částí své váhy ocitl na druhé straně zídou. Všechno se odehrálo neuvěřitelně rychle, a přitom čas jako by plynul pomalu: několik vteřin vypětí jako by trvalo věčnost.

Držel jsem se jednou rukou zídou vši silou, kterou jsem měl. Visel jsem nad řekou. *

Na poslední chvíli jsem zahlédl, jak se jeden z nich rozmáchl pendrekem. Praštil mne přes prsty.

Okamžitě jako bych prsty neměl, necítil jsem je, pustil jsem se a spadl dolů jako zralá hruška.

12

Zima už do řeky Moskvy pronikla dokonale. Klesl jsem pod hladinu a neuvěřitelný, krutý chlad mne napadl s bezohledností, jaká šokem zabíjí otužilce-plavce v severních vodách, jako by do mne udeřil a zbavil citu. Kopnutím jsem se vynořil nad hladinu, abych se nadýchl, ale cítil jsem, že je zle, že jsem ztracený. Neměl jsem sílu, skoro nic jsem neviděl, byla tma a hustě sněžilo. Pravou rukou jsem necítil a mrazivý vzduch mi tajil dech. Oblečení nasakovalo vodou, bylo čím dál tím těžší a táhlo mne ke dnu. Proud mne unášel pod most a za něj, pryč od velvyslanectví. Pokoušel jsem se křičet o pomoc, ale tušil jsem, že mě uslyší jen ti dva, kteří mne do vody hodili, a na pomoc mi určitě nepřispěchají.

Stejně se mi nepodařilo zakřičet, do úst mi natekla ledová voda. Tím to končí, pomyslel jsem si.

Přemáhala mne letargie, zastírala mozek a zpomalovala pohyby, jak jsem se snažil udržet nad hladinou.

Už jsem nedokázal myslet souvisle. Necítil jsem už nic, celé moje tělo, všechny procesy v něm zmrazil chlad, vše jako by se zastavilo. Začal jsem klesat. Ztratil jsem vůli bojovat o život.

Vlastně jsem už patřil smrti.

Vtom jako bych odněkud slyšel hlas: „Randalle... Randalle...”

Do tváře mi zasvítilo prudké světlo.

Už jsem neměl sílu. Ještě jsem chabě kopal nohama. Začínal jsem klesat, táhlo mne to dolů, do hluboké, ledové, černé, ochromující smrti.

Na obličej mi spadlo něco měkkého, něco měkčího a objemnějšího než vločky sněhu. Už jsem neměl sílu ani vůli se toho něčeho chytit. Vlastně jsem už neuvažoval, nepřišlo mi, že bych se toho chytit měl. Kdesi hluboko ale ve mně ještě zbývala jiskra pudu sebezáchovy, protože jsem automaticky otevřel ústa a do toho měkkého jsem se pevně zakousl.

Měl jsem v zubech měkkou látku. Kdosi za ni táhl. Zakousl jsem se pevněji.

Znovu jako by někdo zatáhl. Hlava se mi znovu vynořila nad hladinu.

Zmrazené myšlenky se mi zvolna daly do pohybu. Když se nepustí, pomyslel jsem si, třeba mne někdo vytáhne na břeh jako rybu.

Musím se držet pořádně, nejen zuby.

Rukama.

Jenže s rukama to nebylo jednoduché.

Ruce jsem necítil.

„Randalle, držte se! Tady je žebřík!“

Slovům jsem rozuměl, ale připadala mi absurdní. Copak můžu lézt žebříku, když necítím ruce?

Byl jsem však natolik při smyslech, že jsem si uvědomil, že mám přece jen nepatrnou naději. Zakousl jsem se zuby do látky tak pevně, že by stisk mých čelistí povolil, jen kdybych dočista ztratil vědomí.

Táhlo mne to k nábrežní zdi.

„Držte se,“ volal na mne kdosi. „Je to tady, už jen kousek. Nepouštějte se!“

Narážel jsem o zeď. Jen kousek může být příliš daleko. Jen kousek nuže být vzdálený jako slunce.

„Tady, tady. Vidíte ten žebřík? Je přímo před vámi, posvítím vám na něj. Tamhle. Chyťte se ho.“

Čeho že se mám chytit?

Ležel jsem ve vodě jako kláda.

„Pane bože!“ Znovu mi do tváře zasvítilo ostré světlo a pak zhaslo. Slyšel jsem blížící se zvuky, blížily se dolů, k vodě, byly čím dál tím blíž.

„Podejte mi raku.“

Nešlo to.

Cítil jsem, jak mne někdo chytil za pravou paži a vytahuje ji z vody.

„Ježíši!“ Ruka zase klesla. Kdosi mne pak chytil za levou paži.

„Touhle se držte,“ rozkázal ten kdosi a snažil se mi přiložit raku na železnou tyč.

„Poslouchejte, musíte se dostat z ty zatracený řeky. Chybí málo, a je po vás, chápete? Už jste tam sakra dlouho. Když odtamtud teď hned nevylezete, je s várna konec, nic už vám nepomůže. Slyšíte mě?

Probůh... polezte!“

Neviděl jsem nic, po čem bych mohl lézt, i kdybych měl na šplhání sílu. Cítil jsem, jak mne znovu vzal i za pravou raku a že mi ji strká za železnou příčku tak, abych se jí držel ohnutým zápěstím.

„Postavte se na žebřík ve vodě,“ přikazoval hlas. „Najděte si ho nohama, žebřík dosahuje hodně hluboko.“ Začal jsem mlhavě chápat. Šmátral jsem ve vodě nohou po žebříku a zázrakem jsem ho našel. Když jsem se trochu vzepřel, cítil jsem, že už mne to dolů tolik netáhne.

„Dobrý. Příčky jsou od sebe jen asi dvacet centimetrů. Potáhnou vás za levačku, abyste se mohl chytit za tu, co je výš. Hlavně se proboha nepouštějte pravou.“

Zmobilizoval jsem zbytky mrazem ochromené síly, vzepřel se a povytáhl se o dvacet centimetrů výš.

„Výborně,“ ozvalo se nade mnou s úlevou. „Teď hlavně, sakra, lezte dál, spadnout nesmíte.“

Tak jsem sakra lezl dál a nespádl jsem, i když mi to připadalo jako výstup na Mount Everest a Matterhorn. Jednu chvíli jsem byl půlkou těla z vody. V tu chvíli jsem povolil čelisti a pustil tu měkkou věc, co jsem držel v zubech. Nade mnou se ozval výkřik a kdosi mi to měkké, vodou nasáklé, rychle uvázal kolem levého zápěstí.

Lezl po žebříku kousek nade mnou, klel, radil mi a řval na mne, abych si pospíšil.

Stoupali jsme pomalu, krok za krokem. Když jsme dolezli nahoru, ustoupil stranou, chytil mne, vytáhl nahoru a překulil na bezpečnou, pevnou zemi. Když jsem se pokusil stát, nohy se pode mnou složily a já skončil jako hromádka neštěstí na sněhem pokryté zemi.

„Sundejte si kabát,“ zavelel hlas. „Copak nechápete, že mráz zabíjí stejně rychle jako kulky?“

Ve světle pouličních lamp jsem ho viděl neostře, ale jeho hlas jsem konečně poznal. Nejspíš jsem ho poznal už ve chvíli, kdy jsem se ještě za ním plazil po žebříku.

„Franku...“

„Ano? Dělejte! Počkejte, rozepnu vás.“ Měl silné, jisté a rychlé ruce. „Svlečte si to,“ přikazoval a tahal mne zuřivě za promočené rukávy kabátu a saka. „Košili taky.“ Strhl ji ze mne, takže mi sníh dopadal na nahé tělo. „Oblečte si tohle.“ Podal mi něco suchého, měkkého a teplého a vpředu mi to zapnul.

„Tak. A teď se nedá nic dělat, k mostu musíme dojít. Je to jen kousek. Tak sakra Randalle, seberte se a jdeme, tady zůstat nemůžete.“

Mluvil ostře, rozčileně, a mně došlo, že mu je asi taky zima, proto že to, co mi oblékl, nepochybně svlékl ze sebe. Klopýtal jsem za ním, kolena se pode mnou podlamovala a já měl přitom chuť dát se nad vší tou absurdností do smíchu. Na takovou lehkovážnost mi však nezbývala energie ani dech.

Když jsem málem narazil do pouliční lampy, řekl podrážděně: „Kam koukáte?“

„Ztratil jsem b-brýle.“

„Sakra, chcete říct, že nevidíte ani tenhle kandelábr?“ zeptal se nevěřící.

„Skoro ne.“

„Páni!“

Třásl jsem se v jeho kabátě zcela neovladatelně, podchlazený do morku kostí. Nohy mne sice nesly, ale jako bych je necítil, jako by nebyly moje a v hlavě jsem taky ještě neměl pořádek, myšlenky jako bych měl

zamlžené.

Vystoupali jsme po schodech a vyrazili vpřed po hlavní ulici. Vtom vedle nás jako na objednávku zastavilo černé auto. Frank hodil můj mokrý kabát a sako na zadní sedadlo a strčil do vozu i mne. Sám si sedl vedle řidiče a dával mu pokyny ruský. Jeli jsme pak oklikou, známou trasou jednosměrek, až jsme zastavili u hotelu Inturist.

Frank vzal mé věci a táhl mne za sebou hlavním vchodem do teplé haly, do náruče tepla sálajícího z ústředního topení. Vyzvedl v recepci můj klíč od pokoje (na číslo se mne neptal), nacpal mne do výtahu, stiskl osmičku a doprovodil mne až ke dveřím. Pak pokoj odemkl a strčil mne dovnitř.

„Co si počnete, když bez brýlí nevidíte?“

„M-mám r-rezervní.“

„Kde?“

„V h-horní zásuvce.“

„Sedněte si.“ Posadil mne na gauč. Stačilo do mne jen trochu štouchnout a už jsem seděl. Slyšel jsem, jak otevírá zásuvku. Za okamžik už jsem držel rezervní brýle v ruce. Posadil jsem si je na nos a svět zase nabyl patřičných tvarů a barev.

Díval se na mne s nečekanou starostlivostí, s rozhodným a inteligentním výrazem. Jak jsem se na něho díval, bystrý, smělý výraz zmizel, rozplzl se v obvyklém výrazu prostřednosti a malosti, na jakou jsme byli u Franka z jídelny zvyklí.

Měl na sobě přes košili jen svetr a kolem krku omotanou univerzitní šálu. Šála byla moje záchrana.

„Počkejte, vezměte si svůj kabát.“ Pokoušel jsem se rozepnout knoflíky. Pravačkou to nešlo, prsty mne neposlouchaly a bolely. Musel jsem použít levačku.

„Měl byste si vlézt do vany,“ řekl nesměle. Rozhodnost, energie, velitelský tón, všechno totam.

„Ano, děkuju.“

Nepatrně mu blesklo v očích. „Klika, že jsem šel kolem.“

„Největší klika, jaká mne kdy potkala.“

„Byl jsem se projít, a viděl jsem vás vystupovat z taxíku a jít dolů po schodech. Pak jsem slyšel křik, a jak něco spadlo do vody. Nemyslel jsem si, že jste to vy, ale pro jistotu jsem se šel podívat. Tak jsem seběhl dolů. Naštěstí jsem měl s sebou baterku a tak – prostě tak to bylo.“

Nezeptal se, jak je možné, že jsem do vody spadl, když je tam zídka vyšší než do půl těla.

Vyšel jsem mu vstříc a prohlásil, že si vlastně všechno pamatuju jen mlhavě. Byl spokojený.

Pomohl mi z kabátu a do županu.

„Budete v pořádku?“ zeptal se.

„Určitě.“

Chtěl odejít a já ho nehodlal zdržovat. Sáhł na gauč po baterce, nasadil si čepici a zamumlal něco v tom smyslu, že by mi v hotelu měli mokré věci usušit. Pak se co možná rychle vzdálil ze situace, která pro něj musela být poněkud trapná, ne-li kompromitující.

Měl jsem prazvláštní pocity. Bylo mi horko i zima současně a hlavu jsem měl lehkou, jako by mi nepatřila.

Svlékl jsem si zbytek promočeného oblečení a hodil ho na hromádku v koupelně.

S prsty u pravé ruky jsem to měl velmi špatně. Krvácely málo, protože byly ponořené do ledové vody, ale tři prsty byly ošklivě potrhane, u nehtů i na kloubech, a neměl jsem v nich žádnou sílu. Vůbec jsem neměl sílu.

Podíval jsem se na hodinky. Nešly.

Tak dost, poručil jsem si, musím se sebrat, musím začít fungovat, myslet, je to naprosto nezbytné.

Šel jsem k telefonu a vytočil číslo univerzitní koleje, oddělení pro zahraniční studenty. Zavolali mi Stephena k telefonu. Ozval se přátelsky.

„Děje se něco?“ zeptal se.

„Kolik je hodin? Zastavily se mi hodinky.“

„Přece nevoláte jen proto, abyste se mě zeptal, kolik je hodin. Je šest a pět minut.“

Šest a pět minut... Připadalo mi to neskutečné. Od chvíle, kdy jsem vykročil k velvyslanectví, uplynulo teprve tři čtvrtě hodiny a mně se zdálo, že minula celá věčnost.

„Poslyšte, mohl byste mi udělat velkou laskavost? Mohl byste zajít...“ Zarazil jsem se. Přepadla mne vlna nevolnosti, bylo mi mizerně. Sípavě jsem vydechl a zakašlal.

Stephen se zvolna zeptal: „Jste v pořádku?“

„Ne,“ řekl jsem. „Poslyšte..., mohl byste zajít na britské velvyslanectví a vyzvednout tam telex, který tam na mě čeká, a přinést mi ho do hotelu? Nežádal bych vás o to, ale... kdyby ten telex nikdo dnes nevyzvedl, dostal bych ho až v pondělí... A buďte opatrný, máme poněkud drsné kamarády... Až přijdete

na velvyslanectví, chtějte mluvit s Polly Pagetovou z kanceláře kulturního atašé.“

„Snad to ti drsní kamarádi zase nezkusili s dopravním boxem?“ zeptal se ustaraně. „Proto tam nemůžete jít sám?“

„Něco takového.“

„Dobře,“ řekl. „Už jdu.“

Zavěsil jsem sluchátko a několik minut jsem promrhal pustou sebelítostí. Pak jsem chtěl zavolat Polly Pagetovou, ale nemohl jsem si vybavit její číslo.

Číslo jsem měl napsané na listu papíru, uloženém v náprsní tašce. Náprsní tašku jsem měl v saku a sako leželo na zemi v koupelně, kam ho Frank hodil. Sebral jsem sílu a šel se podívat.

Náprsní taška v saku byla, samozřejmě promočená. Vytáhl jsem z tašky list papíru. Číslo, na něm zapsaná, byla naštěstí čitelná.

Když Polly Pagetová zjistila, že jsem ještě nevyšel z hotelu, byla popuzená.

„Už jsem všechno dodělala a chtěla bych jít domů,“ řekla podrážděně.

„Místo mne se u vás zastaví můj přítel, Stephen Luce. Bude tam za chvíli. Prosím vydržte, počkejte na něho.“

„Co se dá dělat, počkám.“

„A mohla byste mi prosím dát číslo Iana Younga? Myslím číslo domů.“

„Moment prosím,“ odešla. Když se vrátila k telefonu, nadiktovala mi číslo. „To je telefon do bytu tady, v areálu velvyslanectví. Pokud vím, tak bude skoro celý víkend doma, jako my ostatní. V Moskvě se nic neděje.“

Vážená paní, to se hodně mýlíte, pomyslel jsem si.

Přišel Stephen a přivedl s sebou Gudrun.

Já si mezitím oblékl suché spodky, kalhoty a ponožky, a lehl si na postel. Nevzal jsem si k srdci Frankovu radu, abych si vlezl do horké vany. Měl jsem vody víc jak dost, podle vzoru Ofélie. Byl by pěkná pitomost ve vaně omdlít a utopit se, obklopený hezkými bílými kachlíčky.

Stephenův zářivý úsměv rychle zmizel.

„Vypadáte na umření. Co se stalo?“

„Přinesli jste mi ten telex?“

„Ano, přinesli. Jsou ho kilometry. Prosím vás sedněte si, než upadnete.“

Štíhlá Gudrun se elegantně složila na gauč a Stephen nám nalil skotskou do skleniček z koupelny. Sedl jsem si zase na postel a ukázal na citlivé místo ve zdi. Stephen přikývl, vzal magnetofon a přiložil ho na stěnu.

Neozvalo se nic.

„Má volno,“ řekl. „Tak povídejte, co se stalo?“

Mírně jsem potřásl hlavou. „Menší potyčka.“ Nehodlal jsem Gudrun do věcí zatahovat. „Hlavně, že jsem tady.“

„Jest u nás metoda jak nedělat aféru, že?“

Skoro jsem se usmál. „Mám své důvody.“

„Koukejte mít dobré důvody. No nic, tady máte horké zprávy z domova.“ Vytáhl z kapsy obálku a hodil mi ji. Udělal jsem tu chybu, že jsem se ji pokusil chytit pravou rukou. Upustil jsem ji.

„Máte poraněné prsty,“ řekla Gudrun ustaraně.

„Jo, trochu jsem si je přiskřípl.“ Vytáhl jsem telex z obálky a zjistil, že je opravdu nekonečný. Hughes-Beckett dělá co může, aby mi dokázal, že jeho lidi nespravedlivě podceňuju, pomyslel jsem si pobaveně.

„Než si tohle přečtu, nemohli byste se kouknout tamhle na ty věci?“ Ukázal jsem na plechovou krabičku na pastilky proti kašli a na Míšovy papírky a kartičky. „Nemohli byste mi prosím přeložit, co je tam napsané?“ Sáhli po hromádce papírků, probírali se jimi a něco si mumlali.

přečetl jsem si první část telexu, která obsahovala téměř výhradně podrobný životopis Hanse Kramera. Bylo tam mnohem víc údajů, než o kolik jsem žádal nebo očekával. Kramer vítězil v soutěžích pro poníky od tří let věku. Navštěvoval osm různých škol. V jinošském věku i po dvaceti letech byl často nemocný, v telexu byla celá řada údajů o lékářích a klinikách. Zdálo se, že ve stáří dvaceti osmi let z churavění vyrostl. Ve stejné době taky zesílil jeho zájem o jezdeckví. Vypracoval se na špičku v jezdeckých soutěžích. Po dvě léta, až do své smrti, cestoval po světě a zúčastňoval se mezinárodních soutěží, někdy jako jednotlivec, někdy jako člen západoněmeckého družstva.

Dočetl jsem k odstavci, nadepsanému POVAHOVÉ HODNOCENÍ, kde nepsali o mrtvém nic než špatně.

U OSTATNÍCH ČLENŮ DRUŽSTVA NENÍ OBLÍBEN, JE VSAK TOLEROVÁN. ZVLÁŠTNÍ POVAHA,

CHLADNÝ, BEZ SCHOPNOSTI UZAVÍRAT PŘÁTELSTVÍ. PŘITAHUJE HO PORNOGRAFIE, HOMO I HETEROSEXUÁLNÍ. NENÍ ZNÁMO, ŽE BY MĚL JAKÝKOLI DLOUHODOBĚJŠÍ SEXUÁLNÍ VZTAH. MOŽNÁ LATENTNÍ NÁSILNICKÉ SKLONY. CHOVÁ SE NICMÉNĚ OVLÁDANĚ.

Pak následoval krátký, stručný údaj: TĚLO NAVRÁCENO RODINĚ ŽIJÍCÍ V DUSSELDORFU. POHŘEB ŽEHM.

Byla tam celá spousta dalších údajů, ale já od potištěných stránek na chvíli vzhlédl, abych se podíval, jak se vede Stephenovi i Gudrun.

„Tak co tam máte?“ zeptal jsem se.

„Čtyři německé autogramy, seznam ruských kartáčů a dalších věcí na koně. Pak v ruštině seznam obcí a dat, vztahujících se nejspíš k místu a době konání jezdeckých soutěží, protože jsou tam takové oznámky, jako třeba start cross-country ve 14,30, nezapomenout na závaží. Oba ty seznamy psal Míša, protože jsme taky našli něco jako diář, do kterého si psal, jak se stará o koně, jaké jim dává krmení a tak dále.“

„Co ten papír v plechovce na pastilky?“ zeptal jsem se. „Ano, dobře, tak tedy, abych byl upřímný, moc jsme si s tím neporadili.“

„Jakto?“

„Nerozumíme tomu.“ Žertovně povytáhl obočí. „Jest u vás metoda jak vyluštit hatmatilku?“

„Co vy víte.“

„Jak si račte přát. Podle nás je na tom papíře napsáno totéž dvakrát, jednou rusky a jednou německy, jenže to nejsou běžná slova, ani v jedné, ani v druhé řeči, jsou všechna pospojovaná dohromady.“

„Mohl byste je napsat, abych tomu rozuměl?“

Vzal obálku od telexu a napsal na ni předlouhou řadu písmenek, pečlivě jedno po druhém.

„Úplně ke konci je několik písmen, ve kterých se dá rozeznat anglické slovo...“ Dopsal a obálku mi podal.

„Tady to máte, je to vskutku neobyčejně informativní.“

Četl jsem:

etorfinhydrochlorid245mgacepromazinmaleat10mgchlorkrezol01-dimetylsulfoxid90antagonistnaloxon.

„Má to nějaký smysl? Nejsou to chemické názvy?“ zeptal se Stephen.

„Boží vědí.“ Mozek jsem měl jak míchaná vejčička. „Možná že to je název toho, co je v těch ampulkách, je na nich vytištěné něco jako naloxon.“

Stephen přidržel jednu z malých ampulek proti světlu a přečetl nápis. „Namouduši. To je ale sakra mohutný název pro tak mrňavý výrobek.“ Zastrčil ampulku zpět do plechovky a na ni položil složený list papíru. „Tak to by bylo. To je všechno.“ Zavřel plechovku a odložil ji. „To je pěkně ohmataná matřjoška.“

Sáhl po panence. „Kde jste ji vzal?“

„Jsou v ní zbytky Míšových suvenýrů.“

„Fakt? Můžu se podívat?“

Dělalo mu stejné potíže panenku rozpojit jako mně, a když ji konečně trhnutím rozdělil na dvě části, všechno se z panenky vysypalo. Stephen a Gudrun pak chvíli leželi po čtyřech, než to posbírali.

Stephen si prohlížel a četl názvy veterinárních prostředků. „To je stejná hatmatilka. Je to vůbec k čemu?“

„Ano, pokud máte štěnice.“

Vrátil všechno do panenky, i plechovku a papírky s autogramy.

„Nechcete, abych to Eleně vrátil, až se usadí v novém bytě?“ zeptal se.

„To byste byl moc hodný, budete-li mít na to čas.“

„Bude lepší, když to Míšovi vrátíme.“

„Ano.“

Stephen se na mne upřeně zadíval. „Jdeme s Gudrun na večeři se známými, myslím, že by bylo nejlepší, kdybyste šel s námi.“ Chystal jsem se říct, že se na to necítím, ale Stephen ani nepočkal, až otevřu ústa, nestačil jsem říct slovo. „Gudrun, buď prosím zlatíčko a jdi si na chvíli sednout do křesla u výtahu, abych našemu kamarádovi mohl pomoci se obléct, třeba mu mohl zapnout knoflíky.“ Ukázal na mé neupotřebitelné prsty. „Prosím jdi, Gudrun, buď tak hodná, nebude nám to trvat dlouho.“

Gudrun ochotně vstala a odešla. Štíhlý, dlouhonohý liberál.

Jakmile za ní zapadly dveře, zeptal se Stephen: „Dobře, teď mi řekněte, jak špatné to máte s tou rukou? Poslyšte, pojďte s námi! Nemůžete tu takhle sedět a tvářit se jako mátoha celý večer.“

Uvědomil jsem si mlhavě, že jsem vlastně měl jít do opery. Natašina vstupenka do světa fantazie mi přišla neskutečná a zbytečná jako prach. Kdybych ale zůstal ve svém pokoji, cítil bych se ještě hůř, než se cítím, a kdybych usnul, zdálo by se mi o strašidlech v černých návlecích na obličejích... Nemluvě o tom, že hotelové pokoje nejsou nedobytná pevnost.

Frank mi neřekl, jestli viděl ty dva, kteří mne přepadli, ale bylo pravděpodobné, že když za mnou běžel,

drželi se útočníci z dohledu. To ovšem neznamenal, že na dohled nebyli... Možná vědí, že mne Frank z vody vytáhl.

„Randalle!“ řekl Stephen ostře.

„Promiňte.“ Zakašlal jsem a roztřásl se. „Vaším známým by nevadilo, kdybych šel s vámi?“

„Samozřejmě že ne.“ Otevřel skříň a vytáhl z ní moje rezervní sako. „Kde máte čepici a kabát?“ zeptal se.

„Nejdřív košili, tu kostkovanou.“

Vstal jsem, celý ztuhlý, a sundal si župan. Na pažích mi naskakovaly modřiny po ranách pendrekem, ale jinak jsem měl kůži už zase normální, mírně opálenou, s povděkem jsem vzal na vědomí, že už nejsem do zelena. Stephen mně pomáhal s oblékáním beze slova až do chvíle, kdy mi pro něco šel do koupelny.

Vrátil se s vytřeštěnými očima.

„Máte všechno promočené!“

„Jo. Hodili mě do řeky.“

„Ta ruka k tomu patří?“

„Obávám se že ano.“

Otevřel a zavřel ústa jako zlatá rybička. „Víte o tom, že dnes večer klesla teplota pod bod mrazu?“

„Nepovídejte!“

„A že řeka Moskva teď co nevidět zamrzne?“

„Pezdě.“

„Neblouzníte?“

„Nedivil bych se, kdybych blouznil.“ Navlékl jsem si dva svetry. Bylo mi mizerně. „Poslyšte,“ řekl jsem chabě, „ty vaše známé bych asi nezvládl..., tady ale zůstat taky nechci. Není naděje, že bych se mohl přestěhovat do jiného hotelu?“

„Vůbec žádná. Vyloučeno. Žádný hotel vás nevezme, objednávky se musejí poslat čtrnáct dní předem a patří k tomu velké úřadování. Ani pak by vás asi nikde nevzali.“ Rozhlédl se. „Co se vám tu nelíbí? Mně to tu připadá v pořádku.“

Přetřel jsem si rukou zpoceně čelo.

„V průběhu dvou dní se někdo třikrát pokusil mě připravit o život. Jsem tu jen díky tomu, že jsem měl velké štěstí, teď mám ale pocit, že by mi to štěstí nemuselo vydržet. Nechci být zbytečně na ráně.“

„Třikrát?“

Vyprávěl jsem mu o Gorkého ulici. „Mně teď jde jen o to najít místo, kde bych se mohl v klidu a bez rizika vyspat.“ Zamyslel jsem se. „Asi zavolám Ianu Youngovi, třeba mi nějak pomůže.“

Vytočil jsem telefonní číslo od Polly Pagetové, telefonoval jsem Ianovi do bytu na velvyslanectví. Telefon vytrvale vyzváněl, ale Sfinga to nebral, nebyl zřejmě doma.

„Zatraceně,“ ulevil jsem si a položil sluchátko.

Stephen byl zasmušilý a ustaraný, s ustaranými hnědými očima. „Mohl bych vás propašovat na univerzitu,“ řekl zamyšleně. „Ale mám moc úzkou postel.“

„Stačí mi podlaha.“

„To myslíte vážně?“

„Hm.“

„Tak tedy..., dobře.“ Podíval se na hodinky. „Abych vás tam dostal jak náleží, úřední cestou jak se říká, na to je pozdě. Už mají po šichtě..., budeme muset použít náš karetní trik.“

Vytáhl z kapsy svůj studentský průkaz a podal mi ho.

„Ukažte to té dračici u vchodu a jděte rovnou ke schodišti. Ty ženské si všechny studenty od vidění nepamatují, nepoznají, že vy nejste já. Prostě jděte rovnou do mého pokoje. Jasný?“

Vzal jsem průkaz a strčil si ho do kapsy saka. „Jak se dostanete dovnitř vy?“ zeptal jsem se.

„Zavolám kamarádovi, co bydlí ve stejném bloku jako já,“ řekl, „dáte mu ten průkaz a on mi ho předá, až se budu s Gudrun vracet.“

Přidržel mi sako a já si ho oblékl. Sálh jsem po listech telexu, složil je, vrátil do obálky a obálku strčil do saka. Myslel jsem na černá auta.

„Byl bych tuze rád, kdybych si mohl být jistý, že mne nikdo nesleduje,“ řekl jsem.

Stephen obrátil oči v sloup. „Vše pro vlast,“ řekl. „Co mám udělat?“

Vyřešili jsme to tak, že jsem si vzal taxík na Univerzitní prospekt, kam se turisti jezdili dívat na stadion a na město, zatímco Gudrun a Stephen jeli dalším taxíkem. Nahoře na kopci jsme všichni vystoupili. Hustě sněžilo. Vyměnili jsme si vozy.

„Přisahal bych, že pokud nás někdo sledoval, musel postupně vystřídat přinejmenším šest aut.“

„Moc děkuju.“

„Rádo se stalo.“

Řekl taxikáři, kam mne má dovézt, a zmizel s Gudrun ve tmě.

13

Když jsem vcházel, dračice u vchodu se právě s někým dohadovala. Strčil jsem jí Stephenovu průkazku pod nos tak, aby viděla, že to průkazka je. Pokračoval jsem v chůzi. Jen po mně přejela pohledem a nepřestala se hádat s nějakým nešťastným narušitelem posvátných pravidel. Stoupal jsem nahoru po schodišti s nedbalou samozřejmostí, jako kdybych na koleji žil odjakživa.

Stephenův pokoj, připomínající mnišskou celu, pro mne opravdu představoval azyl. Pracně jsem si svlékl sako a jeden ze svetřů a svezl se vděčně na Stephenovu postel.

Hodnou dobu jsem jen tak ležel a čekal, až se mi vrátí to, čemu se říká životní síla. Díky různým chorobám a nevyhnutelným šrámům, jaké člověk utrží při práci na poli, nemluvě o dostihových úrazech, mám dost bohaté zkušenosti s tím, jak se vyrovnat s tělesnými potížemi. Znal jsem dobře stav vláčnosti a netečnosti, který člověka v těžkém období pomáhá stabilizovat a posléze mu dopomůže znovu získat energii. Taky jsem věděl, že bolest v prstech se bude v průběhu příštích dvanácti hodin ještě zhoršovat a teprve pak ustoupí. Otřes mozku jsem zažil tolikrát, že jsem si byl jistý, že se mi v hlavě postupně vyjasní, jako když se rozplyne mlha, a mně zbude na hlavě jen odřenina a boule.

Tak by to dopadlo, kdybych si dopřál trochu klidu, jenže já neměl čas a klid jsem si dopřát nemohl. Budu tedy odpočívat, dokud to jde. Nejlepší by bylo usnout, spát. Já se ovšem musel potýkat s něčím, s čím jsem se nikdy předtím v životě nesetkal a co mi bránilo ve spánku. Strach ze smrti.

Příště už nebudu mít štěstí, pokud dojde ke čtvrtému útoku, bude to útok poslední. Ti útočníci se při opakovaných útocích v uplynulých dnech určitě poučili alespoň v jednom: chtějí-li mne vyřadit, musejí mne zabít rychle, bez odkladů. Žádné hrátky s dopravními boxy, únosy nebo házením do ledové řeky. Příště – pokud k nějakému příště dojde – budu mrtvý, než si stačím uvědomit, co se děje. Kdekdo by v tu chvíli už už spěchal na letiště a přenechal jiným, aby za něj bitvu dobojovali.

Po chvíli jsem se posadil a vytáhl z kapsy dlouhý telex.

Znovu jsem si četl o Hansu Kramerovi.

Osm různých škol. Lékaři, nemocnice, odborníci. Churavěl, podobně jako já. Stejně jako já vítězil na ponících a později na koních. Stejně jako já opouštěl svou vlast, aby jezdil. Já se vydal do Československa na Velkou pardubickou a do Ameriky na Maryland Hunt Cup, on se účastnil vrcholných jezdeckých soutěží po celé Evropě, v Itálii, Francii, Holandsku a ovšem i v Anglii.

Zemřel v září v Burghley na infarkt, ve věku třiceti šesti let. Nebožtíka poslali rodině. Pohřeb žehem.

Konec.

Sundal jsem si brýle a unaveně si protřel oči. Pokud se ze všech těch podrobných údajů, které jsem si ani nevyžádal, dalo něco vyčíst, já to ve svém mátožném stavu neviděl.

Pokoušel jsem se vzpamatovat a třepal jsem hlavou, nepomohlo to však ani za mák. Měl jsem ji jako ucpanou a před očima mi běžely zelené mžitky.

Přečetl jsem si zbytek telexu ještě dvakrát, ale skoro vůbec jsem nevnímal, co čtu. Zkusím to znovu.

JURIJ IVANOVIC ČULITSKIJ, ARCHITEKT. TELEFONNÍ ČÍSLO JIŽ SDĚLENO. OPAKUJEME... JEDEN Z RUSKÝCH POZOROVATELŮ V ANGLII LONI V SRPNU A ZÁŘÍ. ÚČASTNIL SE OLYMPIJSKÝCH HER V MONTREALU. JE PORADCEM PŘI STAVBĚ BUDOV PRO OLYMPIJSKÉ JEZDECKÉ SOUTĚŽE V MOSKVĚ.

To už jsem věděl.

IGOR NAUMOVICH VERŠININ, KOORDINÁTOR VYSÍLÁNÍ. TELEFONNÍ ČÍSLO NENÍ ZNÁMO. RUSKÝ POZOROVATEL V ANGLII V PRŮBĚHU MINULÉHO SRPNA A ZÁŘÍ. JEHO ÚKOL: ZJISTIT NEJLEPŠÍ POZICE KAMER PRO TELEVIZNÍ PŘENOSY, OVĚŘIT SI, CO DALŠÍHO JE TŘEBA ZAJISTIT, CO JE NEZBYTNÉ A CO POUZE ŽÁDOUCÍ, ZJISTIT, JAK NEJLÉPE PŘESVĚDČIT SVĚT O SCHOPNOSTECH A ZDATNOSTI SOVĚTSKÝCH LIDÍ.

SERGEJ ANDREJ'EVICH GORŠKOV. TELEFONNÍ ČÍSLO NENÍ K DISPOZICI. RUSKÝ POZOROVATEL, ÚDAJNĚ STUDUJE KONTROLU DAVU PŘI VELKÝCH JEZDECKÝCH SOUTĚŽÍCH, KDY JSOU HROMADNÉ PŘESUNY PUBLIKA PROBLEMATICKÉ. PODLE VĚROHODNÝCH ZDROJŮ JE PLUKOVNÍKEM KGB, VELMI KONZERVATIVNÍ KOMUNISTA, POHRDAJÍCÍ ZÁPADNÍMI HODNOTAMI. PO JEHO NÁVŠTĚVĚ SE ZJISTILO, ŽE SE V MINULOSTI POKUSIL KOMPROMITOVAT ZAMĚSTNANCE VELVYSLANECTVÍ, JEJICH HOSTY, ČLENY RODINY A PŘÁTELE. DŮRAZNĚ DOPORUČUJEME NENAVAZOVAT KONTAKT.

Odložil jsem potištěné stránky. Telex nebyl podepsaný, člověk z ničeho nevyčetl, odkud byl odeslaný.

Pokud to poslal Hughes-Beckett, použil svoji oblíbenou metodu: předstíral ochotu pomoci, ale ve

skutečnosti člověka od úkolu zrazoval. Zaplavil mne nepoužitelnými informacemi a přitom mi bránil ve styku s jediným člověkem, který Johnnyho Farringforda ohrožoval.

Hughes-Beckett nemá nejmenší tušení, o co vlastně běží, pomyslel jsem si podrážděně.

Uznával jsem nicméně, že to ani tušit nemůže, když jsem mu nic neřekl.

Bylo obtížné ho informovat. Všechno, co člověk poslal velvyslaneckým faxem, prošlo rukama toho, kdo dává informace Malcolmůvi Herrickovi. Malcolm věděl, že mne Oliver s prvním faxem poslal na Kutuzovský prospekt, proto si to tam nepochybně taky zajistil. Víc než cokoli jiného jsem si nepřál, aby se vyprávění o mém dobrodružství ocitlo na stránkách deníku The Watch.

Telefon mohl někdo odposlouchávat na obou koncích. Existovala pošta, ale ta je pomalá a není bezpečná. Dopis se může dostat do nepravých rukou velmi snadno.

Pak tu byl Ian a ten, pokud jsem odhadl správně, má k dispozici horkou linku, po níž se může domluvit s domovem. Možná však nemá náležitou pravomoc, aby tuhle horkou linku dal na požádání k dispozici soukromé osobě.

Nebyl jsem si taky zcela jistý, jestli je Ian dobrý, žádoucí spojenec. Nebylo mi to jasné.

Po jedenácté hodině si Stephenův přítel podle domluvy přišel pro propustku. Pak se vrátili Stephen a Gudrun, plní jídla a dobré nálady.

„Měli jsme cibuli! Po čtyřech měsících se zase objevila v krámech! Vajíčka samozřejmě nejsou. Něco vždycky není,“ hlásila Gudrun.

„Nechcete čaj?“ zeptal se Stephen a šel postavit na čaj.

Z obou vyzařovala spokojenost s hezky stráveným večerem. Paradoxně, jejich dobrá nálada moji mizernou ještě zhoršila, až na dno.

Stephen se vrátil s čajem a přímo bleskově došel ke správné diagnóze: „Já vím, co potřebujete.

Potřebujete vodku a nějakou dobrou zprávu.“

„Sem s tím.“

„Vemte si sušenku.“

Vyhrabal z přihrádky v knihovně balíček sušenek a vyklidil kus stolu, aby se tam vešly hrníčky. Pak jako by ho najednou něco napadlo. Začal vyrábět složitou soustavu z provázků spojených spínacími špendlíky. Na soustavu zavěsil hlasitě tikající budík a to celé připevnil na zeď. Teprve když tuhle zdánlivě nesmyslnou akci dokončoval, uvědomil jsem si, že budík visí a tiká přesně tam, kde je uložené ucho.

„Když nic jiného, můžeme jim to aspoň rušit,“ řekl vesele. „Až budík začne zvonit, prasknou jim bubínky.“

Čaj mi možná prospěl víc než nedostupná vodka. Začínal jsem se cítit líp, nervy se mi už tolik nebouřily. Stephen lehce prohodil: „Každá návštěva musí do půl jedenácté opustit kolej.“

„Kontrolují si to?“

„Těžko říct.“

Než jsem čaj dopil, myšlenky se mi začaly seřazovat. Byl to příjemný pocit, jako když se člověku vrátí oplakávaný kamarád.

„Gudrun, mohla byste mi něco skouknout?“ zeptal jsem se líně.

„Prosím?“

Odložil jsem telex i hrníček a Gudrun si přitom povšimla, v jakém stavu mám prsty pravé ruky. Do té chvíle jsem ji nepoužíval.

„Jé, to musí hrozně bolet.“

Stephen si přestal prohlížet mé prsty, a zadíval se mi do očí: „Jsou zlomené?“ zeptal se.

„Nevím.“

Prsty jsem sotva dokázal pohnout, ale to nic neznamenalo. Byly oteklé jako buřty, tmavé, a já tušil, že mi zčernají nehty, pokud vůbec neslezou. Nebylo to vlastně o nic horší, než když člověku na ruku dupne kůň, a na to jsem přece býval zvyklý. Když jsem viděl vyděšené obličejy těch dvou, pobaveně jsem se ušklíbl. Pak jsem Gudrun podal telex.

„Mohla byste si prosím přečíst všechno, co tu píšou o Hansu Kramerovi a zamyslet se nad tím? Možná, že z toho vyčtete něco, co jsem přehlédl. Byl to Němec a vy jste jeho krajanka, možná si všimnete nějaké souvislosti, která mi unikla.“

„Dobře.“ Tvářila se pochybovačně, ale bez řečí a ochotně si telex pečlivě přečetla od začátku až do konce.

„Tak co? Napadá vás něco?“ zeptal jsem se.

Zavrtěla hlavou. „Nic zvláštního.“

„Postupně chodil do osmi různých škol. Je to normální?“

„Ne, není,“ řekla a zamračila se. „To by bylo normální jedině, kdyby se jeho rodina musela opakovaně stěhovat.“

„Jeho otec je významný průmyslník v Diisseldorfu.“

Znovu si přečetla seznam škol. Nakonec řekla: „Myslím že tohle je speciální škola – škola pro – problematické děti. Buď mají zdravotní potíže jako třeba epilepsii, nebo jsou prostě...,“ živou gestikulací si pomáhala najít vhodné slovo.

„Neurotické?“

„Ano, správně. Ta škola ale taky bere výjimečně nadané děti, a děti, které potřebují individuální výuku.

Taky děti nadané sportovně. Třeba tam Hans Kramer chodil, protože byl výjimečně nadaný jako jezdec.“

„Nebo proto, že ho předtím už vyhodili z osmi jiných škol.“

„To je taky možné, ano.“

„A co ti doktoři a nemocnice?“

S našpulenými rty si znovu přečetla seznam. Mračila se a nakonec zavrtěla hlavou.

„Mohly by všechny ty ordinace a kliniky mít něco společného s ortopedií?“ zeptal jsem se.

„Myslíte kosti a tak?“

„Ano.“

Znovu se zadívala na seznam. Tvářila se nespokojeně.

„Nebo se srdečními chorobami?“ zeptal jsem se. „Jsou mezi těmi klinikami nějaké specializované na hrudní chirurgii?“

„Já skutečně nevím.“

Zamyslel jsem se. „A co psychiatrie?“

„Je mi hrozně líto, ale já toho moc nevím o...“ Najednou vytřeštila oči a rozčileně se znovu zadívala na seznam. „Páni...“

„Co je?“

„Heidelberská univerzitní klinika!“

„Co je s ní?“

„Vy o ní nic nevíte?“ Snadno na mně poznala, že nevím. „Hans Kramer na tu kliniku docházel, jak tady stojí, asi tři měsíce v roce 1970.“

„Co je na tom tak důležitého?“

„Tehdy tam pracoval doktor Wolfgang Huber. Platil za skvělého odborníka v léčbě psychicky narušených dětí, většinou ze zámožných rodin. Neléčil malé děti, spíš dospívající, i dospělé, v našem věku, prostě mladé lidi, kteří se přehnaně bouřili proti svým rodičům.“

„Hanse Kramera zřejmě zvládl, protože jestli se nepletu, tak jeho klinika je na seznamu uvedená jako poslední.“

„Ano, ale vy nechápete...“

„Tak mi to vysvětlete.“

Uvažovala a vzpomínala tak soustředěně, že jí dělalo potíže vybavit si anglická slova.

Pak řekla: „Doktor Huber ty mladé lidi učil, že se z nespokojenosti nejlíp vyléčí sami, a to tím, že budou ničit svět, který jim ublížil. Namlouval jim, že musejí zničit svět svých rodičů. Říkal tomu léčba terorismem.“

„Dobrý bože!“

„A..., a...“ Gudrun lapala po dechu. „Nevím, do jaké míry doktor Huber ovlivnil Hanse Kramera..., ale určitě zcela vědomě naváděl své pacienty..., aby kráčeli ve stopách Andrease Baadera a Ulříky Meinhofové.“

Čas jako by se opravdu zastavil.

„Vidíte přízrak?“ zeptal se Stephen.

„Vidím strukturu..., vidím plán.“

Učení pana doktora Hubera nejspíš připomínalo extrémní formu teorie, ze které vznikla komunistická revoluce. Zničit prohnitý kapitalistický systém a ocitneš se v čisté, neposkvřené společnosti, ve které vládnou dělníci. Svůdný, idealistický sen, jemuž houfně podléhali intelektuálové, kteří měli jak mozek, tak dost peněz na to, aby za tím klamným snem šli.

Doktrína vedla k hromadnému zabíjení, i když se jí chopil vizionář. Lidé jako doktor Huber však svoji víru nekázali zralým, racionálně uvažujícím dospělým, ale neurotickým, nevyrovnaným mladým lidem. Sířící se vlny vedly ke vzniku skupiny Baader-Meinhofová, k palestinskému Černému září, irské Republikánské a japonské Rudé armádě, argentinské ERP, s drobnými odštěpkami na Molukách, v Baskicku a Chorvatsku. Jedna z mála zemí, kde se terorismus neobjevil, byla právě ta, která ho kdysi porodila a odkojila, země,

kde jedovatý plod dozrál nejdřív.

Při mnichovské olympiádě si zděšený svět poprvé uvědomil, jak se výbušný jed rozmáhá.

Kdosi se chystal dopravit dozrálou časovanou bombu do země jejího původu.

14

Stephen mi přenechal svoji postel a šel si lehnout ke Gudrun. Oba se s takovým uspořádáním zdáli být velmi spokojení. Já byl taky spokojený. Stephen mi pobaveně vyprávěl, že zahraniční studenty místní lidé skoro navádějí, aby spolu spali, jen aby zbytečně nevycházeli ven a nehledali si partnery mezi domorodci. Nepřestával jsem se třást a nejspíš jsem měl horečku. Nevypadalo to se mnou moc dobře.

Málo jsem se vyspal, ale to nebylo rozhodující. V ruce mi cukalo, jako kdyby mi někdo do ní vrtal, ale hlavu jsem měl jasnou. Lepší, než kdyby tomu bylo naopak. Strávil jsem mnoho času úvahami, odhady a kombinacemi. Vždy jsem skončil u toho, co udělám zítra. Věděl jsem, že musím udělat něco chytrého, abych si zajistil delší život.

Ráno Stephen přinesl čaj a půjčil mi holicí strojek. Pak v dobré náladě vyrazil do menzy na snídani.

Od snídaně přinesl suché žemle ze samoobsluhy. Já mezitím luštil nepřetržitou řadu písmenek na obálce s telexem.

„Už jste ten chemický nesmysl rozluštil?“ zeptal se Stephen.

„Pokouším se o to.“

„A jak to jde?“

„Musel bych víc vědět... Poslyšte, bylo to takhle v ruštině i v němčině, nebo je to překlad? Chci říct, jste si jistý, že je to takhle správně?“

„Není to překlad, je to jen přepis, přímý přepis z němčiny a fonetický přepis azbukou psaného textu. Ruský a německý text jsou prakticky identické a odpovídají tomu, co tu máte z toho telexu vypsané. Jste s tím takhle spokojený?“

„Jo. A co tohle, antagonist, vidíte, co myslím?“

„Ano.“

„To je nepochybně překlad z ruštiny. Co bylo v tom německém textu?“

„Prakticky totéž, antagonistu najdete tam i tam.“

„Děkuju.“

„Pomohlo vám to nějak?“

„Svým způsobem ano.“

„To tedy žasnu.“

Namazali jsme si suché housky máslem, rozdělili se o ně a pili čaj. Stále mne to nutilo ke kašli, který nic dobrého nevěstil.

Pak jsem si našel čistý list papíru a rozdělil nekonečnou řadu písmenek do logických celků, včetně číselných údajů. Výsledek vypadal následovně:

etorfin hydrochlorid 2,45 mg acepromazin maleat 1,0 mg chlorkrezol O, I dimetyl sulfoxid 90
antagonist naloxon

Stephen se mi podíval přes rameno. „Jo, tohle je samozřejmě úplně jiný kafe.“

„Hm...“ řekl jsem zamyšleně. „Nemohl byste mi udělat jednu laskavost?“

„Spustte.“

„Půjčte mi prosím jednu prázdnou kazetu do vašeho magnetofonu a pak jednu s muzikou. Nebo ještě lip, dvě prázdné kazety.“

Zatvářil se zklamaně. „K čemu to?“

„To je jen pro začátek.“

Chvilí se hrabal ve svých věcech. Pak mi podal tři kazety v průhledných plastových krabičkách.

„Na všech je něco nahraného,“ řekl, „ale můžete klidně natáčet přes to, co tam je.“

„Výborně.“ Pak jsem chvíli váhal, věděl jsem, že co chci říct, bude znít příliš dramaticky, ale nedalo se nic dělat, nač si něco zastírat. Složil jsem list papíru se seznamem chemikálií a podal mu ho. „Mohl byste to nechat u sebe?“ poprosil jsem ho co možná věcně. „Nechtě si to, dokud nedojedu domů. Až vám pošlu pohlednici, že je všechno O.K., můžete to roztrhat a zahodit.“

Tvářil se nechápavě. „Není mi jasné...“

„Pokud bych domů nedojel a vy byste ode mne nedostal lístek, tak ten papír prosím pošlete panu Hughesovi-Beckettovi na ministerstvo zahraničí. Adresu jsem napsal na rub toho papíru. Napište mu, že tohle měl u sebe Hans Kramer a požádejte ho, aby to ukázal veterináři.“

„Veterináři?“

„Ano.“

„Dobře. Ale...“ V tu chvíli mu došlo, co vlastně slyšel. „Pokud byste nedojel domů...“

„Jo..., do třetice všeho dobrého, po čtvrté už většinou štěstí dojde.“

„Proboha!“

„Máte v sobotu přednášky?“ zeptal jsem se.

Povytláhl obočí skoro až k vlasům. „Mám tomu rozumět tak, že mám dát hlavu na špalek vedle vaší?“

„Spíš budu potřebovat, abyste někam zatelefonoval a říkal taxikářům, kam mají jet.“

Komicky pokrčil rameny a zdvihl ruce, jako že se vzdává. Zatvářil se, jako by chtěl říct: Jestli u nás metoda nevěřit vám ani slovo. „Tak čím mám začít?“ zeptal se.

„Zavolejte panu Kropotkinovi. Pokud ho zastihnete doma, zeptejte se ho, jestli za ním můžu teď dopoledne přijít.“

Nejen že Kropotkina zastihl doma, Kropotkin byl ustaraný.

„Říká, že se vás snažil dovolat do hotelu,“ hlásil Stephen. „Máte za ním přijít v deset, bude prý v první budově stájit vlevo, na závodisti.“

„Výborně.“ Pofoukal jsem si bolavé, oteklé prsty. „Zkusím zavolat lana Younga.“

Lan Young už byl opět na britské půdě. Trvalo chvíli, než mu došlo, kdo volá. Pak se přiznal, že se cítí jak na vodě, a že musí uznat, že v pití se nikdo Rusům nevyrovná. Řekl to s obdivem i s povzdechem. A ať prý na něj prosím tolik nekřičím, že špatně snáší hluk.

Pardon, zaševelil jsem pianissimo. Pak jsem ho požádal, aby mi poradil, jak se nejlíp můžu telefonicky spojit s Anglií. Prý to mám zkusit z hlavní pošty, prý ji mám za rohem, kousek od hotelu. Mám chtít mezinárodní spojovatelku. Moc naděje na úspěch mi ale nedával.

„Někdy člověka spojí za deset minut, spíš to ale trvá tak dvě hodiny, a s tím dnešním průšvihem, bůhví jestli se vůbec dočkáte.“

„To je zase nový průšvih? Horší než ten africký?“ zeptal jsem se.

„Jistě. Utekl jim nějaký velký funkcionář. Požádal o azyl v Birminghamu, představte si to! Zdešení, pohoršení, drama. Co vy máte? Je to důležité?“

„Chci zavolat svému veterináři..., jde o koně. Nemohl bych si zavolat z velvyslanectví?“

„Nepochodíte patrně o nic líp. Rusové jsou mistři obstrukce, těm se nikdo nevyrovná. Jsou jako kamenná zeď.“ Zívá. „Dostal jste včera ten telex?“

„Ano, děkuju.“

„Snad si z toho něco vyberete.“ Znovu zívá. „Nechcete ke mně přijít na skleničku? Kolem poledne?“

„Proč ne...“

„Výborně. Projdete kolem kanceláře velvyslance, přes tenisový kurt a do toho domku vzadu v areálu, druhé dveře zleva.“ Položil sluchátko s jemností a šetrností člověka, trpícího těžkou kocovinou.

Na chvíli sice přestalo sněžit, ale nebe bylo hrozivě žlutošedé a mrzlo tak, že člověku zamrzaly i průduchy v nose. Neušli jsme ani sto kroků a já už kašlal a lapal po dechu. Stephena to překvapilo.

„Co je s vámi?“ Divil se a plíce se mu zdravě rozpínaly jako elektrické měchy.

„Taxi...“

Taxík jsme chytli snadno. Jakmile jsem se ocitl v relativním teple, nastříkal jsem si do úst bronchodilatační sprej, který jsem pro jistotu nosil v kapse, a rázem se mi dýchalo líp.

„Tohle se vám děje pokaždé, když je zima?“ zeptal se Stephen.

„Jak kdy. Ta koupel v řece taky udělala své.“

Zatvářil se mírně ustaraně. „Nenastydl jste se? Vlastně by nebylo divu.“

Cestou jsme dvakrát zastavili. Jednou, abychom koupili vodku: jednu láhev pro vlastní potřebu, jednu pro Kropotkina. Podruhé jsme zastavili, abych si mohl pořídit další čepici a doplnit tím své elegantní oblečení skládající se z trička, košile, dvou svetrů, saka a Stephenova kabátu, který mi byl malý. Ruce mi z krátkých rukávů trčely jako sirotkovi. Hlavní ulice už byly protažené, ale na Hippodromu všude ležel sníh. Koně však běhali pracovní cvaly navzdory počasí, dokonce i klusáci se sulkami pracovali jakoby nic. Zaplatili jsme taxikáři až přímo u stájí a vešli dovnitř vyhledat Kropotkina.

Čekal na nás v malé tmavé kanceláři jednoho z trenérů klusáků. Všude kolem se povalovaly pneumatiky. Na první pohled to ve stájích vypadalo nepatřičně, ale pak jsem si vzpomněl, jaká kola mají sulky. Jinak byl v kanceláři jen psací stůl se spoustou papírů, židle a fotografie připíchnuté na zdi připínáčky.

Nikolaj Alexandrovič mi srdečně potřásl rukou. Podal jsem mu levou, on ji sevřel oběma svými a mohutně s ní pumpoval.

„Přítel,“ zaburácel zvucným basem, až to malou místnost zcela zaplnilo. „Dobrý přítel.“

Láhev vodky přijal správně jako zdvořilostní dar. Pak mi formálně přistrčil židli a sám se pohodlně uvelebil na kraji stolu. Stephen zůstal stát a když jsme si s Kropotkinem vyměňovali vhodné úvodní zdvořilosti,

působil jako tlumočník.

Nakonec jsem došli k jádru věci.

„Pan Kropotkin říká, že všichni, kteří mají co dělat s koňmi a jezdeckým sportem, se pokoušeli pomoci ve věci Aljoša.“

Vyjádlil jsem upřímné díky a napjatě čekal, co bude dál.

Stephen tlumočil: „Nikdo však o žádném Aljošovi neví. Nikdo neví, kdo by to mohl být.“

Pulsová frekvence se mi vrátila k normě.

„Vážím si jeho snahy,“ řekl jsem s mírným povzdechem.

Kropotkin si palcem a ukazovákem přihladil knír a pak zase zaburácel.

Stephen překládal s neutrálním výrazem, ale viděl jsem mu na očích, že to začíná být zajímavé.

„Pan Kropotkin sice říká, že o Aljošovi nikdo nic neví, ale zato prý mu někdo poslal list papíru, na kterém stojí Aljoša, a ten papír prý pochází z Anglie.“

Ne že by to slibovalo řešení, ale bylo to určitě lepší než nic.

„Mohl bych se na to podívat?“ zeptal jsem se.

Pan Kropotkin se však nehodlal podřizovat žádnému tlaku, podle něj všechno má svůj čas, napřed brambory, pak teprve zmrzlina.

„Pan Kropotkin říká,“ pokračoval Stephen v tlumočení, „že je třeba, abyste pochopil sovětský systém.“

Povytlhl obočí a nozdry se mu chvěly, jak násilím potlačoval smích. „Říká, že sovětský člověk nemůže vždy a za všech okolností říkat, co si myslí.“

„Řekněte mu, že o tom vím a že... to chápu.“

Kropotkin se na mne zasmušile díval a hladil si knír. Začal znovu hovořit.

Stephen překládal: „Pan Kropotkin by byl rád, kdybyste všechny informace, které zde získáváte, co nejlíp využil, aniž byste se zmiňoval o tom, kde jste je získal.“

„Ubezpečte pana Kropotkina, že se podle toho zařídím,“ řekl jsem upřímně. Kropotkina asi uklidnil víc můj hlas a výraz než sama slova. Po náležité odmlce pokračoval v řeči.

„Pan Kropotkin říká,“ tlumočil poslušně Stephen, „že neví, kdo mu ten list papíru poslal. Někdo mu to donesl včera večer do bytu s krátkým průvodním vzkazem, s nadějí, že vám to bude předáno.“

„Máte dojem, že opravdu neví, kdo mu to poslal, nebo že to nechce říct?“

„Těžko říct.“

Nikolaj Alexandrovič se konečně odhodlal svůj poklad vydat. Slavnostně vytáhl z vnitřní kapsy velkou černou náprsní tašku a zeširoka ji otevřel. Krátkými prsty zašmátral v zadní přihrádce tašky a vytáhl pomalu a obřadně bílou obálku. Při předávacím protokolu pronesl krátkou řeč.

Stephen pokračoval: „Jemu prý to, co je na tom papíru, nic neříká, bohužel. Lituje toho. Byl by velmi rád, kdyby vám to něco platné bylo, protože by velmi rád nějak vyjádřil svoji hlubokou vděčnost za váš rychlý zásah, kterým jste zachránil olympijského koně.“

„Řekněte mu, že i kdyby ten papír neobsahoval důležité informace, budu mít vždy na paměti jeho upřímnou snahu pomoci mi.“

Kropotkin elegantně přijal moje zdvořilá slova a pomalu mi obálku podal. Vzal jsem si ji taky beze spěchu. Pak jsem z ní vyjmul dva menší listy papíru, sepnuté svorkou. Na horním, bílém, nezajímavě vyhlížejícím lístku, byl krátký odstaveček psaný azbukou.

Spodní papírek byl taky bílý, modře linkovaný, zřejmě vytržený z notesu, pokreslený tužkou geometrickými čmáranicemi. Na horním okraji lístku bylo napsáno: Pro Aljošu. Asi o dva centimetry níž, kolem hvězdčité čmáranice, stálo J.Farringford. O kus níž bylo pod sebou ve sloupci Američané, Němci, Francouzi. Pak následovala řádka otazníků. To bylo skoro vše, jen na dolním okraji lístku byly ještě čtyři skupiny písmen a čísel, a kolem nich ozdobné čmáranice. A: OD PET 1855, KC 1950.

Napříč, od horního okraje k dolnímu, bylo všechno vlnitě přeškrtnuté.

Otočil jsem lístek. Na rubu byla stránka celá popsaná rukou, drobným písmem, propisovacím perem. Text však byl pečlivě, řádek po řádku, začmáraný, taky propiskou, ale odlišné barvy.

Kropotkin se na mne dychtivě, vyčkávavě díval. Řekl jsem: „Z toho mám opravdu radost. Je to na výsost zajímavé.“ Rozuměl, co říkám, a tvářil se velmi potěšené.

Tím zřejmě celá transakce skončila. Po několika oboustranných zdvořilostech jsme vykročili do prostor stájí. Kropotkin mi nabídl, že mi ukáže koně, šli jsme tedy střední uličkou mezi boxy.

Stephen za mnou vydával dusivé zvuky. zřejmě mu to ve stájích páchlo. Taky mi přišlo, že to tam smrdí čpavkem, ale klusákům to očividně nevadilo. Večer se prý poběží, hlásil Kropotkin, protože sněhu je málo, není hluboký. Stephen během celé prohlídky statečně tlumočil, ale když jsme vyšli ven, zalapal po

čerstvém vzduchu a lokal ho jako žízňící na poušti vodu.

Na dráze bylo ještě několik koní. Odhadoval jsem je na nižší třídu koní, než náleží klusákům nebo koním pro jezdecké soutěže.

„Jezdí sem všechny jezdecké kluby,“ vysvětloval Kropotkin prostřednictvím Stephena. „Všechny stáje pro oblast Moskvy jsou tady kolem a všichni jezdí práci tady, na Hippodromu. Všichni koně patří státu.

Nejlepší koně jdou do chovu, do výcviku, na olympiádu, co zbude, dostanou kluby. Většina koní zůstává přes zimu v Moskvě, jsou to odolní koně.“ Pak se Stephen zeptal sám za sebe: „Když to takhle smrdí teď, jak to bude smrdět v březnu?“

Kropotkin se s námi obřadně rozloučil u nestřežené hlavní brány. Je skvělý, ten chlap, pomyslel jsem si. Díky němu a díky Míšovi jsem se toho dozvěděl hodně.

„Příteli,“ řekl jsem, „přeju vám mnoho zdaru.“

Znovu mi mohutně potřásl oběma rukama levačkou a pak mne objal z jedné a druhé strany.

„To mě podržte,“ řekl Stephen, když jsme odcházeli. „To je dojí-mavá sentimentalita, jako limonáda.

„Trochu citu neškodí.“

„Jen jestli prospěje.“

Podal jsem mu obálku a prokašlal pak celou cestu ke stanovišti taxíků.

„Pro Nikolaje Alexandoviče – do vlastních rukou.“ Stephen přečetl nápis na obálce. „Ten, kdo to poslal, musel Kropotkina dobře znát, když mu říká křestním jménem a jménem po otci, ne příjmením, tak se říká jen známým, cizí člověk by takové oslovení nepoužil.“

„Divil bych se, kdyby se neznali,“ poznamenal jsem.

„Asi máte pravdu.“ Vyndal z obálky oba svorkou spojené lístky papíru. „Tady vpředu je: List z notesu z Třídenní mezinárodní soutěže. Prosím předejte to Randallu Drewovi.“

„Je to všechno?“

„Ano, všechno.“

Zadíval se na druhou stránku ve chvíli, kdy přijížděl volný taxík. Bez zaváhání jsem ho zastavil. Když jsme se usadili a vůz se rozjel, Stephen mi obálku i s papírky vrátil.

„Žádná velká sláva,“ řekl. „Jako když se slon snaží něco porodit, a vypadne z něj blecha.“

Nastalo ticho. Do našich mlčenlivých úvah promluvil řidič.

„Chce vědět, kam jedeme,“ řekl Stephen.

„Do mého hotelu.“

Cestou jsme se zastavili u lékárny. Nad obchodem byl nápis azbu-kou, APTEKA. Apatyka. Samozřejmě. Vešel jsem do lékárny. Chtěl jsem něco, co by mi ulevilo, něco proti bolestem v prstech a proti dýchacím potížím. Nakonec jsem se musel spokojit obyčejným aspirinem. Stephen se pak naklonil přes pult a o něco si postarší objemné lékárnici řekl.

Odpověděla hodně nahlas, takže se k nám všichni přítomní zákazníci otočili a zadívali se na Stephena.

Byl rudý rozpaky, ale nevzdal to, počkal, až ho lékárnice obslouží.

Když jsme odcházeli, zeptal jsem se: „Co vlastně řekla?“

„Řekla: Tento cizinec si žádá prezervativy. A ne abyste se mi smáli!“

Smíchy jsem se rozkašlal. „Takže prezervativy, ano?“

„Gudrun na nich trvá.“

„Samozřejmě.“

V hotelu jsme prošli halou přímo k výtahům, nemusel jsem si chodit pro klíč, měl jsem ho na koleji s sebou, aby nebylo nápadné, že zůstává viset v recepci.

Vyjeli jsme do osmého patra, prošli kolem bdělé děžurné, pak chodbou..., dveře mého pokoje nebyly zamčené.

Pokojská?

Žádná pokojská, v mém pokoji stál Frank.

Stál zády ke dveřím u poličky pod oknem. Byl skloněný a díval se na něco, co držel v ruce.

„Dobrý den, Franku,“ řekl jsem.

Bleskurychle se otočil. Vypadal vylekaně. V ruce držel matrjošku. Nebyla rozpojená, všechna tajemství bezpečně skrývala ve svém nitru. Viděl jsem, jak se namáhá, aby panenku rozpojil.

„Já...“ začal. „Nepřišel jste k snídani, tak jsem sem zašel, chtěl jsem se podívat, jestli jste v pořádku.

Myslím po tom včerejšku, jak jste se vykoupal...“

Docela slušná, pohotová reakce, pomyslel jsem si.

„Byl jsem na Hippodromu, podívat se na trénink,“ rozehrál jsem hru, kterou dokáže hrát každý, kdo dokáže lhát.

Frank povolil sevřené prsty a zvolna položil barevnou panenku na polici. Hloupě, rozpačitě se zasmál, jak se na slabšího učitele sluší.

„Fakt,“ pokračoval, „Nataša měla starost, když jste nepřišel k snídani. Můžu jí vyřídit, že k obědu přijdete?“ Oběd. Kousek všednosti v zaminovaném poli.

„Proč ne? Ale přivedu si hosta.“

Frank se zadíval na Stephena s těžko utajovanou nechutí. Pak odešel. Klesl jsem znaveně na gauč.

„Měli bychom se něčeho napít,“ řekl jsem.

„Skotskou nebo vodku?“ Vytáhl zpod kabátu náš ranní nákup. Postavil láhev na polici.

„Skotskou.“

Vzal jsem si dvě tabletky, které jsem si přinesl z apteky. Žádný zázrak nenastal.

Podíval jsem se na hodinky. Bylo to neuvěřitelné, ale už zase šly, navzdory tomu, že se vykouply. Půl dvanácté. Sáhl jsem po telefonu.

„Je tam Ian? Co dělá kocovina?“

Zdálo se, že už je na ústupu. Skleničku si nepochybně dal už před hodinou. Omluvil jsem se, že jsem to před obědem nestihl, a jestli by se nemohl doklopýtat ke mně do hotelu asi v šest?

Doklopýtat je prý správné slovo. Prý to ale zvládne a určitě přijde.

Stephen projížděl po zdech magnetofonem, snažil se najít citlivé místo. Ukázal jsem mu, kde je. Ticho. V okamžiku, kdy se Stephen chystal to vzdát, ozvalo se pískání.

„Páni, mají to zapnutý,“ vydechl Stephen.

„Dáme si hudbu.“

Vytáhl z objemného kabátu tři kazety a jednu strčil do magnetofonu. Ozvala se vervná Borodinova hudba.

„Co dál?“ zeptal se Stephen.

„Mám s sebou nějaké čtení. Který z těch paperbacků si vyberete?“

Prohlížel si tituly. „A co vy?“ zeptal se.

„Budu pít a uvažovat.“

Ucho celou hodinu poslouchalo, jak Stephen otáčí stránky Malého pokojíčku, jak bouří zpěv knížete Igora, zatímco já v duchu znovu slyšel vše, co jsem do té chvíle vyslechl, v Londýně i v Moskvě. Snažil jsem se najít jasnou cestu nepřehledným bludištěm informací.

Oběd mi připadal neskutečný.

Byli tam Wilkinsonovi, byl tam Frank. Frank Wilkinsonovým neřekl, že mi včera večer zachránil život.

Choval se, jako by se vůbec nic nestalo. Co si myslel o tom, že já taky o té příhodě neřekl ani slovo, těžko říct.

Nataša a Anna se mi snažily vážně domluvit, pokoušely se mne přimět, abych slíbil, že už nebudu tajemně mizet, aniž bych jim řekl jediné slovo. Ochotně jsem slíbil, že jim vždy řeknu, kam jdu, a ani v nejmenším jsem nehodlal slibu dostát.

Frank si vzal moje maso.

Paní Wilkinsonová se rozpovídala. „My s tatínkem vždy volíme labouristy. Víte, je zvláštní, že v Anglii to jsou vždy levičáci, co prosazují práva přistěhovalců, zatímco tady, kde jsme na samém levém okraji levice, žádní přistěhovalci nejsou. V Moskvě člověk nevidí jediného černého člověka, že?“

Frank dělal, že neslyší.

„Já jen, že to je zvláštní,“ řekla paní Wilkinsonová. „Pravda, v Indii se nejspíš lidi do fronty na vystěhování do Moskvy nestaví. Aspoň si to myslím.“

Pan Wilkinson pojídal hranolky a zamumlal: „Mají víc rozumu.“ Tím patrně s hovorem pro ten den skončil.

Frank ožil, a začal ohnivě odsuzovat rasistickou politiku naší anglické Národní fronty.

Paní Wilkinsonová se na mne zoufale i pobaveně podívala, věděla, že ocením, jak marné jsou její snahy navázat s Frankem skutečnou debatu.

Řekl jsem neútočně: „Máme různé Fronty, je to otřepané slovo. Máme Fronty takové a makové, člověk by měl hlavně zvažovat, co za takovou Frontou je, pokud za ní vůbec něco je.“

Jako moučník byla zase zmrzlina s marmeládou. Nepřestávala mi chutnat.

Stephen jedl se stejnou chutí jako Frank a po obědě mi řekl, že jídlo v našem hotelu je učiněný přepych ve srovnání s univerzitní menzou.

Jako by existovaly dva světy. Ten, ve kterém jsme obědvali, a pak ten, ve kterém se ozývaly hlasy Borise, Jevgenije, Iana, Malcolma, Olivera, Kropotkina, Míši a Jurije Čulitského, hlasy Gudrun, prince, Hughese-Becketta a Johnnyho Farringforda..., hlas mrtvého Hanse Kramera. Všechny jsem slyšel zcela jasně.

Kde však je Aljoša? Kde?

Nahoře v mém pokoji postavil Stephen na postel židli, na židli kufr a na kufr magnetofon. Zapnul přístroj, a ihned, okamžitě se ozvalo pískání, vytrvalé a odhodlané.

Stephen přepnul magnetofon na přehrávání. Následně se našemu odposlouchávači dostalo královské dávky chmurných tónů Stravinského.

Prohlížel jsem si papírky od Kropotkina pečlivě po obou stranách.

„Nemáte čirou náhodou modré sklíčko?“ zeptal jsem se Stephena.

„Modré sklíčko?“

„Jo..., jako modrý filtr. Vidíte tady ten rukopis, a jak je začmáraný? Rukopis je psaný tmavší modrou, čmáranice světlejší, vidíte, někde je to k rozeznání.“

„Ano..., ale co z toho?“

„Kdybychom měli modré sklo stejného odstínu a sytosti, jako jsou ty čmáranice, viděli bychom to, co je pod nimi, co je napsané tmavší modrou. Barva skla by jaksi vymizíkovala barvu čmáranic a odkryla by, co je pod nimi.“

„Páni!“ vydechl Stephen. „To by fakt mohlo docela dobře fungovat. Pomohlo by vám to?“

„Tuším, kdo to Kropotkinovi poslal, ale chtěl bych si být jistý.“

„To přece mohl poslat kdekdo.“

Potrásl jsem hlavou. „Pojďte, něco vám ukážu.“

Otevřel jsem zásuvku, ve které jsem měl svoji soukromou lékárnu, a vytáhl zpod ní složený list papíru.

Papír jsem rozložil, uhladil a položil na polici vedle papíru od Kropotkina.

„Jsou stejné!“ řekl Stephen.

„Správně. Jsou vytržené ze stejného notesu: bílý linkovaný papír, světle modré linky, notes se spirálou.“

Dva listy z notesu ležely vedle sebe, zubatý vytržený okraj nahoře. Na jednom stálo: Pro Aljošu,

J.Farrington a tak dále, na druhém: Malcolm Herrick a telefonní číslo.

„Dal mi to hned první den, hned jak jsem přiletěl do Moskvy,“ řekl jsem. „Dal mi to ten první večer v baru hotelu National.“

„Jo, jenže tyhle notesy jsou běžný, koupí se úplně všude. Kupují si je studenti, sekretářky..., já myslel, že se dokonce vyrábějí speciálně pro stenotypisty.“

„Běžné je taky používají novináři,“ namítl jsem. „Ti mají ve zvyku stránku přeškrtnout, když už ji nepotřebují, když už určitou věc mají hotovou. Na dostizích jsem nesčetněkrát viděl, jak to dělají, když se mnou dělali rozhovor, když jsem třeba jel vítěze. Listují v notesu, až najdou prázdnou stránku. Když takhle vypočítávají všechny stránky, notes obrátí a začnou znovu, píšou po rubu už popsaných stránek. Aby nemuseli vždy procházet všechno, když něco hledají, stránky, které přestaly být aktuální, přeškrtnou, jako třeba tuhle, co jsem dostal od Kropotkina.“

Otočil jsem lístek od Malcolma s jeho telefonním číslem. Na rubu lístku byly nějaké poznámky o představení v loutkovém divadle, přeškrtnuté vlnovkou ve tvaru S.

„Malcolm!“ Stephen se tvářil nechápavě. „Proč by to Kropotkinovi posílal Malcolm?“

„Nemyslím si, že mu to poslal. Myslím, že ten list ze zápisníku jednoduše dal tomu, kdo ho pak z druhé strany popsal.“

„Ale proč?“ Stephen byl zmatený. „A co z toho vlastně vyplývá? Mně to připadá všechno úplně bláznivé.“

„Předpokládám, že si už nebude pamatovat, komu dal před třemi měsíci nedůležitý lístek papíru,“ řekl jsem. „Ale můžeme se ho na to zeptat.“

Vytočil jsem telefonní číslo z prvního lístku. Zastihl jsem Malcolma doma. Do telefonu burácivě vykřikoval.

„Kde jste byl, kamaráde? Sháněl jsem vás. Moskva o víkendu je jako Epsom, když se běží dostihy v Ascotu.“

„Byl jsem na Hippodromu,“ odpověděl jsem poslušně.

„Nepovídejte. A jak to jde? Už máte toho vašeho Aljošu?“

„Ještě ne.“

„Já vám hned říkal, kamaráde, že to je blbost. Přece jsem se po tom díval sám, a když já zjistím, že není o čem psát, tak si na to můžete vsadit. Jasný?“

„Jste v těchhle věcech zkušený, já ne. Nicméně Kropotkin povolal do zbroje každého, kdo má co dělat s jezdeckým, aby na tom pracoval. Mám tedy celou armádu spojenců.“

Neměl z toho radost. Něco zabručel. „No a bylo to k čemu? Přišla ta armáda s něčím?“

„S jednou maličkostí ano.“ Pak jsem řekl skoro jako žertem: „Našli stránku z notesu, patrně z vašeho.“

„Cože?“

„Našli stránku z notesu, na které je napsáno Aljoša. Na téže stránce je jméno Johnnyho Farringtona, ozdobené hvězdičkami a spoustou čmáranic. Vy se na ten papírek určitě nepamatujete. Spíš jestli si

nevzpomenete, komu jste dal kousek papíru na psaní v Burghley? Někomu, kdo je teď v Moskvě?“

„Teda vy se ptáte na pěkný pitomosti!“

„Možná...“ Rozkašlal jsem se a povzdechl si. „Nic. Když se tak nudíte, nechcete přijít do mého hotelu na skleničku? Řekněme v šest u mne v pokoji. Jdu se ještě na chvíli projít, ale v šest tu určitě budu.“

„Dobře,“ ochotně moji nabídku přijal. „Skvělej nápad, sobotní večer je na pití jako dělanej. Jaký máte číslo pokoje?“

Řekl jsem mu číslo pokoje a zavěsil jsem. Když jsem pokládal sluchátko, napadlo mě, že už jsem v životě nadělal hodně hloupostí, ale tahle že bude asi bez konkurence.

„Myslel jsem, že ho moc v lásce nemáte,“ ozval se Stephen.

Ušklíbl jsem se a pokrčil rameny. „Přinejmenším mu něco dlužím za večeři v Aragvi.“

Posadil jsem se na gauči a opatrně jsem si levou rukou osahal prsty na pravé. Už to tolik nebolelo a dokonce se mi dařilo prsty mírně ohnout a natáhnout. Bylo pravděpodobné, že některé kůstky jsou zlomené, ale bez rentgenu je to těžké odhadnout. Měl jsem štěstí, že nemám prsty úplně roztržštěné.

„Kdy čmáráte po papírkách?“ zeptal jsem se Stephena.

„Kdy čmárám?“

„Myslím takhle,“ ukázal jsem mu geometrické čmáranice na lístku z Malcolmova notesu.

„Jo takhle... No většinou při přednáškách. Jenže já většinou kreslím cik-cak, nebo trojúhelníky, nemaluju škatulky ani hvězdičky nebo otazníky. Nejspíš si čmárám, když mám tužku v ruce a někoho poslouchám. Třeba když telefonuju, nebo když poslouchám rádio.“

„Hm... no...“ Přestal jsem si hýčkat prsty a zatelefonoval jsem na mezinárodní ústřednu. Na hovor s Anglií prý budu muset čekat hodně dlouho. Co je to, hodně dlouho? Prý zatím vůbec hovory s Velkou Británií nespojují. Potrvá to hodiny nebo dny? Slečna v ústředně to buď nevěděla, nebo nechtěla říct. Otráveně jsem se zvedl. „Jdeme odsud.“

„Kam?“

„Kamkoli. Projedeme se po Moskvě taxíkem, uděláme několik okruhů.“

„Abychom nebyli padouchům na ráně?“

„Občas vám to myslí,“ řekl jsem kousavě.

Vzali jsme s sebou matřošku i se sífoukou. Listy z Malcolmova zápisníky jsem si i s telexem strčil do kapsy. Vycházel jsem z toho, že tyhle poklady jsou to jediné, co jsem našel, a proto by bylo nemoudré nechat je povalovat v pokoji, kde je snadno mohl najít a ukrást Frank, nebo kdokoli jiný, kdo si umí zjednat do pokoje přístup.

Stephen už sice přestal zdůrazňovat, že metro je lacinější než taxík, ale to odpoledne se přece jen vzbouřil nad výši našich výloh. Když jsem odpočítával taxikářům, čekajícím na nás tu tady, tu onde tak půl hodiny, tučné částky v rublech, ubezpečoval jsem Stephena, že za všechno platí princ. Řidiči taxíků mne museli mít za blázna. Stephen mi nabídl, že bychom se mohli uchýlit na kolej, že mi opatřil propustku, abychom nemuseli hrát stejnou komedii jako včera, ale mně bylo milejší být v pohybu, jezdit. Svého času jsem ukul spoustu plánů při jízdě traktorem. V pohybu, za jízdy, když se kolem mne míhá krajina nebo ulice, lip uvažuju, dostávám jasné nápady, které mi předtím vůbec nepřišly na mysl. Venku je mi prostě lip. Projeli jsem hodný kus staré i nové Moskvy. Zašlá elegance minulosti a soudobý funkcionalismus jsou sice v historickém rozporu, ale současně i spojené v mrazivé nehybnosti zimního spánku. Na zlatých kopulích seděly bílé čepice. V obchodě byla spousta místa a málo zboží. Nad střechami hlásaly velké nápisy Sláva Komunistické straně Sovětského svazu. To vše na mne působilo velmi skličujícím dojmem. Truchlil jsem nad tím velkým slavným městem rdoušeným byrokracií, městem, kterému odepřeli svobodu, kde se každý ohlížel přes rameno, než promluvil.

Když se setmělo, zastavili jsme naposledy, abychom koupili skleničky a další zásoby k pití. Taky jsem koupil dárek pro Emmu: hezkou jasně barevnou matřošku s kompletní sadou menších a menších matřošek v bříše. Připadalo mi, že to je symbolický dárek, v Moskvě jsem vlastně nedělal nic jiného, než že jsem rozpojoval a probádal tajemné hračky. Člověk odkryl jednu vrstvu, pak další a další a další a další. V nejhlubším nitru, pod poslední slupkou se neskrývala maličká matřoška s růžovými tvářemi, ale sémě teroru.

Když jsme se konečně vrátili do mého hotelového pokoje, všechno se tam zdálo být v pořádku a neporušené.

Mohli jsme tam možná zůstat celou dobu, co člověk ví, ale opatrnosti nikdy nezbyvá, a člověk nikdy nemá litovat, že se zachoval prozíravě. Nejsmutnější slova jsou: „Kdybych byl býval...“

Magnetofon ještě stále spočíval na vratké „věži“. Stephen přístroj zapnul. Nic se neozvalo, odposlouchávači odpočívali.

Bylo za pět minut šest. Nechali jsme magnetofon zapnutý a šli naproti svým hostům. Sedli jsme si do křesel u výtahů.

Jako první se dostavil Ian. Opilý nebyl, ale nohy měl trochu vratké. Tvář měl nehybnou, klidnou, bezvýraznou jako vždy. Mluvil taky stejně jako jindy. Klidně a věcně, střízlivým tónem nám oznámil, že v pátek a v sobotu, když je klid, se s potěšením a přímo nábožně věnuje všeruské zálibě v opojných tekutinách. Kde prý mám pít?

Prošli jsme chodbou do mého pokoje. Ian si řekl o vodku a hodil ji do sebe, než jsem stačil nalít Stephenovi. Doplnil jsem mu skleničku a sám si nalil skotskou.

Na naši „věž“ s magnetofonem se zadíval s nic neříkajícím výrazem.

„Když jim budete hodně vyhrávat, příteli,“ poznamenal, „budete se muset hodně ohlížet po jiném vetřelci. Namontují vám pak sem další ucho.“

Stephen mlčky sundal magnetofon a začal systematicky kontrolovat zdi. Ian ho zamyšleně sledoval, roztržitě dopil a téměř jistou rukou si nalil další skleničku.

Výsledek průzkumu byl naštěstí negativní. Stephen vrátil magnetofon na „věž“. Nic se neozývalo. Spolu s Ianem se pak usadil na pohovce.

Ian nám pak pět minut podrobně vyprávěl, jak nudný život vedou v Moskvě zaměstnanci britského velvyslanectví. Litoval jsem upřímně, že není tolik střízlivý, jak bych potřeboval.

Pak se dostavil Malcolm. Přihrnul se jako vichřice, tvrdý, hlučný, se zcela jasnou hlavou.

„Paráda,“ řekl, když si přečetl etiketu na láhvi s vodkou. „Tohle je rolls-royce mezi ruskejma vodkama.“

Koukám, že jste se rychle orientoval.“

„To vybíral Stephen, ne já. Dejte si.“

Malcolm si věru dal. Pochopil jsem, že v sobotu večer padají zábrany. Malcolm si nalil notnou dávku a hned ji do sebe hodil. Slabší povahu by to uspalo na celý měsíc. „Nevaroval jste mě, že pořádáte večírek, kamaráde,“ řekl.

„Jsme tu přece jen my čtyři,“ namítl jsem.

„Moh jsem přinést flašku.“

Při současně rychlosti spotřeby by se asi hodila. Viděl jsem na Stephenovi, že tenhle způsob zábavy jeho vkusu neodpovídá a že neodchází jen proto, že se nesluší prchat z potápějící se lodi dřív, než ji opustí krysy.

„Tak co je, kamaráde?“ zeptal se Malcolm, v ruce nedopitou skleničku. „Co jste to vykládal o papírech, vytrženech z mého notesu?“

Zalovil jsem v kapse a lístek mu podal. Strčil nos do sklenice a zadíval se na něj ze strany. Kapky vodky mu tekly po bradě.

„Kriste pane, kamaráde,“ odložil skleničku a utřel si bradu hřbetem ruky. „To jsou přece jen samý čmáranice,“ řekl. Pak lístek obrátil. „Co je tu vlastně napsaný?“

„To nevím.“

Podíval se na hodinky a zřejmě došel k rozhodnutí. Znovu se napil. Pak prázdnou skleničku energicky odložil na polici.

„Kamaráde, lituju, ale už musím jít.“ Složil lístek z notesu a chystal se ho strčit do kapsy.

Klidně jsem se vzepřel: „Promiňte, ale ten papírek bych si velmi rád ještě na čas ponechal.“

„K čemu by vám byl?“ Rychle lístek zastrčil do kapsy, aby nám nebyl na očích.

„K tomu, aby někdo rozluštil, co se píše na té druhé straně.“

„Co z toho?“

„Rád bych věděl, komu jste ten papírek v Anglii dal, a kdo a co si na tu druhou stranu napsal.“

Malcolm váhal. Ian se vzchopil, vstal a šel si nalít ještě jednu skleničku výběrové vodky.

„Dejte mu to, Malcolm,“ řekl podrážděně. „O co ksakru jde?“

Malcolm se rozhlédl. Tři páry očí se na něj upřeně dívaly. Neochotně sáhl do kapsy.

„Houby vám to bude platný, kamaráde.“ Mluvil ostře, nepřátelsky.

„Stejně je to zajímavé, nemyslíte?“ vzal jsem si od něho papírek a schoval ho do kapsy. „Na ten lístek jste to napsal v Burghley, ale vůbec jste mi nefekl, že jste tam na té jezdecké soutěži byl. Bylo mi divné, že jste se o tom nezmínil. Upřímně řečeno, bylo pro mne překvapením, že jste tam byl.“

„A co má být? Jel jsem tam napsat reportáž.“

„Pro vaše noviny? Já myslel, že jste jejich zahraniční korespondent, nejste přece sportovní redaktor.“

„Poslyšte, kamaráde,“ svaly na šíji měl napjaté. „O co vám vlastně jde? Co to je za blbost?“

„Jde o to, že dobře víte..., že jste od začátku věděl..., proč jsem sem přijel, co tu pohledávám, a od samého začátku se snažíte, abych nepořídil, možná abych nepřežil.“

Stephen a Ian se na nás dívali s otevřenými ústy.

„Blbost,“ řekl Malcolm.

„Umíte řídit dopravní box?“

Místo odpovědi se na mne nenávistně zadíval. Jeho pohled byl o to tvrdší, že zřejmě v tu chvíli dospěl k nějakému závažnému rozhodnutí.

Pokračoval jsem: „Večeře v Aragvi. Vy jste mne tam pozval. Seděli tam dva chlapi, kousek od nás, dobře jsem na ně viděl a oni dobře viděli na mne. Seděli jsme tak proti sobě dobré dvě hodiny. Určitě si mne dobře zapamatovali. Vy jste mi tam sebral brýle, aby každému bylo jasné, že bez nich opravdu nevidím. Když jsme z restaurace odešli, na Gorkého ulici mě přepadli dva muži. Nejdřív ze všeho se snažili strhnout mi brýle, pak mne chtěli odvléknout do vozu. Měli na tvářích teplé návleky, ale jejich exotické oči jsem viděl dobře, ruské nebyly. Kdo věděl, že právě v tu chvíli půjdu Gorkého ulicí?“

„To jsou samý krávovin. Poslouvejte, kamaráde, skončíte na psychiatrii, když si nedáte bacha.“

Malcolm zuřil, ale sebejistotu neztratil. Byl přesvědčený, že jsem se k jádru věci dopracovat nemohl.

„Pak je tu ten telex,“ pokračoval jsem, „a váš informátor nebo informátorka. Jsem přesvědčený, že jakmile mi přišel delší telex, vy jste se to okamžitě dozvěděl. Když jsem se pro telex vydal na velvyslanectví, přepadli mne stejní dva chlapi. Čekali na mne v záloze. Tehdy mne zachránila jen čirá, poněkud absurdní náhoda. Když se mi pak vyjasnila hlava, zase jsem se sám sebe ptal, kdo mohl vědět předem, že tamtudy půjdu?“

„Půlka Moskvy,“ odsekl Malcolm.

„Já o tom věděl,“ řekl Ian neutrálně.

„Samozřejmě,“ vztekal se Malcolm. „Ian taky věděl, že večeříme v Aragvi. Ian věděl, že jdete za Kropotkinem na Hippodrom, řekl jste nám to oběma u Olivera v kanceláři... Proč teda k sakra neobviňujete Iana? Vy jste se asi zbláznil, kamaráde, když se teď hned neomluvíte, zažaluju vás pro urážku na cti.“ Znovu se podíval na hodinky. Asi zvažoval své ultimatum. „Nemám zapotřebí všechny tyhle blbiny poslouchat. Jdu pryč.“

„Ian mi pomáhal, vy jste se snažil zahnat mne domů,“ řekl jsem.

„Ve vašem zájmu, kamaráde.“

„Tohle nestačí, Randle,“ ozval se Ian nejistě. „Zní to sice věrohodně, ale určitě se mýlíte.“

„Naštěstí nemusím nic dokazovat před soudem. Stačí, když Malcolmovi řeknu, co si myslím. To úplně stačí. Kdybyste měl zvědavého souseda, který by se dozvěděl, že se chystáte vyloupit banku, musel byste změnit plány, pokud nejste úplně padlý na hlavu. Myslete si, že jsem zvědavý soused... a že se Malcolm chystal na něco mnohem horšího, než jen vyloupit banku.“

„Na co?“ zeptal se Ian.

„Vraždit lidi na olympijských hrách.“

Malcolmova reakce musela na Stephena a Iana zapůsobit hodně přesvědčivě. Zbledl jako stěna, na tvářích a na nose se mu rýsovaly na bílé kůži prasklé žilky. Doslova přestal dýchat. Měl otevřená ústa, ale nevydal jediný zvuk. V očích měl nevíru a strach. Tentokrát jsem jeho sebejistotě konečně zasadil smrtící ránu.

„Je možné, že před soudem nikdy nestanete,“ řekl jsem. „Pokud by ale kdokoli z olympijských jezdců zemřel podobnou smrtí jako Hans Kramer, svět se dozví koho hledat.“

Malcolm doslova zkameněl, skoro jako by ve stoje ztratil vědomí. V pokoji bylo naprosté ticho. Panovalo skoro hmatatelné napětí. Ian, Stephen i já jsme se na Malcolmma upřeně dívali, a v ten výsostně vypjatý okamžik se ozvalo energické zaklepání na dveře.

Ian se pohnul první a šel otevřít. Byla to jeho směla.

Malcolmovi přátelé zaútočili s obvyklou bezohlednou rychlostí, vrazili do otevřených dveří jako vichřice a mlátili do všeho, co se jim postavilo do cesty. Jejich zvířecí zuřivost zavířila v místnosti jako citová bouře. Černé návleky na obličejích útočníků znásobily atmosféru bezohledné krutosti.

První z chlapů uhodil Iana pendrekem vší silou po hlavě. Inovi se podlomily nohy. Padl bez hlesu na zem. Zůstal ležet u dveří do koupelny.

Druhý chlap za sebou kopnutím zabouchl dveře do chodby a prudce vykročil, v ruce malou skleněnou lahvičku. Na rukách měl gumové rukavice. V lahvičce byla zlatavá tekutina, barvou připomínající šampaňské.

Všechno se odehrálo neuvěřitelně rychle.

Malcolm náhle ožil. Vytřeštil oči a vykřikl: „Aljoša!“ Pak křičel: „Ne, ne!“ Když viděl, jak se jeden z chlapů rozpřahuje pendrekem po Stephenovi, křikl: „Ne, toho ne, tamhle toho!“ ukázal na mne.

Vyskočil jsem na postel, vzal magnetofon a mrštil jím po chlapovi, který útočil na Stephena. Střelil jsem se

mu do obličeje a poranil ho. S vražedným vztekem se obrátil ke mně.

Člověk se skleněnou lahvičkou odšrouboval závěr.

„Tamhle ten to je,“ křičel Malcolm a nepřestával ukazovat na mne,

„to je on!“ Člověk s lahvičkou se upřeně, zuřivě díval na Malcolma. Rozpřáhl se.

Malcolm zařval.

Zařval!

„Ne, ne! Ne!“

Vzal jsem židli a rozmáchl se po chlapovi s lahvičkou, ale ten s pendrekem mi stál v cestě.

Člověk s lahvičkou vychrstl její obsah Malcolmovi do tváře. Malcolm vydal dlouhý kvílivý skřek, jako racek.

Rozmáchl jsem se židlí a praštil s ní po chlapovi s lahvičkou. Zasáhl jsem ho přes zápěstí jako sekerou.

Okamžitě lahvičku pustil a zkroutil se bolestí. Seskočil jsem z postele a mlátil kolem sebe židlí hlava nehlava se stejnou zuřivostí, s jakou útočili oni. Stephen sáhl po láhvi vodky a praštil s ní jednoho z chlapů přes obličej.

V životě jsem nebyl tak rozběsněný. Nenáviděl jsem ty dva, třásl jsem se nenávistí. Nemlátil jsem kolem sebe židlí v pudu sebezáchovy, ale abych ty dva zničil. Třásl jsem se primitivní, zuřivou, mstivou nenávistí nejen kvůli tomu, čeho se ti dva dopouštěli v tomhle městě, v mém pokoji, ale čeho se takoví jako oni dopouštějí po celém světě. Mstil jsem se za všechny bezmocné nevinné oběti, za rukojmí, za všechny, koho unesli pro výkupné. Mstil jsem se zběsile.

Možná jsem si počínal nešlechetně a trestuhodně, ale zapůsobilo to. Stephen rozbil láhev o stěnu a hrozil chlapům nastroženými ostrými hroty. Já je zuřivě mlátil, jak jen to šlo. Zatlačili jsme útočníky společnými silami do úzké chodbičky u koupelny, kde ještě ležel bez hnutí na zemi Ian.

Pak jako by se domluvili, oba chlapi se otočili na patě, otevřeli dveře do chodby a dali se na útěk.

Vrátil jsem se do pokoje celý udýchaný.

„Běžíme za nima,“ křikl Stephen. Lapal po dechu.

„Ne..., zpátky...,“ snažil jsem se chytit dech. „Zavři dveře..., musíme se postarat o Malcolma.“

„O Malcolma?“

„Umírá..., má jen devadesát vteřin... Pane bože!“

Malcolm se zhroutil napůl na postel, napůl na zem. Naříkal.

„Otevři matřjošku,“ zavelel jsem. „Míšovu matřjošku. Rychle! Vyndej tu plechovku s naloxonem.“

Rychle jsem otevřel zásuvku a sáhl po své krabičce s léky. Prsty mě moc neposlouchaly. Patří mu to, pomyslel jsem si vztekle. Může se stát, že mu nestačím zachránit život jen proto, že na mne poslal ty chlapy, kteří mi rozbili ruku, když se mě pokoušeli zabít. Nedařilo se mi sejmout ochranný obal stříkačky.

Rychle! Pro boha... dělej! Roztrhl jsem plastový kryt zuby.

„Tuhle?“ zeptal se Stephen a ukázal mi krabičku na pastilky proti kašli. Krabičku jsem otevřel a položil ji na polici.

„Jo..., stáhni mu kalhoty.“

Devadesát vteřin. Bože!

Třásl se mi ruce.

Malcolm bolestně, hlasitě lapal po dechu.

„On modrá!“ vydechl zděšeně Stephen.

Jehla byla přibalená ke stříkačce. Nasadil jsem ji.

„Přestává dýchat, ztrácí vědomí,“ hlásil rozčileně Stephen.

Odlomil jsem vršek ampulky s naloxonem a třesoucíma se rukama jsem ji pak postavil na polici. Nesmím tu ampulku převrhnout, nesmím! Potřebuju obě ruce, obě nepoškozené, jisté ruce, jaké se netřesou.

Vzal jsem do pravé ruky stříkačku a do levé ampulku. Bylo to pro mne, pro praváka, nešikovné, ale jinak to nešlo, jsem pravák, ale pra-vačka nebyla v tu chvíli to pravé. Opatrně jsem ponořil jehlu do drahocenné tekutiny a opatrně natáhl obsah ampulky do stříkačky. Prsty mě bolely. No a co, o nic nejde. Devadesát vteřin..., mizivá šance.

Sklonil jsem se k Malcolmovi. Stephen mu stáhl kalhoty přes zadek. Bodl jsem jehlu do svalu a zatlačil na píst stříkačky. Ostatní už bude na pánubohu.

Převalili jsme Malcolma na postel, což vůbec nebylo snadné. Svlékli jsme mu sako, sundali kravatu a rozepluli košili. Byl stále modrý, mizerně dýchal, ale nezhoršovalo se to. Byl při vědomí a k smrti vyděšený. „Ty svině,“ mumlal mezi zuby.

Ian, ležící před koupelnou, začal vzdychat. Stephen šel za ním. Ian rychle přicházel k vědomí a pokoušel se vstát. Stephen mu pomohl na nohy a dovedl ho k pohovce.

Malá skleněná lahvička ležela kousek od pohovky na koberci a Stephen se automaticky shýbl, aby ji zdvihl.

„Nesahej na to!“ vyštěkl jsem polekaně. „Opovaž se na to sáhnout, zabilo by tě to!“

„Přece je prázdná...“

„Těžko, stačí, aby tam zbylo jen pár kapek.“ Vzal jsem židli ležící na podlaze a postavil ji nad lahvičku.

„Takhle to zatím musí stačit..., jen dej pozor, aby na to nesáhl Ian.“

Naklonil jsem se nad Malcolm. Dýchal trochu líp, ale žádná sláva to nebyla.

„Jak se sežene doktor?“ zeptal jsem se.

Stephen se na mne zdrceně podíval. Pochopil jsem, že si zoufá nad tím, že bychom se mohli jakkoli zaplést se sovětskými úřady. Pak nicméně sáhl po telefonu a zavolal na recepci.

„Řekněte jim, aby si doktor přinesl naloxon.“

Dvakrát opakoval, co chceme, jednou to odhláskoval písmeno po písmeni. Když zavěsil, tvářil se ustaraně. „Řekla, že doktora zavolá, ale že pokud jde o naloxon..., řekla, že doktor ví sám nejlíp, co si má přinést. Nebyla moc příjemná, spíš neochotná. Čím víc je o něco žádáte, tím jsou zavilejší a v ničem vám nevyjdou vstříc.“

„Randalle...,“ zasípěl chabě Malcolm.

„Ano?“ sklonil jsem se až k němu, abych ho slyšel.

„Chytte... ty grázly.“

Zhluboka jsem se nadechl. „Proč to na vás vychrstli, proč na vás a ne na mne?“

Slyšel mě, rozuměl mi, ale neodpověděl. Na obličeji mu vyvstal pot, lapal už zase po dechu, začal se dusit.

Natáhl jsem do stříkačky druhou ampulku naloxonu a vbodl Malcolmovi celou dávku do svalu. Lék zapůsobil, pomalu, ale přece. Dýchání se o něco zlepšilo, ale Malcolm už byl zcela vyčerpaný.

„Grázlové..., řekli..., že jsem je okradl.“

„Jak to?“

„Já jim to... prodal. Řekli..., že to za ty prachy vůbec nestálo.“

„Kolik vám zaplatili?“

„Padesát... tisíc.“

„Liber?“

„Probůh..., jasně... řekli..., teď řekli..., že jsem je okradl. Řekl jsem jim..., aby sem přišli..., aby... vás oddělali. To se mi nepovedlo. Nevěděl jsem, že tu bude Ian.“

Došlo mi, že když zjistil, že u mne jsou Stephen a Ian, pokoušel se odejít, aby své kamarády zastavil, než dojdou do mého pokoje. Těžko říct, jak by se věci vyvinuly, kdyby se mu to podařilo. Asi by všechno dopadlo stejně. Malcolmovi spojenci byli jako neřízená střela, naprosto nevypočitatelní.

Šel jsem se skleničkou do koupelny a naplnil ji do poloviny vodou.

Pak jsem dal Malcolmovi napít. Držel jsem mu sklenici u úst. Nakonec jsem mu jen zvlhčil rty. Víc nechtěl. Podíval jsem se na hodinky. Od okamžiku, kdy jsem mu píchl druhou injekci, uplynuly dvě minuty, od první čtyři. Připadalo mi, že uplynula celá věčnost.

Ian se mezitím rychle vzpamatoval a začal nám klást otázky. Přišlo mi zvláštní, že při všem tom rámusu, který jsme nadělali, nás nikdo neslyšel, nikdo nepřiběhl. Když Malcolm křičel..., to přece muselo být slyšet, měl jsem pocit, že ten nejstrašnější skřek museli slyšet až v Kremlu. Když nebylo zapojené ucho, zdí byly hluché.

Malcolm se znovu zhroutil a děsivě se dusil. Zasmušile jsem natáhl obsah poslední ampulky do stříkačky a vbodl mu poslední dávku do svalu.

Žádný naloxon už nám nezbyval. Už jsme se neměli čím chránit.

16

Dostavilo se opět přechodné zlepšení. Malcolm líp dýchal a vědomí se mu vyjasňovalo, i když byl stále namodralý a zorničky měl zúžené, jako dva černé body.

„Motá... se mi hlava,“ řekl.

Dal jsem mu trochu napít a zeptal jsem se jakoby nic: „Kdo tím svinstvem polil Hanse Kramera, vy, nebo vaši kamarádi?“

„Probůh, kamaráde... já ne, nejsem žádný vrah.“

„A co ten dopravní box?“

„Chtěl jsem vás jen... pocuchat a... postrašit..., abyste jel domů.“ Znovu se napil. „Nepočítal jsem..., že zůstanete.“

„Vaši kamarádi ale nežertovali,“ namítl jsem. „Ani v Gorkého ulici, ani u řeky.“

„Tvrдили..., že jste... nebezpečný, když v tom s várna jede Kropotkin..., že byste mohl ledaco... vyhrabat.“
„Hm. K tomu asi došli poté, když jste jim řekl, že vím, co Hans Kramer stačil říct, než zemřel.“

„Zatracený... Míša.“

„Tahle vražedná tekutina – čím to byl nápad? Váš, nebo Kramerův?“ zeptal jsem se.

„Dozvěděl jsem se o ní náhodou, a Hans ji pro mě ukradl.“ Chabě se ušklíbl. „Idiot..., skočil mi na špek. Udělal to pro ideály..., nic za to nechtěl.“

„Léčil se na heidelberské klinice,“ poznamenal jsem.

„Bože!“ V tu chvíli se snažil spolupracovat, ale moje poznámka ho nepříjemně překvapila. „Ten telex..., myslel jsem, že si nevšimnete..., ale bylo to riskantní..., proto vás chtěli..., nechtěli, abyste to čet.“

„Proč ale zabili Hanse? Proč právě Hanse? Ten vám přece pomáhal.“

Byl už hodně vyčerpaný, mluvil slabým hlasem a dýchal jen povrchně, zvolna.

„Zahladit... všechny... stopy.“

Ian neklidně vstal a přešel k posteli. Od vpádu těch dvou viděl Malcolma poprvé zblízka. Otřásl jím to, ztratil obvyklý stoický klid.

„Poslyšte, Randle,“ řekl vyděšeně. „Odložte to vyptávání, až mu bude líp. Ať už udělal cokoli, tohle počká, to vám neuteče.“

Netušil, co se děje, čemu vlastně čelíme, a ona chvíle určitě nebyla ta pravá, abych mu to vysvětloval.

Dal jsem Malcolmovi napít. Malcolm začal být zase odbojný, litoval, že tolik přiznal, jistě hlavně díky Ianově zásahu. Zorničky se mu ještě víc zúžily a svítily nepřátelstvím. Když dopil, tvářil se neochotně a zatvrzele.

„Jak se jmenují ti dva?“ zeptal jsem se. „Jaké jsou národnosti?“

„Jděte do hajzlu!“

„Randle, počkejte s tím!“ bránil ho Ian.

Stephen opatrně obešel židli a přešel k nám. „Jeden z nich se přece jmenuje Aljoša,“ řekl. „Přece jste slyšel, ne? Malcolm jednoho z nich oslovil Aljošo.“

Malcolm se chraptivě zasmál. Ústa se mu posměšně zkroutila. Pak nenávistně a pohrdavě zasyčel: „Buď klidnej, kamaráde, Aljoša tě dostane.“

Stephen se na něho nevěřičně díval. „Vaši přátelé se přece pokusili zabít vás. Randall vás zachránil.“

„Hovno.“

„Je obluzený,“ poznamenal jsem. „Nechtě to plavat.“

„Bože, je mi nanic,“ šeptal Malcolm.

Stephen se rychle rozhlédl, co by přistrčil, kdyby Malcolm zvracel, ale k tomu nedošlo. Žádná vhodná nádoba stejně nebyla po ruce.

Malcolm dýchal čím dál tím chaběji. Vzal jsem ho za zápěstí. Puls jsem nenahmatal. Zvolna zavřel oči.

„Dělejte něco!“ naléhal na mne Ian.

„Mohli bychom zkusit umělé dýchání,“ řekl jsem. „Ale z úst do úst ne.“

„Proč ne?“

„Vychrstli mu to do obličeje. S tím není radno žertovat.“

„Vy si myslíte, že umírá? Po vši té námaze?“

Ian začal energicky cvičit Malcolmovi s pažemi podle staré metody. Odmítal to vzdát, nehodlal Malcolma odepsat, aniž vyčerpal všechny možnosti.

Malcolmovo hrdlo, ruce a obnažená hrud měnily barvu z modré na temně modrofialovou. Jen tvář měl stále bledou.

Ian s Malcolmem vytrvale cvičil, aby se mu hradní koš pravidelně zdvíhal a klesal, vháněl mu vzduch do plic mechanicky. Stephen a já jsme mlčky přihlíželi. Zdálo se mi, že to trvá věčnost.

Nepokoušel jsem se lana zarazit. Musel se sám rozhodnout, kdy to vzdá. Malcolm vůbec nereagoval, nic se neměnilo, a Ian konečně pochopil, že je všechno marné. Přestal s mrtvým cvičit a zadíval se na nás s obvyklým nevyzpytatelným výrazem. Sfinga.

„Je mrtvý,“ řekl suše.

„Ano.“

Nastalo dlouhé ticho. Nikdo se neměl k tomu vyslovit, na co jsme všichni mysleli, co nás strašilo. Nakonec se k tomu odhodlal Ian.

„Doktor už je na cestě. Co mu řekneme?“

Nabídl jsem: „Infarkt?“

Ostatní kývli.

„V tom případě uklízíme,“ řekl jsem a rozhlédl se po té spoušti po boji. „Potřebujeme teď především jednu

věc, gumové rukavice.“ Malá skleněná lahvička ještě stále ležela pod židlí. Napadlo mě, že nejlepší bude nějak ji nabrat do sklenice. Rozhlížel jsem se po nějaké co nejdelší lžici, když vtom mi Stephen podal svůj nákup z lékárny.

„A co tohle?“ řekl. „Ty přece mají být nepropustný.“

Za jakýchkoli jiných okolností bychom se potrhali smíchy. Za dané situace jsem se vši vážností natáhl jeden prezervativ na palec, druhý na ukazovák levé ruky, a ještě jsem si je zajistil kolem kloubů gumičkami.

Stephen se bouřil, tvrdil, že když jsou to jeho prezervativy, má právo je použít on a ne já, když mám použitelnou jen levačku, a tou se chystám konat. Řekl jsem mu, ať zmlkne, že se musíme dát do díla rychle, a že to je moje věc. Konec diskuse. Já na sebe odpovědnost vzal, na mně spočívala.

Stephen odstavil židli. Klekl jsem si na zem a svěřil svůj život improvizovaným gumovým prstům. Vzal jsem skleněnou lahvičku a postavil ji do sklenice.

V ústech jsem měl sucho.

Dokud lahvička ležela, zdálo se, že je prázdná, ale to bylo opravdu jen zdání. Když stála, nahromadila se na dně lžička zlatavé tekutiny. Světlá zlatá..., zajímavá barva smrti!

„Někde musí být uzávěr...“, řekl jsem. „Až ho najdete..., nesahejte na něj.“

Ian našel uzávěr pod gaučem. Odstrčil pohovku, já vzal malý uzávěr na závit a hodil ho do sklenice k lahvičce.

„Co s tím chcete dělat?“ zeptal se Stephen. Díval se s úctou na moji sbírku.

„Zřídím to.“

Odnesl jsem sklenici do koupelny a postavil ji doprostřed vany. Pak jsem vanu zazátkoval a roztočil kohoutky. Voda tekla silným proudem a její hladina rychle dostoupila nad okraj sklenice. Malá lahvička vyplula na hladinu jako dětská hračka. Její děsivý obsah zůstal neporušený. Zatlačil jsem dvěma ozbrojenými prsty lahvičku pod hladinu.

Zastavil jsem vodu. Pak jsem vzal kartáček na zuby a jeho držátkem jsem lahvičku proháněl vodou. Pak jsem vanu vypustil. Když všechno voda vytekla, vymytá lahvička, její uzávěr a sklenice zůstaly ležet na bílém smaltu. Vzal jsem opatrně věci z vany a přemístil je do umývadla. Tam jsem zase všechno potopil do vody, jistota je jistota.

Stáhl jsem si z prstů prezervativy a spláchl je jak se patří do záchoda. Zhluboka jsem si oddechl.

Stephen s Ianem mezitím uvedli pokoj do původního stavu. Injekční stříkačka a prázdné ampulky zmizely.

Pečlivě složená matřoška stála na svém místě. Rozbitá láhev a střepy zmizely. Židle stála způsobně u police, na které ležel nevinně vyhlížející magnetofon. Můj kufr byl ve skříni. Všude vzorný pořádek. Klid a mír.

A Malcolm... Malcolm ležel v nekonečném, věčném tichu, kalhoty řádně natažené a zapnuté, košile rozepnutá jen u krku. Sako a kravata úhledně složené na pohovce, ne už na hromádce, kam jsme je předtím odhodili. Mrtvý Malcolm vypadal mnohem pokojněji než Malcolm umírající.

Dostavil se ruský lékař s obvyklým kamenným výrazem. Věcně spustil byrokratický mechanismus.

Stephen a Ian mi sdělili, že lékař nemá valné mínění o cizinci, který si umanol umřít zrovna v sobotu večer, kdy nikdo nikde není, jen nejnnutnější služba.

Dělali jsme, co od nás chtěli. Pověštinou to znamenalo sedět mlčky v křeslech u výtahu. Statná děžurná za psacím stolem několikrát svoje stanoviště opustila a zase se vrátila. Stephen se jí zeptal, jestli se při své práci nenudí.

Prohlásila, že se sice většinou nic neděje, ale práce je práce. Stephen přetlumočil svoji otázku i její odpověď, a my s pochopením přikyvovali. Tušili jsme, že děžurná nejspíš byla mimo svoje stanoviště, když za námi přišli Malcolmovi přátelé.

Lékař neprojevil žádné podezření. Smrt Hanse Kramera přisoudili v Anglii srdečnímu infarktu dokonce i při pitvě. Půjde-li vše dobře, dojdou ke stejnému závěru i v Moskvě. Doktor se ani slovem nezmínil, že by mu někdo řekl o naloxon. Paní v recepci mu zřejmě zapomněla Stephenův vzkaz vyřídít. Naštěstí, jak se ukázalo.

Iana po vodce a po otřesu mozku pořádně rozbolela hlava. Seděl se zavřenýma očima a tiše skučel.

Stephen si kousal nehty.

Rozkašlal jsem se.

Přicházeli a odcházeli různí bezúsměvní lidé. Pak nám konečně jeden z nich oznámil, že se smíme vrátit do mého pokoje. Ian a Stephen si tam šli pro kabáty a čepice, já si šel zabalit, abych se přestěhoval do jiného patra.

Ian nepřestával skučet a odebral se domů. Stephen mě neopustil, pomohl mi odnést věci k výtahu. Odjeli jsme do patnáctého patra. Nový pokoj byl rozlohou a vším stejný jako předchozí, jen barvy čalounění se lišily, a na posteli chyběla mrtvola přikrytá prostěradlem.

Stephen se po místnosti rozhlédl a přiložil prst ke rtům. Přikývl jsem. Nemělo smysl začít si hrát s magnetofonem. Pro jistotu jsme spolu krátce promluvili o infarktech, jak se slušelo. Tím jsme skončili. Zjistil jsem, že Stephen v rámci bleskového úklidu zabalil prázdné ampulky, střepey a injekční stříkačku do mého županu a všechno mi to strčil do kufru. Dohodli jsme se na chodbě, že bude nejlepší, když se toho všeho zbavíme. Uložili jsme proto vše do zevní skořápky matřošky. Další, o něco menší matřoška se na nás usmívala z poličky. Matřošku s odpadky jsme uložili do sítovky, vzali magnetofon a tiše odešli z pokoje.

Paní hlídačka v patnáctém patře se za námi bez většího zájmu ohlédla. Usmáli jsme se na ni, když jsme čekali na výtah, ale ona dáma neměla vůbec ve zvyku se usmívat.

Dojeli jsme do přízemí. Klid, žádné komplikace. Oklikou jsme obešli halu až k hlavnímu východu. Nikdo nás nezastavil. Vyšli jsme ven. Hlídači hlídali, sledovali nás očima, ale tím to skončilo.

Nastoupili jsme do taxíku. Jeli jsme klidně, beze strachu, a dojeli k univerzitě bez úrazu.

Neměli jsme šanci se uvolnit, vymluvit se z toho, co jsme prožili. Oba jsme se ještě třáslí, když jsme si ve Stephenově pokoji sundávali beranice. Oba jsme cítili neodolatelnou potřebu hovořit. Nikdy mi nedělalo takové potíže blábolit bezvýznamné nesmysly. Hlavu jsem měl ještě stále plnou hrůz, které jsme ten večer zažili. Náš magnetofon však opět prokázal, že nejsme zcela sami. Pociťovali jsme tak silné uvolnění po napětí, že jsme se ani nedokázali podívat jeden druhému do očí. Pak Stephen skoro útočně prohlásil, že jde uvařit čaj a vyhodit smetí do společné kolejní popelnice. Šel jsem na chodbu zatelefonovat Juriji Čulitskému.

17

Jurij pro mne zajel před hotel National. Bylo devět hodin, šedivé prosincové ráno.

Během noci nasněžilo a ulice ještě nebyly protažené, všude, na všem ležela bílá přikrývka, jako na Malcolmově mrtvém těle. Náladu jsem měl taky pod bodem mrazu.

Jasně žluté auto zajelo prudce k chodníku. Vklouzl jsem na sedadlo vedle Jurije a rozkašlal se.

„Vy nemocný?“ zeptal se a pustil nešetrně spojku, jako by měl v převodovce kolečkář titanu.

Smrt člověka zahřeje, pomyslel jsem si. Nebyla to moc chytrá úvaha.

„Vy pověděl, že potřebujete hodně vysokého soudruha,“ řekl. Jeho ruská angličtina přehlušila zvuk motoru. Pytle pod očima měl těžší než jindy a vypadal unavený. Několikrát škubl horním rtem, až se mu zableskly řezáky. Zapálil si bravurně volnou rukou cigaretu a dychtivě do sebe vtáhl kouř. Čelo měl mírně zpocené.

Oblékl se stejně jako já do svého nejlepšího obleku, měl čistou košili a pěknou kravatu. Je nervózní, pomyslel jsem si. To jsme dva.

„Já zavolal generálmajora,“ řekl. „To je hodně vysoký soudruh.“

Ohromil mne. Žádal jsem ho předtím, aby mne spojil s někým, kdo je natolik vysoce postavený, aby mohl samostatně rozhodovat. Od svého příjezdu jsem se s nikým takovým nesetkal, jako by ani nikdo takový nebyl. Měl jsem dojem, že sovětská metoda káže: Akce až po poradě, až se seje výbor, zatím opakujte „ne“. Žádný úředník nerozhodne samostatně, ze strachu, že by mohl rozhodnout nesprávně.

„Kam jedeme?“ zeptal jsem se.

„Do Domu architektů.“

Pochopil jsem, že ani samotný generálmajor není natolik sebejistý, aby se se mnou sešel na úřední půdě.

Jurij mi pak dal instrukce: „Říká, abyste mu říkal generále, jméno nesdělí.“

„Dobře.“

Dál jsme jeli beze slova. Já chvílkami kašlal a uvažoval o uplynulé noci, kdy jsem většinu času strávil psaním. Bylo to fyzicky dost namáhavé, protože jsem pořádně neudržel pero v ruce. V zápalu boje jsem předtím kolem sebe mlátil židlí vší silou, co jsem měl, abych nadělal co nejvíc škody. Když mi ale po půlnoci krev vychladla, vrátil se mi cit. Jakmile se ráno Stephen vrátil od Gudrun, předal jsem mu své poznámky, aby si je přečetl. Telex, chemický rozpis a obě stránky z Malcolmova notesu jsem vložil do velké obálky.

Stephen dočetl a zadíval se na mne. Oněměl.

Ušklíbl jsem se. „Jest u nás metoda jak se pojistit.“

Stránky svého rukopisu jsem taky vložil do obálky, kterou jsem adresoval principi. Když to Stephen viděl, povytáhl obočí ještě výš. Pak jsem se zadíval na stěny. Vyšli jsme beze slova na chodbu.

„Kdyby se snad soudruzi zachovali nepohostinně a strčili mě za katr,“ řekl jsem, „odklušeš ráno hezky na

velvyslanectví a vynutíš si přijetí u velvyslance. Vysvětlíš mu, že na jeho hlavu padnou skály, jestli tu obálku okamžitě neodešle diplomatickou poštou.“

„Vím o jednom dopise, který měl přijít diplomatickou poštou do Moskvy a skončil místo toho v Ulánbátoru.“

„Děkuju pěkně.“

„Říká se, že Lubljanka má sedm podzemních pater.“

„Děkuju.“

„Nejezděte tam.“

„Zvu tě na oběd do hotelu Inturist,“ řekl jsem. „Mají docela dobrou zmrzlinu.“

Jurij zabočil v plné rychlosti za roh a bravurně vyrovnal smyk.

„Juriji, předal jste ten lístek z Malcolmova notesu panu Kropotkinovi?“

Spadl mu popel z cigarety. Pokrčil horní ret.

„Napadlo mne, že jste to musel být vy,“ pokračoval jsem. „Říkal jste, že jste s ním v Burghley mluvil o stavbách. Pokud se nám podaří rozluštit začmárané poznámky na rubu lístku pomocí modrého filtru, nenajdeme tam náhodou poznámky o budovách?“

„Mlčel.“

„Nikde se o tom nezmíním,“ řekl jsem nesměle. „Ale rád bych to věděl.“

Jako obvykle nastala delší odmlka. Pak řekl: „Myslím, že papír nepomohl.“ Jako by se tím vyvínoval z jeho předání.

„Pomohl velmi.“

Pohnul spokojeně hlavou, ale já měl dojem, že je ještě stále nesvůj z toho, že si dovolil spolupracovat s cizincem. Uvažoval jsem o tom, jak bych se cítil, kdybych pomáhal ruskému vyšetřovateli a nemohl přitom vyloučit, že výsledky takové spolupráce třeba vyústí v neprospěch mé země. Jurijovo dilema bylo velmi pochopitelné, lidské. Musím si dát pozor, abych ani jemu nezpůsobil nepříjemnosti.

I v tu denní dobu měla u dveří službu dračice: menší, podsaditá, zarputilá. Když nás vpouštěla, neprojevila sebemenší potěšení z našeho příchodu.

Svlékli jsme si kabáty a sundali čepice. Ve všech vstupních halách v Moskvě byly kilometry věšáků a vždy je hlídal chlap. Předali jsme kabáty, převzali očíslované štítky a vešli do rozlehlé vnitřní haly, tak velké, že nejspíš sloužila jako vedlejší prostora při kongresech.

Prošel jsem tamtudy už před dvěma dny, když jsem šel do restaurace. Žlutavé parkety, lehká křesla z kovu a umělé hmoty a různě sem a tam rozmístěné dřevěné přepážky to náměstí rozčleňovaly. Na přepážkách či panelech byly barevnými připínáčky připevněné velké matné fotografie soudobé architektonické tvorby.

Jurij mne vedl kolem panelů, až jsme došli do středu haly, kde bylo víc volného místa.

Byl tam nízký stůl a u stolu tři lehká křesla. V jednom z nich seděl člověk.

Když jsme se objevili, vstal.

Byl asi tak velký jako já, statný, mimořádně dobře upravený a oblečený. Tmavé prošedivělé vlasy pečlivě přičesané. Odhadoval jsem ho asi na padesát. Dokonale oholený. Měl nenápadné brýle a velmi elegantní, dobře střihu oblek. Na první pohled bylo vidět, že vládne nemalou mocí.

„Generále,“ oslovil ho Jurij nesměle, „to je prosím Randall Drew.“

Vyměnili jsme si několik úvodních zdvořilostí. Mluvil dokonale anglicky, jen s nepatrným cizím přízvukem, velmi kultivovaně. Sovětská verze Hughese-Becketta, pomyslel jsem si.

„Byl bych vás pozval k sobě do kanceláře,“ vysvětloval, „ale v neděli tam nemám lidi. Ostatně tady budeme mít větší klid.“

Pokynul mi, abych se posadil do jednoho z křesel. Jurij taktně váhal. Generál ho anglicky požádal, aby šel laskavě objednat kávu a aby u bufetu na kávu počkal.

Chvilí se za ním díval, jak poslušně odchází. Pak se teprve obrátil ke mně.

„Prosím povídejte,“ vybídl mne.

„Do Moskvy mne vyslalo britské ministerstvo zahraničí a Jeho královská výsost princ...“ Použil jsem plný princův titul, protože jsem byl přesvědčený, že i nejménějším synovi revoluce zaimponuje, že konám službu bratranci královny.

Generál se na mne zadíval nevyzpytatelným, nic neříkajícím pohledem.

„Pokračujte prosím.“

„Mám za úkol zjistit, zda Johnnymu Farringfordovi – lordu Farringfordovi, princovu švagrovi, nehrozí, že by mohl být spojován s nějakým skandálem, pokud by sem přijel na jezdecké soutěže olympijských her.“

Padla zmínka o někom jménem Aljoša, a na mně bylo, abych s oním Aljošou promluvil a zjistil, jak situace vypadá. Já..., je to jasné?“

„Naprosto,“ řekl zdvořile. „Prosím pokračujte.“

„John Farringford poněkud nemoudře navštívil v Londýně ve společnosti jistého německého jezdce, Hanse Kramera, několik pochybných podniků zaměřených na perversní sex. Dotyčný Němec poté při Třídenní mezinárodní soutěži zemřel, a lidé, kteří stáli poblíž, slyšeli jeho poslední slova: To Aljoša.“ Odmlčel jsem se. „Z důvodů, které mi nejsou zcela jasné, vznikla pak fáma, že pojedede-li lord Farringford do Moskvy, Aljoša tam na něj bude čekat. Z těch řečí, které se rozšířily, jasně vyplývalo, že Aljoša bude dělat potíže. Proto se princ rozhodl, že mne sem vyšle, abych celou věc prověřil.“

„Rozumím...,“ řekl zvolna.

„No..., vydal jsem se na cestu.“ Rozkašlal jsem se, až mi v hrudníku praskalo. Tušil jsem, že se mi v průduškách líhne záněť, ale zatím se s tím ještě dalo žít. Jak mi bude v následujících dnech, těžko odhadnout, třeba budu mít štěstí. Byl jsem odhodlaný vydržet.

Řekl jsem: „Pak jsem ale zjistil, že to, po čem pátrám, není žádná bezvýznamná kupička hnoje, ale cosi zcela jiného. Požádal jsem o přijetí u vás, protože dnes už vím, že jsem odkryl teroristický plán, který má rozvrátit průběh olympijských her.“

Nezatvářil se překvapeně. Ostatně Jurij mu aspoň něco musel naznačit, jinak by si pro mne nenašel čas, nepřijal by mne. Netvářil se překvapeně, zato nedůvěřivě.

„V Sovětském svazu to není možné,“ prohlásil s přesvědčením. „Nemáme zde žádné teroristy a žádní teroristé sem nepřijíždějí.“

„Obávám se, že zde jsou.“

„Vyloučeno.“

„Jestliže podporujete mor, musíte počítat s tím, že se můžete nakazit.“

Na tohle nemoudré prohlášení zareagoval tuhými zády, sevřenými rty a pozdvíženou bradou. No nic, aspoň jsme se posunuli do polohy, z které snad bude ochotnější zaznamenat stopy hnisu na vlastním prahu.

„Vyprávím vám to všechno proto, abyste odvrátil katastrofu, která by se jinak ve vašem hlavním městě odehrála,“ řekl jsem věčně. „Pokud nechcete slyšet podrobnosti, odejdu a nebudu vás s tím obtěžovat.“

Ani jsem se však nehnul, a on taky ne.

Po delší odmlce řekl: „Prosím pokračujte.“

„Ti teroristé nejsou Rusové, o tom vás mohu ubezpečit. Dále, pokud je mi známo, jsou na vašem území v tuto chvíli jen dva. Domnívám se, že zde žijí..., předpokládám, že v době konání olympijských her by jim přijela posila.“

„Kdo jsou ti dva?“

Sundal jsem si brýle, zadíval se na ně přimhouřenýma očima a zase si je nasadil.

„Pokud máte přehled o všech cizincích, pohybujících se po vašem území, pak prosím hledejte dva muže asi dvaceti až třicetileté, z nichž jeden má poraněné, možná i zlomené zápěstí a druhý je potlučený v obličeji. Možná mají různé pohmožděninny či tržné rány i na jiných místech. Jsou snědí, černoocí, vlasy černé, kudrnaté. Věřím, že bych mohl stvrdit jejich totožnost.“

„Jména?“

Potrásl jsem hlavou. „Jména nevím.“

„Co vlastně chtějí docílit?“ zeptal se, jako by to bylo zcela absurdní. „U nás je nemožné, aby došlo k únosu rukojmí.“

„O to jim podle mého nejde,“ řekl jsem. „Držet někoho jako rukojmí vyžaduje příliš mnoho námahy a času. Vyjednávání chce čas, předání požadavků, musejí se řešit přízemní věci jako jídlo pro rukojmí i pro hlídače, odpad, to všechno stojí čas. Čím déle se celá věc táhne, tím menší je šance na úspěch. Svět už tento způsob vydírání přestává bavit, svět se naučil chovat neústupně. Už přestala převládat myšlenka, že v první řadě je třeba ochránit nevinné životy, protože dnes už každý ví, že když se takto ustoupí a teroristé zůstanou na svobodě, výsledek znamená zmaření dalších a dalších nevinných životů. Věřím vám, že kdyby se tady někdo pokusil o hromadný únos, vaši soudruzi by s ním rychle zatočili. Jenže ti lidé, o nichž mluvím, nehodlají nikoho unést, chystají se zabít.“

Nehnul ani brvou. „Jak to chtějí uskutečnit? A k čemu by jim to bylo dobré?“

„Řekněme, že by zabili lorda Farringforda. Pak by třeba mohli říct: Když nesplníte naše podmínky, zemře člen francouzského družstva, pak člen německého družstva, pak jeden z Američanů, pak všichni Američané. Terorismus na vyšší úrovni, oběti nebudou mít vůbec žádnou šanci a nikdo nebude vědět, kdo má být příští obětí, dokud ta nezemře. Počet možných obětí se bude rovnat počtu lidí, kteří na olympiádu přijedou.“

Chvilí o tom uvažoval, ale ještě mi nevěřil.

„Teoreticky je to možné, neexistuje ale žádná vhodná zbraň,“ namítl. „Vrahy bychom okamžitě chytili.“ „Zbraň je tekutina. K usmrcení člověka stačí čajová lžička, stačí, když se mu tekutina dostane na kůži, nemusí ji vypít. Proto se k útokům nabízejí jezdecké soutěže, kde se nejvíc mísí publikum se soutěžícími.“ Nastala delší odmlka. Nedokázal jsem uhádnout, co si myslí. Nadýchl jsem se, chtěl jsem pokračovat, ale vtom se ozval.

„Podobné tekutiny jsou přísně utajované a skladují se na naprosto bezpečných, přísně střežených místech,“ řekl. „Chcete snad tvrdit, že se vaši údajní teroristé chystají vloupat do našich dokonale hlídaných laboratoří?“ Hovořil velmi zdvořile, ale dával najevo, že takovou možnost vůbec nepřipouští. Vytáhl jsem z kapsy kopii rozepsaného chemického složení a podal mu ji.

„Tato tekutina není přísně tajná, ba není vůbec tajná a snadno ji lze získat,“ řekl jsem. „Zabíjí do devadesáti vteřin. Jeden z mých údajných teroristů by vám mohl trochu té tekutiny vylít na ruku a vám by to vůbec nepřišlo, ani byste si toho nevšiml. Pachatel by se ztratil v davu, než by vám začalo být zle.“ Rozložil list papíru a četl si, co na něm stojí. Mírně se mračil.

„Co je to?“ zeptal se. „Nejsem chemik.“

„Etorfin, což je předpokládám derivát morfinu. Etorfin, aceproma-zin a chlorkrezol, tedy tři první položky, jsou anestetika. Jsem si naprosto jistý, přestože jsem si to tady, v Moskvě, nemohl ověřit, jako bych si to mohl ověřit doma v Anglii, že tyto tři substance jsou neobyčejně účinné anestetikum ve veterinární praxi.“ „Anestetikum?“ řekl pochybovačně.

„Používá se na venkově u koní a hovězího dobytka,“ vysvětloval jsem. „U lidí má smrtelné účinky i v nejmenších dávkách.“

„Proč by kdo používal tak nebezpečné anestetikum?“ zeptal se.

„Protože tak bezvadně působí u zvířat. Viděl jsem dvakrát, jak účinné to je, jednou u jednoho z mých koní, jednou u býka. Obě zvířata se z narkózy probudila velmi rychle a bez jakýchkoli obvyklých komplikací.“

„Vy jste viděl, jak...“

„Ano, na vlastní oči. V obou případech měl veterinář pro vlastní potřebu po ruce neutralizační prostředek pro případ, že by se nešťastnou náhodou škrábl o jehlu stříkačky, naplněné anestetikem. V obou případech si veterinář nejdříve připravil stříkačku s protijedem a pak teprve začal manipulovat s anestetikem. Samozřejmě měl gumové rukavice. Vysvětloval mi, že ten prostředek je u zvířat natolik skvělý, že se taková nezbytná opatrnost vyplácí.“

„Používá se to... vzácně?“

Potřásl jsem hlavou. „Ne, víceméně běžně.“

„Řekl jste...“ Chvilí uvažoval. „Řekl jste, kdyby se škrábl. Znamená to, že ta látka proniká do těla jen porušenou kůží, škrábnutím? Předtím jste ale řekl, že stačí, když se to dostane na kůži.“

„Ano,“ přikývl jsem. „Totiž tekutiny většinou kůží nepronikají, ani tato ne. Za běžných okolností stačí, když si veterinář dá pozor, aby se tekutina nedostala do nějakého škrábance nebo píchnutí. Je ale pravda, že když se jí dostane kapka i na neporušenou kůži, pro jistotu si na to naliží kbelík vody.“

„Měl váš veterinář po ruce kbelík vody?“

„Jistě.“

„Pokračujte.“

„Když se znovu podíváte na ten rozpis, uvidíte tam další položku, dimetyl sulfoxid, o kterém také dost vím, protože to je prostředek, který jsem u svých koní použil nespočetněkrát.“

„Je to další anestetikum?“

„Ne. Používá se to u pohmožděnin, otoků, skoro na všechno. Je to takové všeúčelové vehikulum.“

„Ale...“

„Totiž, hlavní vlastnost toho prostředku je, že způsobuje prostupnost kůže pro tekutiny, takže proniká do organismu, a s ním i účinná látka.“

Zadíval se na mne. Už chápal.

Přikývl jsem. „Když tuto složku někdo přidá k anestetiku, pronikne roztok kůží přímo do krevního řečiště.“

Zhluboka se nadýchl. „Co přesně se stane, když se to dostane do těla?“ zeptal se.

„Oslabení dýchání a srdeční zástava. Účinek se dostaví velmi rychle. Vypadá to jako infarkt.“

Zamyšleně se zadíval na list papíru.

„Co ten poslední řádek?“ zeptal se. „Antagonist naloxon, co to znamená?“

„Protijed.“

„Takže naloxon... je protijed?“

„Nemyslím si, že to je to, co dávají zvířatům, aby se probudila k vědomí, spíš myslím, že to má veterinář po ruce pro svoji potřebu.“

„Chcete říct, že zvíře musí dostat jinou injekci, aby se probralo, že ta narkóza sama neodezní?“

„Možná, že by nakonec odezněla, nevím, ale pokud je mi známo, veterinář se snaží, aby se zvíře probralo co nejdřív.“

„Takže naloxon je určen pro lidi.“

„Dokonce ani ti teroristé by s tím nemanipulovali, aniž se sami chránili. Odhadl bych, že množství naloxonu, které je třeba injikovat, musí odpovídat množství vstřebaného anestetika. U zvířat injikuje veterinář stejné množství protijedu jako předtím anestetika. Někdy je však třeba protijed přidat, aby se zvíře probralo.“

Malcolma zabil nepříznivý poměr množství, pomyslel jsem si. Příliš mnoho vražedné tekutiny, příliš málo protijedu. Měl smůlu.

Generálmajor zastrčil papír s rozpisem do vnitřní kapsy. „Dobře,“ řekl. „Teď mi prosím sdělte, jak jste k těmto závěrům došel?“

Nezadržitelně jsem se rozkašlal. Pak jsem si sundal brýle a zase si je nasadil. Obával jsem se, že moje vyprávění může mít nežádoucí efekt.

„Celá věc začala při té mezinárodní jezdecké soutěži loni v září v Anglii. Tehdy přemluvil britský žurnalista jménem Malcolm Herrick, dopisovatel deníku The Watch, německého jezdce Hanse Kramera, aby ukradl brašnu veterinářů, který právě ošetřoval koně. Malcolm Herrick tak od Hanse Kramera anestetikum získal. Přimíchal pak do roztoku onen prostředek, který způsobuje propustnost kůže, a který lze snadno získat. Výsledný smrtící roztok pak prodal teroristům za padesát tisíc liber.“

„Za kolik?“ Generálmajor se poprvé neovládl a zatvářil se překvapeně.

„Ano. Nešlo o ideologii, šlo o peníze. Vždy se najde někdo ochotný prodávat zbraně teroristům. Teroristé si sami zbraně nevyrábějí. Nejspíš si myslíte, že padesát tisíc liber je hodně za něco, co je celkem snadno dostupné. Jenže vtip je v tom, že Herrick teroristům samozřejmě neřekl, jak snadno chemikálii získal. Nepochybně jim naznačil, že to je jedna z vašich přísně utajovaných zbraní z přísně střežených laboratoří. Prostě ti chlapi za to zaplatili, i když teprve po jedné smrtící zkoušce.“

Čekal jsem, jestli generálmajor něco řekne. Neřekl nic, mlčel.

„Použili tu tekutinu na Hanse Kramera,“ řekl jsem. „Kramera jako pokusnou oběť nepochybně navrhl Herrick, aby se Hanse zbavil, aby nikomu nemohl říct, že mu ten prostředek dal jen tak, zadarmo.“

„Zadarmo? On to Herrickovi neprodal!“

„Ne. Kramer s teroristy sympatizoval. Dělal to z přesvědčení.“

Generálmajor sevřel rty.

„Pokračujte.“

„Podle úředního ohledání Kramer zemřel na infarkt. Herrick se vrátil do Moskvy a ti dva teroristé taky. Předpokládal bych, že se znali. Myslím si, že je Herrick znal už předtím a že proto vymyslel tenhle plán, někde se doslechl o tom anestetiku a řekl si, že jim to prodá. Kdyby se do toho nikdo nezapletl, byl by klid, a ta časovaná bomba by tiše tikala až do olympijských her. Jenže lidé se začali zajímat o Aljošu.“

„A v tom okamžiku vás poslali do Moskvy.“

Přikývl jsem. Rozkašlal jsem se. Měl jsem chuť na kafe a sucho v ústech. Polkl jsem. Pak jsem se pustil do nejcitlivější části svého vyprávění.

„A od té chvíle se snažil mne odradit, abych to vzdal a odjel domů. Nejdřív se mi to snažil vymluvit, pak mne chtěl srazit autem, dopravním boxem pro koně. Pak se o mne pokusili ti dva teroristé, jsem tu jen díky tomu, že jsem měl štěstí. Někdy během včerejška se dozvěděli, že zaplatili spoustu peněz za celkem banální věc, a rozzuřili se.“

Zhluboka jsem se nadechl, potřeboval jsem to. „Herrick jim řekl, aby přišli do mého pokoje v hotelu Inturist a skoncovali se mnou. Předpokládám, že si představoval, že to udělají mechanickými prostředky, ranou do hlavy. Když však ke mně vtrhli, nesli si v lahvičce řádnou dávku té tekutiny. Možná, že to byla celá jejich zásoba. Jestli si to přinesli taky na mě, nevím, ale skoro všechno vychrstli na Herricka.“

Zvolna otevřel ústa a zase je zavřel.

Pokračoval jsem: „V pokoji se mnou byli kromě Herricka ještě dva mí přátelé. Poprali jsme se s těmi teroristy, proto má jeden z nich poraněné zápěstí a druhý obličej, mají i další drobná zranění. Nakonec utekli.“

„Malcolm Herrick... je mrtvý?“

„Zavolali jsme lékaře,“ řekl jsem. „Prohlásil jeho smrt za infarkt. Pokud se neprovede mimořádně zevrubná pitva, potvrdí se jako příčina smrti vskutku srdeční selhání.“

Na jeho bledém obličejí se na okamžik objevil nepatrný úsměv. Přetřel si rukou bradu a pátravě se na mne díval.

„Jak jste se to všechno dozvěděl?“ zeptal se.

„Naslouchal jsem lidem.“

„Ruským lidem či jen cizincům?“

„Všem, se kterými jsem mluvil, šlo o to, aby na olympijských hrách nedošlo k teroristickému útoku, aby na Rusko nepadl stín.“

„Hovoříte jako diplomat.“

Zase si hladil bradu. Pak řekl: „A co Aljoša? Našel jste vůbec toho Aljošu?“

„Hm. Hans Kramer i Malcolm Herrick před smrtí vyslovili jméno Aljoša. Oba věděli, co je zabilo..., přesně to pojmenovali. Byl to svým způsobem kód, pokřtili tak ten prostředek, aby o něm mohli volně hovořit. Nemohl jsem nikdy najít Aljošu, protože Aljoša není člověk, ale tekutina. Aljoša je cesta k smrti.“

18

Jurij Čulitskij mne zavezl až před vchod do hotelu Inturist a srdečně mi potřásl rukou. Dokonce mne několikrát přátelsky poplácal po zádech. Bylo na něm vidět, že z něj spadlo velké břemeno. Spokojeně odjel.

Když mu při odchodu generálmajor tiskl ruku, tvářil se Jurij velmi potěšené. Cestou k hotelu zničehonic prudce zastavil u chodníku a zatáhl brzdu.

„Soudruh řekl, že je dobře, že já požádal, aby vy se střetli,“ řekl. „Že já učinil správné rozhodnutí.“

„To je skvělé,“ řekl jsem upřímně.

„Já teď splním ujednání.“

Překvapeně jsem se na něho zadíval.

„Vy pomohl mé zemi. Já vám povím o Aljošovi.“

Byl jsem zmatený. „Co mi povíte?“

„Já hovořil lidem, mnoho lidem, že není dobro, aby lord Farringford přijel do Moskvy. Já hovořil, že v Moskvě čeká Aljoša, že Aljoša není dobrý pro lidi.“

„To vy jste rozhlásil mezi lidmi... v Anglii?“

„Da. Mně hovořili, za smrt Hanse Kramera může Aljoša. A taky že Hans Kramer špatný člověk, přítel lorda Farringforda. Není dobro, aby lord Farringford přijel do Moskvy. Tak já hovořil dál... Aljoša je pro lidi špatný. Aljoša špatný pro lorda Farringforda, když lord Farringford přijede.“

Potřásl jsem užasle hlavou.

„Ale proč, Juriji? Proč jste nechtěl, aby sem lord Farringford jezdil?“

Chvilí trvalo, než se odhodlal k odpovědi. Byla to jeho nejdelší odmlka vůbec. Několikrát škusl rty. Zapálil se cigaretu a několikrát vtáhl kouř. Pak se konečně přiznal ke zradě.

„Není dobré, aby soudruzi zneužili lorda Farringforda. Není dobré ho sledovat..., použít ho pro špatné věci. Stydím se za soudruhy, kteří to dělají. Já stydím se... za svou zemi.“

Stephen s lanem seděli v hale a čekali, až přijdu. Tvářili se zasmušile.

Když jsem se před těmi dvěma najednou objevil, vydechl Stephen:

„Páni! Oni ho pustili!“ Rázem se rozzářil. „Kde jste nechal železka?“

„O těch se možná hlasuje.“

Nebylo kde si pořádně promluvit. Protože jsme mému novému pokoji nemohli věřit, sedli jsme si raději do křesel na konci haly, a pokud někdo šel kolem, přestali jsme mluvit.

„Tak co se děje?“ zeptal se lan.

„Když budeme mít štěstí, nestane se dohromady nic. Nemyslím si, že by se jim chtělo inzerovat teroristické aktivity, odehrávající se v Moskvě, pokud se tomu dokážou vyhnout. Vy to tu znáte, myslíte, že by soudruzi zvládli zatlouct vraždu? Dostali by k tomu souhlas? Musel jsem tomu vysokému pánovi říct, že Malcolm oddělali.“

„Příteli, tady je to snadnější než kdekoli jinde. Pokud se jim hodí do krámu, že náš kamarád zhasl na infarkt, bude to infarkt a hotovo.“

„Doufejme, že se jim to do krámu hodit bude,“ řekl jsem procítěně.

„Poslyšte, Stephen mi vyprávěl, co jste v noci napsal. Nejspíš si myslíte, že jsem padlý na hlavu, když jsem na to nepřišel sám. Ale já se fakt nehnul z místa, ať jsem se snažil sebevíc.“

„Neznal jste heslo,“ poznamenal jsem s úsměvem.

„Aljoša?“

„Ne. Koně.“

„Bratři v sedle,“ ušklíbl se Stephen. „To je bratrstvo, kterému se všude na světě otevírají dveře.“

„To není žert, je to náhodou pravda.“

„Na jednu věc jsme se ale chtěli zeptat,“ řekl Ian. Obličej měl jako obvykle klidný, nečitelný, včerejší kocovina na něm nezanechala stopy. „Jak jste si mohl být tak jistý, že jádrem toho všeho je Malcolm? Přesněji..., bylo to všechno tak neprůkazné, ale vy jste o tom byl skálopevně přesvědčený.“

„Hm. Nic nebylo průkazné samo o sobě, jen když se to všechno poskládalo dohromady..., bylo těch podezřelých okolností trochu moc. Lístek z notesu, který Jurij Čulitskij poslal Kropotkinovi, byl od Malcolma. Vzpomínáte si, jak ten lístek vypadal? Samá čmáranice. Kdy si tak čmáráte po papírku? Když někoho posloucháte nebo když čekáte. Když čekáte na telefon. Vzpomeňte si, dole na tom lístku bylo několik písmen a čísel. OD PET 1855 a KC 1950. No, na první pohled mi to nic neříkalo, ale včera odpoledne, když jsme se projížděli po Moskvě, mě napadlo, že si Malcolm po papírku čmáral, když na ta čísla čekal... Pak jsme zrovna míjeli stanici metra a já si vzpomněl na vlaky. A najednou to bylo úplně jasné, praštilo mě to do očí: OD PET 1855 znamená Odjezd – z Peterboroughu v 18.55 a KC 1950 znamená příjezd na King's Cross v 19.50. Malcolm volal na dotazy a zjišťoval si odjezd a příjezd vlaku.“

„Co je na tom tak objektivního?“ zeptal se Stephen.

„Peterborough je na hlavní trati z Burghley.“

„To znamená,“ řekl Ian zvolna, jak mu to docházelo, „že to, co Boris zaslechl ve vlaku z Burghley do Londýna, říkal Malcolm svým kumpánům, prodával jim právě své zboží.“ Zavrtěl hlavou.

„Je to možné,“ pokračoval. „Po pravdě řečeno, je to krajně pravděpodobné. Malcolm pak na stejný papírek, nejspíš ještě při čekání, takové čekání trvá často věčnost, napsal jméno Johnnyho Farringforda jako možnou oběť pro Aljošu. Nevím, jak dobře se se Johnnym znal, ale rád ho neměl. Když o něm mluvil, říkal, že je srágora.“

„Jak se ale mohlo stát, že tak usvědčující papírek někomu jen tak dal? To byla od něj nevídaná pitomost.“ Nesouhlasil jsem. „Že se ten papír dostal do mých rukou, byla jen krajně nepravděpodobná shoda náhod, další náhoda byla, že jsem z toho dokázal něco vyčíst. Z jeho hlediska to byla jen nečitelná čmáranice, kus papíru na vyhození, dobrý jedině k tomu, aby si na něj někdo něco poznamenal.“

„Jak jste na tom s tím kašlem?“ zeptal se Stephen.

„Nestojí to za nic. Pojdme na oběd.“

Protože jsme byli tři, sedli jsme si ke stolu, který se stolem Franka a Wilkinsonových susedil.

Ian se na Franka klidně zadíval a zeptal se mne, zda je pokud jde o něho vše při starém.

„Chcete vědět, jestli ví, že my víme? Ne, neví. Pokud jde o to, jestli ví, že vy víte, tak zas já nevím.“

Stephen se zeptal: „Víš, že já vím, že vy víte, že oni vědí, že ona ví?“

Paní Wilkinsonová se k nám nahnula od svého stolu. „Jedete domů s námi, v úterý? S ostatními?“ zeptala se mne. „Musím říct, že se s tatínkem docela těšíme domů, vid' tatínku?“

Tatínek se tvářil, jako by se už nemohl dočkat.

Odpověděl jsem: „Doufám že ano.“

Přišla Nataša. Měla káravě povytažené obočí, tuhý úsměv a zeptala se mne jak to, že jsem nedodržel slib a neřekl jí, kam jdu.

Jako by se nic nezměnilo, kromě toho, že tentokrát za mě snědl maso Stephen.

Po obědě jsme všichni tři zašli do mého pokoje, aby si moji přátelé vyzvedli kabáty a ušanky, které tam předtím odložili. Právě jsme se dohadovali o tom, kdy kdo komu zatelefonuje a kdy se sejdeme, když vtom někdo energicky zaklepal na dveře.

„To snad ne!“ řekl Ian a instinktivně si rukou chránil bolavou hlavu.

Šel jsem ke dveřím a zeptal jsem se: „Kdo je?“

Nikdo neodpověděl.

Stephen přešel ke mně a zeptal se rusky: „Kdo je?“

Ozvala se odpověď. Stephena nepotěšila.

„Prý toho někoho posílá generálmajor.“

Spustil jsem padací most. Venku na chodbě stáli dva statní chlapi se zarputilými obličejí, v dlouhých pláštích, na hlavě placaté čepice od uniformy. Podle toho, jak se tvářil Stephen, jsem usoudil, že přišli zatknout zločince.

Jeden z těch dvou mi podal zalepenou obálku nadepsanou Randall Drew. V obálce byl velmi stručný vzkaz: Následujte moje důstojníky. Pod tím podpis Generálmajor.

Stephen byl bledý a měl vykulené oči. Řekl: „Já tu počkám. My tu oba počkáme.“

„Ne, raději jděte pryč. Já vám zavolám.“

„Když nebudete volat,“ řekl Stephen, „odnesu co je třeba hned ráno Oliveru Watermanovi. Je to tak správně?“

„Hm.“

Vytáhl jsem ze skříňe kabát a čepici a oblékl se. Oba statní, bez-úsměvní chlapi na mne mlčky čekali. Pak jsme všichni, celá pětice, šli k výtahům a sjeli dolů. Moc jsme toho nenamluvili.

Když jsme procházeli halou, lidé se před námi roztupovali a vystrašeně se po nás ohlíželi. Úkol těch dvou se všem zdál být jasný a nikdo se se mnou nechtěl do ničeho zaplést.

Přijeli velkým černým autem s uniformovaným řidičem. Ukázali mi, abych si sedl dozadu: Ještě jsem se ohlédl na lana a Stephena. Stáli bok po boku na chodníku a tvářili se napjatě a rozčileně. Vůz se rozjel k Dzeržinského náměstí.

Po jedné straně náměstí se táhly zdi Lubljanky. Na první pohled vypadala ta budova jako neškodná pojišťovna nebo spořitelna, jenže každý dobře věděl, co se tu skrývá. Vůz projel kolem Lubljanky a zastavil u sousedního, velkého bleděmodrého paláce s bílými ozdobami. Za běžných okolností by člověku asi připadal hezký.

Moji průvodci otevřeli dvířka a přidrželi je, když jsem vystupoval. Pak mne provázeli do budovy. Když jsme vešli dovnitř, bylo zcela jasné, že nejsme v úsměvném Dětském domě. Kráčeli jsme ostrým krokem dlouhými úředními chodbami, až jsme zastavili před neoznačenými dveřmi. Jeden z mých průvodců na dveře zaklepal a ustoupil stranou, abych mohl vejít. S bušícím srdcem, sucho v ústech, jsem vešel.

V kanceláři bylo pěkné, staré, bytelné zařízení, leštěné dřevo a zasklené vitríny. Psací stůl. Stolek a tři křesla. Generálmajor stál u okna, přidržoval odhrnutý tmavý závěs a díval se na zasněženou ulici.

Otočil se, vyšel mi vstříc a podal mi ruku. Z čirého pocitu úlevy jsem přestal myslet a vztáhl k němu pravici. Pak jsem se snažil nešklebit se, když mi ji srdečně tiskl. Napadlo mne, jestli vůbec tuší, že mi právě připravil nejnapínavější okamžik celého života.

„Pojďte se mnou,“ řekl, „něco vám ukážu.“

Vedl mne dveřmi v zadní části místnosti do úzké spojovací chodbičky. Po několika krocích jsme došli ke dveřím na schodiště a po schodišti se dostali o patro níž. Octli jsme se v další, strohé chodbě.

Zastavili jsme se u hladkých kovových dveří. Generálmajor stiskl tlačítko na zdi vedle dveří, a ty se otevřely. Vešel a pokynul mi, abych ho následoval.

Vešel jsem do čtvercové, jasně osvětlené místnosti. Stáli tu dva uniformovaní strážci a dva další muži seděli na židlích s rukama svázanýma za zády.

Překvapilo mě, že je vidím, ale oni žasli ještě mnohem víc, že vidí mne. Jeden z nich po mně plivl a druhý křikl cosi, co bylo příliš silné dokonce i pro KGB.

„Jsou to oni?“ zeptal se generálmajor.

„Ano, jsou.“

Zadíval jsem se do tváří, které jsem si zapsal do paměti v restauraci Aragvi, do očí, které jsem si pamatoval z Gorského ulice i zpod mostu. Díval jsem se do duší, které zavraždily Hanse Kramera a Malcolma Herricka.

Jeden z nich byl o něco starší než druhý, a měl svislý knír. Nakrčil rty, jako by se šklebil, obnažil zuby, jen zavrčel. Nepřestávala z něho číšet nenávist.

Druhý chlap měl hubený obličej s napjatou kůží na vysedlých lícních kostech a zapadlé oči fanatika. Nad obočím a na jedné tváři měl rudou tržnou ránu. Měl taky natržený a oteklý dolní ret.

„Který z nich zabil Herricka?“ zeptal se generál major.

„Ten s knírem.“

„Tvrdí, že má zlomené zápěstí,“ poznamenal klidně generálmajor. „Čekali na letišti. Našli jsme je snadno. Mimochodem, umějí trochu anglicky.“

„Kdo jsou?“

„Jsou to novináři.“ Jako by se tomu faktu sám divil. Ukázal na chlapa s knírem: „To je Tarek Zanetti, a ten s ránou na obličeji je Mehmet Sarai.“

Jejich jména mi nic neříkala, taky bylo krajně nepravděpodobné, že by byla pravá.

„Bydleli na sídlišti ve stejném domě jako Herrick,“ řekl generálmajor. „Snadno se mohli denně setkávat.“

„Patří k něčemu takovému, jako jsou Rudé brigády?“ zeptal jsem se.

„Je to nějaká nová organizace,“ řekl, „skupina, která se odštěpila. Zatím jsme ale provedli jen základní předběžné šetření, je třeba víc. Jakmile je sem přivezli, poslali jsme pro vás. Ještě něco bych vám ale rád ukázal. Když jsme jim prohledali zavazadla připravená k odjezdu, našli jsme toto...“ Vytáhl z kapsy dopis a podal mi ho. Rozložil jsem list papíru, jen abych zjistil, že je na něm psacím strojem psaný text v řeči, kterou jsem ani nedokázal identifikovat.

Potřásl jsem hlavou a chystal se mu list papíru vrátit.

„Přečtete si to napsané až dole,“ vybídl mne.

Poslechl jsem a narazil na povědomá slova etorfin... acepromazin... chlorkrezol... dimetyl sulfoxid.

„Je to kopie rozboru z chemických laboratoří,“ řekl generálmajor. „O ten rozbor si napsal váš přítel s knírem. Zdá se, že mu odpověď doručili včera.“

„Takže se zdá, že chtěli vědět, co vlastně koupili.“

„Ano, zdá se.“ Vzal si ode mne list papíru a schoval ho do kapsy. „Tím to končí. Potřeboval jsem jen, abyste potvrdil totožnost těch dvou, nic víc. Můžete se vrátit do Anglie, kdy budete chtít.“ Chvilí váhal a pak dodal: „Předpokládá se, že budete diskrétní.“

„To budu.“ Pak jsem chvíli váhal já. „Ale... ti dva jistě mají společníky... a ta tekutina nepřestává existovat.“

„Je možné, že budeme muset při vstupu prohledávat všechny návštěvníky.“

„Věděl bych o rychlejším postupu.“

„Ano?“

„Bude léto..., soustřeďte se na lidi v rukavicích. Pokud budou mít pod rukavicemi gumové, zatkněte je.“ Chvilí se na mne díval a hladil si bradu. Brýle se mu leskly. Pak zvolna prohlásil: „Už chápu, proč poslali právě vás.“

„Taky bych všude nachystal sudy naloxonu.“

„Připravíme celou řadu preventivních opatření.“

Naposledy jsem se zadíval na tváře mezinárodních teroristů, na tváře žhoucí nahou nenávistí. Přemýšlel jsem o stavu odcizení a odlidštění, o destruktivních krocích, které je zavedly až do Lublanky.

Narůstající hněv a zloba, odpor mladých proti starším, proti tomu, co ze světa udělali. Neodolatelné puzení ztrestat ty, kterými člověk pohrdá. Zánik lásky k rodičům, pohrdání vší autoritou, v jakékoli podobě. Pocit bezmoci tváří v tvář skutečnosti, že nenáviděnou většinu zničit nelze. Pak jed proniká hloub a dál, do zhoubných rozměrů... Zničující sebeklam, že vlastní pocit nedostatečnosti způsobila celá společnost a že má-li člověk získat pocit naplnění, celosti, musí celou tu společnost zničit. Syčení nenasytného Já bolesti a strachem jiných. Obětování rozumu primitivním citům, klamné víře, že člověka přece vede spravedlivý, božský hněv. Volba nedosažitelného cíle, aby násilné prostředky k cíli vedoucí, mohly pokračovat do nekonečna. Zotročující sebeukájení ničením a zkázou.

„O čem uvažujete?“ zeptal se generálmajor.

„Že jsou sebelibí, myslí si, že jsou skvělí.“ Odvrátil jsem se od nich s pocitem úlevy. „Je mnohem snadnější bořit než stavět.“

„Jsou to zvířata,“ řekl s pohrdáním.

„Jak s nimi naložíte?“

Na tuhle otázku jsem těžko mohl očekávat přímou odpověď. Řekl zdvořile a nezúčastněně: „Jejich deníky si budou muset najít jiné dopisovatele.“

Malcolmovy noviny budou muset řešit stejný problém, pomyslel jsem si. Pak se mi v hlavě zničehonic vynořila další myšlenka.

Řekl jsem: „Ulrika Meinhoferová byla také novinářka.“

19

Na letiště v Heathrow mi přišel naproti jeden z hochů Hughese-Becketta a odvezl mne na takzvané „hlášení po splnění úkolu“. Podle mého je to pěkná pitomost. Cestou jsem nepřestával kašlat a protestovat. Hughes-Beckett se mi neupřímně omluvil a nabídl mi sklenku šery, zatímco já potřeboval svůj spolehlivý životabudič, čtyřnásobnou whisky.

„Nepočkalo by to do zítřka?“ zeptal jsem se a třásl se horečkou.

„Princ se s vámi chce sejít dopoledne při dostizích ve Fontwell Parku.“

„Chtěl jsem zůstat v posteli.“

„Co máte s rukou?“ zeptal se. Moji vzpurnou poznámku ignoroval. Díval se na závěs, ve kterém jsem měl předloktí. Gudrun a Stephen mne závěsem vybavili, aby mi ulehčili cestování.

„Prsty dostaly kladivem, ale naštěstí ne srpem.“ Asi mám lehkou hlavu. Mám lehkou hlavu z toho, že jsem opět v zemi, kde se svoboda ještě dráčky vší silou drží. Mám lehkou hlavu z toho, že se lidé na ulicích usmívají, že na ulicích svítí vánoční stromečky, že všude září veselá světla a obchody jsou pestré a zábavné. Člověk mohl odmítnout vysokou životní úroveň prosperující společnosti a volit prostý, jednoduchý život, pokud chtěl. Krásné bylo, že měl volbu.

Hughes-Beckett se usadil ve svém pohodlném křesle a prohlížel si hřbety rukou.

„Tak... jak to šlo?“

Řekl jsem mu zhruba to, co jsem řekl i generálmajorovi. Rázem si přestal prohlížet ruce a viditelně ožil, rázem byl soustředěný a zcela odložil svůj obvyklý výraz nudy.

Mluvil jsem a kašlal, kašlal a mluvil. Nalil mi další, větší dávku šery.

„To je asi všechno,“ řekl jsem nakonec. „Podle mého soudu převládne snaha celou tu věc v tichosti zprovodit ze světa. Pokud jde o Johnnyho Farringforda..., nikdo mi žádný závazný slib nedal, ale já silně pochybuju, že by ho soudruzi i teď považovali za vhodný subjekt... Myslím, že by tam klidně mohl jet..., ale rozhodnutí je samozřejmě na vás a na princí.“

Vstal jsem. Bylo mi opravdu mizerně, ale na to jsem byl zvyklý, to patřilo k mému životu.

Vstal, doprovodil mne až k hlavnímu vchodu a poslal mne domů ve velkém vládním voze. Zřejmě zcela zásadně změnil názor na užitečnost koní.

Ve Fontwell Parku jsem zjistil, že ke schůzce s princem patří i oběd s ním, s princeznou, s Johnnym Farringfordem, s předsedou závodistů a několika rozhodčími a různými dámami, v zasklené loži v nejvyšším patře tribun, s vyhlídkou na zelenou, travnatou dráhu.

Konverzace proudiva, proudiva i šampaňské. Za jiných okolností by mne to všechno těšilo, ještě stále jsem však cítil, jako by na mne dopadaly stíny Moskvy. Přemýšlel jsem o tom, v jakém strachu musí žít Boris a Jevgenij, a jak opatrní a nejistí byli Míša a Kropotkin. Pomyslel jsem si, že budu rád, až se od lana a Stephena dozvím, že nikoho z nich nic zlého nepotkalo.

Spal jsem v hotelu, kde jsem se celou noc neklidně v posteli převaloval. Ráno jsem jel najatým vozem se šoférem na závodistě. Nasadil jsem skoro všechny léčivé prostředky, které jsem ve své soukromé lékárnice měl, ale moc mi to nepomohlo. Byla otrava chodit po světě s dýchavičnými plícemi, každé nadechnutí vyžadovalo námahu. Ale co, v minulosti jsem z mladické nerozvážnosti několikrát jel v podobném stavu dostihy, tak o co jde! V hlavě se mi vynořovala slova staré skotské balady o lordu Randallovi, se kterým jsem se jako dítě ztotožňoval. Slova veršů mi zaznívala v hlavě spíš ze zvyku, jako říkánka, jako slovní kulisa. Najednou však ta slova získala na významu.

... chystej mi lože záhy, již znaven honem jsem a rád bych spočinul.

„Randle, musíme si promluvit...,“ řekl princ.

Povídali jsme si v útržcích po chvilkách v průběhu celého odpoledne. Postávali jsme na tribuně rozhodčích mezi dostihy, kdy tam nikdo nebyl, protože všichni sešli dolů dívat se na koně v padoku.

... chystej mi lože záhy...

„Na Johnnyho byly nachystané dvě různé léčky,“ začal jsem.

„Dvě?“

„Ano. Protože je tím, čím je, stává se zcela přirozeně terčem možných útoků a vždy takovým terčem bude, s tím je třeba se smířit.“

Vyprávěl jsem mu krátce o teroristech a o tom, co je Aljoša. Otřásl jím to mnohem víc než těmi dvěma starými otrlými hráči, Hughesem-Beckettem a generálmajorem.

Potřásl hlavou. „Hrozné, hrozné.“

„Kromě toho na něj nachystalo past KGB.“

„Jak to?“

Vyprávěl jsem mu o atypických sexuálních zábavách.

Princ se zatvářil překvapeně i polekaně. „Tohle že provedl Johnny? To je ale osel! Copak nechápe, že přesně na tohle ti supi od tisku číhají?“

„Kdyby ho někdo varoval...“

„To se vsadte, že ho někdo varuje, to buďte klidný, nechtě to na mně.“

V tu chvíli jsem si přál být moucha na zdi.

Vtom si princ na něco vzpomněl: „Poslyšte, Randle, ale co ti dva chlapi, co Johnnyho přepadli ten den, co jste se u mne měli sejít? Ten den, co najel do vašeho vozu..., kde ti se vzali? To byli také teroristé?“

„Hm. Podle mého... ti dva nikdy neexistovali.“

Podíval se na mne s rozhořčením vpravdě královským. „Snad mi nechcete naznačit, že Johnny lhal?“

To jsem samozřejmě naznačit chtěl, ale řekl jsem to mírnějším způsobem:

„Myslím, že si ty dva vymyslel, ano.“

„Přece si to nemohl vymyslet! Byl opravdu zbitý!“

Potřásl jsem hlavou. „Poranil se až při té havárii, když narazil do mého vozu.“

„Poslouchejte mne, Randle,“ řekl princ podrážděně. „K té havárii došlo přece právě proto, že Johnny byl zraněný.“

„Já..., odpustte, sire, ale Johnny havaroval, protože omdlel při pohledu na krev. Myslím..., že se řízl do prstu, aby si mohl krví potřísnit obličej, aby dokázal, že ho někdo přepadl..., před vaším domem pak omdlel s nohou na plynu. Vůz ujížděl dál.“

„Ne, určitě se pletete.“

„Zeptejte se ho na to, sire.“

... chystej mi lože záhy...

„Proč, Randallo? Proč by si vymýšlel takové nesmysly? Z jakého důvodu?“

„Chce se za každou cenu dostat na olympijské hry. Nechtěl, aby kdokoli strkal nos do jeho styků s Hansem Kramerem, protože ty styky nebyly zdaleka tak nevinné, jak se nám zdály, taky ale nebyly tak hrozný. Řekl bych, že se bál, abyste se o věci nedozvěděl, a abyste pak za trest neodmítl koupit mu toho nového koně... Vymyslel si tedy, že ho dva muži přepadli a zbili jen proto, aby mne odradil od pátrání po Aljošovi. Chci věřit, že si Johnny neuvědomoval možnost nějakého skandálu, ale bál se toho, co bych mohl vyzvědět o Hansu Kramerovi. Prostě nechtěl, abych za tím šel.“

Tvářil se zmateně. „Přece to mělo zcela opačný účinek, po té příhodě jsem byl přesvědčený víc než předtím, že se celá věc musí řádně prošetřit.“

Sledoval jsem Johnnyho, jak se k princezně prodírá davem lidí, vracejících se na tribunu před dalším dostihem. Jeho zrzavé kudrny zářily v prosincovém slunci jako měď.

Povzdychl jsem si.

„Je to skvělý jezdec, pane,“ řekl jsem.

Princ se na mne úkosem zadíval.

„Chcete asi říct, že jsme všichni v životě udělali nějakou hloupost. Nemám pravdu?“

„Ano, pane.“

... a rád bych spočinul...

„Jak víte, že to nebyli teroristé?“

„Protože to podle Johnnyho vyprávění byli lidé zcela jiného druhu. Johnny přece tvrdil, že mluvili anglicky a že to byli obyčejní Angličané, jenomže teroristé byli zcela jiní.“

Johnny a princezna vystoupali po schodech a na balkoně se k nám připojili. Princezna se tvářila bezstarostně, ale Johnny byl celý den jaksi nesvůj.

Zeptal jsem se neútočně: „Johnny, jak dobře jste znal Malcolma Herricka?“

„Koho?“

„Herricka, novináře z The Watch.“

„Jo, toho.“ Johnny se při nepříjemné vzpomínce zamračil. „Byl v Burghley, věčně se motal kolem Hanse. Tedy... kolem Hanse Kramera.“ Chvilí váhal, pak pokračoval. „Nebyl mi sympatický. Proč se ptáte? Co provedl? Oslovoval mě věčně kamaráde. Nebylo mi to příjemný. Poslal jsem ho do hajzlu. Od té doby jsem ho neviděl, ani jsem o něm neslyšel.“

Připadalo mi poněkud drsné dát někoho na listinu smrti jen proto, že někoho poslal do háje. Malcolm to udělal. Kamarád ho poslal do hajzlu..., pak přišel na řadu Aljoša.

... již znaven honem jsem a rád bych spočinul...

„Karty na stůl, Johnny,“ řekl princ. „Zbili tě dva cizí chlapi? Ano nebo ne?“

Během několika vteřin prodělala tvář lorda Farringforda řadu proměn. Nejdrív se chystal přikývnout a říct ano, pak se podíval na mne a rozmyslel si to. Viděl, jak skepticky se tvářím a uvědomil si, že jsem nejspíš princovi řekl, co si myslím. Rozhodl se přiznat a nasadil odzbrojující úsměv malého kluka.

Princ sevřel rty a potřásl hlavou. „Johnny, chovej se rozumně, už jsi dospělý.“

O dva dny později za mnou přijela na víkend Emma. Byla samé stříbro a náramky, vypjatá a nervní.

„Pěkná nuda, že jsi v posteli,“ prohlásila. „Nejsem stavěná na to, abych někomu dělala ošetřovatelku.“

Neklidně přecházela po místnosti. Pracně se zbavovala přebytečné energie drobnými, neúčelnými pohyby.

„Hvízdá to v tobě jako ve starém orloji, a pliveš! Je to odporná nemoc, vážně.“

„Já myslel, že se s drsnou životní realitou střetáváš ráda.“

„Proč jsi vůbec chtěl, abych jezdila?“ zeptala se a rovnala přitom kartáče na prádelníku. „Jindy nechceš, abych jezdila, když ti není dobře.“

„Zatoužil jsem po tvé společnosti.“

„Aha.“ Připadala mi vyvedená z míry. Krátce, ostře se na mne podívala, jako vyplašený pták, a odešla z místnosti. Kdepak, v pátek večer se ještě na pravdu hrát nemůže, na to je brzy.

Vrátila se až za hodinu a přinesla ták s večeří. Polévku, chleba, ovoce, sýr a láhev vína.

„Bylo to tam všechno po ruce,“ řekla útočně. „Tak jsem si myslela, že bych to sem mohla vzít.“

„Výborně.“

Jedli jsme skoro v pohodě.

Pak se mne zeptala na Moskvu.

„Možná, že by se ti tam líbilo,“ řekl jsem a loupal si přitom mandarinku. „Ale musím tě upozornit, že život, který tady vedeš z vlastní volby, dobrovolně, bys tam vedla z nutnosti, ne z pocitu vzpoury.“

„Někdy tě nenávidím.“

„Až tě to jednou v tom tvém krámě přestane bavit, najdu ti místo tady.“

„Jaké?“

„Místo kuchařky, vychovatelky, služebné, prادلeny, místo poslu-hovačky, zemědělské dělnice, manželky.“

„Nevyšlo by to.“

Zadíval jsem se na lesklou záplavu jejích platinových vlasů a na její neměnnou, odhodlanou, půvabnou a milovanou tvář. Co v kom dozraje v mládí, už nezmizí. Stane-li se z člověka rebel, puritán, průkopník, pokrytec, světec či terorista... V mládí to vzklíčí a nikdy nezanikne. Emma se nikdy nezařadí do obyčejného spořádaného venkovského života, příliš pracně se z takového života vymanila. Bude za mnou nepříliš nadšeně jezdit na soboty a neděle tak dlouho, až ji to přestane bavit. Jednoho krásného dne v pondělí odjede a už se nevrátí. Přesně tak se stane.

Bude mi to možná líto, bude se mi po ní stýskat, budu se cítit osamělý, ale už teď jí dávám za pravdu.

Pro celý život by nám to opravdu nevyšlo.

V newyorském vydání časopisu *Horše and Hound* jsem se dočetl, že Němci prodali jednoho ze svých nejlepších koní lordu Farringfordovi, a že se lord Farringford chystá pilně trénovat v naději, že by mohl být zařazen do britského jezdeckého olympijského družstva.